

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**«Περιγραφή του Κώδικα Διαζυγίων της
Ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών και
Φλωρίνης (1901-1909)».**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ

ΣΚΕΝΔΕΡΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΣΤΙΣ

«Ανθρωπιστικές Σπουδές και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση»

Επόπτρια Καθηγήτρια: Σοφία Ηλιάδου-Τάχου

Επιβλέποντες καθηγητές: Κασβίκης Κων/νος

π. Ειρηναίος Χατζηεφραιμίδης

Φλώρινα, Ιούνιος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
SUMMARY.....	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Δικαιοδοσίες της Κοινότητας την περίοδο Τανζιμάτ. Διοικητικά όργανα των Κοινοτήτων. Απονομή δικαιοσύνης την περίοδο Τανζιμάτ. Αιτίες διάζευξης σύμφωνα με τη Νομολογία Θεοτοκά.....	12
1.1 Δικαιοδοσίες στο πλαίσιο της Κοινοτικής αυτοδιοίκησης την περίοδο του Τανζιμάτ.....	12
1.1.1 Διοικητικά όργανα των Κοινοτήτων επί τη βάση του Θεμελιώδους Κανονισμού του Πατριαρχείου και των τοπικών Κοινοτικών Κανονισμών.....	20
1.2 Το θεσμικό πλαίσιο απονομής της δικαιοσύνης την περίοδο του Τανζιμάτ.....	23
1.3 Η απονομή διαζυγίων σύμφωνα με τις διατάξεις της Νομολογίας του Θεοτοκά.....	34
Α) Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας.....	35
Β) Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών.....	36
Γ) Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις.....	41
Δ) Αλλαγή θρησκεύματος.....	45
Ε) Ανικανότης του ανδρός.....	46
Στ) Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός.....	48
Ζ) Εγκατάλειψις της γυναίκας υπό του ανδρός και τανάπαλιν.....	51
Η) Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν.....	58
Θ) Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών.....	60
Ι) Διανυκτέρευσις της γυναίκας έξω του συζυγικού οίκου.....	62
Ια) Συμποσίασις κλπ. της γυναίκας μετά εξωτικών ανδρών.....	64
Ιβ) Διαπαρθένευσις της γυναίκας.....	65

Ιγ) Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας.....	66
Ιδ) Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός.....	68
Ιε) Επιλογή μοναχικού βίου υπό του ετέρου των συζύγων.....	70
1.4 Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης.....	71
1.4.1 Ανασύστασις λυθέντος γάμου.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Παρουσίαση-περιγραφή του Κώδικα Διαζυγίων. Πρόσωπα των συνεδριάσεων του Πνευματικού Δικαστηρίου. Δομή των αποφάσεων.	
Περιορισμοί έρευνας - Διαμεσολαβημένη απόφαση του δικαστηρίου.	
Στόχοι έρευνας.....	75
2.1 Παρουσίαση-περιγραφή του Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης.....	75
2.1.1 Πρόσωπα των συνεδριάσεων του Πνευματικού Δικαστηρίου.....	84
2.1.2 Δομή των αποφάσεων του Πνευματικού Δικαστηρίου.....	86
2.2 Περιορισμοί της έρευνας-Διαμεσολαβημένη απόφαση του Δικαστηρίου.....	91
2.3. Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	93
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ορισμός Ιστορικής-ερμηνευτικής μεθόδου. Μέθοδος παρούσας έρευνας.....	
3.1 Ιστορική-ερμηνευτική μέθοδος. Ορισμός.....	95
3.2 Μεθοδολογία της παρούσας έρευνας.....	97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Παρουσίαση δεδομένων. Απεικόνιση δεδομένων μέσω γραφημάτων. Ποιοτική ανάλυση του λόγου των διαζυγίων.....	
4.1 Παρουσίαση δεδομένων.....	98
4.2 Απεικόνιση-παράθεση των δεδομένων μέσω γραφημάτων.....	177
4.3 Ποιοτική ανάλυση του λόγου των διαζυγίων.....	186
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Διαπιστώσεις-Συμπεράσματα. Προβληματισμός.....	
5.1. Διαπιστώσεις-Συμπεράσματα. Επίλογος.....	196

5.2. Προβληματισμός-Ερώτημα.....	200
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	201
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	205
Υποθέσεις του Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης.....	205
Συγκεντρωτικός πίνακας με τα βασικά στοιχεία κάθε υπόθεσης.....	304
Τοπωνύμια-τεχνικοί όροι-επεξηγήσεις.....	341

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περίοδος Τανζιμάτ χαρακτηρίζεται από μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν την παραχώρηση προνομίων σε μη μουσουλμάνους πολίτες της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Στο πλαίσιο αυτό, καθιερώθηκε ο θεσμός της Κοινοτικής Αυτοδιοίκησης, όπου οι πολίτες της Κοινότητας, είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην εκλογή των προσώπων που απάρτιζαν τα διοικητικά όργανα αυτής.

Ένα από τα διοικητικά όργανα της Κοινότητας ήταν το Πνευματικό Δικαστήριο, του οποίου πρόεδρος ήταν ο Μητροπολίτης της εκάστοτε περιοχής και μέλη οι ιερείς που έφεραν τον τίτλο “Σακελλάριος” και “Σακελλίων”, αλλά και απλοί ιερείς. Ο γραμματέας του Πνευματικού Δικαστηρίου κατέγραφε τις υποθέσεις που εκδικάζονταν σε βιβλία-Κώδικες Αποφάσεων.

Η παρούσα έρευνα καταγράφει και παρουσιάζει τον Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης από το 1901-1909. Επιπλέον με τη βοήθεια συγκεντρωτικού πίνακα αναδεικνύονται τα βασικά σημεία κάθε υπόθεσης, ώστε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σ’ αυτές, για πιθανή μελλοντική μελέτη στο συγκεκριμένο θέμα.

Λέξεις κλειδιά: περίοδος Τανζιμάτ, Κοινοτική Αυτοδιοίκηση, κοινοτικά όργανα, Πνευματικό Δικαστήριο, Κώδικας Διαζυγίων.

SUMMARY

The Tangimaye period is characterised by the reformation that had to do with the rights to anti Muslim citizens of the Ottamanian empire. By this means the bond of the Community self government was established, it gave the citizens of the community the opportunity to participate in elections of persons that were composed of commanders.

One of the commanders of the community was the Spiritual court of Justice, which was run by the Head Bishop as president of the particular area and also by members of Pope's that had the titles Sakellarios and Sakellion and simple Popes. The secretary of the Spiritual court of Justice would record all the cases that were trialled in a Book called Code Decisions.

The current event was recorded and presented the Code of Divorce to the Spiritual court of Justice of the Orthodox Head Bishop Maglenon of Florina from 1901-1909. Also with the help of a centralizing table that points out the basic point of every case that was trialled. This was done so that it could be easily used for future consultation and study of a specific topic.

Keywords: Tangimaye period, Community self government, commanders of the Community, Spiritual Court of justice, Code of Divorce.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ενδιαφέρον μου για την εμβάθυνση στο μάθημα της ιστορίας κατ' αρχάς ήταν το κίνητρο για να δώσω εξετάσεις μετά την ολοκλήρωση των σπουδών μου και να εισέλθω επιτυχώς στο ΠΜΣ της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας, στην κατεύθυνση «Ανθρωπιστικές Σπουδές και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση».

Μετά την ολοκλήρωση του υποχρεωτικού κύκλου των μαθημάτων, τέθηκε το ζήτημα της εξεύρεσης θέματος για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας. Η προσωπική μου επιθυμία ήταν ν' ασχοληθώ με ένα θέμα τοπικής ιστορίας και να εμβαθύνω σ' ένα ζήτημα σχετικό μ' αυτή, μιας και η καταγωγή μου είναι από τη Φλώρινα.

Η κ. Σοφία Ηλιάδου-Τάχου, καθηγήτρια του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, υπήρξε καθηγήτριά μου στο μάθημα της Ιστορίας στα πλαίσια του ΠΜΣ. Έτσι μου πρότεινε να μελετήσω και να περιγράψω τον Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, το οποίο περιλάμβανε υποθέσεις διάζευξης συζύγων από το 1901-1909. Το θέμα, μου φάνηκε εξαιρετικά ενδιαφέρον, καθώς μέχρι πρότινος δε γνώριζα ότι σε κάθε επαρχία έδρευε Πνευματικό Δικαστήριο με επικεφαλή τον Μητροπολίτη, το οποίο ασκούσε δικαστική εξουσία και ήταν αρμόδιο για ζητήματα διάζευξης των συζύγων, αλλά και για άλλα ζητήματα.

Έτσι από τη στιγμή που έλαβα στα χέρια μου τον Κώδικα Διαζυγίων, ξεκίνησε ένα όμορφο ταξίδι αναζήτησης και έρευνας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, λαμβάνοντας παράλληλα υπ' όψιν τις παραμέτρους και τη δομή που δημιουργήσαμε με την κ. Σοφία. Για την πολύτιμη βοήθεια, συνεργασία και καθοδήγησή της, εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες προς το πρόσωπό της. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Επίκουρο καθηγητή του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας κ. Κασβίκη Κων/νο, για την στήριξή του καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τον π. Ειρηναίο Χατζηεφραιμίδη αναπληρωτή καθηγητή του ιδίου τμήματος για την αποδοχή του να είναι ένας εκ των δύο βαθμολογητών της διπλωματικής μου εργασίας και για την βοήθειά του κατά τη συγγραφή αυτής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο 19^{ος} αι. βρίσκει την Οθωμανική Αυτοκρατορία σε κατάσταση παρακμής. Οι ηγέτες αυτής, αντιλαμβανόμενοι το τι μπορεί να επακολουθήσει εξαιτίας της απώλειας του ελέγχου της αχανούς επικράτειάς της, προβαίνουν σε διάφορες ενέργειες προκειμένου να διατηρήσουν τη συνοχή και τη δύναμή της.

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία έχει ακόμα ν' αντιμετωπίσει δύο ζητήματα. Αφενός τις ήττες που δέχθηκε στους πολέμους και ιδιαίτερα στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο, η οποία την ανάγκασε να δεχθεί ταπεινωτικούς όρους κατά την υπογραφή της συνθήκης. Αφετέρου το ζήτημα της ισότιμης συμμετοχής του Οθωμανικού κράτους στα παγκόσμια και πανευρωπαϊκά φόρουμ, το οποίο υποστήριζαν ορισμένοι Τούρκοι ιθύνοντες. Τα Ευρωπαϊκά κράτη ωθούσαν το Οθωμανικό κράτος να προχωρήσει σε ριζικές μεταρρυθμίσεις που θα εκσυγχρόνιζαν την εσωτερική διοίκηση του κράτους¹.

Υπο αυτές τις συνθήκες, το Οθωμανικό κράτος προχώρησε στις γνωστές μεταρρυθμίσεις Τανζιμάτ, οι οποίες επρόκειτο για μεταρρυθμιστικά διατάγματα που εξέδωσε η Υψηλή Πύλη το πρώτο το 1839, το Χάτι-ι-Σερίφ και το δεύτερο το 1856 γνωστό ως Χάτι-ι-Χουμαγιούν². Οι μεταρρυθμίσεις περιλάμβαναν ισότιμη αντιμετώπιση των μη μουσουλμανικών πληθυσμών (Ορθοδόξων και Εβραίων) απέναντι στο νόμο και παράλληλα σεβασμό στο θρήσκευμα και την καταγωγή τους. Επίσης η αναγνώριση των μη μουσουλμανικών πληθυσμών ως μέλη της Κοινότητας στην οποία ανήκαν, τους έδινε τη δυνατότητα ισότιμης αντιπροσώπευσης στο Κοινοτικό σύστημα διοίκησης. Η μεταρρύθμιση αυτή που συνδύαζε τη δυνατότητα συγκρότησης κοινοτικού οργανισμού με βάση το θρήσκευμα και συμμετοχής σ' αυτή, με το σεβασμό παράλληλα της ισονομίας και του θρησκειώματος των

---

¹ Μπέτσας Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις της εκπαίδευσης των ελληνορθοδόξων κοινοτήτων της οθωμανικής επικράτειας: από την έναρξη των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ έως την επανάσταση των Νεότουρκων*, Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε. 2005, σ. 33-34.

² Βερέμης Α., *Οι Οθωμανικές μεταρρυθμίσεις (τανζιμάτ)*, *Ιστορία Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1977, σ. 168-171.

υπηκόων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, αποτέλεσε μία απ΄ τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις του Τανζιμάτ.

Ανώτερο όργανο διοίκησης των Ορθόδοξων χριστιανών οθωμανών υπηκόων ορίστηκε το Οικουμενικό Πατριαρχείο με επικεφαλή τον Πατριάρχη. Στο Πατριαρχείο δόθηκε η δυνατότητα σύνταξης εσωτερικής διάταξης για τη διοίκηση των ορθόδοξων χριστιανικών κοινοτήτων του Οθωμανικού κράτους. Οι διατάξεις αυτές ονομάστηκαν Θεμελιώδεις Κανονισμοί ή Γενικοί Κανονισμοί και επικυρώνονταν από τον Σουλτάνο. Εκδίδονταν σε μορφή κειμένου και όριζαν τον τρόπο οργάνωσης, λειτουργίας και διοίκησης των κατά τόπους Κοινοτήτων των χριστιανών πολιτών και των διοικητικών οργάνων που υπάγονταν στις Κοινότητες.

Η Δημογεροντία-Αντιπροσωπεία, η Σχολική Εφορεία, η Εκκλησιαστική Επιτροπή και το Πνευματικό Δικαστήριο, ήταν θεσμοθετημένα κοινοτικά όργανα που ασκούσαν την εξουσία εντός της Κοινότητας³.

Το Πνευματικό Δικαστήριο αποτέλεσε δικαστικό όργανο της εκάστοτε επαρχίας. Μαζί με το Μικτό Δικαστήριο συγκροτούσαν τα Μητροπολιτικά ή Επισκοπικά Δικαστήρια. Επικεφαλής του Πνευματικού Δικαστηρίου ήταν ο Μητροπολίτης της εκάστοτε περιοχής, ο οποίος ήταν και πρόεδρος του Πνευματικού Δικαστηρίου. Το Πνευματικό Δικαστήριο ήταν αρμόδιο για τις πνευματικές υποθέσεις των χριστιανών της επαρχίας που ήταν οι περί μνηστείας υποθέσεις, οι περί συστάσεως και λύσεως γάμου και οι υποθέσεις διατροφής⁴.

Στην παρούσα έρευνα έγινε καταγραφή και περιγραφή του Κώδικα διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης από το 1901-1909. Πρέπει να επισημανθεί πως δεν υπάρχει άλλος Κώδικας Διαζυγίων του Πνευμ. Δικαστηρίου. Εκτός από την περιγραφή, έγινε προσπάθεια αναλυτικής παρουσίασης της κάθε υπόθεσης διαζυγίου και συσχέτιση αυτής με την ισχύουσα νομοθεσία της εποχής, (ερευνήθηκε αν η υπόθεση στηριζόταν σε αιτία που έχρηζε

---

³ Μπέτσας Γ., *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση, Ιστορικές Προβολές-Σύγχρονες Αναφορές*, Παιδαγωγική και Εκπαίδευση 54, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε. 2007, σ. 62.

⁴ Θεοτοκάς Μ. (1897). *Νομολογία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ήτοι της Ι. Συνόδου και του Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου Επί του Αστικού, Κανονικού και Δικονομικού Δικαίου από του έτους 1800 μέχρι του 1896 μετά σημειώσεων κατ' έγκρισιν της Αγ. και Μεγ. του Χριστού Εκκλησίας*. Κωνσταντινούπολις: Νεολόγος, σ. 39-41.

διαζεύξεως, σύμφωνα με την επικρατούσα νομοθεσία). Ακόμα έγινε κατάταξη των βασικών σημείων κάθε υπόθεσης (του Κώδικα Διαζυγίου), ώστε να υπάρχει η δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και παραπομπής σε κάθε υπόθεση, για έναν ιστορικό που ενδιαφέρεται να μελετήσει το συγκεκριμένο θέμα. Στο παρελθόν είχαν γίνει διάφορες μελέτες πάνω στο συγκεκριμένο Κώδικα όσον αφορά την καταγραφή του, χωρίς όμως να λαμβάνεται υπόψη το νομοθετικό πλαίσιο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε το Πνευματικό Δικαστήριο για τη λήψη της τελικής απόφασης κάθε υπόθεσης, σε συνδυασμό με το πολιτισμικό πλαίσιο της εποχής.

Όσον αφορά τη δομή της παρούσας έρευνας, στο 1^ο Κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι δικαιοδοσίες που δόθηκαν στο πλαίσιο της Κοινοτικής Αυτοδιοίκησης την περίοδο Τανζιμάτ και τα διοικητικά όργανα που ασκούσαν την εξουσία. Ακόμα περιλαμβάνονται ο τρόπος απονομής της δικαιοσύνης και τα δικαστικά όργανα που απένειμαν αυτή. Στο τελευταίο μέρος του 1^{ου} κεφαλαίου αναφέρονται οι λόγοι διάζευξης σύμφωνα με τους οποίους μπορούσε να διαζευχθεί ένα ανδρόγυνο, έτσι όπως έχουν καταγραφεί στη Νομολογία του Θεοτοκά.

Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται περιγραφή του Κώδικα Διαζυγίου. Περιγράφεται η δομή των υποθέσεων και γίνεται αναφορά στα συμμετέχοντα πρόσωπα της συνεδρίασης. Ακόμα, τίθενται οι περιορισμοί και οι στόχοι της έρευνας.

Στο 3^ο κεφάλαιο αναφέρεται η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά τη διάρκεια εκπόνησής της.

Στο 4^ο κεφάλαιο γίνεται αναλυτική παρουσίαση κάθε υπόθεσης και παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας μέσω γραφημάτων. Επίσης, γίνεται ποιοτική ανάλυση του λόγου των διαζυγίων.

Στο 5^ο κεφάλαιο διατυπώνονται οι Διαπιστώσεις-Συμπεράσματα, ένας προβληματισμός σχετικός με την έρευνα και ο επίλογος. Ακολουθούν οι Βιβλιογραφικές αναφορές και το Παράρτημα το οποίο περιλαμβάνει:

- 1) τις υποθέσεις του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης από το 1901-1909, όπως αυτές καταγράφηκαν από το πρωτότυπο αρχείο,
- 2) συγκεντρωτικό πίνακα με τα βασικά στοιχεία κάθε υπόθεσης και
- 3) πίνακα που επεξηγεί τους τεχνικούς όρους-τοπωνύμια.

Διευκρινιστικές σημειώσεις:

1. Στην καταγραφή των υποθέσεων που παρατίθενται στο παράρτημα παρουσιάζονται ορθογραφικά λάθη λόγω βιασύνης ή λόγω μη ορθογραφικής παρέμβασης. π.χ. ζυτούσα, ωρών, εγγυμονούσα.
2. Τα αποσιωπητικά που έχουν δίπλα τους ερωτηματικό ...(;) δηλώνουν ότι το σημείο εκείνο ήταν δυσανάγνωστο και δεν ήταν δυνατό να γίνει γνωστή η συγκεκριμένη λέξη.
3. Η παρεμβολή αποσιωπητικών στην τελευταία στήλη του πίνακα του παραρτήματος που περιλαμβάνει την απόφαση του δικαστηρίου, δηλώνει την παράλειψη κειμένου λόγω μη συσχέτισής του με την τελική απόφαση.

Κεφάλαιο 1

1.1 Δικαιοδοσίες στο πλαίσιο της κοινοτικής αυτοδιοίκησης την περίοδο του Τανζιμάτ.

Η διοικητική φιλοσοφία του οθωμανικού κράτους αναπτύσσεται σύμφωνα με το ισλαμικό δίκαιο (Shari'ah), το οποίο κάνει σαφή διαχωρισμό μεταξύ μουσουλμάνων και αιρετικών (αλλόθρησκων). Έτσι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία διακρίνονται δύο μεγάλες ομάδες πολιτών α) αυτοί που έχουν ως θρήσκευμά τους τον Μωαμεθανισμό και β) όλοι οι υπόλοιποι μη μουσουλμανικοί πληθυσμοί της επικράτειας, τους οποίους το δίκαιο εντάσσει σε διοικητικές ενότητες (millet=έθνος)⁵, βάσει της θρησκείας τους⁶.

Ο Χριστιανισμός μαζί με τον Ιουδαϊσμό θεωρούνταν από τους μωαμεθανούς ως πρόδρομες⁷ θρησκείες, από τις οποίες το Ισλάμ είχε πάρει πολλά στοιχεία⁸.

---

⁵ Ηλιάδου –Τάχου Σ., *Η εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*, Εκδόσεις Ηρόδοτος 2001, σ. 73. Πρβλ. Παπαστάθη Χ., *Οι κανονισμοί των Ορθοδόξων Ελληνικών Κοινοτήτων του οθωμανικού κράτους και της διασποράς*, Θεσ/νίκη 1984, τ. 1^{ος}, σ. 12 και Πανταζόπουλου, *Community laws and customs of W. Makedonia under Ottoman rules*, *Balkan Studies* 2 - 1966, σ. 21-22, όπου ο όρος «μυλλέτια» ταυτίζεται με αυτό που οι προαναφερθέντες συγγραφείς ονομάζουν «κοινότητα υπό την ευρεία έννοια» και την περιγράφουν ως το σύνολο των ομοθρήσκων ή ομοδόξων υπηκόων που υπάγονται σε συγκεκριμένη και αναγνωρισμένη από την Πύλη θρησκευτική αρχή.

⁶ Μελίσσας Λ., *Η Μητρόπολη Μογλενών και Φλωρίνης μέσα από τα αρχεία της Αντιπροσωπείας – Δημογεροντίας (1907-1913)*, Μεταπτυχιακή εργασία στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Πρβλ. Μπέτσα Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις της εκπαίδευσης των ελληνορθοδόξων κοινοτήτων της οθωμανικής επικράτειας: από την έναρξη των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ έως την επανάσταση των Νεότουρκων*, Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε. 2005, σ. 27-28. Πρβλ. Του ιδίου, *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση, Ιστορικές Προβολές-Σύγχρονες Αναφορές*, Παιδαγωγική και Εκπαίδευση 54, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε. 2007, σ. 15.

⁷ Μπέτσα Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις...*, ό.π., σ. 31.

⁸ Γιαννουλάτου Α., *Ισλάμ, Θέματα Ιστορίας των Θρησκειμάτων*, τεύχ. 1, σ. 56,59.

Με βάση την παραδοχή αυτή για τους πιστούς των θρησκειών αυτών εφαρμόστηκαν «προνομιακοί» διοικητικοί μηχανισμοί, που λειτουργούσαν ως συμπληρωματικοί της κεντρικής διοίκησης⁹.

Ήδη λοιπόν από την άλωση της Κωνσταντινούπολης και την κατάλυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, παραχωρήθηκαν προνόμια από τον Μεχμέτ τον Πορθητή (1431-1481) στους χριστιανούς υπηκόους του, κυρίως δε στον εθνάρχη και Πατριάρχη, με σκοπό τον έλεγχο των υπόδουλων και την αποφυγή εξεγέρσεων. Η Εκκλησία μετατρέπεται σε έναν ιδεολογικό μηχανισμό της αυτοκρατορίας, όργανο νομιμοποίησης της εξουσίας¹⁰. Ο Σουλτάνος όχι μόνο διατηρεί τα προνόμια της Εκκλησίας, τα οποία κατείχε την εποχή του Βυζαντίου, αλλά παραχωρεί πολλά παραπάνω¹¹.

Η ανεπάρκεια της κεντρικής εξουσίας να ελέγξει την αχανή επικράτεια, αλλά κυρίως η ανάγκη καθιέρωσης ενός μηχανισμού είσπραξης των φόρων¹², ήταν οι βασικότεροι λόγοι καθιέρωσης του κοινοτικού συστήματος διοίκησης. Το κοινοτικό σύστημα θεωρήθηκε ως το καλύτερο για την φοροδοτική του αποτελεσματικότητα¹³.

---

⁹ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 46.

¹⁰ Κοππά Μ., *Η συγκρότηση των κρατών στα Βαλκάνια (19^{ος} αιώνας), Τρεις και μία περιπέτειες*, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα 2002, σ.38.

¹¹ α) Στον Πατριάρχη απονέμεται ο τίτλος millet bast (κυρίως μετά τον 17^ο αι.), εθνάρχη και Πατριάρχη ταυτόχρονα με εξουσίες ανάλογες με αυτές του Βυζαντινού Αυτοκράτορα. Έχοντας τον τίτλο του Βεζίρη ο Πατριάρχης γίνεται εγκόσμιος και πνευματικός αρχηγός των Ορθοδόξων. β) Τα Μοναστήρια και η Εκκλησία διατηρούν τα περιουσιακά τους στοιχεία. γ) Το προσωπικό του Πατριαρχείου μένει απρόσβλητο με την εγγύηση του Σουλτάνου και απαλλάσσεται από τους φόρους. δ) Ο κλήρος έχει διοικητική και δικαιοδοτική αρμοδιότητα στους χριστιανικούς πληθυσμούς. Κοππά Μ., ό.π., σ. 38.

¹² Η Υψηλή Πύλη εφάρμοσε τη λεγόμενη διανεμητική αρχή όσον αφορά την είσπραξη φόρων από τους υπηκόους της. Σύμφωνα με την αρχή αυτή ο φόρος δεν επιβαλλόταν σε κάθε πολίτη χωριστά σύμφωνα με το τι του αναλογούσε, αλλά σε μια ομάδα πολιτών (κοινότητα) που κατοικούσαν στην ίδια περιοχή (πόλη ή χωριό). Η ηγεσία της κοινότητας αναλάμβανε την υποχρέωση της συλλογής αυτού του φόρου, κατανέμοντας τον αναλογούντα σε κάθε πολίτη φόρο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της για την φοροδοτική του ικανότητα. Μπέτσας Γ., ό.π., σ. 29.

¹³ Μπέτσας Γ., ό.π., σ. 28-29.

Τον 18^ο αιώνα έχουμε μετασχηματισμό των κοινοτήτων από φορολογικούς μηχανισμούς σε διοικητικό οργανισμό, «δευτερογενές κέντρο εξουσίας¹⁴».

Ο 19^{ος} είναι ο αιώνας κατά τον οποίο η Οθωμανική Αυτοκρατορία εισέρχεται σε παρακμιακή φάση. Ωθούμενοι από τις δυνάμεις της Ευρώπης αλλά και λόγω της διαμορφωθείσας κατάστασης στο εσωτερικό¹⁵, αποφάσισαν Τούρκοι ιθύνοντες¹⁶ (προκειμένου να αποφύγουν τη συρρίκνωση της Αυτοκρατορίας και να εξασφαλίσουν την ισότιμη συμμετοχή της στα πανευρωπαϊκά και παγκόσμια φόρουμ) να προχωρήσουν σε εκσυγχρονισμό και εξευρωπαϊσμό της διοίκησης του κράτους¹⁷.

Η πρώτη μεταρρυθμιστική κίνηση έγινε με την έκδοση από το Σουλτάνο Αβδούλ Μετζήτ (1839-1861) στο Γιούλ-χασέ (3 Νοεμβρίου 1839) του ομωνύμου Χάτι-ι-Σερίφ¹⁸, εγκαινιάζοντας έτσι τη γνωστή περίοδο Τανζιμάτ¹⁹.

Η κυριότερη μεταρρύθμιση που έδινε νότα εξευρωπαϊσμού του κράτους, ήταν αυτή που καθιστούσε όλους τους Οθωμανούς υπηκόους

---

¹⁴ Μπέτσας Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις...*, ό.π., σ. 29. Πρβλ. Του ιδίου, *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση...*, ό.π., σ. 48.

¹⁵ Οι μεταρρυθμίσεις επιβλήθηκαν τόσο από τους Ευρωπαίους, οι οποίοι, θέλοντας να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους αλλά και τις χριστιανικές κοινότητες της Αυτοκρατορίας, ζήτησαν τον εκσυγχρονισμό της, όσο από τους Οθωμανούς πολίτες και μερίδα της διανόησης, οι οποίοι έβλεπαν τις μεταρρυθμίσεις ως μέσο απομάκρυνσης της σοβούσας κρίσης στην οποία είχε υπεισεέλθει η Αυτοκρατορία. Μπέτσας Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις...*, ό.π., σ. 33.

¹⁶ «Μερίδα της οθωμανικής διοίκησης με φιλοδυτικό προσανατολισμό, επικουρούμενη από διπλωματικούς αξιωματούχους ξένων πρεσβειών, διαπνεόταν από το όραμα ενός νέου οθωμανικού πολυεθνικού πατριωτισμού που θα καθιέρωνε ενιαίο πολιτικό καθεστώς για όλες τις εθνότητες της αυτοκρατορίας... Οι θιασώτες αυτού του εγχειρήματος αντιμετώπιζαν μάλιστα την προοπτική μιας ευρείας προσαρμογής της δημόσιας ζωής και της κουλτούρας στα ευρωπαϊκά πρότυπα». Μπέτσας Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις...*, ό.π., σ. 34.

¹⁷ Παπαστάθης Χ., σ.7.

¹⁸ Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 73.

¹⁹ *Τανζιμάτ*. Με τον όρο αυτό προσδιορίζονται τα δύο μεταρρυθμιστικά διατάγματα που εξέδωσε η Υψηλή Πύλη, το πρώτο το 1839, Χάτι-ι-Σερίφ, και το δεύτερο δεκαπέντε χρόνια μετά, αμέσως μετά το τέλος του Κριμαϊκού πολέμου (18 Φεβρουαρίου 1856), Χάτι-ι-Χουμαγιούν. Τα διατάγματα αυτά στόχευαν στην αναδιοργάνωση του κράτους σε πολιτικό, στρατιωτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Βερέμης Α., *Οι Οθωμανικές μεταρρυθμίσεις (τανζιμάτ), Ιστορία Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1977, σ. 168-171.

ανεξαρτήτως θρησκευματος, ή εθνικής καταγωγής²⁰ ίσους απέναντι στους νόμους, σεβόμενη την τιμή και την περιουσία τους. Στη συνάφεια αυτή όριζε επίσης την υποχρεωτική στράτευση όλων των υπηκόων²¹. Επιπλέον, η εν λόγω μεταρρύθμιση διατηρούσε σε ισχύ όλα τα προνόμια που είχαν κατά καιρούς χορηγήσει οι Σουλτάνοι στα μη μουσουλμανικά μιλλέτια²².

Με τις μεταρρυθμίσεις, ενώ γινόταν γνωστή η βούληση της διοίκησης για εκσυγχρονισμό και διακανονισμό ορισμένων ζητημάτων σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ταυτοχρόνως επιβεβαιωνόταν ο σεβασμός στο ισλαμικό δίκαιο²³.

Με την εξαγγελία των μεταρρυθμιστικών αποφάσεων εκδηλώνονται και οι πρώτες αντιδράσεις τόσο από τους Τούρκους-Μουσουλμάνους όσο και από τους πολίτες διαφορετικού θρησκευματος. Αμφότεροι για τους δικούς τους λόγους έβλεπαν με σκεπτικισμό το εγχείρημα της οθωμανικής ηγεσίας και προσπάθησαν με κάθε τρόπο να ματαιώσουν την εφαρμογή του. Τελικά το Χάτι-ι-Σερίφ δεν καταργήθηκε, όμως λόγω της μη εφαρμογής του στην πράξη παρέμεινε μια απλή θεωρητική διακήρυξη²⁴.

Μετά το τέλος του Κριμαϊκού πολέμου (1856)²⁵ και τη σύγκληση του Συνεδρίου του Παρισιού (1856) γίνεται επιδίωξη από την Υψηλή Πύλη αναγνώρισης του Σουλτάνου ως Ευρωπαίου ηγεμόνα και ισότιμης συμμετοχής του στις παγκόσμιες και πανευρωπαϊκές διασκέψεις.

Ως προϋπόθεση για την εκπλήρωση των επιδιώξεων αυτών η Ευρώπη απαιτεί παραχώρηση δικαιωμάτων ισότιμης αντιμετώπισης όλων των υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας²⁶.

---

²⁰ Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 73.

²¹ Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 9.

²² Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 73.

²³ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 48.

²⁴ Σχετικά με τις αντιδράσεις για την μεταρρύθμιση βλ. Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 10.

²⁵ «Περί Κριμαϊκού πολέμου», βλ. Λάσκαρη Μ., *Το Ανατολικόν Ζήτημα 1800-1923*, τ. Α' (1800-1878), Εκδόσεις: Π. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη, σ. 148.

²⁶ Με τις απαιτήσεις αυτές η Ευρώπη έδειχνε ότι νοιαζόταν για τους χριστιανικούς πληθυσμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, επιβάλλοντας όμως τις μεταρρυθμίσεις πετύχαινε κυρίως (τόσο η Γαλλία όσο και η Αγγλία) την ανάσχεση εθνικιστικών κινημάτων

Συμμορφούμενος ο Σουλτάνος με τις απαιτήσεις των Ευρωπαίων, εκδίδει τον Φεβρουάριο του 1856 το νέο χάρτη μεταρρυθμίσεων, γνωστό ως Χάτι-ι-Χουμαγιούν (Hatii Humayum), το δεύτερο σημαντικό σταθμό στην ιστορία των μεταρρυθμίσεων της αυτοκρατορίας²⁷.

Σε ό,τι αφορά στην εσωτερική διοίκηση των χριστιανών και των άλλων μη μουσουλμανικών κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Χάτι-ι-Χουμαγιούν, αυτή θα ασκούνταν από συμβούλιο, τα μέλη του οποίου θα εκλέγονταν από τους θρησκευτικούς λειτουργούς και τους λαϊκούς της κάθε κοινότητας²⁸.

Εκδίδεται ο νόμος «περί βιλαετίων²⁹», σύμφωνα με τον οποίο θεσμοθετούνται διάφορα σώματα που ασκούν την κοινοτική εξουσία. Ο Μητροπολίτης είναι ο επικεφαλής του Ορθόδοξου ποιμνίου και παράγοντας της κοινοτικής αυτοδιοίκησης³⁰. Η Δημογεροντία-Αντιπροσωπεία, οι Σχολικές Εφορείες, η Εκκλησιαστική Επιτροπή είναι τα θεσμοθετημένα κοινοτικά όργανα, με προεδρεύοντα τον Μητροπολίτη, που ασκούν την εξουσία εντός της κοινότητας³¹.

Τα κοινοτικά όργανα έχουν ως μέλη τους, τους προύχοντες κάθε κοινότητας οι οποίοι εκλέγονται μετά από τη σύγκληση γενικής συνέλευσης. Η γενική συνέλευση προβαίνει σε καταμερισμό των

εντός της Αυτοκρατορίας, ώστε να διατηρηθεί η ενότητα και το status quo της περιοχής. Μπέτσας Γ., *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις...*, ό.π., σ.33.

²⁷ Με το Χάτι-ι-Χουμαγιούν παρέχεται, μεταξύ των άλλων, σε κάθε υπήκοο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ασχέτως θρησκευτικής τοποθέτησής ή εθνικής καταγωγής του, ισονομία, εγγύηση της ασφάλειας, της ζωής και περιουσίας του και ισότητα δικαιωμάτων. Με τα σουλτανικά έγγραφα (βεράτια), με τα οποία αναγνωρίζονταν κάθε νέος Πατριάρχης ως πολιτική και θρησκευτική κεφαλή του ποιμνίου του, επιβεβαιωνόταν η ισοβιότητα των Πατριαρχών. Επίσης με την καθιέρωση των μικτών δικαστηρίων και των διοικητικών συμβουλίων, οι άλλων θρησκευμάτων υπήκοοι θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης και στη διοίκηση. Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 10-11.

²⁸ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 49.

²⁹ Μια ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται Βιλαέτι (διοίκηση) με υποδιαρέσεις τους Καζάδες (υποδιοικήσεις). Μπέτσας Γ., *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση...*, ό.π., σ. 64.

³⁰ Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 79.

³¹ Μπέτσας Γ., *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση...*, ό.π., σ. 62.

αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Θεμελιώδη Κανονισμό³², όσο και στις διατάξεις των Κοινοτικών Κανονισμών³³.

Καθώς ο θεσμός της κοινότητας εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου, εκτός από δημοσιονομικές, αποκτά επιπλέον εκπαιδευτικές, νομοθετικές και δικαστικές αρμοδιότητες³⁴. Οι αρμοδιότητες αυτές δίνουν το δικαίωμα στους κοινοτικούς άρχοντες (Προεστούς³⁵, Δημογέροντες, Επιτρόπους, Κοτζαμπάσηδες κλπ.), να νομοθετούν, να επιβάλλουν φόρους³⁶, να συνάπτουν δάνεια³⁷, να εκτελούν τον κοινοτικό προϋπολογισμό³⁸.

Μετά τη δημοσίευση των μεταρρυθμιστικών διαταγμάτων του Χάτι-ι-Χουμαγιούν συγκροτήθηκαν από το Πατριαρχείο με υπόδειξη της Υψηλής Πύλης, ειδικά συμβούλια, τα οποία θα εκπονούσαν νέους κανονισμούς για τους Ρωμιούς υπηκόους που θα ήταν σύμφωνοι με τους μεταρρυθμιστικούς κανονισμούς.

Οι κανονισμοί αυτοί ψηφίστηκαν από τα μέλη (κληρικούς και λαϊκούς) του Εθνικού Προσωρινού Συμβουλίου το 1860, επικυρώθηκαν από το Σουλτάνο το 1863 και έφεραν τον τίτλο «Γενικοί Κανονισμοί περί διευθετήσεως των Εκκλησιαστικών και Εθνικών πραγμάτων των υπό τον Οικουμενικόν Θρόνον διατελούντων Ορθοδόξων Χριστιανών υπηκόων της Α. Μεγαλειότητος του Σουλτάνου³⁹». Αυτοί οι Γενικοί ή Εθνικοί

---

³² Γενικοί Κανονισμοί ή Θεμελιώδης Κανονισμός. Συντάσσονται από το Πατριαρχείο τη υποδείξει του Κράτους, ως κανόνες εφαρμογής των μεταρρυθμιστικών διατάξεων. Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 11.

³³ «Περί Θεμελιώδους και Κοινοτικού Κανονισμού», βλ. Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 80-81.

³⁴ Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 80. Πρβλ. Κοντογιώργη Γ., *Κοινωνική Δυναμική και πολιτική αυτοδιοίκηση, οι ελληνικές κοινότητες της Τουρκοκρατίας*, Αθήνα 1982, σ. 425.

³⁵ Προεστοί. Αποτελούσαν τα μέλη ηγετικής ομάδας που ήταν γνωστοί και με την τουρκική ονομασία Κοτζαμπάσηδες. Κολιόπουλος Ι., *Ιστορία της Ελλάδος από το 1800, Το Έθνος, η Πολιτεία και η Κοινωνία των Ελλήνων*, τεύχ. Α', εκδ. Βάνιας, 2000, σ.38.

³⁶ Κώδιξ πρακτικών των συνεδριάσεων της Ελληνικής Ορθοδόξου Αντιπροσωπείας της πόλεως Φλωρίνης, αποφάσεις: 46/18-3-1907, 64/4-2-1908, 8/1/1909, κ.ά.

³⁷ Κώδιξ πρακτικών των συνεδριάσεων της Ελληνικής Ορθοδόξου Αντιπροσωπείας της πόλεως Φλωρίνης, αποφάσεις: 47/25-3-1907, 48/8-4-1907, 64/4-2-1908, 24/4/1909 κ.ά.

³⁸ Κώδιξ πρακτικών των συνεδριάσεων της Ελληνικής Ορθοδόξου Αντιπροσωπείας της πόλεως Φλωρίνης, απόφαση: 46/18-3-1907.

³⁹ «Γενικοί κανονισμοί περί διευθετήσεως των Εκκλησιαστικών και Εθνικών πραγμάτων των υπό τον Οικουμενικόν Θρόνον διατελούντων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων της Α. Μεγαλειότητος του Σουλτάνου», (1860-1862), Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 111.

Κανονισμοί θα αποτελέσουν το «σύνταγμα» των δικαιωμάτων του Γένους έως το 1923, όταν θα καταργηθούν από τη Συνθήκη της Λωζάνης⁴⁰.

Οι εφαρμοστικοί νόμοι και οι οδηγίες για την εφαρμογή του Χάτι-ι-Χουμαγιούν εκδίδονται με αργό ρυθμό. Από αυτούς τους νόμους-οδηγίες γίνεται εμφανής και η διττή έννοια, ευρεία και στενή του όρου «Κοινότητα»:

A) Η Κοινότητα με την ευρεία έννοια περιελάμβανε το σύνολο των Οθωμανών υπηκόων που κατοικούσαν σ' όλη την έκταση της αυτοκρατορίας, εκτός των Μωαμεθανών, που είχαν κοινή θρησκεία και υπάγονταν σε αναγνωρισμένη από την Πύλη θρησκευτική αρχή.

B) Η Κοινότητα με την στενή έννοια περιελάμβανε τους ομοδόξους ή ομοθρήσκους συγκεκριμένης πόλης ή χωριού⁴¹.

Με το νόμο «περί Βιλαετίων» παράλληλα με την κοινοτική διοίκηση, ορίζονται και οι αστικοί δήμοι ως διοικητική διαίρεση. Αμφότεροι (Κοινότητες και Δήμοι) αποτελούν νομικά πρόσωπα⁴².

Σε κάθε πόλη ή χωριό υπήρχε η Δημοτική διοίκηση, ως μια αποκεντρωμένη κρατική αρχή με γενικές αρμοδιότητες. Στη Δημοτική διοίκηση, σε αντίθεση με την Κοινοτική διοίκηση, συμμετέχουν όλοι οι υπήκοοι ανεξαρτήτως θρησκευάτος⁴³.

Τέλος, χωρίς να υπάρχει υποχρέωση εκ του νόμου σύνταξης «Κανονισμών λειτουργίας» από τις κατά τόπους Κοινότητες, έμμεσα υποδεικνύεται σε υπόμνημα του Υπουργού Εξωτερικών σχετική υποχρέωση⁴⁴. Οι Κανονισμοί αυτοί έπρεπε να κινούνται μέσα στα πλαίσια της Οθωμανικής νομοθεσίας και σε ό,τι αφορά τις Ορθόδοξες Κοινότητες, θα έπρεπε να είναι σύμφωνοι με τους Γενικούς Κανονισμούς

---

⁴⁰ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 50.

⁴¹ Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 12 και Pantazoroulou Ν., ό.π., σ. 21.

⁴² Μπέτσας Γ., *Η Κοινοτική Διάσταση στην Εκπαίδευση...*, ό.π., σ. 62.

⁴³ *Κώδιξ πρακτικών των συνεδριάσεων της Ελληνικής Ορθοδόξου Αντιπροσωπείας της πόλεως Φλωρίνης*, απόφαση της: 47/25-3-1907, σ.13.

⁴⁴ Το υπόμνημα αυτό εστάλη το Μάιο του 1867 από τον Υπουργό των Εξωτερικών στα πλαίσια της εφαρμογής του Χάτι-ι-Χουμαγιούν. Παπαστάθης Χ., ό.π., σ. 12.

του Πατριαρχείου. Διαμορφώθηκαν λοιπόν δύο είδη Κανονισμών: α) των κοινοτήτων των πόλεων και β) των κοινοτήτων των επαρχιών⁴⁵.

---

⁴⁵ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 50-51.

1.1.1 Διοικητικά όργανα των Κοινοτήτων επί τη βάσει του Θεμελιώδους Κανονισμού του Πατριαρχείου και των τοπικών Κοινοτικών Κανονισμών.

- 1) Η Γενική Συνέλευση των πολιτών κάθε Κοινότητας, η οποία εκλέγει τα Μικτά Εκκλησιαστικά Συμβούλια και τα μέλη της Κοινοτικής Αντιπροσωπείας και Δημογεροντίας⁴⁶.
- 2) Τα Μικτά Εκκλησιαστικά Συμβούλια είναι 8μελή και εκλέγονται κάθε οκτώ χρόνια από τη Γενική Συνέλευση. Συγκροτούνται στις πρωτεύουσες των Βιλαετίων και τελούν υπό την αιγίδα του Μητροπολίτη, ο οποίος εδρεύει σε πρωτεύουσα επαρχίας. Αρμοδιότητές τους είναι να εποπτεύουν τις σχολές, να ελέγχουν τη διαχείριση των εφόρων και παράλληλα να διαχειρίζονται κάθε επαρχιακή περιουσία. Τα Μ.Ε.Σ. αποφασίζουν ακόμα ποιες δαπάνες είναι αναγκαίες και ποιες έχουν προτεραιότητα⁴⁷.

3) Η Κοινοτική Αντιπροσωπεία:

Α) Από τα εκλεγμένα μέλη τους ή και εκτός αυτών⁴⁸ εκλέγονται τα μέλη όλων των λοιπών επαρχιακών αρχών (Σχολική Εφορεία Εκπαιδευτική Επιτροπή, Εκκλησιαστική Επιτροπή, Εφορείες φιλανθρωπικών και άλλων ευαγών ιδρυμάτων και των άλλων εκτάκτων και μη Επιτροπών). Επίσης αντικαθιστά τα αποχωρούντα μέλη από τις εν λόγω κοινοτικές αρχές⁴⁹, και Β) σύμφωνα με το άρθρο 26 του Θεμελιώδους Κανονισμού, εκλέγει τους ελεγκτές όλων των κοινοτικών σωματείων που λογοδοτούν στην

---

⁴⁶ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 52.

⁴⁷ Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 78-79.

⁴⁸ Το άρθρο 39 του Θεμελιώδους Κανονισμού αναφέρει ότι: «*Ός μέλη των επαρχιακών αρχών δύνανται να εκλέγωσι και εκ των αντιπροσώπων και εκτός τούτων*». Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 52. Πρβλ. Παπαστάθη Χ., ό.π., σ. 139. Και ο Κανονισμός της Κοινότητος των Βιτωλίων, άρθρο 10, αναφέρει ότι: «*Η εκλογή εκάστου σωματείου διεξάγεται δια μυστικής ψηφοφορίας και κατά πλειοψηφίαν επί τριπλασίου αριθμού υποψηφίων δι' έκαστον, λαμβανομένων και έξωθεν και εκ των ιδίων μελών της αντιπροσωπείας*». Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 188-189. Οι περισσότεροι όμως εκ των δημοσιευμένων Κοινοτικών Κανονισμών περιορίζουν την εκλογή μελών των κοινοτικών αρχών (Δημογεροντία, Σχολική Εφορεία, Εκκλησιαστική Επιτροπή κλπ.), μόνο από τα εκλεγμένα μέλη της Αντιπροσωπείας.

⁴⁹ Μελίσσας Λ., ό.π., σ. 52.

Κοινότητα⁵⁰. Επίσης συνέρχεται εκτάκτως «οσάκις παρουσιάζεται ανάγκη και κατά τας υπό των εφεξής άρθρων προβλεπομένων περιπτώσεις⁵¹».

4) Δημογεροντία: Αποτελείται από 8 μέλη⁵² και η θητεία τους είναι διετής. Το πρώτο έτος ασκούν αρμοδιότητες τα τέσσερα μέλη, ενώ το δεύτερο τα υπόλοιπα τέσσερα (άρθρο 40 Γ. Κανονισμού). Η Δημογεροντία έχει αρμοδιότητες για κάθε διοικητική απόφαση που αφορά όλη την επαρχία ή ένα μέρος αυτής. Σ' αυτή τη περίπτωση μετέχουν και τα 8 μέλη. Επίσης ασκεί και δικαστικές αρμοδιότητες, κατά τις οποίες λαμβάνουν μέρος μόνο τα τέσσερα μέλη⁵³.

5) Η Εκκλησιαστική Επιτροπή: Είναι εξαμελές όργανο με διετή θητεία, το οποίο εκλέγεται από συνέλευση των μελών της Ενορίας⁵⁴. Ασκούν αρμοδιότητες τρία άτομα κατ' έτος (άρθρο 17 Γ. Κανονισμού)⁵⁵.

Στο άρθρο 40 του Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας (1904), «Περί της διοικήσεως των ιερών ναών», περιγράφεται εκτενώς το έργο των μελών της Εκκλησιαστικής Επιτροπής⁵⁶.

6) Σχολική Εφορεία: Είναι εξαμελές όργανο με διετή θητεία, το οποίο εκλέγεται από τον Μητροπολίτη και από τα μέλη της Αντιπροσωπείας⁵⁷. Τρία άτομα κατ' έτος ασκούν αρμοδιότητες (άρθρο 17 Γ. Κανονισμού)⁵⁸ υπό την προεδρεία του Μητροπολίτη. Μερικές από τις αρμοδιότητες της Σχολικής Εφορείας είναι ο διορισμός των διδασκάλων για ένα έτος, η πληρωμή των μισθών των δασκάλων, των παιδονόμων και των λοιπών υπαλλήλων των σχολείων, η έγκριση των προγραμμάτων των

---

⁵⁰ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 137.

⁵¹ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 149. Άρθρο 15 του «Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας (1886)», Περί της αντιπροσωπείας της Κοινότητας.

⁵² Ηλιάδου-Τάχου Σ., ό.π., σ. 79.

⁵³ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 140.

⁵⁴ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 167. Άρθρο 36 του «Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας (1904)», Περί της διοικήσεως των ιερών ναών.

⁵⁵ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 135.

⁵⁶ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 168. Άρθρο 40 του «Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας (1904)», Περί της διοικήσεως των ιερών ναών.

⁵⁷ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 170. Άρθρο 48 του «Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας (1904)», Περί της Εφορείας των εκπαιδευτικών Καταστημάτων.

⁵⁸ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 135.

μαθημάτων, η σύνταξη του ετήσιου προϋπολογισμού και απολογισμού των σχολών και η υποβολή τους προς έγκριση στην Αντιπροσωπεία, κλπ⁵⁹.

7) Εξελεγκταί: Ορίζονται άτομα με λογιστικές γνώσεις (άρθρο 56 Γ. Κανονισμού), τα οποία διενεργούν ετήσιο διαχειριστικό έλεγχο των ενοριακών ή κοινοτικών σωματείων. Τα πορίσματα των ελέγχων τους τα υποβάλλουν στα Μικτά Εκκλησιαστικά Συμβούλια (άρθρο 55 Γ. Κανονισμού)⁶⁰.

---

⁵⁹ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 171. Άρθρο 56 του «Κανονισμού της εν Θεσσαλονίκη Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητος (1904)», Περὶ της Εφορείας των εκπαιδευτικών Καταστημάτων.

⁶⁰ Παπαστάθης Χ. ό.π., σ. 141.

1.2 Το θεσμικό πλαίσιο απονομής της δικαιοσύνης την περίοδο του Τανζιμάτ.

Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η περίοδος του Τανζιμάτ είναι συνυφασμένη με μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν πολλούς τομείς του βίου των υπόδουλων υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Επειδή η παρούσα εργασία μελετά τον Κώδικα διαζυγίων της Ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών την περίοδο 1901-1909, στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει μια προσπάθεια κατηγοριοποίησης των οργάνων απονομής της δικαιοσύνης και καταγραφής των βασικότερων χαρακτηριστικών του καθενός από αυτά.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία από το 1453 μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, μέχρι το 1860 είχε αυξημένες δικαστικές αρμοδιότητες. Θεωρούνταν δικαστική και διαιτητική αρχή, που ήταν απαλλαγμένη από δικονομικές διατυπώσεις και που οι αποφάσεις της είχαν μεγάλη ισχύ στους διαδίκους. Οι κάτοικοι των επαρχιών και των χωριών προσέρχονταν στα εκκλησιαστικά δικαστήρια για να λύσουν τις διαφορές τους, δεχόμενοι τις αποφάσεις των αρχιερέων ως αλάθητες και θεωρώντας αμάρτημα την παρακοή τους στα κελεύσματα αυτών. Ακόμα, υπήρχε η δυνατότητα οι διάδικοι να διατυπώσουν παράπονα προς την Μεγάλη Εκκλησία, σε περίπτωση που θεωρούσαν την απόφαση του αρχιερέα και του δικαστηρίου άδικη. Αν τα παράπονα ήταν βάσιμα, η απόφαση ακυρωνόταν και ο αρχιερέας επωμιζόταν τις συνέπειες της ληφθείσας απόφασης⁶¹.

Από το 1860 και μετά η δικαιοδοσία των εκκλησιαστικών δικαστηρίων περιορίστηκε, οπότε η αρμοδιότητα αυτή περιήλθε θεσμικά στις οργανωμένες κοινότητες⁶².

Μια προσπάθεια για ομογενοποίηση του τρόπου απονομής της δικαιοσύνης από τα κοινοτικά δικαστήρια, έγινε την περίοδο των Οθωμανικών μεταρρυθμίσεων με τους Γενικούς Κανονισμούς του

---

⁶¹ Θεοτοκάς Μ. (1897). *Νομολογία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ήτοι της Ι. Συνόδου και του Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου Επί του Αστικού, Κανονικού και Δικονομικού Δικαίου από του έτους 1800 μέχρι του 1896 μετά σημειώσεων κατ' έγκρισιν της Αγ. και Μεγ. του Χριστού Εκκλησίας*. Κωνσταντινούπολις: Νεολόγος, σ. 3-4.

⁶² Ηλιάδου-Τάχου Σ., (2017) *Φύλο και κοινωνική ταυτότητα στην Οθωμανική Φλώρινα: Τα διαζύγια του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητροπόλεως Μογλενών (1901-1909)*, υπό έκδοση στον τόμο προς τιμή του καθηγητή Σ. Μπουζάκη, σ.2. Πρβλ. Παπαστάθη Χ., και Θεοτοκά Μ., ό.π., σ.33.

Πατριαρχείου και τις Πατριαρχικές και Συνοδικές Εγκυκλίους της 17^{ης} Ιανουαρίου 1881 και της 31^{ης} Ιανουαρίου 1891⁶³.

Σύμφωνα με τις παραπάνω εγκυκλίους, η πρώτη διάκριση των Εκκλησιαστικών Δικαστηρίων είναι σε: α) *Πατριαρχικά*, β) *Επισκοπικά*, γ) *Μητροπολιτικά*. Σε δεύτερο επίπεδο, συνίσταται επιμέρους διάκριση αυτών. Έτσι τα Πατριαρχικά Δικαστήρια είναι τρία: α) *το Εκκλησιαστικό ή Πνευματικό Δικαστήριο*, β) *η Ιερά Σύνοδος* και γ) *το Διαρκές Εθνικό Μικτό Συμβούλιο*. Τα Επισκοπικά και Μητροπολιτικά Δικαστήρια, συνιστούν τα επαρχιακά εκκλησιαστικά Δικαστήρια και διακρίνονται αμφότερα σε α) *Πνευματικά* και β) *Μικτά*⁶⁴.

Α) Το Εκκλησιαστικό ή Πνευματικό Δικαστήριο συστάθηκε με απόφαση της Ι. Συνόδου στις 12 Αυγούστου 1863, σε αντικατάσταση του καταργηθέντος δικαστηρίου της Μ. Πρωτοσυγκελλίας, του Διβανίου. Απορρέει από τη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριάρχη⁶⁵. Απαρτίζεται από έξι μέλη⁶⁶, τα οποία εκλέγονται από τον Πατριάρχη. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζεται από τον Πατριάρχη και είναι ένα από τα συνοδικά μέλη του δικαστηρίου⁶⁷. Το Δικαστήριο συνεδριάζει τακτικά μία φορά την εβδομάδα⁶⁸ και όλα τα μέλη οφείλουν να παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εκτός αν συντρέχει λόγος ασθένειας⁶⁹. Το Εκκλησιαστικό Δικαστήριο δικάζει πρωτόδικα τις πνευματικές υποθέσεις των χριστιανών κατοίκων της αρχιεπισκοπής της Κωνσταντινούπολης⁷⁰. Οι νόμοι στους οποίους στηρίζεται για τη λήψη των αποφάσεών του είναι: οι Κανόνες των Θεοκηρύκων Αποστόλων, οι Κανόνες των Σεπτών Συνόδων, των Θεοφόρων Πατέρων, οι κατά καιρούς

---

⁶³ Ηλιάδου-Τάχου Σ., *Φύλο και κοινωνική ταυτότητα...*, ό.π., σ. 2.

⁶⁴ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6-7.

⁶⁵ *Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Άρθρ Α΄*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 7.

⁶⁶ *Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, Άρθρ Β΄*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 7. «*Το ειρημένον δικαστήριον σύγκειται από έξι μελών, του Μ. Πρωτοσυγκελλου, του Αρχιγραμματέως της Ι. Συνόδου, του Μ. Αρχιδιακόνου και τριών πρεσβυτέρων εκ των ενοριών της πρωτευούσης οφφικιάλων του Οικουμενικού Θρόνου, διοριζομένων κατ΄ιδίαν εκλογήν της Α.Θ. Παναγιότητος*».

⁶⁷ *Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, Άρθρ Γ΄*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 7.

⁶⁸ *Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, Άρθρ Δ΄*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 8.

⁶⁹ *Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, Άρθρ Ε΄*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 8.

⁷⁰ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 9.

εκδιδόμενες Συνοδικές και Πατριαρχικές εγκύκλιοι και ο Αρμενόπουλος⁷¹.

Β) **Η Ιερά Σύνοδος**⁷² αποτελείται από δώδεκα Μητροπολίτες του Οικουμενικού Πατριαρχικού θρόνου και διατελεί υπό την προεδρεία του Πατριάρχη⁷³. Όλοι οι Μητροπολίτες έχουν το δικαίωμα να διορίζονται μέλη της Ι. Συνόδου ανά δύο έτη ο καθένας, με περιοδική σειρά. Όλα τα μέλη της Ι. Συνόδου θεωρούνται ισοδύναμα και ισόψηφα στην εξάσκηση των Συνοδικών πράξεων, χωρίς καμία διάκριση και υπεροχή⁷⁴. Κανένας από τους Συνοδικούς Αρχιερείς δεν μπορεί να διαμείνει στην Κων/πολη εφόσον έχει τελειώσει η θητεία του, παρά μόνο αν συντρέχει μεγάλη ανάγκη ή λόγος ασθένειας. Σ' αυτή την περίπτωση, η διαμονή του Αρχιερέως καθορίζεται από τον Πατριάρχη με την έγκριση της Υψηλής Πύλης και ο Αρχιερέας δεν μπορεί να συμμετέχει σε συνεδριάσεις της Ι. Συνόδου, ούτε να χοροστατεί⁷⁵.

Τα Αρχιερατικά μέλη της Ι. Συνόδου οφείλουν να τιμούν, να σέβονται τον Πατριάρχη ως ανώτερο πνευματικό αρχηγό της Εκκλησίας και του Έθνους και παράλληλα να υπακούν στις εισηγήσεις και τις οδηγίες του, χωρίς να παρεκτρέπονται από τα ιερά καθήκοντά τους. Ακόμα, έχουν υποχρέωση να διαφυλάττουν το όνομα και την υπόληψη του Πατριάρχη με εύσημο και σεμνοπρεπή τρόπο⁷⁶.

Αλλά και ο Πατριάρχης οφείλει να δείχνει το καλό παράδειγμα σ' όλους τους Αρχιερείς, αμερόληπτα και ανιδιοτελώς⁷⁷. Επίσης, πρέπει να επιτηρεί και να επαγρυπνεί για την διαγωγή και το πολίτευμα του κλήρου, ενθαρρύνοντας τα αξιόπαινα και περιστέλλοντα τα αξιόμμεπτα

---

⁷¹ Κανονισμός του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου, Άρθρ Ι', εις Θεοτοκά ό.π., σ. 8.

⁷² Σχετικά με τον αρχιγραμματέα της Ι. Συνόδου, βλ. Κανονισμός Γραφείου Ιεράς Συνόδου, εις Θεοτοκά ό.π., σ. 9-10 «Του γραφείου της Ι. Συνόδου **διευθυντής εστί ο κατά καιρόν αρχιγραμματεύς αεί εκ της ολομελείας των ιερωμένων των μάλλον επί παιδεία και θεολογικάις και παντοίαις γνώσεσι διακρινομένων, ός παρεδρεύων εν τη Ιερά Συνόδω έχει καθήκοντα τα εξής...**»

⁷³ Τρόπος του προσωπικού σχηματισμού της Ι. Συνόδου, ΑΡΘΡ. Α', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 12.

⁷⁴ Τρόπος του προσωπικού σχηματισμού της Ι. Συνόδου, ΑΡΘΡ. Β', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 13.

⁷⁵ Τρόπος του προσωπικού σχηματισμού της Ι. Συνόδου, ΑΡΘΡ. Θ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 15.

⁷⁶ Καθήκοντα των Αρχιερατικών μελών της Ιεράς Συνόδου, ΑΡΘΡ. Α', Γ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 17.

⁷⁷ Σχέσεις του Οικουμ. Πατριάρχου προς την Ι. Σύνοδον και τανάπαλιν, ΑΡΘΡ. Α', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 16.

και αυτά που δε συνάδουν με την εκκλησιαστική αξιοπρέπεια⁷⁸. Ακόμα, οφείλει να τιμά τα μέλη της Ι. Συνόδου φερόμενος σε όλους με ηπιότητα, ώστε να αποφεύγεται κάθε σκάνδαλο και υπόνοια⁷⁹. Πρέπει να συνεργάζεται με τα μέλη της Ι. Συνόδου αμερόληπτα, έχοντας ως προτεραιότητα τα κοινά συμφέροντα του Έθνους και της Εκκλησίας⁸⁰. Τέλος, αυτός επιβάλλει την πρέπουσα ευταξία στην Ι. Σύνοδο και γίνεται ο ίδιος παράδειγμα αυτής της τάξης, ώστε να μην εκστομίζονται απρεπή και σκανδαλώδη λόγια κατά τη συνεδρίαση⁸¹.

Στα καθήκοντα-αρμοδιότητες της Ι. Συνόδου εντάσσονται η αντικατάσταση και ο διορισμός των Αρχιερέων σε θέσεις που έχουν χηρεύσει, η γενική βελτίωση και διατήρηση των απανταχού Μοναστηρίων και της Εθνικής Θεολογικής Σχολής της πρωτεύουσας. Επίσης μέλημα της Ι. Συνόδου αποτελεί η διαφύλαξη των Ορθόδοξων χριστιανών από κάθε αλλότριο στοιχείο που μπορεί να διαφθείρει τα θρησκευτικά τους φρονήματα και να μεταβάλλει το θρήσκευμά τους. Η Ι. Σύνοδος είναι υπεύθυνη επίσης για τον διορισμό και την αποστολή στην βασιλεύουσα και σε όλες τις επαρχίες του κράτους, άξιων ιερέων που θα κηρύττουν στους χριστιανούς το λόγο του Θεού. Ακόμα, οφείλει να προμηθεύει και να διανέμει όσα βιβλία κρίνει αναγκαία για τον φωτισμό του κλήρου και την κατήχηση των χριστιανών⁸².

Επιπλέον η Ι. Σύνοδος μαζί με τους προκρίτους του έθνους λαμβάνουν πρόνοια για τη σύσταση εθνικού Παρθεναγωγείου και ορφανοτροφείου υπό την εποπτεία του Πατριάρχη, της Ι. Συνόδου και του Μικτού Συμβουλίου, ώστε να έχουν καταφύγιο τα άπορα κορίτσια και τα ορφανά παιδιά αντίστοιχα. Τέλος, προνοούν για τα εθνικά κοινωφελή καταστήματα στην Κων/πολη, τα νοσοκομεία και για τα επαρχιακά και ενοριακά σχολεία⁸³.

---

⁷⁸ Σχέσεις του Οικουμ. Πατριάρχου προς την Ι. Σύνοδο και τανάπαλιν, ΑΡΘΡ. Γ, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 16.

⁷⁹ Σχέσεις του Οικουμ. Πατριάρχου προς την Ι. Σύνοδο και τανάπαλιν, ΑΡΘΡ. Δ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 16.

⁸⁰ Σχέσεις του Οικουμ. Πατριάρχου προς την Ι. Σύνοδο και τανάπαλιν, ΑΡΘΡ. ΣΤ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 16.

⁸¹ Σχέσεις του Οικουμ. Πατριάρχου προς την Ι. Σύνοδο και τανάπαλιν, ΑΡΘΡ. Ε', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 16.

⁸² Τρόπος του προσωπικού σχηματισμού της Ι. Συνόδου, ΑΡΘΡ. Α', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 12.

⁸³ Καθήκοντα των Αρχιερατικών μελών της Ιεράς Συνόδου, ΑΡΘΡ. ΙΘ', Κ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 21-22.

Ως δικαστικό όργανο, η Ι. Σύνοδος συνεδριάζει τρεις φορές την εβδομάδα⁸⁴ και δικάζει ως εφετείο τις πρωτόδικες αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τα Μητροπολιτικά Πνευματικά Δικαστήρια, από την Ιερά Σύναξη του Αγ. Όρους και από το Πνευματικό Δικαστήριο που εδρεύει στο Πατριαρχείο. Επίσης δικάζει ως ακυρωτικό τις πρωτόδικες αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τα Επισκοπικά Πνευματικά Δικαστήρια και τις εφέσιμες από τα Μητροπολιτικά Πνευματικά Δικαστήρια, δικάζοντας όπως τα εφετεία τις πρωτόδικες αποφάσεις των Επισκοπικών Πνευματικών Δικαστηρίων⁸⁵.

Γ) Το **Δ.Ε.Μ. Συμβούλιο** αποτελείται από δώδεκα μέλη, τα 4 είναι Αρχιερείς και τα 8 λαϊκά μέλη. Πρόεδρος είναι ένας από τους Αρχιερείς, ο πρώτος από τους τέσσερις που διαθέτει Πατριαρχικό δίπλωμα. Το Συμβούλιο έχει πρώτο και δεύτερο γραμματέα, οι οποίοι μπορούν να μεταφράζουν στην Ελληνική, Οθωμανική, Βουλγαρική και Γαλλική διάλεκτο⁸⁶. Τα μέλη του Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου υπηρετούν για δύο χρόνια⁸⁷.

Αναφορικά με τον τρόπο εκλογής των μελών του ΔΕΜ Συμβουλίου η διαδικασία έχει ως εξής: τα αρχιερατικά μέλη του Συμβουλίου αποτελούν μέρος του προσωπικού της Ι. Συνόδου και εκλέγονται από τον Πατριάρχη και τα Συνοδικά μέλη⁸⁸.

Τα λαϊκά μέλη του Συμβουλίου εκλέγονται με πιο σύνθετη διαδικασία. Μια τακτική ημέρα, ο Πατριάρχης ειδοποιεί τους κατοίκους των ενοριών της Κων/πολης και του Καταστένου, ώστε η κάθε ενορία να εκλέξει αντιπροσώπους. Οι ενορίες που υπάγονται στις δύο μεγαλύτερες προαναφερθείσες ενορίες επιλέγουν έναν ή δύο αντιπροσώπους. Οι αντιπρόσωποι αυτοί στέλνονται στα Πατριαρχεία και μαζί με την Ι. Σύνοδο και τα μέλη του Μικτού Συμβουλίου απαρτίζουν την εκλογική συνέλευση, η οποία θα ορίσει τους υποψήφιους μετά από συμφωνία. Οι άνδρες της εκλογικής συνέλευσης είναι τίμιοι και ευθείς, ευϋπόληπτοι απέναντι στο Έθνος και υπήκοοι του κράτους. Όλα τα μέλη της εκλογικής συνέλευσης μπορούν να προτείνουν υποψήφιους, τους οποίους θεωρούν ότι διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα για την στελέχωση του

---

⁸⁴ Καθήκοντα των Αρχιερατικών μελών της Ιεράς Συνόδου, ΑΡΘΡ. Η', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 19.

⁸⁵ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 10-11.

⁸⁶ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Α', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 22.

⁸⁷ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Β', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 22.

⁸⁸ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Γ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 22-23.

ΔΕΜ Συμβουλίου. Τα ονόματα των υποψηφίων καταγράφονται σε κατάλογο και με μυστική πλειοψηφία αναδεικνύονται τα λαϊκά μέλη του εν λόγω Συμβουλίου⁸⁹. Μετά το πέρας της εκλογικής διαδικασίας, ο Πατριάρχης γνωστοποιεί στην Υψηλή Πύλη τα ονόματα των αρχιερατικών και λαϊκών μελών του Συμβουλίου για επιδοκιμασία και επικύρωση αυτών⁹⁰.

Τα μέλη του ΔΕΜ Συμβουλίου οφείλουν να είναι μόνιμοι κάτοικοι της Κων/πολης, Οθωμανοί υπήκοοι, ηλικίας άνω των τριάντα ετών, να έχουν εμπειρία στα πράγματα και να εμπνέουν εμπιστοσύνη στην Κυβέρνηση και το Έθνος⁹¹. Κανένα μέλος του Συμβουλίου δεν μπορεί να παραιτηθεί από τη στιγμή του διορισμού του πριν από τη λήξη της διετίας, εκτός αν υπάρχει σοβαρή αιτία⁹². Αν ένα μέλος παραιτηθεί λόγω δικαιολογημένης αιτίας ή λόγω θανάτου, αντικαθίσταται από άλλο μέλος από τον Πατριάρχη, την Ι. Σύνοδο και τα μέλη του Μικτού Συμβουλίου. Η αντικατάσταση γίνεται γνωστή στην Υψ. Πύλη και το μέλος αυτό δεν είναι εκλέξιμο για την επόμενη περίοδο⁹³.

Τα μέλη του Συμβουλίου απαγορεύεται να απουσιάζουν στις τακτικές συνεδριάσεις⁹⁴. Επίσης τα λαϊκά μέλη του Συμβουλίου δεν λαμβάνουν κανένα μισθό, αλλά υπηρετούν δωρεάν⁹⁵.

Το ΔΕΜ Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά δύο φορές την εβδομάδα⁹⁶. Ως δικαστικό όργανο δικάζει πρωτοδίκως τις υλικές υποθέσεις της Αρχιεπισκοπής της Κων/πολης και εφεσίμως τις πρωτόδικες αποφάσεις των Μικτών Μητροπολιτικών Δικαστηρίων. Κατ' αναίρεση δικάζει τις κατ' έφεση εκδιδόμενες αποφάσεις των Μ.Μ. Δικαστηρίων και τις πρωτόδικες των Μ. Επισκοπικών Δικαστηρίων⁹⁷.

---

⁸⁹ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Δ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 23.

⁹⁰ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Ε', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 24.

⁹¹ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Η', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 24.

⁹² Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Θ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 24.

⁹³ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Ι', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 24-25.

⁹⁴ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. ΙΒ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 25.

⁹⁵ Σχηματισμός του Εθνικού Διαρκούς Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. ΙΕ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 25.

⁹⁶ Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Α', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 25.

⁹⁷ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 11. Χαρακτηριστικά είναι τα άρθρα ΙΑ' και ΙΒ' της νομολογίας του Θεοτοκά, τα οποία αναφέρουν: «**Τας περί κληρονομίας μεταξύ δύο χριστιανών συμπιπτούσας διενέξεις θέλει θεωρεί το ειρημένον Συμβούλιον, όταν κατ' αίτησιν των**

Στα καθήκοντα του ΔΕΜ Συμβουλίου εμπίπτουν η επιτήρηση και η εποπτεία της ομαλής λειτουργίας των εθνικών σχολείων, των νοσοκομείων, των υπόλοιπων κοινωφελών εθνικών καταστημάτων και η εποπτεία των εσόδων και εξόδων αυτών και των εκκλησιών της Κων/πολης. Η εξέταση των ζητημάτων που σχετίζονται με τις προσόδους των Μοναστηρίων που ανήκουν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, με τις διαθήκες, τα αφιερωτικά έγγραφα (βακφιγέ) και τις διαφορές του τραχώματος και της προίκας ανήκουν επίσης στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου. Τέλος, το Συμβούλιο θεωρεί όσες υποθέσεις μη πνευματικές παραπέμπει η Υψ. Πύλη στα Πατριαρχεία⁹⁸.

Ο ρόλος του ΔΕΜ Συμβουλίου, επεκτείνεται και στον διορισμό επιτρόπων και εφόρων για να διευθύνουν εθνικά σχολεία και άλλα κοινωφελή καταστήματα. Οι επίτροποι και οι έφοροι πρέπει να είναι άνδρες τίμιοι, ικανοί, χριστιανοί στο θρήσκευμα, υπήκοοι της κραταιάς Βασιλείας και να έχουν την έγκριση του Πατριάρχη⁹⁹. Επιπλέον το Συμβούλιο ελέγχει τους λογαριασμούς των επιτρόπων ετησίως και καταχωρεί περιληπτικά μέσω του Α' γραμματέα τις προσόδους και τα έξοδα σε έναν ιδιαίτερο γενικό Κώδικα¹⁰⁰. Τέλος, διορίζει ανά διετία ένα ταμία, ο οποίος δεν δαπανά κανένα οβολό χωρίς έγγραφη διαταγή του Συμβουλίου και καθορίζει τα καθήκοντά του¹⁰¹.

Τα *Επισκοπικά Δικαστήρια* εδρεύουν στην έδρα του Επισκόπου. Ο Επίσκοπος είναι πρόεδρος των Επισκοπικών Δικαστηρίων. Τα εν λόγω Δικαστήρια δικάζουν πρωτόδικα τις διαφορές των χριστιανών, που ζουν στην επισκοπική τους περιφέρεια.

Τα *Μητροπολιτικά Δικαστήρια* εδρεύουν στην εκάστοτε Μητρόπολη, με πρόεδρο τον Μητροπολίτη. Όσον αφορά τη δικαστική

διαδίκων, ανατεθώσιν εις τα Πατριαρχεία», Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. ΙΑ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 27, και «Επειδή παντός ορθοδόξου χριστιανού διαθήκη, συνάδουσα τοις νόμοις και κανονισμοίς της Υψ. Κυβερνήσεως, και σύμφωνος με τον περί χριστιανικών περιουσιών δι' υψηλών επισήμων ορισμών και ήδη εκδοθέντα κανονισμόν, θέλει είσθαι επίσημος και ισχυρά παρά πάση επιτοπίω αρχή, το ειρημένον Μικτόν Συμβούλιον, θέλει φροντίζει περί της εκπληρώσεως των εν ταις τοιαύταις διαθήκαις περιεχομένων όρων», Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. ΙΒ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 27.

⁹⁸ Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Γ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 26.

⁹⁹ Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Ε', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 26.

¹⁰⁰ Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. ΣΤ', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 26.

¹⁰¹ Καθήκοντα των μελών του Μικτού Συμβουλίου, ΑΡΘΡ. Η', εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 27.

τους αρμοδιότητα, δικάζουν πρωτόδικα τις διαφορές των χριστιανών και εφεσίμως τις πρωτόδικες αποφάσεις που εκδίδονται στα δικαστήρια των Επισκοπών που υπάγονται στις Μητροπόλεις¹⁰². Τα Επισκοπικά και Μητροπολιτικά Δικαστήρια συγκροτούνται σύμφωνα με τα επιτόπια έθιμα και τους επιτόπιους Κανονισμούς¹⁰³.

Αμφότερα τα επαρχιακά Δικαστήρια (Επισκοπικά και Μητροπολιτικά) διακρίνονται σε Πνευματικά και Μικτά όπως έχει ήδη αναφερθεί.

Α) Τα **Πνευματικά Δικαστήρια** αποτελούνται από 2-4 κληρικούς συνήθως¹⁰⁴, οι οποίοι διορίζονται από τον Αρχιερέα της περιοχής, ανάμεσα στους πιο μορφωμένους κληρικούς της επαρχίας¹⁰⁵.

Ο Αρχιερέας της επαρχίας ή ο Επίτροπος προεδρεύουν στις δίκες. Τα Πνευματικά Δικαστήρια δικάζουν κεκλεισμένων των θυρών τις πνευματικές υποθέσεις¹⁰⁶. Αυτές είναι οι περί μνηστείας, οι περί συστάσεως και λύσεως γάμου, οι υποθέσεις διατροφής που προκύπτουν από το γάμο και οι συναφείς συνιστώσες του γάμου¹⁰⁷.

Β) Τα **Μικτά Δικαστήρια** απαρτίζονται συνήθως από 5-6 λαϊκά μέλη και από έναν ή περισσότερους κληρικούς¹⁰⁸. Τα λαϊκά μέλη εκλέγονται συνήθως από τους κατοίκους της επαρχίας και τα κληρικά από τον Αρχιερέα¹⁰⁹. Τα Μικτά Δικαστήρια τελούν υπό την προεδρεία του Αρχιερέα ή του Επιτρόπου της επαρχίας και δικάζουν δημόσια τις υλικές υποθέσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία των εκκλησιαστικών δικαστηρίων¹¹⁰. Οι υποθέσεις αυτές σχετίζονται με διαθήκες και κωδικέλλους, με αφιερωτικά έγγραφα (βακφιγέ), με διατροφή μετά τη λύση του γάμου, με υποθέσεις τραχώματος και προίκας, με διαφορές που προκύπτουν ως συνέπεια της λύσης του γάμου ή της μνηστείας, με

---

¹⁰² Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 7.

¹⁰³ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 29.

¹⁰⁴ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6.

¹⁰⁵ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 29.

¹⁰⁶ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6.

¹⁰⁷ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6 και σ. 39-41.

¹⁰⁸ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6.

¹⁰⁹ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 29.

¹¹⁰ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6.

κληρονομικές εξ αδιαθέτου υποθέσεις, με υποθέσεις νομιμοποίησης και υιοθεσίας, με μοναστηριακές διαφορές, με θέματα κηδεμονίας και επιτροπείας, με θέματα δικών των κληρικών και μοναχών με την αιτιολογία ότι αποτελούν υλικές υποθέσεις¹¹¹.

Εκτός από τον πρόεδρο και τα μέλη, τα εκκλησιαστικά δικαστήρια απαρτίζονται και από άλλα νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι:

Α) Γραμματεύς: Για τη νόμιμη συγκρότηση του δικαστηρίου, η παρουσία του γραμματέα κρίνεται απαραίτητη¹¹². Σε κάθε δικαστήριο υπάρχουν ένας ή δύο γραμματείς, ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας, οι οποίοι εκλέγονται συνήθως από τον πρόεδρο του δικαστηρίου. Στα κυριότερα καθήκοντα του γραμματέα ανήκουν η καταγραφή των ουσιωδέστερων γεγονότων που έχουν γίνει στο δικαστήριο και η φύλαξη διαφόρων εγγράφων από αυτόν. Επίσης ο γραμματέας πρέπει να παρίσταται στο δικαστήριο, να τηρεί και να συντάσσει τα πρακτικά¹¹³ και τις αποφάσεις, να παίρνει μέρος σε πράξεις και διεξαγωγές μαρτυρικών αποδείξεων εκτός του ακροατηρίου και να υπογράφει αυτές, γιατί ανυπόγραφες θεωρούνται άκυρες. Ακόμα οφείλει να διατηρεί τα βιβλία του δικαστικού γραφείου, την άδεια του προέδρου, να εκδίδει αντίγραφα από τα πρωτότυπα έγγραφα¹¹⁴ που έχει φυλάξει, να καταχωρεί τις υποθέσεις στο πινάκιο κλπ¹¹⁵.

Β) Συμβολαιογράφος: Στις Μητροπόλεις και τις Επισκοπές οι γραμματείς των δικαστηρίων τελούν συνήθως χρέη συμβολαιογράφου, ενώ σε πολλές επαρχίες υπάρχουν και δημογεροντικά συμβολαιογραφεία ανεξάρτητα από τις Μητροπόλεις και Επισκοπές. Στα Πατριαρχεία, χρέη συμβολαιογράφου τελεί ο πρώτος γραμματέας του ΔΕΜ Συμβουλίου. Καθήκοντα του συμβολαιογράφου είναι η σύνταξη και η φύλαξη εγγράφων που πιστοποιούν νομικές πράξεις ιδιωτών, η θεώρηση ιδιωτικών εγγράφων που δεν έχουν ευδιάκριτη χρονολογία, η οποία χρειάζεται για την θεώρηση και η εκτέλεση άλλων νομικών πράξεων, όπως η σύνταξη δικαστικών απογραφών, η κοινοποίηση διαμαρτυρήσεων και άλλων τέτοιων εγγράφων (Νομ. της 15 Σεπτεμβρίου 1926

---

¹¹¹ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 6 και σ. 39-41.

¹¹² Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 29, πρβλ. Παρ. Εμπ. Ν. 53.

¹¹³ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 30. Πρβλ. Παραρτ. Εμπ. Νομ. Αρθρ. 53 και 54.

¹¹⁴ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 30. Πρβλ. Παραρτ. Εμπ. Νομ. Αρθρ. 63-65.

¹¹⁵ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 29-30.

ή 22 Ιουλίου 1925, όν όρα εν τόμ. Β' σ. 2030 Οθωμ. Κωδ. Νικολαΐδου)¹¹⁶. Τα τέλη αυτών των πράξεων κανονίζονται από τους κατά καιρούς Μητροπολίτες και Επισκόπους, ενώ τα τέλη του συμβολαιογραφείου του Πατριαρχείου ορίσθηκαν από το ΔΕΜ Συμβούλιο στη συνεδρίαση της 23 Φεβρ. 1896¹¹⁷.

Γ) **Δικηγόρος:** Στα Εκκλησιαστικά Δικαστήρια επιτρέπεται η εκπροσώπηση από πληρεξούσιο άτομο, αν και πριν λίγα χρόνια ήταν απαγορευμένη στα Πνευματικά Δικαστήρια. Ως πληρεξούσιο άτομο, μπορεί να παρίσταται οποιοσδήποτε αντί του διαδίκου σε κάθε δικαστήριο ανώτερο ή κατώτερο, χωρίς να έχει άδεια δικηγορίας ούτε τα απαιτούμενα προσόντα¹¹⁸.

Δ) **Δικαστικός κλητήρ:** Οι κλητήρες διορίζονται από τους κατά τόπους Αρχιερείς. Οι πράξεις τους έχουν δύναμη δημοσίων εγγράφων, ως προς τα γεγονότα που υπέπεσαν στην αντίληψή τους. Αρμοδιότητες του δικαστικού κλητήρα είναι η επίδοση των δικογραφιών και η κλήτευση των διαδίκων με εντολή των προέδρων των δικαστηρίων. Για κάθε πράξη των διαδίκων, οι κλητήρες οφείλουν να συντάσσουν σύμφωνα με τα άρθρα 13-18 Εμπ. Δικ. έγγραφο έκθεσης, στην οποία θα αναφέρουν τις ενέργειές τους. Η έκθεση αυτή ονομάζεται επιδοτήριο¹¹⁹.

Τέλος, αξίζει ν' αναφερθεί πού στηρίχθηκαν οι νομοθέτες για να συγκροτήσουν τη νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία εκδίκαζαν τα Πατριαρχικά, καθώς και τα Επισκοπικά και Μητροπολιτικά Δικαστήρια:

Α) στους Κανόνες των αγίων Αποστόλων και των οικουμενικών και τοπικών Συνόδων.

Β) στο Ρωμαϊκό και Βυζαντινό δίκαιο, στο Ιουστινιάνειο δίκαιο, το εν τοις Βασιλικούς και του Αρμενόπουλου.

Γ) στους όρους, τους τόμους, τα σιγίλλια, τα υπομνήματα, τις εγκυκλίους και τις αποδείξεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Δ) στα τοπικά έθιμα και τις παραδόσεις που επικρατούν τη συγκεκριμένη εποχή.

---

¹¹⁶ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 31-32.

¹¹⁷ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 32, «Η διατίμησις αύτη έχει ως εξής...».

¹¹⁸ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 32-33.

¹¹⁹ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 33.

Ε) στην οθωμανική εμπορική δικονομία, στο παράρτημα του εμπορικού νόμου και στο περί αναιρέσεως κεφάλαιο της Πολιτικής Δικονομίας, των οποίων οι ελλείψεις συμπληρώνονται από το Ρωμαϊκό και Βυζαντινό Δίκαιο. Αυτοί οι νόμοι ισχύουν και για τα επαρχιακά δικαστήρια, στα οποία όμως ισχύει η πολιτική δικονομία¹²⁰.

---

¹²⁰ Εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 42.

1.3. Η απονομή διαζυγίων σύμφωνα με τις διατάξεις της Νομολογίας του Θεοτοκά.

Στο παρόν κεφάλαιο, αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ο άνδρας ή η γυναίκα μπορούσαν να ζητήσουν διάζευξη από το Πνευματικό ή Μικτό δικαστήριο της περιοχής όπου διέμεναν. Ορισμένοι από τους λόγους διαζυγίου θεωρούνται ίσως ακραίοι για τα σημερινά δεδομένα.

Μέσα από την μελέτη της Νομολογίας του Θεοτοκά, γίνεται σαφές ότι η γυναίκα βρισκόταν σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τον άνδρα, καθώς η διανυκτέρευσή της σε άλλο σπίτι πέραν του δικού της, η συμμετοχή της σε κοινωνικές εκδηλώσεις ή η διαπαρθένευσή πριν από τον γάμο, αποτελούσαν αιτίες διάζευξης για τον άνδρα της. Τη σημερινή εποχή οι λόγοι αυτοί δεν αποτελούν αιτίες σύγκρουσης μεταξύ των συζύγων, πόσο μάλλον αιτίες διαζυγίου. Όσον αφορά τον άνδρα, η ανικανότητά του να εκπληρώσει τα συζυγικά καθήκοντα και οι παράνομες σχέσεις που τυχόν (θα) σύναπτε με άλλες γυναίκες, τον καθιστούσαν υπαίτιο για τη διάλυση του γάμου του. Βέβαια υπήρχαν διάφορες προϋποθέσεις και παράμετροι που περιλάμβαναν οι νόμοι, οι οποίες έπρεπε να τηρηθούν αυστηρά, ώστε να δοθεί το διαζύγιο δίκαια στους διαδίκους συζύγους.

Στις διατάξεις της Νομολογίας του Θεοτοκά αναφέρονται αναλυτικά οι λόγοι διαζυγίου, καθώς και οι αποφάσεις δεδικασμένων υποθέσεων διαφόρων χρονολογιών, που έχουν καταγραφεί στη Νομολογία του Θεοτοκά και είναι σχετικές με τον εκάστοτε λόγο διαζυγίου. Οι λόγοι αυτοί αφορούν τόσο τον άνδρα όσο και την γυναίκα ως υπαίτιους για τη διάλυση του γάμου.

A) «Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας»

Ο πρώτος λόγος διαζυγίου ορίζεται ως «Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας¹²¹». Σύμφωνα με το νόμο του Αρμενόπουλου (**Αρμ. Δ, ιε, 14**), η επιβουλή του άνδρα κατά της ζωής της γυναίκας αποτελεί λόγο διαζυγίου, διότι δεν είναι απλώς μια οποιαδήποτε πράξη ή κακοποίηση του άνδρα κατά της γυναίκας, αλλά εμπεριέχει προαίρεση με δόλο και προμελέτη του άνδρα, που αποσκοπεί στην αφαίρεση της ζωής της γυναίκας¹²².

Σε περίπτωση όμως που ο άνδρας βρίσκεται σε βρασμό ψυχικής ορμής ή σε κατάσταση μέθης και επιτεθεί στην σύζυγό του, αυτό δεν αποτελεί επιβουλή κατά της ζωής σύμφωνα με την έννοια του νόμου και συνεπώς δεν αποτελεί λόγο για διάζευξη, σύμφωνα με τις αποφάσεις του **Αρ. Πάγου Αθηνών 24 και 49 (1847)**¹²³.

Αυτό που πρέπει επίσης να διευκρινιστεί είναι η διαφορά μεταξύ απειλής και επιβουλής. Η απειλή της ζωής δεν αποτελεί λόγο διαζυγίου, αλλά μόνο η επιβουλή κατά της ζωής. Και αυτό γιατί η επιβουλή εμπεριέχει δόλια προαίρεση και είναι προμελετημένη πράξη με σκοπό την αφαίρεση της ζωής, ενώ η απειλή δεν εμπεριέχει την προμελέτη. **Ι.Σ. 126 (1893)**¹²⁴.

Από τις δεδικασμένες υποθέσεις της νομολογίας, η παρακάτω εκδικάστηκε σύμφωνα με την πρώτη αιτία διαζυγίου. Πρόκειται για επίθεση ενός συζύγου στο σπίτι του πεθερού του κατά τη νύχτα, όπου διέμενε η εφεσίβλητος σύζυγός του. Η επίθεση αυτή συνοδευόταν από απειλές θανάτου και ύβρεις, γι' αυτό και χαρακτηρίστηκε ως επιβουλή της ζωής της συζύγου (Αρμεν. Δ. 15. 14). Συνεπώς, το δικαστήριο προέβη στη διάλυση του υφιστάμενου γάμου. **Ι.Σ. 76 (1888)**¹²⁵.

---

¹²¹ *Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 249.

¹²² *Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 249.

¹²³ *Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ.249.

¹²⁴ *Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ.250.

¹²⁵ *Επιβουλή κατά της ζωής του ανδρός ή της γυναίκας*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 249-250.

Β) «Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών»

Η δεύτερη αιτία διαζυγίου είναι η «πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών¹²⁶». Ειδικότερα, η ανίατη όζαινα, η χοιραδική εξόστωση, η παράλυση, η επιληψία, ο σεληνιασμός, η τύφλωση, η έλλειψη έμμηνου ρύσης της γυναίκας, καθώς και η αδυναμία της να εκπληρώσει τα συζυγικά της καθήκοντα αποτελούν σωματικές παθήσεις. Η παραφροσύνη είναι πνευματική πάθηση. Οι λόγοι αυτοί εκτός της παραφροσύνης, αν και δεν αναφέρονται από τον νόμο, αποτελούν εκ των πραγμάτων λόγους διαζυγίου. **Γρ. Π. 17. (Κ. Κριτίου σ. 254)¹²⁷.**

Από τους νόμους του Κριτίου παρατηρούμε ότι αιτία διαζυγίου αποτελεί και η νόσος του στόματος, με την εκκλησιαστική και πολιτική εξουσία να αποδέχεται “προσηνώς” την διάζευξη. Συγκεκριμένα, η δεδικασμένη υπόθεση που υπάρχει στη Νομολογία αναφέρει ότι ο Φίλος παντρεύτηκε την Άννα, έζησε κάποια χρόνια μαζί της, αλλά η συμβίωση τους ήταν δύσκολη και αφόρητη λόγω της νόσου του στόματος από την οποία έπασχε η Άννα. Γι’ αυτό το λόγο ήταν αδύνατο να την προσεγγίζει και να έρχεται σε σαρκική επαφή μαζί της. Έτσι ο Φίλος αιτήθηκε αγωγή για τη διάλυση του γάμου και μετά από κοινή συναίνεση των δύο μερών, οι άρχοντες και οι κληρικοί της επαρχίας με τον Μητροπολίτη, αποφάσισαν τη διάλυση του εν λόγω γάμου¹²⁸. **Γρ. Π. 17.. (Κ. Κριτίου σ. 254).**

Μία ακόμα αιτία διαζυγίου είναι η μανία, δηλαδή η παραφροσύνη. Την παραφροσύνη η νεαρά του Ιουστινιανού δεν την αναφέρει ως αιτία διαζυγίου, ούτε συμφωνεί με τη διάλυση του γάμου λόγω της παραφροσύνης¹²⁹. Η νεαρά του σοφού Λέοντος ωστόσο, συγχωρεί τη διάλυση του γάμου λόγω μανίας, εξηγώντας και ερμηνεύοντας όπως αναφέρεται στους νόμιμους τίτλους των Βασιλικών. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «αν η μανία είναι μεταδοτική ή συνεχής ή με διαλείμματα, ο νηφάλιος δεν πρέπει να στείλει διαζύγιο στον μαινόμενο, αν στείλει όμως είναι καλό να διαλυθεί ο γάμος βίαια και να υπόκειται σ’ αυτούς που ορίζουν τις ποινές, που φροντίζουν άσκοπα να στείλουν

---

¹²⁶ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 250.

¹²⁷ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 250.

¹²⁸ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 249-250.

¹²⁹ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 251.

ρεπούδιον (αναφορά)». Λένε λοιπόν τι είναι πιο αγαθό να συμμετέχει σε τυχερές καταστάσεις ο άνδρας με την γυναίκα και η γυναίκα με τον άνδρα; Αν η μανία είναι τόσο άγρια και ολέθρια που δεν έχει σχεδόν καμία ελπίδα να γιατρευτεί, είναι τρομερή και γι' αυτούς που φροντίζουν τον παράφρονα, το νηφάλιο πρόσωπο είτε λόγω της δυσκολίας που έχει η παραφροσύνη και της ανικανότητας να έρθει σε σαρκική επαφή μαζί του, είτε γιατί δεν έχει παιδιά και θέλει ν' τεκνοποιήσει με άλλη γυναίκα, έχει το δικαίωμα να στείλει ρεπούδιον στο παράφρον πρόσωπο και έτσι να διαλυθεί ο γάμος χωρίς ζημιά¹³⁰. **Γρ. Π. Σ. 1748 (Κ. Κριτίου 6 258).**

Η χοιραδική εξόστωση αποτελεί επίσης αιτία διαζυγίου. Η υπόθεση που συναντούμε στη νομολογία του Θεοτοκά, αναφέρεται σε μια γυναίκα που έπασχε από χρόνια χοιραδική εξόστωση της δεξιάς κνήμης. Η ασθένεια αυτή μεταδίδεται κληρονομικά, χαρακτηρίζεται από δυσσομία και είναι δυσίατη. Εξαιτίας της ασθένειας, ο άνδρας δεν πλησίασε τη γυναίκα του κατά τη διάρκεια του γάμου τους. Ακόμα, ο σύζυγός της δεν μπορούσε ν' ανακαλύψει το πρόβλημα υγείας της, καθώς το πρόβλημα ήταν να διατηρεί η γυναίκα την παρθενία της πριν το γάμο. Η γυναίκα αυτή καταγόταν από την Κορυτσά και εκεί δεν συνηθιζόταν να υποβάλλονται οι ασθενείς σε θεραπείες. Η Ιερά Σύνοδος, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα παραπάνω και κυρίως το ότι οι γονείς της απέκρυσαν από τον άνδρα της το πρόβλημα υγείας της κόρης τους, αποφάσισαν σύμφωνα με το νόμο τη διάλυση του γάμου¹³¹. **Πρ. Ι. Σ. 18 Αυγούστου 1862.**

Για την ασθένεια της παράλυσης αναφέρεται στη νομολογία ότι πριν οκτώ χρόνια προσβλήθηκε μια γυναίκα από την ασθένεια και ο σύζυγός της αιτήθηκε διάζευξη. Η απάντηση όμως που δόθηκε στον Μητροπολίτη ήταν ότι αν υπάρχει ελπίδα ανάρρωσης της προσβληθείσας, να ανασταλεί η αίτηση της διάζευξης που υπέβαλε ο σύζυγός της, αν όμως δεν υπάρχει ελπίδα, να διευθετηθεί το ζήτημα ανάλογα με τις περιστάσεις¹³². **Πρ. Ι. Σ. 16 Φεβρουαρίου 1870.**

---

¹³⁰ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 251-252.

¹³¹ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 252-253.

¹³² Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 253.

Ο σεληνιασμός¹³³ ή η επιληψία¹³⁴ επίσης αποτελεί αιτία διαζυγίου. Στη νομολογία αναφέρονται τρεις υποθέσεις σχετικές με το σεληνιασμό, στις οποίες εγκρίνεται η διάζευξη των συζύγων από την Ι. Σύνοδο. Η πρώτη κάνει λόγο για ένα ζευγάρι, που ο σύζυγος έπασχε από σεληνιασμό πριν από το γάμο και η γυναίκα το αγνοούσε. Γι' αυτό το λόγο, ο Μητροπολίτης αποφάσισε "κυριαρχικώς" την διάζευξή τους¹³⁵. **Πρ. Ι. Σ. 17 Φεβρουαρίου 1872.**

Η δεύτερη υπόθεση αναφέρει ότι μια γυναίκα έπασχε από σεληνιασμό πριν στεφανωθεί, το οποίο ο σύζυγός της αγνοούσε. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώθηκε από την ομολογία της μητέρας της. Έτσι η Ι. Σύνοδος σύμφωνα με το νόμο ενέκρινε τη διάζευξη των συζύγων, υποχρεώνοντας τον άνδρα να επιστρέψει στην γυναίκα του ό,τι της άνηκε από την προίκα της και να την συντηρεί δίνοντάς της κάποιο χρηματικό ποσό¹³⁶. **Πρ. Ι. Σ. 31 Ιουλίου 1878.**

Η τελευταία υπόθεση περί επιληψίας αναφέρει ότι μια γυναίκα έπασχε από την ασθένεια αυτή πριν το γάμο, το οποίο όμως δεν γνώριζε ο σύζυγός της, γιατί το απέκρυψαν οι γονείς της. Την ασθένεια αυτή κληρονόμησε και το παιδί του ζευγαριού. Ο Μητροπολίτης Άρτης έθεσε το ζευγάρι σε τοπική διάσταση τριών ετών μήπως και αναρρώσει η γυναίκα. Κάτι τέτοιο δε συνέβη, οπότε η Ι. Σύνοδος ενέκρινε τη διάζευξη των συζύγων¹³⁷. **Πρ. Ι. Σ. 23 Ιουνίου 1873.**

Επιπλέον, η τύφλωση συγκαταλέγεται στις αιτίες διαζυγίου ως σωματική πάθηση. Συγκεκριμένα, η υπόθεση της νομολογίας αναφέρει ότι μια σύζυγος ζήτησε διαζύγιο από τον άνδρα της, γιατί η ασθένεια της τύφλωσης από την οποία έπασχε ο ίδιος, τον καθιστούσε ανίκανο να φροντίζει την οικογένειά του. Βασικός όρος για την έκδοση του διαζυγίου

---

¹³³ **Σεληνιασμός (ο)**, επιληψία, ιερά νόσος καθ' Ιπποκράτην, σ. 47, Lidell H.G. and Scott R., *Greek-English Lexicon with a Revised Supplement*, Clarendon Press - Oxford.

¹³⁴ **Επιληψία (η)**, επίληψις, σεληνιασμός, κατ' ευφημισμὸν καλεῖται ιερά νόσος, ο δε Ιπποκράτης έχει ιδιαίτεran πραγματείαν περί της νόσου ταύτης (Περί Ιερῆς Νόσου 301, εν δε τη εκδ. Του Littre', τ. 6, σ. 350-398), σ. 257-258, Lidell H.G. and Scott R., *Greek-English Lexicon with a Revised Supplement*, Clarendon Press - Oxford. Από την ερμηνεία των δύο εννοιών, του σεληνιασμού και της επιληψίας, γίνεται σαφές ότι ως ασθένειες ταυτίζονται.

¹³⁵ *Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 253.

¹³⁶ *Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 255.

¹³⁷ *Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 253-254.

ήταν να πάρει ο άνδρας 80 λίρες από την προίκα της γυναίκας του¹³⁸. **Πρ. Ι. Σ. 2 Δεβρίου 1876.**

Στη νομολογία αναφέρεται μια ακόμα υπόθεση σχετική με την τύφλωση, που όμως η αίτηση διαζυγίου απορρίφθηκε. Συγκεκριμένα το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση της εφεσειούσης συζύγου, γιατί ο παθών σύζυγος λόγω της πάθησης στα μάτια και λόγω ένδειας, δεν μπορούσε να συντηρήσει την σύζυγο και το παιδί τους. Επιπλέον ο σύζυγος μόλις ήρθε από την πατρίδα του, όπου είχε πάει για θεραπεία, ζήτησε να παραλάβει τη σύζυγό του και αυτή ως καλή και πιστή σύζυγος ώφειλε να τον ακολουθήσει και να ζήσει μαζί του βοηθώντας τον με το πρόβλημα υγείας του. Γι' αυτούς τους λόγους, το δικαστήριο αποφάσισε την ακύρωση της αίτησης διαζυγίου που είχε υποβάλλει η γυναίκα¹³⁹. **Πρ. Ι. Σ. 11 Ιουνίου 1894.**

Στη νομολογία του Θεοτοκά, αναφέρεται ότι μια γυναίκα διαγνώστηκε από τους μαιευτήρες ότι πάσχει από κάποια γυναικολογική ασθένεια και χρειάζεται ανάπαυση. Η γυναίκα αυτή υπέβαλε αίτηση διαζυγίου και με τη συγκατάθεση του συζύγου της, η Ι. Σύνοδος ενέκρινε την έκδοση του διαζυγίου, αφού πείστηκε ότι η ίδια αδυνατεί να εκπληρώνει τα συζυγικά της καθήκοντα, εξαιτίας του γυναικολογικού της προβλήματος¹⁴⁰. **Πρ. Ι. Σ. 9 Δεβρίου 1876.**

Στην ενότητα “Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών” εκτός από τις δεδικασμένες υποθέσεις για την έκδοση διαζυγίου εξαιτίας των ασθενειών που έχουν αναφερθεί παραπάνω αναλυτικά, αναφέρονται επίσης κάποιες αποφάσεις της Ι. Σ. που σχετίζονται με την ασθένεια της όζαινας, της μανίας και της έλλειψης εμμήνου ρύσεως¹⁴¹.

---

¹³⁸ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254-255.

¹³⁹ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 256.

¹⁴⁰ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 255. Στο σημείο αυτό πρέπει ν' αναφερθεί η ακύρωση ενός διαζυγίου εξαιτίας της ανικανότητας εκπλήρωσης των συζυγικών καθηκόντων. Συγκεκριμένα, ο εφεσειών σύζυγος ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος του, καθώς η εκπλήρωση των συζυγικών καθηκόντων από τη γυναίκα του ήταν αδύνατη και εμπόδιζε την αγαθή συμβίωσή τους. Η αίτηση αυτή ακυρώθηκε, γιατί σύμφωνα με την Ιερά Σύνοδο δεν προβλέπεται από το νόμο ως αιτία διάζευξης η ανικανότητα εκπλήρωσης των συζυγικών καθηκόντων, αλλά μόνο η ανικανότητα που οφείλεται σε γυναικολογικό πρόβλημα, που έχει διαπιστωθεί από μαιευτήρες. **Ι. Σ. 127 (1893).**

¹⁴¹ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254.

Συγκεκριμένα, όταν κάποιος πάσχει εκ γενετής από όζαινα είναι ανίατη η ασθένεια, ενώ αν την αποκτήσει κατά τη διάρκεια της ζωής του συνήθως μπορεί να θεραπευτεί, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις που δεν θεραπεύεται. Κατά συνέπεια, όταν ο ένας από τους δύο συζύγους πάσχει από όζαινα και δεν μπορεί να θεραπευτεί παρά τις θεραπείες και με τη γνωμοδότηση των ιατρών, το Εκκλησιαστικό δικαστήριο μπορεί να προβεί σε διάζευξη των συζύγων¹⁴². **Πρ. Ι. Σ. 5 Μαρτίου 1873.**

Όσον αφορά την μανία, όταν κάποιος προσβληθεί από αυτήν πριν από τον γάμο ή την ημέρα του γάμου, αμέσως μπορεί ο γάμος να διαλυθεί. Όταν όμως προσβληθεί μετά από τον γάμο, ο άνδρας μπορεί να υπομείνει την προσβληθείσα γυναίκα μέχρι τον τρίτο χρόνο, ενώ η γυναίκα τον άνδρα μέχρι τον πέμπτο χρόνο. (Αρμ. Δ'. περί μνηστείας 15)¹⁴³. **Πρ. Ι. Σ. 1 Φεβρουαρίου 1874.**

Η έλλειψη έμμηνου ρύσης της γυναίκας αποτελεί αιτία διαζυγίου, καθώς θεωρείται φυσική ατέλεια, που καθιστά ανώφελο το σπέρμα του άνδρα¹⁴⁴. Η στέρωση όμως της γυναίκας δεν αποτελεί αιτία διαζυγίου. **Πρ. Ι. Σ. 30 Σβρίου 1876.**

Εκτός από τις παραπάνω υποθέσεις στις οποίες αναφέρεται με σαφήνεια η αιτία του διαζυγίου, υπάρχει και μια υπόθεση που απλώς αναφέρει ότι το διαζύγιο δόθηκε λόγω ασθένειας της γυναίκας, χωρίς να προσδιορίζει περί ποιας ασθένειας επρόκειτο. Ο αρχιμανδρίτης της Βιέννης αιτήθηκε τη διάζευξη δύο ορθοδόξων, ενός ιταλού υπήκοου και μιας ρωσίδας, που κατοικούσαν στη Βιέννη, γιατί η γυναίκα έπασχε από μια ασθένεια και έπρεπε να μένει στην Ελβετία σύμφωνα με τους

---

¹⁴² Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254. Εκτός από το νόμο για την όζαινα, στη νομολογία αναφέρεται ως απόφαση της Ι. Σ. το εξής: «*Η εξ' οζαίνης πάθησις της συζύγου δεν είναι εξ' εκείνων των αιτίων, άτινα κατά νόμον αποτελούσι λόγον διαζυγίου και άτινα απαριθμούνται υπό του νόμου*». **Ι. Σ. 43 (1886)**. Ο ισχυρισμός αυτός έρχεται σε αντίθεση με αυτά που αναφέρονται παραπάνω σχετικά με την όζαινα. Ενδεχομένως να εννοεί την όζαινα που εμφανίζεται κατά τη διάρκεια της ζωής ενός ανθρώπου και μπορεί να θεραπευθεί.

¹⁴³ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254.

¹⁴⁴ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254. Συγκεκριμένα το δικαστήριο εξέδωσε το διαζύγιο ενός ζευγαριού, γιατί η κατάθεση του γιατρού της εφeseιούσης συζύγου αφορούσε όχι την στέρωση, αλλά την έλλειψη έμμηνου ρύσης της γυναίκας. Ο λόγος αυτός ενίσχυσε την απόφαση του δικαστηρίου για την έκδοση του διαζυγίου.

γιατρούς. Το διαζύγιο με τη σύμφωνη γνώμη των δύο συζύγων, απεστάλη στη Βιέννη¹⁴⁵. **Πρ. Ι. Σ. 2 Μαρτίου 1885.**

Γ) «Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις»

Η τρίτη αιτία όπως αυτή αναφέρεται και αναλύεται στη νομολογία του Θεοτοκά, είναι η διάζευξη λόγω του «*ασυμβίβαστου του χαρακτήρος*¹⁴⁶» και η διάζευξη έπειτα από «*κοινή συναίνεσις*¹⁴⁷» των δύο συζύγων. Η Εκκλησία δεν αποδέχεται ως λόγους διαζυγίου τους παραπάνω, καθώς αυτοί δεν κατοχυρώνονται από τον νόμο¹⁴⁸. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως, όταν συντρέχουν δεδικοιολογημένοι

---

¹⁴⁵ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 255.

¹⁴⁶ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 256.

¹⁴⁷ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 256.

¹⁴⁸ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*. Συγκεκριμένα στη σελ. 256 αναφέρεται ότι: «Ένεκα του ασυμβιβάστου των χαρακτήρων **σπανιότατα χορηγείται η διάζευξις** και λίαν ορθώς διότι ο λόγος ούτος δεν αναφέρεται υπό του νόμου». Επίσης στη σελ. 258 αναφέρεται ότι: «**Το ασυμβίβαστον του χαρακτήρος των συζύγων δεν είναι λόγος εξ' εκείνων οίτινες επιτρέπουσι νομίμως την διάζευξιν**». **Ι. Σ. 20 (1883)**. Τέλος στη σελ. 259 αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι: «**Ουδέποτε συγχωρείται διάλυσις γάμου λόγω του ασυμβιβάστου του χαρακτήρος των συζύγων**». **Πρ. Ι. Σ. 17 Δεκεμβρίου 1888**. Σχετικά με τα διαζύγια κοινή συναίνεσις αναφέρεται ότι «**Τα κατά κοινήν συναίνεσιν των συζύγων διαζύγια, ουδόλως επιτρέπονται υπό του νόμου**». **Ι. Σ. 83 (1889)**.

λόγοι, η Εκκλησία δέχεται κατ' οικονομίαν¹⁴⁹ τα διαζύγια που οφείλονται στους προαναφερθέντες λόγους¹⁵⁰.

Πριν προβεί όμως στη διάλυση του γάμου, θέτει το ζευγάρι σε προσωρινή διάσταση¹⁵¹ για την εξομάλυνση της κατάστασης¹⁵² και αφού η κατάσταση δεν εξομαλυνθεί, προβαίνει στη διάλυση του γάμου και στην έκδοση του διαζυγίου.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο της Νομολογίας αναφέρονται τέσσερα διαζύγια που δόθηκαν λόγω του ασυμβιβάστου του χαρακτήρος, ένα μετά από κοινή συναίνεση και μία ακύρωση διαζυγίου από την Εκκλησία.

Το πρώτο διαζύγιο αφορά ένα ζευγάρι, που ήταν αρκετά χρόνια στεφανωμένοι και δεν μπόρεσαν να ζήσουν με ομόνοια και αγάπη. Διαπληκτίζονταν συνέχεια και έβγαζαν μίσος ο ένας προς τον άλλον με αποτέλεσμα να ψυχρανθούν ως σύζυγοι. Αξιοσημείωτο είναι ότι μεσολάβησαν πενταετής διάσταση του ζευγαριού για να βελτιωθεί η κατάσταση και αρκετές δίκες στο εκκλησιαστικό δικαστήριο με τους προκάτοχους μητροπολίτες επικεφαλείς, ώστε να λυθεί το ζήτημα. Στις δίκες που διεξήχθησαν ο άνδρας κατηγορούσε την γυναίκα του για την αθυροστομία της, την πολυλογία της και την μη εκτέλεση των γυναικείων χρεών, ενώ η γυναίκα τον κατηγορούσε για την έλλειψη προνοητικότητας και για την έλλειψη φροντίδας και περίθαλψης προς αυτή. Επίσης ζητούσαν επίμονα τη διάλυση του γάμου τους και απειλούσαν πως αν ο γάμος τους παραταθεί, θα προβούν σε απευκταίες πράξεις. Ο Μητροπολίτης αφού εξέτασε τα παραπάνω γεγονότα, κατέληξε ότι το εν λόγω ανδρόγυνο δεν μπορεί να διάγει το υπόλοιπο του βίου του ενωμένο, γιατί μπορεί να υπάρξουν χειρότερα κακά από τη συμβίωσή του. Γι' αυτό το λόγο, αλλά και έχοντας υπ' όψιν ότι η πενταετής διάσταση αποδείχτηκε ανώφελη, όπως και οι εκκλησιαστικές συμβουλές,

---

¹⁴⁹ **Οικονομία:** Κατά το Κανονικό Δίκαιον είναι η από της ακριβείας αρμοδίως εκ χριστιανικής διαθέσεως πρόσκαιρος και λογική εις τι σημείον παρέκκλισις άνευ μετακινήσεως των δογματικών ορίων προς σωτηρίαν των εντός και εκτός της Εκκλησίας ψυχών. Κατά την ορθόδοξον αντίληψιν οικονομία είναι η εν Χριστώ ελευθερία, ήν κέκτηται η Εκκλησία, όπως διαχειρίζεται την θείαν Χάριν και διευθετή τα του οίκου αυτής προς ψυχικήν ωφέλειαν του ανθρώπου. *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια*, τ. 9^{ος}, εκδότης Αθ. Μαρτίνοσ, Αθήναι 1966, σ. 678-679.

¹⁵⁰ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 257, 258.

¹⁵¹ Η προσωρινή διάσταση του ζευγαριού ορίζεται ως «*από τραπέζης και κοίτης χωρισμός ή τοπική διάστασις*» και αναλύεται εκτενώς στις σ. 52-53 της παρούσας εργασίας.

¹⁵² *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 257, 259.

προέβη στη διάλυση του γάμου¹⁵³. **Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1841, Φεβρουαρίου 1846 και πλείστα άλλα εν Κώδ. διαζυγίων.**

Το δεύτερο διαζύγιο αφορά μια πρωτόδικη απόφαση του δικαστηρίου, για διάλυση γάμου λόγω του ασυμβίβαστου των χαρακτήρων. Παρά την έφεση που έγινε, η πρωτόδικη απόφαση δεν ακυρώθηκε, καθώς υπήρχαν συνεχείς διαπληκτισμοί μεταξύ του ζευγαριού, που έχρηζαν διαζεύξεως. Συγκεκριμένα υπήρχαν και άλλοι σοβαροί και νόμιμοι λόγοι χωρισμού, αλλά επειδή οι ανταλλαγές ύβρεων και οι διαφωνίες ήταν διαρκείς, το διαζύγιο δόθηκε κατ' οικονομίαν¹⁵⁴ από την Εκκλησία¹⁵⁵. **Πρ. Ι. Σ. 30 Σβρίου 1876.**

Το επόμενο διαζύγιο αναφέρεται σ' ένα ζευγάρι που πήρε διαζύγιο λόγω του ασυμβίβαστου του χαρακτήρος. Πιο συγκεκριμένα, λόγω της συμβίωσής τους που είχε γίνει ασύμφορη, τους επιβλήθηκε από το πρωτόδικο δικαστήριο προσωρινή διάσταση, η οποία δεν βελτίωσε την σχέση τους, αντιθέτως την όξυνε. Επίσης όπως αποδείχτηκε, η γυναίκα δεν αθέτησε τη συζυγική της πίστη, αλλά δεν τήρησε τα συζυγικά της καθήκοντα. Αυτό επέτεινε το αδύνατο της συμβίωσης των συζύγων, γι' αυτό η Ι. Σύνοδος προέβη στη διάζευξη των συζύγων¹⁵⁶. **Ι. Σ. 35 (1885).**

Το τελευταίο διαζύγιο που οφείλεται στο ασυμβίβαστο των χαρακτήρων των συζύγων, αφορά μια γυναίκα που αιτήθηκε τη διάζευξη από τον εφεσίβλητο σύζυγό της, λόγω ψευδών κατηγοριών. Ειδικότερα ζήτησε διάζευξη, καθώς ο σύζυγός της την κατήγγειλε για διαμονή σε ξένα σπίτια, για εγκατάλειψη του συζυγικού οίκου και για ανάρμοστη διαγωγή. Από αυτές τις κατηγορίες καμία δεν αποδείχτηκε, γι' αυτό και επέβαλαν στον ίδιο να τις αποδείξει με μάρτυρες. Οι κατηγορίες αυτές κατά της εφεσειούσης γυναίκας, κατέστησαν αδύνατη τη συμβίωσή της με τον άνδρα, γι' αυτό η Ι. Σύνοδος κήρυξε διαλυμένο τον γάμο τους, θεωρώντας υπαίτιο τον άνδρα¹⁵⁷. **Ι. Σ. 64 (1887).**

---

¹⁵³ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 256- 257.

¹⁵⁴ Σύμφωνα με την Εκκλησία, όταν οι διαπληκτισμοί μεταξύ του ζευγαριού είναι επανειλημμένοι και καθιστούν αδύνατη τη μεταξύ τους συμβίωση, εκδίδεται με απόφαση της ίδιας κατ' οικονομίαν το διαζύγιο. Οι κατηγορίες λοιπόν μεταξύ των συζύγων, αποτελούν αιτία για διάζευξη, που η Εκκλησία τις λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν. *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 258.

¹⁵⁵ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 258.

¹⁵⁶ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 258-259.

¹⁵⁷ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 259.

Το εκ κοινής συναίνεσης διαζύγιο σχετίζεται με τη σύμφωνη γνώμη των δύο συζύγων και τη συναίνεση της Ι. Σ. για διάζευξη, καθώς η κοινή τους ζωή έχει καταστεί πλέον ατελέσφορη¹⁵⁸.

Στην ενότητα που μελετούμε, υπάρχει μια ακύρωση διαζυγίου από την Ι. Σύνοδο, λόγω αβάσιμης απόφασης του δικαστηρίου σύμφωνα με την ίδια. Συγκεκριμένα, μετά από έγγαμο βίο δέκα ετών, ένα ζευγάρι λογομάχησε χρησιμοποιώντας απρεπείς λέξεις ο ένας κατά του άλλου, με αποτέλεσμα το δικαστήριο να κρίνει ότι ο γάμος πρέπει να διαλυθεί. Η Ι. Σύνοδος όμως έχοντας την πεποίθηση ότι το δικαστήριο έπρεπε να μεσολαβήσει για να αποκαταστήσει την συζυγική σχέση και να μην διασπάσει το ιερό μυστήριο του γάμου, ακύρωσε το διαζύγιο¹⁵⁹. **Ι. Σ. 90 (1889)**.

---

¹⁵⁸ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 257-258.

¹⁵⁹ *Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 259-260.

Δ) Αλλαγή θρησκειύματος

Η επόμενη αιτία διαζυγίου είναι η «αλλαγή θρησκειύματος¹⁶⁰». Η αλλαγή θρησκειύματος που συντελείται από τον έναν από τους δύο ορθόδοξους συζύγους μετά την τέλεση του γάμου, θεωρείται λόγος διαζυγίου. Ο συγκεκριμένος λόγος διαζυγίου δεν αναφέρεται ρητά στον νόμο, αλλά κατ' αναλογία θεωρείται λόγος διαζυγίου σύμφωνα με το περί διαλύσεως μνηστείας νόμου (**Αρμ. Δ, β'. 8**) και με το κανονικό δίκαιο (**Απ. Παύλου Α' Προς Κορινθίους**)¹⁶¹. Στη νομολογία αναφέρονται τρεις υποθέσεις σχετικές με την αιτία που μελετούμε.

Η πρώτη αφορά μια γυναίκα, τη Λαμπρινή η οποία ρώτησε τον Μητροπολίτη για διάζευξη από το σύζυγό της, λόγω προσκόλλησης του ίδιου στη σχισματική εξαρχία. Ο Μητροπολίτης την προέτρεψε να πείσει τον άνδρα της να την συντηρήσει για κάποιο διάστημα μήπως και μετανοήσει ο ίδιος, ειδάλλως να εκδοθεί το διαζυγίό τους¹⁶². **Πρ. Ι. Σ. 19 Ιανουαρίου 1874.**

Η δεύτερη αναφέρεται σε μια σύζυγο η οποία ασπάσθηκε την καθολική πίστη. Για το λόγο αυτό με αίτησή της εγκρίθηκε να γραφεί η κατάλληλη Πατριαρχική επιστολή, ώστε ο άγιος Δρυϊνουπόλεως να προβεί στην έκδοση του διαζυγίου.¹⁶³ **Πρ. Ι. Σ. 28 Φεβρουαρίου 1876.**

Η τελευταία υπόθεση αφορά μια γυναίκα, που ζητά την απαλλαγή από τον άνδρα της, βασιζόμενη στις διατάξεις της ορθόδοξης Εκκλησίας. Ο εν λόγω σύζυγος ήταν καθολικός στο θρήσκευμα, απουσίαζε από την σύζυγό του για δέκα χρόνια και δεν φρόντισε ούτε για την προστασία της, ούτε της έδωσε σημεία ζωής, όσο καιρό έλειπε. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ορθόδοξη Εκκλησία δεν προβλέπει την άμεση διάζευξη του ζευγαριού, όταν αυτό συναινεί να συζεί ακόμα. Ούτε όμως αναγκάζει τον/την ορθόδοξο/η σύζυγο να συμβιώνει με τον άπιστο/η σύζυγό του/της. Επικαλούμενη λοιπόν η σύζυγος τις προαναφερθείσες διατάξεις της Εκκλησίας ζήτησε την απαλλαγή από τον σύζυγό της. Η Εκκλησία δεν μπόρεσε να θεωρήσει πλέον τον γάμο υφιστάμενο και προέβη στην

---

¹⁶⁰ Αλλαγή θρησκειύματος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 260.

¹⁶¹ Αλλαγή θρησκειύματος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 260.

¹⁶² Αλλαγή θρησκειύματος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 260.

¹⁶³ Αλλαγή θρησκειύματος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261.

έκδοση του ζητούμενου εγγράφου, το οποίο καθιστούσε την ίδια ελεύθερη να τελέσει δεύτερο γάμο¹⁶⁴. **Πρ. Ι. Σ. 29 Ιανουαρίου 1877.**

Ε) Ανικανότης του ανδρός

Η πέμπτη αιτία διάζευξης των συζύγων είναι η «*ανικανότης του ανδρός*¹⁶⁵». Σύμφωνα με την *Ιουστινιάνειον Νεαρά 22, κεφ. 6, η ανικανότητα του άνδρα που υφίσταται επί τρία έτη από την ημέρα σύναψης του γάμου, αποτελεί λόγο διάζευξης υπέρ της γυναίκας. Όμως στην 117 Νεαρά κεφ. 1β', η οποία τροποποιήθηκε και είναι σε ισχύ την περίοδο που μελετούμε, δεν ορίζεται συγκεκριμένο χρονικό διάστημα κατά το οποίο πρέπει η γυναίκα να περιμένει ώστε να θεραπευθεί ο σύζυγός της*¹⁶⁶.

Ένα διαζύγιο αναφέρεται στη νομολογία σχετικό με την πέμπτη αιτία διάζευξης. Την αίτηση του συγκεκριμένου διαζυγίου την υπέβαλε η γυναίκα, λόγω ανικανότητας του άνδρα της. Η Εκκλησία έχοντας υπ' όψιν της αφενός το νεαρό της ηλικίας της γυναίκας και αφετέρου το νόμο του Αρμενόπουλου (**βιβλίο Δ', ιε', 2**), κατά τον οποίον επιτρέπεται η διάλυση του γάμου όταν η γυναίκα είναι αρκετά νεαρή σε ηλικία και έχουν παρέλθει τρία χρόνια από τον γάμο του ζευγαριού, εξαιτίας της ανικανότητας του άνδρα, προέβη στη διάζευξη του ζευγαριού¹⁶⁷. Εντύπωση μας προκαλεί η λέξη "ψυχοβλαβές" που χρησιμοποιείται για να δηλώσει την πιθανώς αρνητική επίδραση που θα έχει στην ψυχή της

---

¹⁶⁴ *Αλλαγή θρησκευματος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261.*

¹⁶⁵ *Ανικανότης του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261.*

¹⁶⁶ *Ανικανότης του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261-262.*

¹⁶⁷ *Ανικανότης του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261-262.*

κοπέλας, λόγω του νεαρού της ηλικίας της, η ανικανότητα του άνδρα της.
Γρ. Π. Σβριος 1840.

*Αυτό που παρατηρείται στις αιτίες διαζυγίου λόγω ανικανότητας του ανδρός, αλλά και λόγω ανικανότητας της γυναίκας, η οποία οφείλεται σε γυναικολογικό πρόβλημα, είναι ότι η Εκκλησία χορηγεί διαζύγιο και στις δύο περιπτώσεις. Στην πρώτη περίπτωση δεν θέλει να στερήσει στην γυναίκα που νυμφεύθηκε ανίκανο άνδρα, τη δυνατότητα ν' αποκτήσει τέκνα. Γι' αυτό το λόγο της δίνει το δικαίωμα διάζευξης της απ' αυτόν, τεκνοποιώντας με άλλον άνδρα (**Γρ. Π. Σβριος 1840**). Στη δεύτερη περίπτωση ισχύει επίσης το ίδιο, ο άνδρας μπορεί να διαζευχθεί από την γυναίκα που έχει έλλειψη έμμηνου ρύσης, καθώς καθιστά ανώφελο το σπέρμα του σύμφωνα με την Εκκλησία (**Πρ. Ι. Σ 30 Σβρίου 1876**), όπως προαναφέρθηκε σε παραπάνω υπόθεση. Η Εκκλησία επομένως αποβλέπει στην τεκνοποιία του ζευγαριού δίνοντάς της ιδιαίτερη βαρύτητα, προσπαθώντας ταυτόχρονα να εξαλείψει μέσω των διαζυγίων τις περιπτώσεις μη τεκνοποίησης.*

στ) Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός

Η έκτη αιτία διαζεύξεως που συναντούμε στη νομολογία είναι η «*ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός*¹⁶⁸». Ο νόμος (Αρμ. Δ', ιε', 14) επιτρέπει στη γυναίκα να ζητήσει διάζευξη, αν ο άνδρας της την κατηγορήσει για μοιχεία και δεν αποδείξει την πράξη αυτή (Πρ. Ι. Σ. 21 Αυγούστου 1871)¹⁶⁹, στοχεύοντας στη διάλυση του γάμου και στην τιμωρία της μοιχαλίδας ενώπιον της αρμόδιας αρχής¹⁷⁰. Επίσης στο ίδιο κεφάλαιο της νομοθεσίας του Αρμενόπουλου σε άλλο σημείο, αναφέρεται ότι «*αρμόζει πρωύτερα να καταγγέλεται η γυναίκα ή ο μοιχός*», παρά να δυσφημίζεται η ίδια ως μοιχαλίδα (Αρμ. Δ, ιε', 1)¹⁷¹. Στη συνέχεια αναφέρεται ότι κατά τους Βυζαντινούς χρόνους η καταγγελία του συζύγου ως κατηγορού για μοιχεία της γυναίκας του, γινόταν ενώπιον του αρμόδιου ποινικού δικαστηρίου, αλλά σύμφωνα με την επικρατούσα νομολογία της εποχής, αρκεί η ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου κατηγορία σχετική με την μοιχεία της γυναίκας, με σκοπό τη λύση του γάμου χωρίς την απόδειξή της¹⁷².

Στο σημείο αυτό αξίζει να παρατεθεί η άποψη της Ιεράς Συνόδου σχετικά με τον δημόσιο διασυρμό της γυναίκας από τον άνδρα της, με αφορμή μια έφεση. Η γυναίκα έχει το δικαίωμα να ζητήσει διαζύγιο από τον σύζυγό της (όταν αυτός κινήσει αγωγή περί μοιχείας εναντίον της ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου και δεν την αποδείξει), σύμφωνα με το νόμο του Αρμενόπουλου Δ', 15, 94, όπως επικαλείται ο εφεσείων. Αλλά και ο δημόσιος διασυρμός και η συκοφαντία κατά της γυναίκας, δεν δικαιολογούνται σύμφωνα με την Ι. Σ., γιατί προσβάλλουν ό,τι πολυτιμότερο έχει αυτή, την τιμή της. Κατ' αναλογίαν λοιπόν όπως στον νόμο του Αρμ. Δ', 15, 94, η γυναίκα μπορεί να ζητήσει διάζευξη, έτσι μπορεί ν' απαλλαγεί από τον σύζυγό της και όταν αυτός την διασύρει ως

---

¹⁶⁸ Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262.

¹⁶⁹ Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262-263.

¹⁷⁰ Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262.

¹⁷¹ Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262.

¹⁷² Ψευδής κατηγορία της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262.

πόρνη¹⁷³, καθώς καθίσταται αδύνατη η μεταξύ τους αρμονική συμβίωση¹⁷⁴. **Ι. Σ. 77 (1888)**.

Σχετικά με την έκτη αιτία διάζευξης, υπάρχουν στη νομολογία πέντε υποθέσεις, δύο υποθέσεις έκδοσης διαζυγίων και τρεις ακύρωσης διαζυγίων.

Το πρώτο διαζύγιο δόθηκε σύμφωνα με το νόμο (Αρμ. Δ. 15, 14) όπως αναφέρεται στη νομολογία. Συγκεκριμένα το πρωτόδικο δικαστήριο δέχτηκε την αίτηση της γυναίκας για διάλυση του γάμου της, καθώς ο σύζυγός της την κατηγορήσε για μοιχεία ενώπιον του δικαστηρίου και δεν απέδειξε αυτή την κατηγορία. Στο σημείο αυτό αναφέρεται επίσης ότι αρκεί επίσημη και καταχωρημένη στα πρακτικά του δικαστηρίου κατηγορία, για να έχει το δικαίωμα η γυναίκα να αιτηθεί διαζύγιο από τον άνδρα της, που την έχει συκοφαντήσει δημόσια και έχει διασύρει την υπόληψή της¹⁷⁵. **Πρ. Ι. Σ. 21 Αυγούστου 1871**.

Η δεύτερη υπόθεση αναφέρει πως αν δεν αποδειχθεί η κατηγορία του ανδρός για παράβαση των συζυγικών καθηκόντων της συζύγου του, η κατηγορηθείσα δικαιούται να διαζευχθεί από αυτόν¹⁷⁶. **Πρ. Ι. Σ. 21 Αυγούστου 1871**.

Η πρώτη υπόθεση ακύρωσης διαζυγίου αφορά ένα ζευγάρι (τον Νικολάκη και τη Θωμάκω), που διαζεύχθηκε, αλλά ακυρώθηκε το διαζύγιό τους. Οι λόγοι ακύρωσης ήταν πρώτον ότι μόνο η υποψία του άνδρα για μοιχεία της γυναίκας του δεν αποτέλεσε έγκλημα για διάζευξη και δεύτερον ότι λόγος που ειπώθηκε κατά την υποψία του άνδρα, δεν αποτέλεσε έγγραφη κατηγορία για το δικαστήριο. Το δικαστήριο προέβλεψε για την Θωμάκω να μείνει άγαμη για την υπόλοιπη ζωή της αν επιμείνει στη δική της εμμονή και δεν υπομείνει την συνύπαρξη με

---

¹⁷³ Αναφορά για διάζευξη της γυναίκας από τον άνδρα της λόγω δημόσιου διασυρμού της ως μοιχαλίδας, συναντούμε στο **Νομοκανόνα του Μανουήλ Μαλαξού στο κεφ. ρξε'**. Συγκεκριμένα επί λέξει αναφέρεται ότι: **«εάν κατηγορήση την γυναίκαν αυτού ενώπιον της κρίσεως ή εν άλλω τόπω δια μοιχαλίδα και δεν δύναται δια μαρτύρων αξιοπίστων να αποδείξη την μοιχείαν έχει άδειαν η γυνή ως κατήγορον αυτής να τον εκχωρισθή αν θέλη»**. *Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός*, εις Θεοτοκά, σ. 265.

¹⁷⁴ Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο νόμος επιβάλλει χρηματική ποινή σ' αυτόν που κακοποιεί τη σύζυγό του. *Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός*, εις Θεοτοκά σ. 264.

¹⁷⁵ *Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 263- 264.

¹⁷⁶ *Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 262-263.

τον νόμιμο άνδρα της, προς σωφρονισμό και έλεγχο των άτακτων. Επίσης δεν θα λάμβανε μέρος από την προίκα και την προγαμιαία δωρεά. Αν έφευγε κρυφά στο πατρικό της σπίτι και πάρει είτε πολλά είτε λίγα αντικείμενα από το σπίτι του άνδρα της, θα δοθούν όλα πίσω στον Νικολάκη, ώστε να τα φυλάξει για τα παιδιά τους, τα οποία βρίσκονται υπό την κηδεμονία του. Ο Νικολάκης υποσχέθηκε ότι αν γυρίσει πίσω η Θωμάκω, θα την αγαπά και θα την φροντίζει με κάθε τρόπο, ξεχνώντας την ψυχρότητα που είχε προηγηθεί μεταξύ τους. Γι' αυτό και το δικαστήριο ανέφερε πως αν η Θωμάκω δεν επιστρέψει στον Νικολάκη, αυτός έχει την άδεια να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο¹⁷⁷. **Γρ. Π. Σ. Απρίλιος 1785.**

Στην επόμενη υπόθεση που συναντούμε στη νομολογία, αναφέρεται ότι ο γ' λόγος της αίτησης διαζυγίου της γυναίκας είναι αβάσιμος, καθώς η ίδια κάνει λόγο στην αίτησή της για απλή εξύβριση της τιμής της δημοσίως με ανεπίσημο τρόπο. Σύμφωνα όμως με την 117^η Νεαρά, απαιτείται κατηγορία του άνδρα για μοιχεία της γυναίκας ενώπιον του δικαστηρίου, δηλαδή απόδοση κάποιας πράξης που ν' αποδεικνύει την παραβίαση της συζυγικής πίστης από την ίδια. Επομένως με βάση τα παραπάνω το δικαστήριο θεώρησε άκυρο ένα μέρος της αίτησης της γυναίκας λόγω της μη σύγκλισής του με το νόμο¹⁷⁸. **Ι. Σ. 125 (1893).**

Στην επόμενη υπόθεση η γυναίκα άσκησε έφεση κατά της αγωγής που έκανε ο άνδρας της για μοιχεία, όμως οι λόγοι της έφεσης σύμφωνα με το δικαστήριο δεν ταυτίζονταν με τους νόμους. Συγκεκριμένα τα όσα ειπώθηκαν για το ασυμβίβαστο του χαρακτήρα του άνδρα δεν αναφέρονται στους περί διαζυγίων λόγους της 117^{ης} Νεαράς του Ιουστινιανού. Ακόμα, τα περί κατηγοριών λεγόμενα εναντίον αυτής εκ μέρους του εφεσίβλητου συζύγου, ήταν αντίθετα με το νόμο, καθώς δεν υπήρξε έγγραφη κατηγορία με τ' απαραίτητα στοιχεία, που να δηλώνει τη μοιχεία της γυναίκας ενώπιον του δικαστηρίου. Για τους παραπάνω λοιπόν λόγους, το δικαστήριο επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση ακυρώνοντας την έφεση¹⁷⁹. **Ι. Σ. 110 (1892).**

---

¹⁷⁷ Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 263.

¹⁷⁸ Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 265.

¹⁷⁹ Ψευδής κατηγορία της γυναικός ως μοιχού υπό του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 265.

Ζ) Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν

Η έβδομη αιτία διάζευξης του ζευγαριού είναι η «εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν¹⁸⁰». Ο νόμος του Αρμενόπουλου, στο **κεφ. α', περί γάμων**, προβλέπει διάζευξη για τον άνδρα που έχει φύγει από το σπίτι πριν επτά χρόνια και δεν έχει φροντίσει καθόλου για τη συντήρηση της γυναίκας του¹⁸¹.

Η γυναίκα λοιπόν, που ο σύζυγός της την έχει εγκαταλείψει, έχει το δικαίωμα να ζητήσει διαζύγιο απ' αυτόν ¹⁸², και να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο, έχοντας την άδεια της Εκκλησίας¹⁸³.

Η Π. και Σ. Εγκύκλιος της 6^{ης} Ιουνίου 1882, *περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναίκος υπό του ανδρός επί τριετίαν*, αποτυπώνει ακριβώς τι ίσχυε σχετικά με την εγκατάλειψη της γυναίκας από τον άνδρα της. Αρχικά η εγκύκλιος αναφέρει ότι «αν κάποτε οι σύζυγοι φύγουν από το σπίτι, δεν πρέπει να στερήσουν από τις γυναίκες τους τα προς το ζην, στέλνοντάς τους χρήματα και φροντίζοντας να τις ενημερώνουν για το που βρίσκονται. Αν παρ' όλα αυτά οι ίδιοι δεν πράττουν αυτά, αμαρτάνουν και οδηγούν τις γυναίκες σε θλίψεις και στενοχώριες. Το μεγαλύτερο όμως παράπτωμα που διαπράττουν είναι ότι αντιβαίνουν

---

¹⁸⁰ *Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266.

¹⁸¹ *Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266. Συγκεκριμένα ο νόμος αναφέρει: ... «**τους φυγόντας επί επτά έτη και μηδεμίαν πρόνοιαν λαβόντας περί των συζύγων αυτών διαζευγνύεσθαι**». (Αρμεν. κεφ. α' περί γάμων).

¹⁸² *Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 267. **Πρ. Ι. Σ. 29 Οκτωβρ. 1877**. Επίσης αναφορά για τη διάζευξη της γυναίκας από τον άνδρα της συναντούμε στις **Καν. Διατάξεις Β' του Γεδεών, σ. 74**, καθώς και στον **Τόμο του Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων**, που προήλθε από την συνεδρίαση του **μηνός Μαΐου ζριθ' (1611)** και στον οποίο έγιναν κάποιες μετατροπές, βασιζόμενος όμως στις Διατάξεις του Γεδεών. Συγκεκριμένα αναφέρεται επί λέξει ότι: «**ει τις γυνή... θελήση την απ' αυτού διάζευξιν είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη απ' αυτού...**». Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74. *Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269.

¹⁸³ Συνεχίζοντας η πρόταση της Διατάξεως του Γεδεών αναφέρει ότι: «**... και έχει επ' αδειάς εις έτερον απιδείν έννομον γάμον παρ' ουδενός εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύτω**». Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74. *Εγκατάλειψις της γυναίκος υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269.

τον σκοπό του γάμου, που είναι η συμβίωση του άνδρα και της γυναίκας και η έννομη τεκνοποιία.

Αν λοιπόν οι σύζυγοι δε λαμβάνουν υπ' όψιν τους την ιερότητα του γάμου και τις εκκλησιαστικές παραινέσεις, μέσω της πολύχρονης απουσίας τους, ωθούν τις συζύγους τους στο να ζητήσουν διαζύγιο απ' αυτούς. Σ' αυτή την περίπτωση, η Εκκλησία λαμβάνει υπ' όψιν της την αίτηση της εναγούσης γυναικός. Όμως αν το διάστημα απουσίας του συζύγου δεν υπερβεί τα τρία έτη και μέσα σ' αυτό το διάστημα ο σύζυγος δείξει δείγματα συζυγικής μέριμνας, η Εκκλησία προτρέπει τη γυναίκα ν' ανακαλέσει την αγωγή της. Ταυτόχρονα παραινεί τον σύζυγο ή να επανέλθει γρήγορα προς τη σύζυγό του, ή να την προσκαλέσει να επιστρέψει και σε περίπτωση παρακοής του και επιμονής της γυναίκας, να γίνει δεκτή η αγωγή της και να ακολουθήσουν όσα προβλέπονται από το νόμο».

Όσον αφορά την κοινοποίηση της αγωγής που έχει καταθέσει η ενάγουσα γυναίκα κατά του ανδρός της, όταν είναι γνωστή η διαμονή του άνδρα η αγωγή πρέπει να κοινοποιηθεί με ασφάλεια από την εκκλησιαστική αρχή της περιοχής και ανάλογα με την απόσταση διαμονής του άνδρα ορίζεται προθεσμία δύο έως τεσσάρων μηνών για τη διεξαγωγή της δίκης. Αν ο ίδιος παραστεί στη δίκη, το Πνευματικό Δικαστήριο θα προβεί σε τακτική διαδικασία, ενεργώντας ανάλογα μ' αυτά που προβλέπουν οι ιεροί νόμοι σχετικά με την παρουσία του στη δίκη. Αν αρνηθεί να παραστεί στη δίκη ή δείξει αδιαφορία, το δικαστήριο θα δικάσει ερήμην την υπόθεση και θα κοινοποιήσει νόμιμα την απόφαση, ορίζοντας συνάμα δίμηνη ή τρίμηνη προθεσμία με ανακοπή¹⁸⁴

---

¹⁸⁴ **Ανακοπή:** Κατά το άρθρον 79 Εμπ. Δικονομίας η ανακοπή υποβάλλεται, μετά την κοινοποίησιν της ερήμην αποφάσεως, δι' αναφοράς, περιλαμβανούσης τους λόγους δι' ης ζητείται η ανατροπή ταύτης, εις το εκδόν αυτής δικαστήριον. Υποβάλλεται δε συνήθως προ της εκτελέσεως της ερήμην αποφάσεως, αλλά και μετά την εκτέλεσιν δύναται να υποβληθή αν μη παραβιάζωνται αι διατάξεις του αρθρ. 77 Εμπ. Δικον. Ο ερήμην καταδικασθείς επιτασσόμενος να εκτελέσει την ερήμην εκδοθείσαν απόφασιν πριν η υποβάλη ανακοπήν, δύναται ν' αναστείλη την εκτέλεσιν σημειών εν τω προς εκτέλεσιν της αποφάσεως επιδοτηρίω ότι προτίθεται ν' ανακόψη αυτήν, υποχρεούμενος όμως να υποβάλη την ανακοπήν αυτού εντός οκτώ ημερών από της χρονολογίας της δηλώσεως, προστιθεμένης εν ανάγκη μιας ημέρας ανά πάντα ημερήσιον σταθμόν αναλόγως της αποστάσεως του τόπου. *Ανακοπή, παρ. 1 Τυπικά προσόντα της ανακοπής, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 66.*

ή αναψηλάφηση¹⁸⁵ ή έφεση¹⁸⁶. Αν η προθεσμία περάσει χωρίς να γίνει κάποια ενέργεια, το δικαστήριο θα προβεί στην έκδοση του διαζυγίου. Όταν η διαμονή του άνδρα είναι άγνωστη, πρέπει η αγωγή να κοινοποιηθεί μέσω των εφημερίδων και να προσκληθεί ο σύζυγος στη δίκη και αφού οριστεί αμέσως δίμηνη ή τετράμηνη προθεσμία για τη δίκη, τα υπόλοιπα θα γίνουν σύμφωνα με τα παραπάνω, ανάλογα με την παρουσία του ή μη στη δίκη.

Κλείνοντας η Ι. Σ. την εγκύκλιο αναφέρει ρητά πως «αν παρέλθουν πέντε έτη από την αποδημία του συζύγου, χωρίς αυτός να έχει δώσει σημεία ζωής και να έχει δείξει δείγματα συζυγικής μέριμνας, η γυναίκα αποδεικνύοντας αυτά έμπρακτα και με επίσημες μαρτυρίες μπορεί να λάβει διαζύγιο, αν θέλει, σύμφωνα με τις διατάξεις της Εκκλησίας. (*επί Μανουήλ του Β' πατριαρχεύσαντος περί τα μέσα του ιγ' αιώνα*). Στο σημείο αυτό τονίζει πως οι άνδρες σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να στηριχθούν σ' αυτή τη διάταξη ζητώντας διαζύγιο από τις γυναίκες τους, ενώ αυτές δεν το προτιμούν, διότι αυτοί είναι οι αδικούντες ενώ οι γυναίκες οι αδικούμενες».

Όλα τα παραπάνω τα κοινοποίησε η Ι. Σ. μέσω της Εγκυκλίου, παραγγέλλοντας στην εκάστοτε εκκλησιαστική δικαστική αρχή να τα θέτει ως γνώμονα και οδηγό στις σχετικές υποθέσεις που ανακύπτουν. Η εν λόγω Εγκύκλιος στοχεύει στην απρόσβλητη τήρηση των νόμων, στην

---

¹⁸⁵ **Αναψηλάφησης:** Αναψηλάφησης καλείται το ένδικον μέσον, όπερ ασκείται κατά τελεσιδικού αποφάσεως και εισάγεται εις το εκδόν την προσβαλλομένην απόφασιν δικαστήριον. Η αναψηλάφησης επιτρέπεται μόνον κατά οριστικών αποφάσεων, αίτινες κατέστησαν τελεσιδικοί ήτοι ανεπίδεκτοι ανακοπήs και εφέσεως, είναι δ' απαράδεκτος κατά των αποφάσεων του Ακυρωτικού (Πολ. Δικ. 252) και κατ' αποφάσεων εκδοθεισών κατ' αναψηλάφησην (Εμπ. Δικ. Αρθρ. 140). *Αναψηλάφησης, παρ. 1, Αποφάσεις υποκείμεναι εις αναψηλάφησην, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 73.*

¹⁸⁶ **Έφεσις:** Έφεσις καλείται το ένδικον μέσον δια του οποίου ο υπό τινός κατωτέρου δικαστηρίου καταδικασθείs διάδικος απευθύνεται εις το ανώτερον εκείνου δικαστήριον, αιτούμενος την τροποποίησιν της πρωτοδίκου αποφάσεως. Παρ' ημίν ανώτερα δικαστήρια, ενώπιον των οποίων κατά την από 27 Ιανουαρίου 1881 Π. και Σ. εγκύκλιο απευθύνονται αι εφέσεις, είναι: α) η Ι. Σύνοδος δια τας αποφάσεις του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου των Πατριαρχείων, της Ι. Συνάξεως του αγίου Όρους και των Πνευματικών Δικαστηρίων των Μητροπόλεων. β) το Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον δια τας αποφάσεις των Μικτών Εκκλησιαστικών Δικαστηρίων των Μητροπόλεων και γ) τα Μητροπολιτικά Δικαστήρια δια τας αποφάσεις των υποκειμένων αυτοίς Επισκοπικών Δικαστηρίων, ότε η Ι. Σύνοδος και το Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον επέχουσι τόπον Ακυρωτικού δια τας κατ' έφεσιν εκδιδομέναs αποφάσεις των Μητροπολιτικών Δικαστηρίων. *Έφεσις, παρ. 1, Αρμοδιότης και συγκρότησις των εφετείων, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 374-375.*

προστασία των γυναικών από την περιφρόνηση και την δυστροπία των ανδρών και τέλος στη διαφύλαξη του σκοπού του γάμου¹⁸⁷.

Εκτός από τους νόμους και τις Εγκυκλίους που προαναφέρθηκαν περί εγκαταλείψεως της γυναίκας από τον άνδρα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι Πατριαρχικές εγκύκλιοι οι οποίες περιλαμβάνουν τροποποιημένους τους προαναφερθέντες νόμους, ευνοώντας τη θέση της εγκαταλελειμμένης γυναίκας να διαζευχθεί από τον άνδρα της.

Συγκεκριμένα στη Νομολογία αναφέρεται τι ίσχυσε μετά τη συνοδική συνεδρίαση σχετικά με την αιτία που μελετούμε. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης ανέκυψε το ερώτημα: «*αν μια γυναίκα μπορεί να συνάψει γάμο με άλλον άνδρα, ενώ ο άνδρας της την έχει εγκαταλείψει και δεν έχει επιστρέψει ακόμα στην οικία του*». Η Ι. Σ. ενώ δέχεται τους θείους νόμους που απαγορεύουν στη γυναίκα να παντρευτεί με άλλον άνδρα πριν τα πέντε ή επτά έτη εγκατάλειψης της ίδιας απο τον σύζυγό της, αποφασίζει από εδώ και στο εξής «εντός τριετίας από την εγκατάλειψή της, πρώτον η γυναίκα να μπορεί να διαζευχθεί από τον σύζυγό της και δεύτερον να έχει τη δυνατότητα να τελέσει δεύτερο γάμο. Η αιτία της τροποποίησης του νόμου είναι ο ψυχικός κλονισμός που ενδέχεται να υποστεί η ίδια από την εγκατάλειψη και η ανάγκη εξεύρεσης πόρων για να ζήσει¹⁸⁸».

Η παραπάνω απόφαση της Ι. Συνόδου, συναντάται εμπλουτισμένη στην Πατρ. και Συνοδ. Εγκύκλιο της 6^{ης} Ιουνίου 1882 στην 6^η παραγρ. και στο πρακτικό της Ι. Συνόδου της 3^{ης} Μαρτίου 1891, καθώς αναφέρεται και ένα ακόμη στοιχείο, αυτό της διαμονής του άνδρα στην ίδια ή σε άλλη πόλη με την γυναίκα του. Τα λόγια με τα οποία διατυπώνεται είναι: «*η γυνή δικαιούται ίνα ζητήσει την από του ανδρός αυτής διάζευξιν εάν ούτος επί τριετίαν είτε εν τη αυτή είτε εν ετέρα διαμένων πόλει ουδόλως*

---

¹⁸⁷ Εγκύκλιος Π. και Σ. 6 Ιουνίου 1882, «περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναίκας υπό του ανδρός επί τριετίαν», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 293-294.

¹⁸⁸ Η απόφαση της συνεδρίασης αναφέρει επί λέξει ότι: «*οι μεν θείοι κανόνες εξ' άπαντος απαγορεύουσι και κωλύουσιν αυτήν μη δύνασθαι ποιήσθαι..., ημείς δε διασκεψάμενοι το περί τούτου συνοδικώς και μάλιστα δια τον ενόντα ψυχικόν κίνδυνον γράφομεν εν αγίω πνεύματι ίνα από του νυν και εις το εξής, ει τις γυνή έχουσα άνδρα νόμιμον...θελήση την απ' αυτού διάζευξιν είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη απ' αυτού, και έχει επ' αδειάς εις έτερον απιδείν έννομον γάμον παρ' ουδενός εναντιουμένη το σύνολον...*». Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74. Εγκατάλειψις της γυναίκας υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269. Αναφορά στην ίδια απόφαση συναντούμε και στο Πατρ. και Συνοδικό Γράμμα. Γρ. Π. Σ. Ιανουάριος 1793. Εγκατάλειψις της γυναίκας υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266.

εμερίμνησε περί αυτής¹⁸⁹». Επομένως η γυναίκα μπορεί να ζητήσει διαζύγιο από το σύζυγό της όχι μόνο όταν αυτός την εγκαταλείψει και φύγει μη προνοώντας για την συντήρησή της, αλλά και όταν μετά την εγκατάλειψή της μένει στην ίδια ή σε άλλη πόλη και δεν μεριμνά γι' αυτήν¹⁹⁰. **Ι. Σ. 115 (1892)**.

Εκτός από τη νομοθεσία που είναι σχετική με την εγκατάλειψη της γυναίκας από τον άνδρα, γίνεται αναφορά και σε μια άλλη περίπτωση, κατά την οποία η γυναίκα μπορεί να μην ακολουθήσει τον σύζυγό της και να διαζευχθεί απ' αυτόν. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν αυτός παρεκτρέπεται μέσα στο συζυγικό οίκο, συζώντας παράνομα με ξένες γυναίκες¹⁹¹. Η αποχώρηση του άνδρα για οποιαδήποτε αιτία και η συγκατοίκησή του με ξένες γυναίκες είναι άξια αφορισμού και εξαιτίας αυτής δεν μπορεί ο ίδιος να επιστρέψει πίσω στον οίκο του. Στο ίδιο κείμενο αναφέρεται επίσης τι ισχύει για τους άνδρες που έχουν φύγει από τον οίκο τους, όχι για να ζήσουν με άλλη γυναίκα, αλλά για άλλον λόγο. Έτσι αν οι άνδρες είναι αφανείς και οι γυναίκες μετά από έρευνα που θα διεξάγουν μέσα στο διάστημα της πενταετίας δεν τους βρουν, είτε γιατί κρατήθηκαν ως αιχμάλωτοι, είτε γιατί εξαφανίστηκαν με κάποιον άλλο τρόπο, οι ίδιες μπορούν να συνάψουν γάμο με άλλον άνδρα, κατά τον σχετικό νόμο. Οι υπόλοιπες γυναίκες, των οποίων οι άνδρες ακόμα επιζούν, πρέπει να τους αποζητήσουν¹⁹².

Η Π. και Σ. εγκύκλιος της 5^{ης} Αυγούστου 1894 συντάχθηκε με αφορμή τις δυσχέρειες που υπήρχαν στη λήψη αποφάσεων των αναφυόμενων συζυγικών διαφορών, λόγω έλλειψης σαφούς και ειδικής κανονικής διάταξης για τα σχετικά ζητήματα. Η Ι. Σ. λοιπόν μελέτησε «*τι πρέπει να γίνεται στην περίπτωση που ο άνδρας υποβάλλει αγωγή διαζυγίου κατά της συζύγου, επειδή η ίδια αρνείται να τον ακολουθήσει στο συζυγικό οίκο, χωρίς να υπάρχει νόμιμη και εύλογη αιτία, ενώ η ίδια διαμένει για χρόνια στους γονείς ή τους συγγενείς της και έχει εκδοθεί η*

---

¹⁸⁹ Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266.

¹⁹⁰ Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 268.

¹⁹¹ «Ο νόμος δεν υποχρεοί την γυναίκα ν' ακολουθήση τον σύζυγον αυτής, όταν ούτος υβρίζει τον συζυγικόν οίκον συζών εν αυτώ παρανόμως μετά ξένων γυναικών». **Ι. Σ. 115 (1892)**. Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 268.

¹⁹² Αποκρίσεις Πατριαρχ. Μανουήλ Β', και Πατρ. Διονυσίου του από Νικομηδείας, (1554) εν Καν. Διατ. Μ. Γεδεών Β', σ. 39 και 379. Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 268.

δικαστική απόφαση που την επιτάσσει να τον ακολουθήσει» και αποφάνθηκε μέσω συνοδικής επιτροπής αρχιερέων τα παρακάτω: ο σύζυγος που έχει εγκαταλειφθεί αν θεωρεί ότι η εγκατάλειψή του δεν στηρίζεται σε κανένα νόμιμο λόγο, μπορεί ν' απευθύνει αγωγή ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, το οποίο μετά την προβλεπόμενη εξέταση και διαδικασία θα εκδώσει την κατάλληλη απόφαση α) ή θα απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη β) ή θα αποφανθεί περί του βασίμου αυτής και θα διατάξει την γυναίκα ν' ακολουθήσει τον άνδρα της. Μετά την κοινοποίηση της απόφασης αν η γυναίκα δεν κάνει χρήση των νόμιμων ένδικων μέσων, θεωρώντας ότι η ίδια έχει αδικηθεί και παρέλθει τριετία από την ημέρα κοινοποίησης της απόφασης, χωρίς η ίδια να συμμορφωθεί, ο άνδρας μετά τη λήξη της προθεσμίας δικαιούται να υποβάλλει νέα αίτηση προς το αρμόδιο δικαστήριο, ζητώντας διαζύγιο απ' αυτήν. Αν αυτή δεν εμφανιστεί στη δίκη την ορισθείσα μέρα ή αν εμφανιστεί, δηλώσει πως εμμένει στην άρνησή της ν' ακολουθήσει τον σύζυγό της, το δικαστήριο αποδεχόμενο την αγωγή του άνδρα θα προβεί στη διάζευξη του ζεύγους εξ' υπαιτιότητας της γυναίκας, κοινοποιώντας αυτή την απόφαση ώστε να διεκπεραιωθούν οι περαιτέρω ενέργειες¹⁹³.

Σχετικά με την μελετώμενη αιτία, στη νομολογία αναφέρονται πέντε υποθέσεις. Οι δύο αφορούν την έκδοση διαζυγίου, η μία αφορά απόρριψη της έφεσης ενός συζύγου και οι τελευταίες δύο σχετίζονται με έγκριση των Μητροπολιτών για άδεια τέλεσης 2^{ου} γάμου.

Η πρώτη υπόθεση αφορά ένα ζευγάρι που ήταν παντρεμένο δέκα χρόνια, όμως μόνο ένα χρόνο έζησαν μαζί, καθώς ο σύζυγος εγκατέλειψε τη γυναίκα του. Κατά το διάστημα των εννέα ετών δεν της έστειλε χρήματα για τα προς το ζην, ούτε να την ενημέρωσε με επιστολή για το πού βρίσκεται. Η Ι. Σύνοδος βασιζόμενη στο νόμο του Αρμ. κεφ. α', περί γάμων, διέζευξε το ζευγάρι¹⁹⁴. **Ι. Σ. 200 (1860)**.

Η δεύτερη υπόθεση αναφέρεται στην έγκριση της έκδοσης διαζυγίου, η οποία θα επικυρωνόταν αν από τη μαρτυρία αξιόπιστων μαρτύρων βεβαιωνόταν ότι ο σύζυγος κατά το διάστημα της επταετίας δεν φρόντισε καθόλου για τη συντήρηση της γυναίκας του. Λαμβάνοντας υπ' όψιν του ο Μητροπολίτης την αξιόπιστη μαρτυρία και την Π. και Σ.

---

¹⁹³ Εγκύκλιος Π. και Σ. 5 Αυγούστου 1894, «Περί διαζυγίου λόγω αρνήσεως της γυναίκας όπως ακολουθήσει τον εαυτής άνδρα», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 294-295.

¹⁹⁴ Εγκατάλειψις της γυναίκας υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266-267.

εγκύκλιο της 6^{ης} Ιουνίου 1882, προέβη στη διάζευξη του ζευγαριού¹⁹⁵. **Πρ. Ι. Σ. 9 Μαΐου 1889.**

Η έφεση που αναφέρεται στο παρόν κεφάλαιο, απορρίφθηκε από το δικαστήριο, καθώς η επί 17 χρόνια απουσία του εφεσεϊόντος συζύγου από την οικία του και η εγκατάλειψη της γυναίκας του, αποτέλεσε αποχρώντα λόγο διαζυγίου σύμφωνα με το δικαστήριο. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, τα πολλά έτη εγκατάλειψης της συζύγου ευθύνονταν για την απόρριψη της έφεσης¹⁹⁶. **Πρ. Ι. Σ. 19 Αυγούστου 1878.**

Η παρούσα υπόθεση, αφορά την έγκριση έκδοσης μιας επιστολής από τον αρμόδιο Μητροπολίτη, η οποία παρείχε την άδεια στη γυναίκα να τελέσει 2^ο γάμο. Συγκεκριμένα, ο σύζυγός της την εγκατέλειψε οκτώ χρόνια βρισκόμενος σε άγνωστο τόπο, χωρίς να φροντίσει για την προστασία και την περίθαλψή της. Οι ιεροί νόμοι δίνουν το δικαίωμα στην εγκαταλελειμμένη γυναίκα να τελέσει 2^ο γάμο, επομένως ο Μητροπολίτης εξέδωσε την επιστολή περί τελέσεως 2^{ου} γάμου¹⁹⁷. **Πρ. Ι. Σ. 27 Σεπτεμβρίου 1871.**

Η δεύτερη υπόθεση που σχετίζεται με έγκριση του διαζυγίου και με άδεια τέλεσης 2^{ου} γάμου, αναφέρεται σ' έναν σύζυγο που επί πέντε έτη απουσίαζε από την οικία του, χωρίς να δώσει σημεία ζωής στη γυναίκα του και να λάβει πρόνοια γι' αυτήν. Επιπλέον, πριν την απομάκρυνση του συζύγου το ζευγάρι βρισκόταν σε συνεχείς διενέξεις λόγω των κακών συνηθειών και της αμεριμνησίας που έδειχνε ο ίδιος για τη φροντίδα της συζύγου του. Η Ι. Σ. προέτρεψε τον Επίσκοπο Νικοπόλεως να προβεί στη διάζευξη του ζευγαριού και να δώσει άδεια στη γυναίκα να τελέσει 2^ο γάμο, αν όλα τα παραπάνω στοιχεία ήταν αληθή¹⁹⁸. **Πρ. Ι. Σ. 27, 29 Ιανουαρίου 1877.**

---

¹⁹⁵ *Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 268.

¹⁹⁶ *Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 267.

¹⁹⁷ *Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 267.

¹⁹⁸ *Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 267.

Η) Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν

Η επόμενη αιτία διάζευξης είναι η «καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν»¹⁹⁹. Οι ιεροί νόμοι που βρίσκονται στα βιβλία ΣΤ', 9', 4' του Αρμενόπουλου, στα νεαρά κείμενα του Καίσαρος Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου, του κυρού Μανουήλ και του Πατριάρχου κυρού Αθανασίου, καταδικάζουν αυτόν που φόνευσε εκούσια σε ισόβια εξορία και στέρηση της περιουσίας του. Στη γυναίκα του, επιστρέφεται πίσω η προίκα της, η προγαμιαία δωρεά και τα θεώρητρα²⁰⁰. Ακόμα η ίδια μπορεί να διαζευχθεί απ' αυτόν²⁰¹ και να τελέσει δεύτερο γάμο, λαμβάνοντας άδεια από την Εκκλησία²⁰².

Με αφορμή ένα φόνο που διέπραξε μια γυναίκα, αναφέρεται στη νομολογία τι ισχύει για τον φόνο εκ προμελέτης και για τον ακούσιο φόνο. Αν ο διαπραχθείς φόνος δε συνέβη από δόλο ή πρόθεση του φονιά, αλλά έγινε απρόοπτα χωρίς τη θέληση του, δεν ευθύνεται ο φονιάς γι' αυτόν, γιατί σύμφωνα με τον ιερό νόμο «*ουκ εστί φονεύς ο μη θελήσας φονεύσαι*». Στην περίπτωση αυτή λοιπόν ο/η σύζυγος δεν έχει το δικαίωμα να απορρίψει τον/την σύζυγο, ιδιαίτερα όταν πριν από τον φόνο έζησαν αγαπημένοι και ο φονιάς δεν έδειξε σημάδια μοχθηρίας. Αν όμως αποδειχτεί ότι ο φόνος του/της συζύγου προήλθε εκ προμελέτης

---

¹⁹⁹ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269.

²⁰⁰ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269.

²⁰¹ Οι ιεροί νόμοι που αναφέρονται παραπάνω δεν κάνουν λόγο για τη δυνατότητα της γυναίκας να ζητήσει διαζύγιο από τον άνδρα της στην περίπτωση διάπραξης φόνου του ίδιου. Η διαπίστωση αυτή αναφέρεται στο Πατρ. και Συνοδ. Γράμμα του Ιανουαρίου 1840. Σύμφωνα λοιπόν με το κείμενο, ο νόμος αποσιωπεί το απόλυτο δικαίωμα της γυναίκας, να ζητήσει διαζύγιο από τον φονιά σύζυγό της, δίνοντας βαρύτητα κυρίως στην τιμωρία του φονέως. Γι' αυτό λοιπόν, λαμβάνοντας υπ' όψιν της η Ι. Σ. τα όσα προβλέπουν οι νόμοι για τον άνδρα φονιά και τη γυναίκα του, επιτρέπει στη γυναίκα τη διάζευξη από τον άνδρα της, καθιστώντας την ελεύθερη. **Γρ. Π. Σ. Ιανουάριος 1840**, *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269-270.

²⁰² *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 270-271. Η συγκεκριμένη υπόθεση αναφέρει ότι εγκρίθηκε η έκδοση του διαζυγίου απ' τον Μητροπολίτη, μετά από αίτηση της γυναίκας, λόγω του εγκληματία άνδρα της. Επίσης της χορηγήθηκε άδεια τέλεσης δεύτερου γάμου. **Πρ. Ι.Σ. 25 Νβρίου 1868**.

και ήταν εκούσιος, τότε ο έτερος σύζυγος έχει τη δικαιοδοσία ν' απαλλαγεί από τον φονιά, ζητώντας διαζύγιο²⁰³. **Πρ. Ι.Σ. 22 Ιουλίου 1871.**

Οι υπόλοιπες υποθέσεις της ενότητας περί καταδίκης του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν, αφορούν εγκρίσεις για έκδοση διαζυγίου. Συγκεκριμένα, στη γυναίκα του κακομιχάλη δίνεται η άδεια για διάζευξη, μετά από θερμή αίτηση της ίδιας, λόγω διάπραξης φόνου του συζύγου της. Στο αρχιερατικό γράμμα που θα της δοθεί, εκτός απ' το διαζύγιο, περιέχονται και οι νομικές αιτίες της διάζευξης. Οπότε σύμφωνα μ' αυτές, πρέπει να της δοθεί πίσω η προίκα και τα υπόλοιπα που δικαιούται. Επίσης από την καθαρή περιουσία του φονιά συζύγου, προβλέπεται το ένα τρίτο να φυλαχθεί για το παιδί τους και τα υπόλοιπα δύο τρίτα αυτής, να διαταχθούν σύμφωνα με τη νομοθεσία του Αρμενόπουλου που βρίσκεται στις βασιλικές νεαρές²⁰⁴. **Γρ. Π. Σ. Ιανουάριος 1840.**

Η επόμενη υπόθεση αναφέρει πως αν οι λόγοι που έχει προβάλλει η αιτούσα γυναίκα να διαζευχθεί είναι αληθείς και μπορούν να πιστοποιηθούν επίσημα, δύνανται να ληφθούν ως λόγοι διάζευξης από τον Μητροπολίτη, ώστε να προχωρήσει στην έκδοση του διαζυγίου. Οι λόγοι αφορούν την εγκατάλειψή της από τον σύζυγο ως απροστάτευτη και την καταδίκη του σε φυλάκιση προ επτά ετών λόγω φόνου και κλοπής²⁰⁵. **Πρ. Ι. Σ. 21 Μαρτίου 1883.**

Η τελευταία υπόθεση της ενότητας αφορά μια απάντηση σε ερώτηση που τέθηκε για τη νομιμότητα ενός δεύτερου γάμου. Σε ερώτηση λοιπόν αν ο δεύτερος γάμος της Στεργιάννης που έχει συνάψει εδώ και τέσσερα χρόνια είναι νόμιμος, ενώ ο πρώτος της σύζυγος εκτελεί ακόμα την ποινή του στη φυλακή λόγω ληστείας, εγκρίθηκε η απάντηση ότι ο γάμος της Στεργιάννης είναι νομιμώτατος και ο πρώτος της σύζυγος δεν έχει πλέον κανένα δικαίωμα σ' αυτήν²⁰⁶. **Πρ. Ι. Σ. 18 Οκτωβρίου 1873.**

---

²⁰³ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 271. Η υπόθεση που αναφέρεται στο ίδιο κείμενο αφορά μια γυναίκα που διέπραξε φόνο και ο άνδρας της ζητά διαζύγιο. Η Ι. Σ. αναφέρει μόνο τους νόμους που ισχύουν περί φόνου (οι νόμοι που προαναφέρθηκαν), και όχι την απόφαση του δικαστηρίου για το ανδρόγυνο.

²⁰⁴ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 270.

²⁰⁵ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 271-272.

²⁰⁶ *Καταδίκη του ανδρός εις εγκληματικήν ποινήν*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 271.

Θ) «Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών».

Η επόμενη αιτία διάζευξης είναι οι «αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών»²⁰⁷. Ο νόμος δεν επιτρέπει τη διάλυση του γάμου ενός ζευγαριού, λόγω σύναψης εξωσυζυγικής σχέσης του άνδρα με ξένη γυναίκα. Συγκεκριμένα, αν δεν προηγηθεί συνεχής έλεγχος ότι ο άνδρας μένει μαζί με την ξένη γυναίκα για ασεβή/άνομο σκοπό (Νεαρά 117 κεφ. 9 παρ. 5 και Αρμ. Δ, ιε', 14), η γυναίκα του δεν έχει το δικαίωμα να ζητήσει διάζευξη από τον ίδιο²⁰⁸.

Ο νόμος του Αρμενόπουλου έχει αναφερθεί και στην αιτία διάζευξης περί «ψευδούς κατηγορίας της γυναίκας ως μοιχού υπό του ανδρός». Στην αιτία που μελετούμε στην παράγραφο αυτή, ο νόμος του Αρμ. Δ', ιε', 14 αναφέρει ότι: *αν ο άνδρας ενώ μένει στο σπίτι με την γυναίκα του και την περιφρονεί, συνευρίσκεται με άλλες γυναίκες στο σπίτι του ή αν ζει στην ίδια πόλη με τη γυναίκα του και μένει σ' άλλο σπίτι με άλλη γυναίκα και αυτό έχει αποδειχθεί με ελέγχους, και τέλος αν ο ίδιος κατηγορηθεί δύο φορές από τους γονείς του, ή τους γονείς της γυναίκας του ή από άλλους αξιόπιστους μάρτυρες και δεν σταματήσει αυτή την ασέλγεια, η γυναίκα του μπορεί να ζητήσει διαζύγιο από αυτόν*²⁰⁹.

Στο νόμο του Αρμενόπουλου βασίζεται και μια υπόθεση ενός ζευγαριού από το εξωτερικό. Η Ι. Σύνοδος λαμβάνοντας υπ' όψιν της αφενός την αίτηση της γυναίκας από τον Τεργέστη για διάζευξη από τον άνδρα της, (ο οποίος έχει καταδικαστεί από το Καισαροβασιλικό Πλημμελειοδικείο Φιούμι για μοιχεία) και αφετέρου τα όσα έχουν γράψει η γυναίκα και ο πατέρας της για το αδύνατο της συμβίωσης του ζεύγους, για να μη συμβεί τίποτα χειρότερο στην ίδια, προέβη στη διάλυση του γάμου και στην έγκριση του διαζυγίου²¹⁰. **Πρ. Ι. Σ. 12 Σεπτεμβρίου 1882.**

²⁰⁷ Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 272.

²⁰⁸ Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 272. Χαρακτηριστική είναι η λέξη «ορθώς» που χρησιμοποιείται για να τονίσει τη μη διάλυση του γάμου.

²⁰⁹ Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 272-273. Στη νομοθεσία αυτή στηρίζεται και μια γυναίκα, και αποδεικνύει εγγράφως πως η πράξη του συζύγου της αποτελεί λόγο διαζυγίου. **Ι. Σ. 94 (1891).**

²¹⁰ Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 272.

Στην τελευταία υπόθεση που σχετίζεται με την αιτία που μελετούμε, η αίτηση διαζυγίου της γυναίκας δεν εγκρίθηκε από το δικαστήριο, γιατί η κατηγορία της δεν είχε όλα τ' απαραίτητα στοιχεία. Συγκεκριμένα, για να θεωρηθεί η είσοδος μιας παλλακίδας σε συζυγικό σπίτι αιτία διαζυγίου, πρέπει να ισχύουν όλα όσα ορίζει ο νόμος του Αρμενόπουλου Δ', ιε, 14, που προαναφέρθηκε. Στην υπόθεση αυτή ο σύζυγος χώρισε αυθόρμητα από την υπηρέτρια, με την οποία είχε συνάψει εξωσυζυγική σχέση, απέχοντας από κάθε σχέση μαζί της, χωρίς να νουθετηθεί από κανέναν. Το δικαστήριο εξέλαβε ως προσόν αυτή την κίνηση του άνδρα. Ακόμα, η πολυετής συζυγική συμβίωση που είχε με την γυναίκα του, κάλυψε σύμφωνα με το νόμο κάθε παράπονο της γυναίκας του προς τον ίδιο, με αποτέλεσμα το ζευγάρι να μην διαζευχθεί²¹¹. **Ι. Σ. 125 (1893)**.

---

²¹¹ *Αθέμιτοι σχέσεις του ανδρός μετ' άλλων γυναικών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 273.*

1) «Διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου».

Η «διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου²¹²» αποτελεί αιτία διάζευξης σύμφωνα με το νόμο. Όμως αυτό που πρέπει να διευκρινιστεί είναι σε ποια περίπτωση η διανυκτέρευση της γυναίκας εκτός του σπιτιού θεωρείται παράπτωμα, ώστε ο άνδρας να έχει το δικαίωμα να ζητήσει διαζύγιο απ' αυτήν και σε ποιες περιπτώσεις ο νόμος καλύπτει τη γυναίκα κατά τη διανυκτέρευσή της έξω από το συζυγικό σπίτι.

Δύο είναι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η διανυκτέρευση της γυναίκας σε ξένο σπίτι δεν θεωρείται παράπτωμα. Η πρώτη περίπτωση είναι αν ο σύζυγός της την διώξει από το σπίτι και η ίδια δεν έχει γονείς για να διαμείνει και αναγκαστεί να μείνει έξω τη νύχτα, ο ίδιος δεν έχει το δικαίωμα να της ζητήσει διαζύγιο, καθώς είναι ο υπαίτιος αυτής της κατάστασης. Επίσης η ίδια δεν υποχρεώνεται να επιστρέψει πίσω στο σπίτι της, έως ότου ο άνδρας της με έμπρακτη μετάνοια δεν δηλώσει για την αποκατάσταση της συζυγικής αρμονίας²¹³.

Η δεύτερη περίπτωση είναι αυτή της χειροδικίας του άνδρα κατά της γυναίκας. Η χειροδικία κατά της γυναίκας σύμφωνα με το νόμο, δεν αποτελεί από μόνη της αιτία διάλυσης ενός γάμου, απλά συνοδεύεται από ποινές προς τον άνδρα²¹⁴.

Παρ' όλα αυτά, η γυναίκα δεν είναι υποχρεωμένη να υφίσταται τους ξυλοδαρμούς του άνδρα της, καθώς τα περιστατικά αυτά μπορούν να δικαιολογήσουν την απομάκρυνσή της από το συζυγικό σπίτι²¹⁵. Και σ' αυτή την περίπτωση, επειδή ο άνδρας είναι υπαίτιος για την

---

²¹² Διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 273.

²¹³ Διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 274.

²¹⁴ Διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 274.

²¹⁵ Διανυκτέρευσις της γυναίκος έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 274. Στο κεφάλαιο που μελετούμε, συναντούμε υπόθεση σχετική με χειροδικία προς τη γυναίκα. Σύμφωνα με την Ι. Σ. η αποχώρηση της συζύγου από τον συζυγικό οίκο, δεν αποτελεί λόγο διαζυγίου, καθώς όπως αποδείχτηκε αυτή προκλήθηκε λόγω κακώσεων που δέχτηκε από τον άνδρα της. Η ίδια μάλιστα συγκατέθεσε να συγκατοικήσει πάλι με τον σύζυγό της, ο οποίος όμως δεν τη δέχτηκε πίσω. **Ι. Σ. 107 (1892)**.

απομάκρυνση της γυναίκας του από το σπίτι, πρέπει έμπρακτα να μεταμελήσει για να παύσει η κρίση μεταξύ τους²¹⁶.

Ο άνδρας μπορεί να ζητήσει διαζύγιο από την γυναίκα του, όταν αυτή εγκαταλείπει αυθαίρετα το σπίτι της και διανυκτερεύει σε άγνωστο μέρος έστω και χωρίς τη θέλησή του²¹⁷ (**Ι. Σ. 3, 1881**), ή όταν μεταβαίνει σε κακόφημους οίκους που προσβάλλουν το ήθος της ή γενικότερα όταν διανυκτερεύει σε μη συγγενικούς οίκους²¹⁸ (**Ι. Σ. 193, 1896**).

Δύο υποθέσεις ακύρωσης της διάζευξης αναφέρονται σχετικά με την αιτία που μελετούμε. Η πρώτη αφορά μια γυναίκα που υπέβαλε έφεση στο δικαστήριο και αυτό συμφωνώντας μαζί της ακύρωσε την πρωτόδικη απόφαση. Η ίδια ισχυρίζεται πως εκδιώχθηκε από το σπίτι, το δικαστήριο όμως λαμβάνοντας υπ' όψιν του και την περίπτωση της εγκατάλειψης της ίδιας από τον συζυγικό οίκο, εστιάζει στο ότι η παραμονή της στην οικία της αδελφής της δεν αποτέλεσε λόγο διαζυγίου, γιατί στην προκειμένη περίπτωση λειτούργησε ως τόπος των γονέων της²¹⁹. **Ι. Σ. 81 (1889)**.

Η δεύτερη υπόθεση αφορά την ακύρωση ενός διαζυγίου στην οποία προέβη το δικαστήριο, επειδή ερμήνευσε εσφαλμένα το νόμο. Συγκεκριμένα, η εφεσεiousa γυναίκα αναγκάστηκε ν' απομακρυνθεί ακούσια από την οικία της, πρώτον επειδή ο σύζυγός της ήταν γνωστό ότι δεν ήθελε πλέον να την δεχτεί πίσω και δεύτερον επειδή η αδερφή της αρνήθηκε να την φιλοξενήσει στην οικία της. Μη έχοντας λοιπόν άλλη επιλογή, η γυναίκα μετέβη σε άλλη οικία, γνωστοποιώντας αυτή της την κίνηση στον Μητροπολίτη και πρόεδρο του δικαστηρίου. Επομένως ο λόγος αυτός δεν χρήζει διάζευξης, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της 13^{ης} διατάξεως του Δ' βιβλίου, κεφ. 15 του Αρμενόπουλου²²⁰. **Ι. Σ. 81 (1889)**.

---

²¹⁶ *Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 273-274. Οι παραπάνω περιπτώσεις διανυκτέρευσης της γυναίκας εκτός του συζυγικού οίκου, αναφέρονται και στην 159^η απόφαση του Αρείου Πάγου Αθηνών το 1878, η οποία έχει βασιστεί στη Νεαρά 117, κεφ. 71 παρ. 7.

²¹⁷ *Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 273-274.

²¹⁸ *Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 275-276. Μη συγγενικοί οίκοι θεωρούνται όλοι, εκτός από τον οίκο των γονέων και στην ανάγκη τον οίκο των αδελφών.

²¹⁹ *Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 274-275.

²²⁰ *Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 275.

Ια) «Συμποσίαισι κλπ. της γυναικός μετά εξωτικών ανδρών»

Η επόμενη αιτία διαζεύξεως ορίζεται ως «*συμποσίαισι κλπ. της γυναικός μετά εξωτικών ανδρών*²²¹». Ο νόμος δίνει το δικαίωμα στον άνδρα να ζητήσει διαζύγιο από την γυναίκα του, αν αυτή συμποσιάζει ή συλλούεται μόνο με άνδρες όχι με γυναίκες, παρά τη θέλησή του σύμφωνα με την 117 Νεαρά, κεφ. 8 ²²².

Η υπόθεση που είναι σχετική με την παραπάνω αιτία, αναφέρει πως το Πρωτόδικο Μητροπολιτικό Δικαστήριο στηρίζει την απόφασή του στη νομική διάταξη *περί συμποσίαισι της γυναικός*, η οποία όμως δεν εφαρμόζεται στην εν λόγω υπόθεση. Το ίδιο ισχυρίζεται και η εφεσείουσα γυναίκα, η οποία κατηγορήθηκε από τον σύζυγό της για την μετάβασή της σε εξοχικό καφενείο με άλλες γυναίκες χωρίς να πάρει άδεια από αυτόν και για την μέθη της. Η Ι. Σ. υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε κατηγορία από τον άνδρα ότι η γυναίκα εθεάθη να συμποσιάζει και να συλλούεται με ξένους άνδρες, ούτε υπήρξε απόδειξη με μάρτυρα γι' αυτή την πράξη της σύμφωνα με το νόμο²²³. **Ι. Σ. 90 (1889).**

---

²²¹ *Συμποσίαισι κλπ. της γυναικός μετά εξωτικών ανδρών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276.

²²² *Συμποσίαισι κλπ. της γυναικός μετά εξωτικών ανδρών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276. «Μόνο εάν μετ' ανδρών ουχί δε και μετά γυναικών, συμποσιάζη ή συλλούηται η γυνή παρά την θέλησιν του ανδρός, χορηγεί αυτώ ο νόμος το δικαίωμα όπως ζητήση την απ' εκείνης διάζευξιν. **Νεαρά 117 κεφ. 8.**

²²³ *Συμποσίαισι κλπ. της γυναικός μετά εξωτικών ανδρών*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276.

16) «Διαπαρθένευσις της γυναίκος»

Η επόμενη αιτία διάζευξης είναι η «διαπαρθένευσις της γυναίκος²²⁴». Στη νομολογία δεν αναφέρεται επί λέξει ο νόμος που προβλέπει διάζευξη εξαιτίας της διαπαρθένευσης της γυναίκας πριν από τον γάμο, απλά αναφέρονται τα νομικά βιβλία στα οποία συναντούμε αυτή την αιτία. **(Αρμεν. Δ', ιε', 10, Πείρα 49. 5, Αποφ. Εφ. Αθηνών 6089 και 16293 του 1849, εν Φλογαΐτου Δικ. Νομ. δ', σ. 708)²²⁵.**

Από τις τρεις υποθέσεις που σχετίζονται με την μελετώμενη αιτία, γίνεται σαφές τι ορίζει ο νόμος για την διαπαρθένευση της γυναίκας. Αν λοιπόν ο σύζυγος έχει υπόνοια ότι η γυναίκα του είναι διαπαρθενευμένη πριν το γάμο τους, πρέπει σε σύντομο χρόνο να το αποδείξει αυτό με εναργή τρόπο²²⁶ **(Ι. Σ. 34, 1885)**. Επίσης πρέπει να ενημερώσει την αρμόδια εκκλησιαστική αρχή και να εγκαταλείψει την γυναίκα του²²⁷ **(Ι. Σ. 159, 1894)**. Αν καθυστερήσει να πράξει τα παραπάνω, η αγωγή που θα υποβάλλει κατά αυτής θ' απορριφθεί ως αβάσιμη **(Ι. Σ. 159, 1984)**,

---

²²⁴ Διαπαρθένευσις της γυναίκος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276.

²²⁵ Διαπαρθένευσις της γυναίκος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276.

²²⁶ Διαπαρθένευσις της γυναίκος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 276-277. Η υπόθεση που σχετίζεται με το παραπάνω απόσπασμα του νόμου, αναφέρει πως το πρωτόδικο δικαστήριο συμφώνησε με την ένσταση της εφεσιβλήτου συζύγου, ότι ο σύζυγός της δεν απέδειξε με ενάργεια και σε σύντομο χρόνο από την διαπίστωσή του ότι η διακόρευσή της συνέβη πριν το γάμο, όπως ορίζει ο νόμος. Αντίθετα όπως αποδείχτηκε, η διακόρευσή της φαίνεται πως συνέβη μετά τον γάμο τους, γι' αυτό το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση του συζύγου για διάζευξη.

Η δεύτερη υπόθεση αναφέρει πως ο εφεσείων σύζυγος όταν υποπτεύθηκε για την απώλεια της παρθενίας της γυναίκας του προ του γάμου τους, δε ζήτησε την άμεση εφαρμογή του σχετικού νόμου (Αρμ. Δ', ιε', 10), παρά την επίκληση σ' αυτόν, αντιθέτως συνέχισε να συζεί με την γυναίκα του για επτά μήνες με πλήρη συζυγική αγάπη. Αυτό είχε ως συνέπεια να εξαλειφθεί η βάση για την αιτία διάζευξής τους. Επίσης ο ισχυρισμός του ότι δεν πλησίασε την γυναίκα του από την νύχτα του γάμου, δεν μπορεί να ληφθεί υπ' όψιν, διότι αυτό δεν διευθετήθηκε πρωτόδικα.

²²⁷ Διαπαρθένευσις της γυναίκος, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 277-278. Η υπόθεση στην οποία υπάρχει το παραπάνω απόσπασμα κάνει λόγο για απόρριψη της αγωγής που κατέθεσε ο σύζυγος εναντίον της γυναίκας του, που αφορούσε τη διαπαρθένευση της ίδιας από άλλον άνδρα. Η αγωγή απορρίφθηκε γιατί ο σύζυγος με το που αντιλήφθηκε τη διαπαρθένευση της γυναίκας του, έπρεπε να την εγκαταλείψει και να ενημερώσει εγκαίρως την αρμόδια εκκλησιαστική αρχή. Μη πράττοντας αυτό, έχασε κάθε δικαίωμα που απέρρεε από την αιτία διάζευξης σύμφωνα με το νόμο, γι' αυτό και η πρωτόδικη αγωγή του θεωρήθηκε αβάσιμη.

επειδή πλέον έχει εξαλειφθεί η βάση της αιτίας περί διαζυγίου²²⁸ (Ι. Σ. 83, 1889).

Ιγ) «Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας»

Η επόμενη αιτία διάζευξης είναι η «μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας²²⁹». Ο σύζυγος μπορεί να ζητήσει διάζευξη από τη γυναίκα του, «εάν ιππικοίς ή θεάτροις ή κυνηγίοις παραγένηται επί το θεωρήσαι αγνοούντος ή κωλύοντος του ανδρός²³⁰», (αν παρευρίσκεται σε ιππικούς αγώνες ή στο θέατρο ή σε κυνήγι για να παρακολουθήσει, αγνοώντας τον άνδρα της ή μετά από παρεμπόδισή της να πάει). Εκτός όμως από τους ιππικούς αγώνες, το θέατρο και το κυνήγι, η μετάβαση της γυναίκας σε χορούς και συναυλίες μπορεί ν' αποτελέσει επίσης αιτία διαζυγίου για τον άνδρα. Αυτή η διαπίστωση γίνεται σαφής από την υπόθεση που υπάρχει στη νομολογία και σχετίζεται με την αιτία που μελετούμε.

Πιο συγκεκριμένα, η Ι. Σ. απέρριψε τον 11^ο λόγο της πρωτόδικης απόφασης που ακύρωσε η Μητρόπολη, γιατί η ίδια σύμφωνα με την Ι. Σ. όχι μόνο παρερμήνευσε το νόμο θεωρώντας την αυτόβουλη αναχώρηση της γυναίκας σε χορούς και συναυλίες χωρίς την άδεια του συζύγου της λόγο διαζεύξεως, αντίθετα συμφώνησε με το πνεύμα του νόμου.

Συνεχίζοντας η Ι. Σ. αναφέρει στα πρακτικά της ότι ναι μεν ο νόμος δεν κάνει λόγο για χορούς και συναυλίες, αναφέρει όμως παρόμοιες περιστάσεις (θέατρο, ιππικούς αγώνες), που συγκρινόμενες με τη συναυλία και τον χορό, θεωρούνται μικρότερα παραπτώματα. Στο

---

²²⁸ Διαπαρθένευσις της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 277-278.

²²⁹ Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 278.

²³⁰ Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 278.

τέλος κατέληξε λέγοντας ότι αν ο νόμος καταδικάζει την γυναίκα που εν αγνοία του άνδρα της πήγε απλώς να παρακολουθήσει ιππικούς αγώνες ή θέατρο, πολύ περισσότερο πρέπει να καταδικάσει αυτή που παρευρέθηκε σε δημόσια συναυλία ή χορό και έλαβε ενεργό μέρος²³¹.
Πρ. Ι. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Η δεύτερη σχετική υπόθεση με την μελετώμενη αιτία, αφορά μια έφεση που κατέθεσε η κατηγορηθείσα γυναίκα στον εφεσίβλητο σύζυγό της, επειδή αυτός θεώρησε τον χορό που χόρεψε αυτή σε συγγενικό σπίτι αιτία διαζυγίου. Η Ι. Σ. ακύρωσε την αίτηση διαζυγίου του συζύγου, ακριβώς επειδή ο χορός έλαβε χώρα σε στενό οικογενειακό κύκλο, δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των αιτιών διαζυγίου²³².

---

²³¹ *Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 278.*

²³² *Μετάβασις της γυναικός εις χορούς και συναυλίας, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 278-279.*

1δ) «Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός»

Η προτελευταία αιτία διάζευξης που αναφέρεται στη νομολογία είναι η «παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός²³³». Ο νόμος είναι απόλυτος για τη μοιχεία της γυναίκας. Σύμφωνα με αυτόν, «η μοιχεία της γυναικός, είναι αναμφισβητήτως λόγος διαζυγίου υπέρ του ανδρός²³⁴». Όμως ο νόμος αναφέρει ρητά ότι για να εκδοθεί ένα διαζύγιο λόγω μοιχείας της γυναίκας, αυτός που προβάλλει έγγραφη κατηγορία οφείλει να δηλώσει ακριβώς το αμάρτημα, τον χρόνο, τον μήνα, τον τόπο διάπραξης της μοιχείας και τέλος το πρόσωπο με το οποίο η γυναίκα εμοίχευσε. Η ημέρα και η ώρα δεν είναι απαραίτητα να δηλωθούν. (Αρμεν. Α, β', 8)²³⁵.

Στη νομολογία τρεις υποθέσεις συναντούμε, στις οποίες δεν δόθηκε το διαζύγιο, λόγω αοριστίας και ελλιπών στοιχείων της κατηγορίας. Στην πρώτη υπόθεση η πρωτόδικη απόφαση ακυρώθηκε, εξαιτίας της αόριστης αγωγής που υπέβαλε ο εφεσίβλητος σύζυγος. Η αγωγή δεν όριζε σύμφωνα με το νόμο του Αρμεν. (Α', β', 8), τότε και με ποιον η εφεσείουσα σύζυγος παρέβη την συζυγική πίστη και πού διέμεινε ως μεθυσμένη πολλές νύχτες²³⁶. **Ι. Σ. 122, (1893).**

Η δεύτερη υπόθεση κάνει λόγο για μια γυναίκα που κατηγορήθηκε για μοιχεία και σύμφωνα με την Ιερά Σύνοδο οι ερωτικές επιστολές που είχαν κατατεθεί με τη δικογραφία, δεν αποτέλεσαν νόμιμο και ισχυρό μέσο, ώστε η ίδια να καταδικαστεί για μοιχεία²³⁷. **Ι. Σ. 191 (1896).**

---

²³³ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 279.

²³⁴ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 279. Όσον αφορά τη μοιχεία της γυναίκας, τα προηγούμενα χρόνια σύμφωνα με το νόμο του **Αρμ. Δ', Ιβ', 13 και ΣΤ, β', 23** ήταν προαπαιτούμενη η εγκληματική κατηγορία της γυναίκας, ως απλός διαδικαστικός τύπος, την εποχή όμως που μελετούμε καταργήθηκε από τα Εκκλ. Δικ., τα οποία προβαίνουν απευθείας στην εξέταση της μοιχείας ως λόγο διαζυγίου.

²³⁵ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280. Η απόφαση της **Ι. Σ. 133 (1893)**, αναφέρει ακριβώς τον παραπάνω νόμο για να στηρίξει την απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου ώστε να μην λάβει υπ' όψιν του την κατηγορία του εφεσείοντος συζύγου κατά της συζύγου του, ως γενική κι αόριστη. Η υπόθεση αυτή είναι η δεύτερη κατά σειρά υπόθεση λόγω αόριστης αγωγής που αναφέρεται στη νομολογία.

²³⁶ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 279.

²³⁷ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280.

Η επόμενη υπόθεση περί μοιχείας της γυναίκας, αφορά έναν άνδρα ο οποίος κατήγγειλε την γυναίκα του για μοιχεία, χωρίς να μπορέσει ν' αποδείξει την μοιχεία. Η γυναίκα με τη σειρά της προέβη σε αίτηση περί εκδόσεως διαζυγίου κατά του άνδρα της. Η Ιερά Σύνοδος όμως απέρριψε την εν λόγω αίτηση της γυναίκας, καθώς ο ισχυρισμός του άνδρα της για μοιχεία, αποδείχτηκε αληθής μετά τον τοκετό της. Ο τοκετός ήταν το μέσο απόδειξης της μοιχείας της. Γι' αυτό το λόγο, η Ι. Σ. έκρινε ως νόμιμο και δίκαιο να διαλυθεί ο μεταξύ τους γάμος, αφού ο άνδρας είχε αιτηθεί τη διάλυσή του ενώπιον της Αγίας και Ιεράς Συνόδου²³⁸. **Ι. Σ. 64 (1887).**

Η τελευταία υπόθεση της αιτίας που μελετούμε αφορά έναν εφεσεϊόντα σύζυγο, που όπως εξήχθη από την πρωτόδικη απόφαση, δεν μπόρεσε μέσω της εφέσεως να αιτηθεί διάλυση του γάμου του, γιατί η μοιχαλίδα σύζυγός του τον προσκάλεσε να συμβιώσουν. Αυτή η κίνησή της, σύμφωνα με το πρωτόδικο δικαστήριο κάλυψε τις κατηγορίες που διατυπώθηκαν από τον σύζυγό της εναντίον της²³⁹. **Ι. Σ. 157 (1894).**

Αυτό που παρατηρούμε στην παραπάνω υπόθεση είναι ότι η Εκκλησία ακόμα και μετά την μοιχεία της γυναίκας, δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στη συμβίωση μεταξύ των συζύγων και στη συνοχή της οικογένειας, παρά στο παράπτωμα της γυναίκας και στην μεταξύ τους διάζευξη που μπορούσε ν' ακολουθήσει. Η πρόσκληση της μοιχαλίδας συζύγου για συμβίωση με τον άνδρα της, αποτέλεσε σύμφωνα με το Εκκλ. Δικαστήριο την αιτία για τη μη δυνατότητα κατάθεσης αίτησης διαζεύξεως του συζύγου της.

Το ίδιο ισχύει και για την υπόθεση περί διαπαρθένευσης της γυναίκας που προαναφέρθηκε. Η επτάμηνη συμβίωση του συζύγου με τη διαπαρθενευμένη πριν το γάμο σύζυγό του, παρά την επίκληση στο νόμο του Αρμεν. (Δ', ιε', 10) (όχι όμως την έγκαιρη εφαρμογή του), εξάλειψε την αιτία διάζευξής τους. Και σ' αυτή την περίπτωση επομένως Η Εκκλησία θέτει πιο πάνω τον έγγαμο βίο των συζύγων από τη διάζευξή τους.

---

²³⁸ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 279.

²³⁹ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280.

Ιε) «Επιλογή μοναχικού βίου υπό του ετέρου των συζύγων»

Η τελευταία αιτία διαζεύξεως που αναφέρεται στη νομολογία, ορίζεται ως «επιλογή μοναχικού βίου υπό του ετέρου των συζύγων»²⁴⁰. Για την αιτία αυτή γνωρίζουμε τι προβλέπει ο νόμος μέσω ενός Πατριαρχικού Γράμματος, που συντάχθηκε με αφορμή την αίτηση διάζευξης ενός συζύγου. Το Πατρ. Γράμμα αναφέρει ότι μετά από εκκλησιαστική εξέταση των φρονημάτων του άνδρα, την αποστολή γράμματος του ιδίου σχετικά με την οικειοθελή απομάκρυνση από τη γυναίκα του, την προτίμησή του στο μοναχικό βίο και τέλος μετά τη ενημέρωσή του με σφραγισμένο γράμμα στην κοινότητα του Αγ. Όρους, η Εκκλησία αποφάσισε να διαζεύξει την Ελένη από τον σύζυγό της²⁴¹. **Γρ. Π. Οκτώβριος 1840.**

Είναι σαφές λοιπόν ότι η Εκκλησία χορηγεί διαζύγιο στο ανδρόγυνο το οποίο ο ένας από τους δύο συζύγους αποφασίσει οικειοθελώς να ακολουθήσει τον μοναχικό βίο μετά τον γάμο.

---

²⁴⁰ *Επιλογή μοναχικού βίου υπό του ετέρου των συζύγων*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280.

²⁴¹ *Επιλογή μοναχικού βίου υπό του ετέρου των συζύγων*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280.

1.4. Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης

Αυτό που πρέπει να γίνει γνωστό είναι ότι το Δικαστήριο δεν προβαίνει αμέσως στη διάλυση του γάμου ενός ζευγαριού μετά την ολοκλήρωση της πρώτης δίκης, αλλά προσπαθεί να μονιάσει τους δύο συζύγους. «Ο από τραπέζης και κοίτης χωρισμός ή τοπική διάσταση»²⁴² είναι ένα εκκλησιαστικό μέσο που χρησιμοποιείται συχνά από τα Εκκλ. Δικαστήρια για την ειρήνευση των συζύγων. Αρχικά το δικαστήριο χορηγεί στους συζύγους δεκαπενθήμερη προθεσμία για συμφιλίωση, αν όμως αυτή παρέλθει χωρίς αποτέλεσμα, τότε επιβάλλει τοπική διάσταση στο ζευγάρι 3, 6, 9, ή περισσότερους μήνες. Επίσης ορίζει τον τόπο διαμονής της συζύγου και καταδικάζει τον σύζυγο μέσα στο διάστημα που έχει οριστεί, στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού για τη διατροφή της συζύγου και των τέκνων του, ανάλογα με την κοινωνική του θέση και την περιουσία του. Το μέτρο αυτό όντας ειρηνικό, επιφέρει αναμφισβήτητα αγαθά αποτελέσματα, γι' αυτό η χρήση του είναι επωφελής και αναγκαία²⁴³.

Δύο υποθέσεις αναφέρονται στη νομολογία στις οποίες εφαρμόστηκε ο από τραπέζης και κοίτης χωρισμός. Στην πρώτη υπόθεση αναφέρεται πως το ανδρόγυνο παρέστη στο δικαστήριο με τον διερμηνέα της ελληνικής αρχής, για την εξέρευση κάποιας λύσης στη σχέση τους. Ο άνδρας, παρά τις προτροπές και παραινήσεις της Εκκλησίας δεν πείστηκε ν' απομακρυνθεί από τη μητέρα του, το οποίο ήταν η αιτία διένεξης με την γυναίκα του, γι' αυτό η Ι. Σ. ενέκρινε την παράταση της διάστασής τους για έξι μήνες επιπλέον. Στη διάρκεια των μηνών αυτών ο άνδρας υποχρεώθηκε να δίνει στη γυναίκα του 500 γρόσια το μήνα, για τα οποία θα λάμβανε εγγύηση από την Ελλ. Αρχή, καθότι ήταν υπήκοός της²⁴⁴. **Πρ. Ι. Σ. 19 Μαρτίου 1860.**

Η δεύτερη υπόθεση αφορά την ακύρωση μιας εφεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς ο ισχυρισμός που προέβαλε η εφεσείουσα κρίθηκε ορθός από το δικαστήριο. Συγκεκριμένα, μετά τη λήξη της δεκαπενθήμερης προθεσμίας για συμφιλίωση των συζύγων που επέβαλε το Εκκλ. Δικαστήριο, δεν υπήρξε νόμιμος λόγος να τεθεί το ζευγάρι σε

---

²⁴² Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 284. Ο χωρισμός από τραπέζης και κοίτης συναντάται και στην Καθολική Εκκλησία με διαφορετικό όμως τρόπο.

²⁴³ Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 284.

²⁴⁴ Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 284-285.

εννιάμηνη διάσταση. Το δικαστήριο μπορούσε να εξετάσει την ουσία της υπόθεσης, ή να επιβάλλει το πολύ τρίμηνη τοπική διάσταση. Επομένως η προκειμένη υπόθεση παραπέμφθηκε προς εκδίκαση ενώπιον του Εκκλ. Δικαστηρίου²⁴⁵. **Ι. Σ. 85 (1889)**.

1.4.1 Ανασύστασις λυθέντος γάμου

Ο γάμος που έχει διαλυθεί για οποιονδήποτε λόγο διαζυγίου, μπορεί να ανασυσταθεί σύμφωνα με τον νόμο (*Νεαρά 134 κεφ. ι'*) και τους ερμηνευτές του κανονικού δικαίου (*Συντ. Β, σ. 506 και Δ, σ. 121*). Η ανασύσταση θεωρείται νέος γάμος και γίνεται εφ' όσον δεν ανακύπτει κανένα κώλυμα μεταξύ των συζύγων. Κατά την ανασύσταση προσκομίζονται όλες οι αναγκαίες διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση ενός γάμου²⁴⁶. Αυτό όμως που διαφοροποιείται είναι η τελετή, κατά την οποία αναγιγνώσκεται κάποια ευχή από αυτές που διαβάζονται κατά την τέλεση του γάμου²⁴⁷.

Στη νομολογία αναφέρεται αναλυτικά μια υπόθεση ανασύστασης γάμου δύο συζύγων. Η Πατριαρχική και Συνοδική επιστολή της Ι. Σ. αναφέρει ότι ο Ιωάννης και η Μελισσηνή από την Μυτιλήνη εμφανίστηκαν στην Εκκλησία για ν' αναγγείλουν ότι μετά την τέλεση του πρώτου γάμου τους, κατά τον οποίο έζησαν ειρηνικά, ψυχράθηκαν μεταξύ τους και οδηγήθηκαν στη διάζευξη. Ο μεν Ιωάννης έλαβε δεύτερη σύζυγο, η δε Μελισσηνή δεύτερο σύζυγο. Όμως και οι δύο σύζυγοί τους

---

²⁴⁵ *Χωρισμός από τραπέζης και κοίτης*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 285.

²⁴⁶ Έτσι αν μετά τη διάζευξη δύο συζύγων, ακολουθήσει συμβίωση μεταξύ τους, χωρίς να έχουν τελεσθεί οι διαδικασίες που ορίζονται στην περίπτωση της επανασύστασης, αυτή δεν μπορεί ν' ανατρέψει το κύρος της διάζευξης και αντίκειται στα νόμιμα αποτελέσματα του νόμιμου γάμου. **Μ. Σ. 66 (1867)**. *Ανασύστασις λυθέντος γάμου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 288.

²⁴⁷ *Ανασύστασις λυθέντος γάμου*, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 285.

απεβίωσαν. Την χηρεία τους αυτή την απέδωσαν εκάτεροι στη θεία οργή για το πλημμέλημα της διάζευξής τους, που συνέβη χωρίς να υπάρχει εύλογη και νόμιμη αιτία. Αφού κατάλαβαν το αμάρτημά τους, έκριναν καλό να συμφιλιωθούν μεταξύ τους και να έρθουν σε τρίτο γάμο. Την κίνηση αυτή την είδαν ως εξιλέωση απέναντι στο Θεό, γι' αυτό και ζήτησαν ένθερμα την εκκλησιαστική συγκατάθεση να συνοικήσουν. Η υπόθεση αυτή προβληματίσε την Ι.Σ., η οποία θεώρησε ότι η διάζευξη και η δευτερογαμία²⁴⁸ τους υπήρξε παράνομη και παράλογη, καθότι δεν υπήρξε νόμιμη αιτία. Η κανονική διάζευξη των συζύγων δεν πρόλαβε να γίνει αλλά σύμφωνα με τη θεία βούληση πραγματοποιήθηκε με τον θάνατο των συζύγων του Ιωάννη και της Μελισσηνής. Η Ι. Σ. λοιπόν, βασιζόμενη στον ριγ' κανόνα των θείων Πατέρων²⁴⁹ και φροντίζοντας για την ψυχική σωτηρία των πνευματικών της τέκνων, αποδέχτηκε με φιλοστοργία την αίτηση των μεταμεληθέντων συζύγων και αναγνωρίζοντας την μεταμέλειά τους, αποφάσισε την συνοίκησή τους. Τέλος, μέσω της Πατριαρχικής και Συνοδικής αυτής επιστολής, ζητήθηκε πρώτον η γνωστοποίηση της εκκλησιαστικής απόφασης, όπως αυτή εξήχθη από τους προαναφερθέντες νομικούς και κανονικούς λόγους, δεύτερον η έκδοση αρχιερατικής άδειας για την εκ νέου συμβίωση των συζύγων και τη νομιμοποίηση του συνοικέσιου και τρίτον η ακύρωση των

---

²⁴⁸ Η Εκκλησία θεώρησε παράνομη και παράλογη τη δευτερογαμία του εν λόγω ζεύγους, στηριζόμενη στον ευαγγελικό νόμο, στον κανόνα των αγίων Αποστόλων και στον πζ' κανόνα της ζ' Συνόδου και στον ριγ' κανόνα της εν Καρθαγένη. Ο ευαγγελικός νόμος αναφέρει: **«Ὅστις ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου μοιχείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχάσθαι»**. Ο κανόνας των αγίων Αποστόλων αποφαινεται: **«Ὅστις λαϊκός τὴν εαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν ἐτέραν λάβοι, ἢ παρ' ἄλλου ἀπολελυμένην ἀφοριζέσθω»**. Τέλος, οι κανόνες πζ' και ριγ' αναφέρουν: **«Ὁ διαζευχθεὶς ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ἀλλ' ἐπ' ἄλλοις αἰτίοις καὶ εἰς β' γάμον ἐλθὼν ὡς μοιχὸς λογίζεται καὶ τοῖς τῶν μοιχῶν ἐπιτιμίοις κανονίζεται»**. Ανασύστασις λυθέντος γάμου, εἰς Θεοτοκά, ὁ.π., σ. 286-287.

²⁴⁹ Ο ριγ' κανόνας των θείων Πατέρων αναφέρει επί λέξει: **«ἤρρεσεν ὥστε κατὰ τὴν ευαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐπιστήμην μήτε ὁ ἀπὸ γυναικὸς εαθεὶς μήτε ἡ ἀπ' ἀνδρὸς καταληφθεῖσα ἐτέρω συζευχθῆ, ἀλλ' ἢ οὕτω μείνωσιν ἢ εαυτοῖς καταλλαγῶσιν, οὐπερ εἴαν καταφρονήσωσιν πρὸς μετάνοιαν ἀναγκασθῶσιν»**, ἴτοι εἴαν καταφρονήσαντες τὴν διαταγὴν τοῦ κανόνος δευτερογαμήσωσι, τότε ὡς μοιχεῖαν ποιήσαντες, ἀναγκασθῶσι μετανοῆσαι καὶ διαζευχθέντες ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἐγκλήματος τῆς μοιχείας καὶ ἡ ἀγαμοὶ μείνωσι τοῦ λοιποῦ μὴ τριτογαμούντες ἢ διαλλαγῶσιν ἐπανερχόμενοι εἰς τὸν πρῶτον αὐτῶν συνοικέσιον. Ανασύστασις λυθέντος γάμου, εἰς Θεοτοκά, ὁ.π., σ. 287. Αξιοσημείωτο είναι και αυτό που αναφέρεται στα Πρακτικά της Ι. Σ., το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τον ριγ' κανόνα των θείων Πατέρων. Η γυναίκα λοιπόν που έχει διαζευχθεί νόμιμα από τον πρώτο της άνδρα και παντρευτεί με δεύτερο άνδρα και διαζευχθεί απ' αυτόν ενώ αυτός είναι εν ζωή, δεν μπορεί να επιστρέψει στον πρώτο της άνδρα. **Πρ. Ι. Σ. 9 Μαΐου 1870.**

προεκδοθέντων εκκλ. διαζυγίων²⁵⁰. Γρ. Π. και Σ. της Μιτυλήνης 23
Ιουλίου 1846.

---

²⁵⁰ Ανασύστασις λυθέντος γάμου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 285-288.

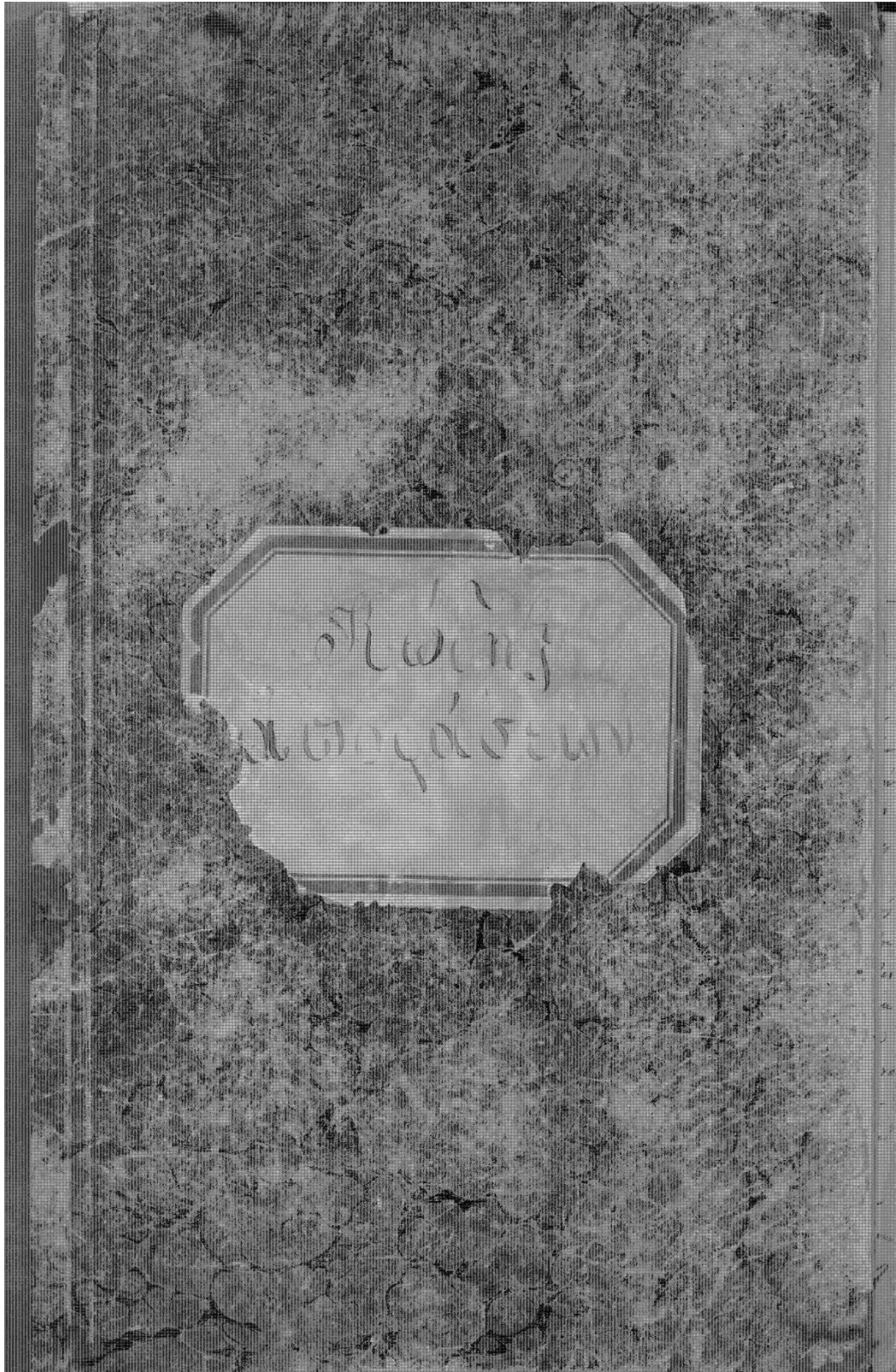
Κεφάλαιο 2

2.1 Παρουσίαση-περιγραφή του Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης.

Το συγκεκριμένο αρχείο έχει διαστάσεις 39 X 25 και αποτελείται από 76 σελίδες συνολικά μαζί με τις δύο σελίδες του εξωφύλλου. Το εξώφυλλο είναι πανόδετο, οι σελίδες έχουν απαλό κίτρινο χρώμα και αποτελούνται από 35 γραμμές η καθεμία. Το εξώφυλλο του αρχείου γράφει: **Κώδηξ Αποφάσεων**

Ακολουθεί η επόμενη σελίδα που γράφει:

**Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης
επί της Αρχιερατείας της Α. Σεβασμιότητος
του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών
Κ^{ου}-Κ^{ου} Ιωαννικίου**

ΙΣΤΟΡΙΧΙΑ
ΓΑΚ

Γερά Μελπόσσης Γωρίνης
Επί της Αρχιερατίας της Α.Ε.βασυρότου
του Μελποσσίτου Αγίου Μαρτίνου
Κ. Κ. Γωρμυίου

ΑΒΕ 27 ΑΕΕ Διε. 11
ΣΑΕ 198 ΑΒΑΒ
ΟΒΕ

Μετά το εξώφυλλο ακολουθούν οι υποθέσεις-αποφάσεις του Πνευματικού Δικαστηρίου. Στις τελευταίες σελίδες υπάρχει συγκεντρωτικός πίνακας που περιλαμβάνει το είδος κάθε υπόθεσης (συνεδρίαση, αγωγή, απόφαση) που έχει παραπεμφθεί στο Πνευμ. Δικαστήριο, τη σελίδα της υπόθεσης, τον ενάγοντα/ουσα, τον εναγόμενο/η και την περίληψη της κάθε υπόθεσης. Τέλος, στην τελευταία σελίδα βρίσκεται ο πίνακας των περιεχομένων που ουσιαστικά αποτελεί τον τίτλο της εκάστοτε υπόθεσης-απόφασης του Πνευμ. Δικαστηρίου.

	σερ	εναρτα	εναρτα	εναρτα
Αρτα	56.	Ανα Αρτα	Ανα Αρτα	Αρτα διαρτα
"	58.	Αρτα Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "
"	60.	Αρτα Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "
"	62.	Αρτα Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "
"	64.	Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "
"	66.	Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "
"	68.	Αρτα Αρτα	Αρτα Αρτα	" "

Αρχαίων Δυναστίων επί Δαδουχίας εν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἀναγραφῆς τῆς πρώτης βουλῆς ἀποστολικῆς κατὰ τὸν νόμον τῶν ἀποστόλων ἀρχαίῳ βιβλίῳ.	σελ. 20.
Αρχαίων Δυναστίων επί διαφόρων τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν βιβλίων τῶν ἀρχαίων ἐν βιβλίῳ	21.
Αρχαίων Δυναστίων επί διαφόρων τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν ἀρχαίων βιβλίων ἐν βιβλίῳ	22.
Αρχαίων Δυναστίων επί ἀποστολικῆς καὶ ἀποστολικῆς καὶ τῶν ἀποστολικῶν ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχαίων τῶν ἀρχαίων ἐν τῷ βιβλίῳ	23.
Αρχαίων Δυναστίων επί ἀποστολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχαίων.	24.
Αρχαίων ἀποστολικῆς καὶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχαίων ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχαίων	25.
Αρχαίων ἐπί διαφόρων τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν ἀρχαίων ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ	26.
Αρχαίων ἐπί διαφόρων τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν ἀρχαίων ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ	27.
Αρχαίων ἀποστολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ	28.
Αρχαίων ἀποστολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ	29.
Αρχαίων ἐπί διαφόρων τῶν ἀρχαίων βιβλίων καὶ τῶν ἀρχαίων ἐν τῷ ἀρχαίῳ βιβλίῳ	30.

Το παρόν αρχείο καλύπτει χρονικά τις υποθέσεις διάζευξης που εκδικάστηκαν στο Πνευματικό Δικαστήριο της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης από το 1901 έως το 1909.

Η πρώτη συνεδρίαση του Πνευματικού Δικαστηρίου διεξήχθη την 20^η Σεπτεμβρίου 1901 με προεδρεύοντα τον Οικονόμο Χ' πατ. Λάζαρο και η τελευταία την 8^η Ιανουαρίου 1909 με προεδρεύοντα τον Μητροπολίτη Μογλενών Σμάραγδο.

Αν και το συγκεκριμένο αρχείο πρόκειται για Κώδικα Διαζυγίων της Ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, σ' αυτό περιέχονται και αποφάσεις άλλων διοικητικών οργάνων της Κοινότητας Φλωρίνης που δεν σχετίζονται με τη διάζευξη των συζύγων.

Συνολικά περιέχονται 42 αποφάσεις στο αρχείο. Απ' αυτές οι 33 αφορούν αποφάσεις για διάζευξη, ενώ οι υπόλοιπες 9 αφορούν άλλα θέματα και συμπεριλήφθηκαν στο παρόν αρχείο, λόγω έλλειψης χώρου στα αρχεία με σχετικά θέματα (αρχείο Δημογεροντίας, αρχείο Εφοροεπιτροπής). Συγκεκριμένα περιέχονται:

- 1) 2 συνεδριάσεις της Εφοροεπιτροπής Φλωρίνης για διευθέτηση σχολικών ζητημάτων (διορισμός νηπιαγωγών, κάλυψη σχολικών αναγκών).
- 2) 1 συνεδρίαση της Δημογεροντίας για εκδίκαση αγωγής που αφορούσε την απόδοση της θυγατέρας και των αντικειμένων της στην ενάγουσα, έπειτα από διάζευξη των συζύγων.
- 3) 2 συνεδριάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου για επιστροφή της αναλογούσης κληρονομιάς του αποθανόντος ανδρός στην χήρα γυναίκα του, η οποία κρατούνταν από συγγενείς των εκλιπόντων.
- 4) 1 συνεδρίαση του Πνευμ. Δικαστηρίου για επιστροφή της αναλογούσης προίκας της αποθανούσης γυναίκας στους γονείς της από τον σύζυγό της.
- 5) 1 συνεδρίαση του Μικτού Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου για απόφαση υιοθεσίας ενός ανήλικου ορφανού κοριτσιού από τον Μητροπολίτη Ιωαννίκιο.
- 6) 1 συνεδρίαση του Μικτού Εκκλ. Δικαστηρίου για ακύρωση της διαθήκης ενός εκλιπόντος ανδρός επειδή συντάχθηκε μετά το θάνατό του.
- 7) 1 συνεδρίαση του Πνευμ. Δικαστηρίου για διάλυση μνηστείας.

- 8) Στο παρόν αρχείο συναντάται και ένα σημείωμα που αφορά την καταμέτρηση ασφαλιστρών από τον γενικό πράκτορα της Ασφαλιστικής Εταιρείας των Βιτωλίων «Νέα Υόρκη», στον πληρεξούσιο κληρονόμο του δολοφονηθέντος Νικόλαου Καμπέρ Στέφο Ανδρέα, ενώπιον του γραμματέως της Μητρόπολης.

2.1.1 Πρόσωπα των συνεδριάσεων του Πνευμ. Δικαστηρίου

Σε κάθε συνεδρίαση λαμβάνουν μέρος ο πρόεδρος του Πνευμ. Δικαστηρίου που είναι ο Μητροπολίτης, τα μέλη και ο γραμματέας της Μητρόπολης. Σε ορισμένες συνεδριάσεις όταν απουσιάζει ο Μητροπολίτης, προεδρεύει ο αρχιερατικός επίτροπος της Μητρόπολης. Οι υποθέσεις που περιλαμβάνονται στο αρχείο έχουν καταγραφεί από τους γραμματείς της Μητρόπολης.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί πως στο διάστημα της εννιαετίας υπήρξε εναλλαγή τριών Μητροπολιτών. Ο Ιωαννίκιος Μαργαριτιάδης έδρασε ως Μητροπολίτης Μογλενών από το 1894 μέχρι το 1905²⁵¹. Ο Μητροπολίτης Ιωαννίκιος ήταν πρόεδρος του Πνευμ. Δικαστηρίου και αντικαταστάτης του ήταν ο Οικονόμος Χ΄. πατ. Λάζαρος. Μέλη του Πνευμ. Δικαστηρίου ήταν ο Οικον. Χ΄. πατ. Λάζαρος όταν προήδρευε ο Ιωαννίκιος, ο Σακελλάριος πατ. Κωνσταντίνος και ο Σακελλίων πατ. Αθανάσιος. Ακόμα, σε 2 συνεδριάσεις ως μέλος αναφέρεται και ο ιερέυς Αναστάσιος, η μία εκ των οποίων σχετίζεται με απόδοση κληρονομιάς. Γραμματέας του Πνευμ. Δικ. επί Ιωαννικίου ήταν

---

²⁵¹ Εορτολόγιο 2004, Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης Πρεσπών & Εορδαίας.

ο Γεώργιος Ι. Λουκάς και στις 3 τελευταίες συνεδριάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου πριν την παραίτηση του Μητρ. Ιωαννικίου υπογράφει ο Αθανάσιος Πανταζίδης ως γραμματέας αυτού.

Στη συνεδρίαση της Δημογεροντίας καθώς και στις συνεδριάσεις που ακολουθούν, ως πρόεδρος και γραμματέας παραμένουν τα ίδια πρόσωπα, όμως τα μέλη διαφοροποιούνται. Στη συνεδρίαση της Δημογ. ως μέλη αναφέρονται οι: πατ. Κων/νος και πατ. Αθανάσιος. Στη συνεδρίαση της εφοροεπιτροπής τα μέλη είναι οι: Γώλος²⁵²...(;;) Λάζος, Γρηγόριος Χρίστου, Θεόδωρος Πύρζε, Παντούς Ναούμ και Αναστάσιος Ναούμ. Στην απόφαση για την υιοθεσία, μέλη του Πνευμ. Δικαστηρίου είναι οι: Γώλος Λάζος και Στέργιος Χρηστίδης, ενώ στην απόφαση για την ακύρωση διαθήκης μέλη είναι οι: Δανιήλ Ναούμ, Θεόδωρος Φιλιππίδης, Αναστάσιος Ιωάννου και Γεώργιος Μάντου.

Ο Άνθιμος Σαρρίδης ήταν ο διάδοχος του Μητροπολίτη Ιωαννικίου. Ο Άνθιμος παρέμεινε στην έδρα της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης από το 1905-1908²⁵³. Σ' όλες τις συνεδριάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου που εκτείνονται από το 1905-1908 προεδρεύει ο Άνθιμος και δεν υπογράφει κάποιος αντικαταστάτης του. Ως μέλη του Πνευμ. Δικαστηρίου υπογράφουν οι: Οικονόμος παπά Δημήτριος, π. Κων/νος και π. Αθανάσιος. Γραμματέας του Πνευμ. Δικαστ. είναι ο Αριστείδης Γιαννόπουλος, ενώ σε 4 συνεδριάσεις εκτελεί χρέη γραμματέως ο Οικονόμος π. Δημήτριος.

Ο Σμάραγδος διαδέχεται τον Μητροπολίτη Άνθιμο στο θρόνο, στον οποίο θα παραμένει μόλις για δύο χρόνια (1908-1910)²⁵⁴. Είναι ο πρόεδρος των συνεδριάσεων του Πνευμ. Δικαστ. για τις υποθέσεις που εκδικάστηκαν από το 1908-1909, ενώ μέλη αυτού είναι οι: Οικον. π. Δημήτριος και π. Κων/νος και γραμματέας ο Κων/νος Γ. Χατζηευσταθίου. Από τις τρεις συνεδριάσεις που είναι καταγεγραμμένες επί αρχιερατείας Σμαράγδου, στις δύο εκτελεί χρέη γραμματέως ο Οικον. π. Δημήτριος.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η εναλλαγή του Μητροπολίτη συνεπάγεται την αλλαγή του γραμματέα της Μητρόπολης και του Αρχιερατικού Επιτρόπου. Τα μέλη του Πνευμ. Δικαστ. είναι τα ίδια

---

²⁵² Το συγκεκριμένο επίθετο είναι δυσανάγνωστο, πιθανώς να είναι το Γώλος ή Γωλίας.

²⁵³ Εορτολόγιο 2004, Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης Πρεσπών & Εορδαίας.

²⁵⁴ Εορτολόγιο 2004, Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης Πρεσπών & Εορδαίας.

πρόσωπα κατά το πλείστον, χωρίς να λείπουν μικρές αλλαγές στη σύνθεση αυτών.

2.1.2 Δομή των αποφάσεων του Πνευμ. Δικαστηρίου

Όσον αφορά τη δομή της κάθε απόφασης επάνω είναι γραμμένη η σελίδα. Στα αριστερά της σελίδας αναγράφεται ο αριθμός Πρωτοκόλλου της αγωγής και ο αριθμός Διεκπεραίωσης αυτής. Υπάρχουν όμως και αποφάσεις στις οποίες δεν υπάρχει αρ. πρωτ. ή αρ. διεκπ. Σε κάποιες αποφάσεις, ο αριθμ. πρωτ. αναφέρεται στο κυρίως κείμενο της απόφασης και όχι στ' αριστερά στην αρχή της σελίδας. Στο κέντρο της σελίδας είναι γραμμένος ο τίτλος της εκάστοτε συνεδρίασης. Οι συνεδριάσεις έχουν τον τίτλο «Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου» ή «Πνευματικόν Δικαστήριον» και κάτω απ' αυτόν αναφέρεται το θέμα της κάθε συνεδρίασης «επί της υποθέσεως των συζύγων...», «περί διαζεύξεως των συζύγων...», «περί ομονοιάσεως των συζύγων...», «περί διαλύσεως του αρραβώνος των μνηστών...», «περί επιστροφής της προικός και του τραχώματος...».

Ακολουθεί η καταγραφή της συνεδρίασης γραμμένη σε γ' πρόσωπο από τον γραμματέα του Πνευμ. Δικαστηρίου, στην οποία αναφέρονται αρχικά ο πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας που λαμβάνουν μέρος στη συνεδρίαση. Ακόμα δηλώνεται η ημερομηνία, η ημέρα και κάποιες φορές η ώρα της συνεδρίασης. Έπειτα περιγράφεται αναλυτικά τι συνέβη κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, πότε υποβλήθηκε η αγωγή από τον ενάγοντα/ουσα, τι αιτούνταν μέσω της αγωγής, τις παραμέτρους που έλαβε υπ' όψιν του το Δικαστήριο ώστε να φτάσει στην τελική απόφαση και την τελική απόφαση που έλαβε το Δικαστήριο για τους διαδίκους. Τέλος ακολουθούν ο τόπος, η ημερομηνία²⁵⁵ διεξαγωγής της συνεδρίασης, οι υπογραφές του

---

²⁵⁵ Στις πρώτες συνεδριάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου αναφέρεται η χρονολογία και με το αρχαιοελληνικό σύστημα αρίθμησης, π.χ. 1901: απ'α.

προέδρου, των μελών και του γραμματέα του Πνευμ. Δικαστηρίου και η σφραγίδα της Μητρόπολης σε κάποιες συνεδριάσεις.

Οι αποφάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου παρατίθενται με χρονολογική σειρά μόνο ως προς το έτος και όχι ως προς το μήνα, στον Κώδικα Διαζυγίων που μελετούμε. Σε δύο υποθέσεις διάζευξης υπάρχει ο αριθμ. Πρωτ. 845, πιθανώς λόγω βιασύνης του γραμματέα (σ. 54 και σ. 58). Ακόμα, συναντώνται δύο υποθέσεις διάζευξης που έχουν διπλό αριθμ. Πρωτ. (σ. 2, αρ. Πρωτ. 91 και 113) και (σ. 15, αρ. Πρωτ. 81 και 86).

γουανί και χαλός και δόξα και διαταράσσιν την ούλην των ούλων.
 Διό το Διαιτηριον ανωθεν των ἀποστολικών και ούλην των ούλων
 οι ἀποστολικοί και οι ούλοι και την ούλην των ούλων Νάοι και παρακαλόν
 αὐτὸν ἡ τὰ ἴδια, μετ' οὗ ἀποστολικὸν και Διαιτηριον αὐτὸν ἡ τὰ ἴδια
 οὐκ και ἀποστολὸν δὲ τὸν και τὸν ἀποστολικὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν
 και τὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν

Μια και οὐκ ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν και τὸν ἀποστολικὸν

Ἐν Ἐπισημῶν τῶν 4^{ης} Ἀπριλίου 1907

Ἐν τῶν ἑπισημῶν τῶν 4^{ης} Ἀπριλίου 1907

Ὁ Τόπος

Μετὰ τὸν

Ὁ Τόπος
 Ἐπισημῶν τῶν 4^{ης} Ἀπριλίου 1907

Τὸ μετὰ
 Ἐπισημῶν τῶν 4^{ης} Ἀπριλίου 1907
 Ἐπισημῶν τῶν 4^{ης} Ἀπριλίου 1907

Στον Κώδικα Διαζυγίων υπάρχουν δύο ξεχωριστές αποφάσεις του Πνευμ. Δικαστηρίου που αφορούν δύο ανδρόγυνα. Το πρώτο ανδρόγυνο είναι ο Λάζαρος Αθανασίου και η Θωμαΐς γεν. Αλέξου. Στην 1^η συνεδρίαση ενάγουσα ήταν η Θωμαΐς η οποία κατέθεσε αγωγή επειδή ο σύζυγός της την εγκατέλειψε στον πατέρα της και δεν τη δεχόταν για σύζυγό του. Η απόφαση του Δικαστηρίου ήταν η επιστροφή της Θωμαΐδος στο συζυγικό της οίκο. Η τελική δίκη διεξήχθη έπειτα από 6 δίκες που προηγήθηκαν μέσα σε διάστημα δύο ετών και σ' αυτήν αποφασίσθηκε να δίνει ο Λάζαρος την ορισθείσα διατροφή στην Θωμαή. Στη δίκη αυτή ο πληρεξούσιος αδερφός της Θωμαΐδος αιτήθηκε ως ενάγων την απόδοση της ορισθείσας διατροφής στην αδερφή του.

Το δεύτερο ανδρόγυνο είναι ο Στέφος Τσολάκης και η Γιαννούλα Τρομάρα. Στην 1^η συνεδρίαση η Γιαννούλα κατέθεσε αγωγή προς το Πνευμ. Δικαστ. επειδή ο σύζυγός της την έδιωξε από το σπίτι, αφήνοντάς την απροστάτευτη. Το δικαστήριο αποφάσισε να θέσει σε τρίμηνη τοπική διάσταση το ζεύγος και υποχρέωσε τον Στέφο να καταβάλλει συγκεκριμένο ποσό ως διατροφή για την Γιαννούλα. Στη 2^η συνεδρίαση η Γιαννούλα κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο, λόγω της μη καταβολής του ορισθησομένου ποσού της διατροφής από τον σύζυγό της. Το δικαστήριο τελικά αποφάσισε τη διάζευξη του ζεύγους.

2.2 Περιορισμοί της έρευνας- Διαμεσολαβημένη απόφαση του Δικαστηρίου

Στην ενότητα αυτή εγείρεται το ζήτημα της διαμεσολαβημένης απόφασης του δικαστηρίου μέσω του γραμματέως του Πνευματικού Δικαστηρίου. Από τη μελέτη όλων των συνεδριάσεων του Πνευματικού Δικαστηρίου, είναι εμφανές ότι κάθε συνεδρίαση καταγράφεται από τον γραμματέα της Μητρόπολης σε γ' πρόσωπο, αφού ολοκληρωθεί. Δεν καταγράφεται την ώρα που η δίκη είναι σε εξέλιξη και δεν έχει εξαχθεί η τελική απόφαση του Δικαστηρίου για τους διαδίκους. Η απόφαση δίνεται έμμεσα στους διαδίκους μέσω του γραμματέα του Πνευματικού Δικαστηρίου. Πρόκειται λοιπόν για έναν καθαρά ξύλινο υπηρεσιακό λόγο.

Χαρακτηριστικό είναι ότι σε καμία συνεδρίαση δε συναντούμε να διεξάγεται διάλογος μεταξύ των διαδίκων, ο οποίος αν αποτυπωνόταν γραπτά, θα έδειχνε με ζωντάνια τη διαφωνία ή τη συμφωνία των συζύγων την ώρα της δίκης. Ακόμα θα έδειχνε την άποψη των μελών του Πνευμ. Δικαστηρίου πάνω στην εκάστοτε υπόθεση, που ενδεχομένως να διαφοροποιούνταν σε σχέση με την άποψη του προέδρου του δικαστηρίου. Λόγω του ότι οι διάδικοι προέρχονταν από χαμηλά κοινωνικά στρώματα και το μορφωτικό τους επίπεδο ήταν χαμηλό, ή λόγω του ότι ήταν σλαβόφωνοι ήταν πιθανό να μην μπορούν να συνδιαλλαγούν, επομένως το δικαστήριο δε λάμβανε υπ' όψιν του την κρίση των διαδίκων, αλλά την ισχύουσα νομοθεσία για να καταλήξει στην τελική απόφαση.

Έτσι η τελική απόφαση του Δικαστηρίου όπως αυτή έχει καταγραφεί από τον γραμματέα του Πνευμ. Δικαστηρίου δίνεται ως απόλυτη και τετελεσμένη, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα μεταβολής αυτής, μόνο σε περίπτωση που οι διάδικοι ασκήσουν έφεση.

Η παρέμβαση των ιερέων και των Μουχταρατζάδων των χωριών σε κάποιες δίκες, μετριάξει τον κυρίαρχο ρόλο του Δικαστηρίου στην τελική απόφαση και συνιστά ένα είδος κοινής γνώμης. Η παρέμβαση αυτή λαμβάνεται σοβαρά υπ' όψιν από το Δικαστήριο, λόγω της συνοδείας από τεκμηριωμένα επιχειρήματα που στοχεύουν στη πιο συμφέρουσα απόφαση για αμφότερος τους διαδίκους. Τέλος, ο ρόλος των γειτόνων είναι καταδοτικός και συμβάλλει στην ίδια κατεύθυνση.

Παρά τις παραπάνω διαπιστώσεις σχετικά με τους περιορισμούς της έρευνας, το παρόν αρχείο δεν παύει ν' αποτελεί ένα αξιόλογο γραπτό υλικό από το οποίο μπορούμε να εξάγουμε πολλές πληροφορίες για το σύστημα δικαιοσύνης της εποχής και για την κοινωνία της Φλώρινας την ίδια εποχή.

2.3. Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή, η περιγραφή και η ανάδειξη του Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης. Δευτερευόντως είναι η διερεύνηση της ταύτισης των αιτιών διαζυγίου που προβάλλονται στον Κώδικα Διαζυγίων, σε σχέση με τις αιτίες διαζυγίου που αναφέρονται στην επικρατούσα νομοθεσία και αν το Δικαστήριο λαμβάνει υπ' όψιν του αυτή για τη λήψη της τελικής απόφασης.

Η παρούσα έρευνα είχε ως επιμέρους στόχους:

- 1) Να καταγράψει τη δράση και τις αρμοδιότητες της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης μέσα στο πλαίσιο της οθωμανικής κυριαρχίας.
- 2) Να αναδείξει πτυχές της τοπικής ιστορίας που δεν έχουν αναδειχθεί μέχρι τώρα.
- 3) Να παρακολουθήσει τον τρόπο απονομής της δικαιοσύνης σε θέματα διαζυγίων την εποχή εκείνη (σε ποιους νόμους στηρίζονταν τα Πνευμ. Δικαστήρια για την εκδίκαση υποθέσεων διάζευξης, σε ποια εποχή ανάγονται οι συγκεκριμένοι νόμοι).
- 4) Να καταγράψει το ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας ως φορέα εξουσίας επί οθωμανικής κυριαρχίας με πολλαπλές αρμοδιότητες (θρησκευτικές, διοικητικές, δικαστικές).
- 5) Να παρουσιάσει την ισχύουσα νομοθεσία της εποχής και ν' αναδείξει μέσω αυτής την υπεροχή του ανδρικού φύλου σε σχέση με το γυναικείο που είναι εμφανής κατά την προσφυγή του ανδρόγυνου στο δικαστήριο για διάζευξη.

- 6) Να αναδείξει την κοινωνική ταυτότητα κάθε φύλου μέσα από το πολιτισμικό συγκείμενο της εποχής, όπως αυτή αποτυπώνεται στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης.
- 7) Να αναδείξει τη δυναμική της χειραφέτησης της γυναίκας ως ασθενούς φύλου, από ισχυρούς φορείς εξουσίας όπως τον άνδρα τον Μητροπολίτη, τα μέλη του Πνευμ. Δικαστηρίου.
- 8) Να παρουσιάσει τις αιτίες διαζυγίου των ανδρών και των γυναικών αντίστοιχα και να επισημάνει πως αυτές διαφοροποιούνται εξαιτίας της έμφυλης ταυτότητας και του κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου της εποχής εκείνης.

Κεφάλαιο 3

3.1. Ιστορική-ερμηνευτική μέθοδος. Ορισμός

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε στην παρούσα έρευνα ήταν η ιστορική-ερμηνευτική. Η ιστορική έρευνα έχει οριστεί ως ο συστηματικός και αντικειμενικός εντοπισμός, η εκτίμηση και σύνθεση μαρτυριών, προκειμένου να θεμελιωθούν γεγονότα και να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με συμβάντα του παρελθόντος (Borg, 1963). Είναι μια πράξη αναδόμησης που αναλαμβάνεται με ένα πνεύμα κριτικής αναζήτησης, η οποία στοχεύει να πετύχει την πιστή αναπαράσταση μιας προηγούμενης εποχής²⁵⁶.

Η δυσκολία απόκτησης επαρκών δεδομένων, καθιστά την ιστορική έρευνα ένα από τα πλέον επίπονα είδη έρευνας όσον αφορά την επιτυχή διεξαγωγή της. Η αναδόμηση υποδηλώνει μια ολιστική οπτική, από την άποψη ότι η μέθοδος της αναζήτησης που χαρακτηρίζει την ιστορική έρευνα επιχειρεί να «περικλείσει και κατόπιν να εξηγήσει όλη την περιοχή του παρελθόντος του ανθρώπου στο πλαίσιο μιας οπτικής που τονίζει σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική, πολιτισμική, οικονομική και πνευματική του ανάπτυξη²⁵⁷» (Hill και Kerber, 1967).

Η πράξη της ιστορικής έρευνας εμπλέκει τον εντοπισμό και την οριοθέτηση ενός προβλήματος ή μιας περιοχής μελέτης. Μερικές φορές τη διατύπωση μιας υπόθεσης (ή ενός συνόλου ερωτημάτων), τη συλλογή, οργάνωση, επαλήθευση, επικύρωση, ανάλυση και επιλογή δεδομένων, την υποβολή της υπόθεσης σε δοκιμασία (ή την απάντηση στα ερωτήματα) όπου αυτό αρμόζει και τη συγγραφή μιας αναφοράς. Αυτή η ακολουθία οδηγεί σε μια νέα κατανόηση του παρελθόντος και της σημασίας του για το παρόν και το μέλλον²⁵⁸.

---

²⁵⁶ Cohen L., Manion L., Morrison K., *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Εκδόσεις: Μεταίχμιο, 2008, σ. 271.

²⁵⁷ Cohen L., Manion L., Morrison K., *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Εκδόσεις: Μεταίχμιο, 2008, σ. 271.

²⁵⁸ Cohen L., Manion L., Morrison K., *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Εκδόσεις: Μεταίχμιο, 2008, σ. 271-272.

Τα στάδια της ιστορικής έρευνας ορίζονται ως εξής:

1. Επιλογή και αξιολόγηση ενός προβλήματος ή μιας περιοχής μελέτης
2. Ορισμός του προβλήματος με πιο ακριβείς όρους
3. Επιλογή των κατάλληλων πηγών δεδομένων
4. Συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία δεδομένων
5. Αξιολόγηση, σύνθεση των δεδομένων σε μια ισορροπημένη και αντικειμενική έκθεση του ερευνώμενου θέματος²⁵⁹.

---

²⁵⁹ Cohen L., Manion L., Morrison K., *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Εκδόσεις: Μεταίχμιο, 2008, σ. 273.

3.2. Μεθοδολογία της παρούσας έρευνας

Όπως προαναφέρθηκε, για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ιστορική-ερμηνευτική μέθοδος. Τα στάδια που ακολουθήθηκαν κατά τη διάρκεια συγγραφής της ήταν τα παρακάτω: Αρχικά επιλέχθηκε το θέμα της εργασίας με βάση τα ενδιαφέροντά μου και τη δυνατότητα της όσο το δυνατόν ακριβέστερης επεξεργασίας και απόδοσης του θέματος από ιστορική οπτική.

Έπειτα ορίστηκαν οι παράμετροι που θα λαμβάνονταν υπό όψιν για την οριοθέτηση του θέματος και τα ζητήματα-δυσκολίες που θα ανέκυπταν κατά τη μελέτη και τη συγγραφή της εργασίας. Λαμβάνοντας υπό όψιν τις παραμέτρους και τις δυσκολίες, ήταν πιο εύκολο να υπάρξει προσανατολισμός προς τον καθορισμό του αντικείμενου μελέτης της εργασίας και των νέων στοιχείων που θα εξάγονταν από την παρούσα έρευνα. Επόμενο βήμα ήταν η δόμηση των κεφαλαίων της εργασίας.

Αμέσως μετά επιλέχθηκαν οι κατάλληλες πηγές δεδομένων που θα χρησιμοποιούνταν στην έρευνα και ορίστηκαν ο σκοπός και οι επιμέρους στόχοι αυτής. Τα δεδομένα αφού συλλέχθηκαν, ταξινομήθηκαν και επεξεργάστηκαν κατάλληλα. Έπειτα έγινε η αξιολόγηση, η σύνθεση και η καταγραφή των δεδομένων, ώστε να υπάρξει συνοχή, συνεκτικότητα στην εργασία και αντιστοιχία σε σχέση με το τι είχε ορισθεί να γραφεί σε κάθε κεφάλαιό της.

Αφού ολοκληρώθηκε το στάδιο της συγγραφής των κεφαλαίων της εργασίας, εξήχθησαν και καταγράφηκαν τα συμπεράσματα που προήλθαν μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής αυτών. Το ερώτημα-προβληματισμός που διατυπώθηκε στο τέλος της εργασίας, προέκυψε αφενός μέσα από τη μελέτη του γραπτού υλικού και αφετέρου από την γενικότερη ενασχόλησή μου με το συγκεκριμένο υλικό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας προσωπικής κρίσης για το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο της μελετηθείσας εποχής, τις έμφυλες σχέσεις ανδρών και γυναικών και το ρόλο της Εκκλησίας ως φορέα εξουσίας την εποχή που έχει καταγραφεί το αρχείο που μελετήθηκε στην έρευνα αυτή.

Κεφάλαιο 4

4.1. Παρουσίαση δεδομένων

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται τα βασικά σημεία κάθε υπόθεσης διαζυγίου που έχει καταγραφεί στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης. Έπειτα ακολουθεί σύντομος σχολιασμός σχετικά με το κατά πόσο το διαζύγιο δόθηκε δίκαια ή όχι από τον Μητροπολίτη ή τον Αρχιερατικό επίτροπο, σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους της εποχής, που παρουσιάστηκαν εκτενώς στο πρώτο κεφάλαιο. Οι υποθέσεις έχουν γραφτεί ανάλογα με την αιτία διαζυγίου ή κατάθεσης αγωγής π.χ. εγκατάλειψη συζυγικής εστίας από τη γυναίκα ή τον άνδρα, μοιχεία του/της συζύγου κλπ. Αρκετές από τις υποθέσεις που είναι καταγεγραμμένες στον Κώδικα Αποφάσεων της Μητρόπολης Μογλενών, σχετίζονται με δύο αιτίες διαζυγίου, όπως π.χ. ανικανότητα τεκνοποίησης και διανυκτέρευση της γυναίκας σε ξένους οίκους χωρίς την άδεια του συζύγου. Επομένως είναι δύσκολο να καταταχθούν οι συγκεκριμένες υποθέσεις αμιγώς σε μία αιτία.

Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου

Η πρώτη υπόθεση αφορά την εγκατάλειψη της συζυγικής οικίας από τη σύζυγο και την έκκληση του συζύγου της για επιστροφή της. Ο Θεόδωρος Μήτρε κάτοικος του Αρμενόκας ορθόδοξος στο δόγμα και γεωργός στο επάγγελμα, κατέθεσε αγωγή την 1^η Σεπτεμβρίου με αρ. πρωτ. 91, στην οποία ανέφερε πως η Μήτρα το γένος Καλτσουνόφτσι²⁶⁰...(:) κάτοικος του χωριού Τούριε της Καστοριάς επαγγελλόμενη τα οικιακά, έφυγε από το σπίτι χωρίς την άδειά του και μετέβη στους γονείς της όπου και παρέμεινε. Ζητώντας ο Θεόδωρος την επιστροφή της στο σπίτι, οι γονείς της του απάντησαν αρνητικά. Επειδή πληροφορήθηκε εξώδικα πως μέσω σχισματικής άδειας μπορεί η Μήτρα να πάρει άλλον άνδρα, ικέτευσε θερμά την Μητρόπολη να ενεργήσει κατάλληλα για να την εμποδίσει και να την πείσει να επιστρέψει στον οίκο της.

Την ημέρα της δίκης παρέστη μόνο ο ενάγων, ο οποίος επανέλαβε αυτά που υποστήριξε στην αγωγή του και ζήτησε την κατ' ερήμην διαδικασία της υποθέσεως και την παραδοχή της αγωγής του. Η εναγόμενη δεν παρουσιάστηκε ούτε αυτοπροσώπως, ούτε μέσω νόμιμου αντιπροσώπου. Το δικαστήριο έχοντας υπ' όψιν του τη δικογραφία και βασιζόμενο στο νόμο που αναφέρει πως όταν απουσιάζει ο εναγόμενος δεκτές είναι οι προτάσεις του ενάγοντος που καταθέτει στην αγωγή²⁶¹, δίκασε ερήμην της εναγομένης και αποφάσισε παμψηφεί τα παρακάτω: **Υποχρέωσε την εναγόμενη να επιστρέψει στο συζυγικό της οίκο και ν' αναλάβει τα συζυγικά της καθήκοντα.**

Όρισε προθεσμία 31 ημερών για να κάνει χρήση του ένδικου μέσου της ανακοπής.

Επέβαλε στη Μήτρα τα δικαστικά τέλη και έξοδα της αποφάσεως και των πρακτικών που προέκυψαν εξ' υπαιτιότητας της ίδιας.

---

²⁶⁰ Το όνομα της Μήτρας είναι δυσδιάκριτο, πιθανώς είναι Καλπουνόφτσι ή Καλτσουνόφτσι.

²⁶¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου, σ.3. Στην υπόθεση αυτή αναφέρεται αυτολεξεί η παρακάτω φράση, που πιθανώς πρόκειται για νόμο «επειδή απολειπομένου του εναγομένου αι εν τη αγωγή προτάσεις του ενάγοντος δεκταί εισί».

Η απόφαση της εν λόγω υπόθεσης λήφθηκε από το Πνευματικό Δικαστήριο Μογλενών και Φλωρίνης την 28^η Σεπτεμβρίου 1901 προεδρεύοντας του αρχ. Επιτρόπου Οικονόμου Χ΄. πατ. Λαζάρου και παρουσία των παρέδρων και του γραμματέως του Πνευμ. Δικαστηρίου²⁶².

Στην υπόθεση αυτή συναντούμε εγκατάλειψη της συζυγικής εστίας από τη γυναίκα, χωρίς ν' αναφέρεται ο λόγος αποχώρησής της και έκκληση του άνδρα για επάνοδό της. Ο Θεόδωρος θεωρώντας την εγκατάλειψη της Μήτρας άνευ εύλογης αιτίας, κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο, το οποίο τη θεώρησε βάσιμη. Μετά το πέρας της δίκης και αφού δεν παρέστη η Μήτρα σ' αυτή, το δικαστήριο προχώρησε σ' όλες τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες. Συγκεκριμένα όρισε την προθεσμία των 31 ημερών για χρήση των ένδικων μέσων, την ανάγκασε να επιστρέψει σπίτι της και της επέβαλε τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως. Όλα τηρήθηκαν με τυπικότητα από το Πνευματικό Δικαστήριο, προς επανασύνδεση του Θεόδωρου και της Μήτρας.

---

²⁶² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου, Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου, σ. 2-3.

Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου

περί διαζεύξεως της Σόφκας από του συζύγου της Ναούμ Κώστα.

Η επόμενη υπόθεση αφορά ένα ζευγάρι τον Κώστα και τη Σόφκα, ο οποίος ζητά την επιστροφή της στο σπίτι, μετά την αποχώρησή της απ' αυτό. Συγκεκριμένα ο Ναούμ Κώστας, ορθόδοξος στο δόγμα, υπήκοος οθωμανός και προερχόμενος από την Καμπάσνιτσα, κατέθεσε αγωγή την 21^η Νοεμβρίου με αρ. Πρωτ. 170, με την οποία αιτήθηκε την επιστροφή της Σόφκας στο σπίτι, καθώς τη βρήκε σε άλλη οικία στην οποία αυτή μετέβη πριν δύο μέρες. Κατά την πρώτη συνεδρίαση του δικαστηρίου που έγινε στις 8 Δεκεμβρίου, παρέστησαν αμφότεροι οι διάδικοι και ο ενάγων ζήτησε την παραδοχή της αγωγής του και την επάνοδο της συζύγου του. Η εναγόμενη αντέκρουσε τα παραπάνω ισχυριζόμενη πως παντρεύτηκε τον Κώστα παρά τη θέλησή της και ότι ποτέ δεν τον αγάπησε και δεν θα τον δεχθεί για σύζυγό της, γιατί δεν είναι άξιος να την συντηρήσει και είναι ανίκανος στην εκτέλεση των συζυγικών του καθηκόντων, κάτι που φαίνεται από την χλωμή του όψη. Απειλήσε μάλιστα ότι θ' αυτοκτονήσει, αν το δικαστήριο την αναγκάσει να επιστρέψει σ' αυτόν. Επίσης ζήτησε την απόρριψη της αγωγής του και τη διάζευξή της απ' αυτόν.

Το δικαστήριο βλέποντας την επιμονή της Σόφκας, αποφάσισε ν' αναβάλλει τη δίκη μέχρι τις 14 Δεκεμβρίου ελπίζοντας ότι θα υπάρξει συνδιαλλαγή των συζύγων. Έθεσε το ζευγάρι σε προσωρινή τυπική διάσταση, υποχρεώνοντας τον Κώστα να καταβάλλει τα έξοδα της διατροφής, δύο γρόσια ημερησίως.

Στις 14 Δεκεμβρίου επαναλήφθηκε η δίκη. Την ημέρα αυτή διαβάστηκε αναφορά κάποιων κατοίκων της Καμπάσνιτσας, που φοβέριζε το δικαστήριο σε περίπτωση διάζευξης των συζύγων, το δικαστήριο όμως την απέρριψε ως υβριστική. Ο Κώστας επέμενε στην παραδοχή της αγωγής του, ενώ η Σόφκα ικέτευε το δικαστήριο να τη λυπηθεί και να τους διαζεύξει, καθώς η συμβίωσή τους έγινε πλέον αδύνατη, γιατί εκτός από την αδυναμία να τη συντηρήσει άρχισε επιπλέον να χειροδικεί εναντίον της. Αυτούς τους λόγους διάζευξης δεν μπορούσε να τους αποδείξει, καθώς δεν είχε αξιόπιστους μάρτυρες.

Το δικαστήριο παρ' όλες τις προτροπές και τις νουθεσίες προς τη Σόφκα ν' ακολουθήσει τον άνδρα της, πείσθηκε ότι η ίδια δεν αλλάζει γνώμη και αποφάσισε σύμφωνα με το νόμο ν' αναβάλλει τη διαδικασία για τις 19 Δεκεμβρίου, για ν' ακροαστεί τους μάρτυρες της Σόφκας.

Επίσης υποχρέωσε τον Κώστα να καταβάλλει τα έξοδα διατροφής των προηγούμενων ημερών που δεν κατέβαλε και των επόμενων πέντε ημερών γιατί πάλι οι δυο τους τέθηκαν σε τυπική διάσταση.

Στις 19 Δεκεμβρίου έγινε πλήρης συνεδρίαση και ανεγνώσθησαν τα πρακτικά των προηγούμενων συνεδριάσεων. Στη δίκη παρέστη μόνο η Σόφκα, ο ενάγων Κώστας ήταν απών. Η Σόφκα ζήτησε την απόρριψη της αγωγής του ενάγοντος, την κατ' ερήμην διαδικασία της υπόθεσης και τη διάζευξή της απ' αυτόν. Το δικαστήριο έκρινε βάσιμη και νόμιμη την περί ερημοδικίας²⁶³ αίτηση της Σόφκας σύμφωνα με τον νόμο, καθώς ο ενάγων παρόλο που κλήθηκε να παραστεί στη δίκη, εθεάθη να περιφέρεται στην αγορά και παρά την ειδοποίηση του πατ. Αθανασίου, αρνήθηκε να προσέλθει. Ακόμα από τις τυπικές διαστάσεις στις οποίες τέθηκε το ζευγάρι και από το γεγονός ότι η Σόφκα νυμφεύθηκε τον Κώστα άθελά της, φάνηκε ότι η συμβίωσή τους είναι πλέον αδύνατη. Το δικαστήριο τελικά δίκασε ερήμην του ενάγοντος και αποφάσισε τα εξής:

Ο γάμος της Σόφκας και του Κώστα είναι διαλελυμένος πλέον και αυτοί ξένοι μεταξύ τους, εξ' υπαιτιότητας του Κώστα.

Ο Κώστας υποχρεώθηκε να επιστρέψει στη Σόφκα τα πράγματά της²⁶⁴.

Το δικαστήριο επέβαλε στο Ναούμ τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών των προηγούμενων συνεδριάσεων που ανέρχονταν σε 105 γρόσια προς τα 56 της διατροφής που είχαν προκαταβληθεί από τον επισπεύδοντα.

Απέρριψε την αγωγή με αρ. πρωτ. 170 της 21^{ης} Νοεμβρίου του Ναούμ Κώστα σύμφωνα με τα παραπάνω άρθρα.

---

²⁶³ Οι περί ερημοδικίας νόμοι συναντώνται στα άρθρα: **68 αρθ. της Π. Δικ., του Μ. Σ. 197 (1892)** και των **Πρ. Ι.Σ. 1 Μαΐου 1876. Κώδης αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου, Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου, αριθμ. Πρωτοκ. 170, σ. 8.**

²⁶⁴ Τα περί επιστροφής της προίκας αναφέρουν: «*Λυθέντος του γάμου εξ' υπαιτιότητας του ανδρός επιστρέφεται τη γυναικί η τε προίξ και η άλλη αυτής περιουσία*». **Μ. Σ. 21 (1873), 8, (1874). Ποινάι διαζυγίου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 291. Κώδης αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου, Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου, αριθμ. Πρωτοκ. 170, σ. 8.**

Όρισε προθεσμία 120 ημερών προς χρήση των ένδικων μέσων της αναψηλαφήσεως και εφέσεως²⁶⁵.

Στην υπόθεση αυτή συναντούμε μια γυναίκα η οποία εγκατέλειψε το σπίτι της, επειδή δεν αγάπησε ποτέ τον άνδρα της και τον παντρεύτηκε ακούσια. Ο άνδρας παρ' όλα αυτά τη ζητά να επιστρέψει πίσω. Το δικαστήριο αφού διεξήχθη η πρώτη δίκη, προσπαθεί με κάθε τρόπο να μονιάσει το ζευγάρι, γι' αυτό και δεν το διαζευγνύει αμέσως. Η τυπική διάσταση στην οποία τέθηκαν η Σόφκα και ο Κώστας, στοχεύουν σ' αυτή την κατεύθυνση. Ακόμα οι νουθεσίες προς τη Σόφκα να επιστρέψει στο σύζυγό της, που γίνονται μετά από κάθε συνεδρίαση έχουν αυτό το σκοπό. Επίσης, η παρουσία μαρτύρων για ν' αποδειχτεί η χειροδικία του Κώστα κατά της Σόφκας, δείχνει την τυπική στάση που ακολουθεί το δικαστήριο, βασιζόμενο στο νόμο. Τελικά η τρίτη δίκη ήταν αυτή που έκρινε το αποτέλεσμα, καθώς ο Κώστας ήταν απών απ' αυτή και το δικαστήριο έκρινε βάσιμη την περί ερημοδικίας αγωγή της Σόφκας. Τα παραπάνω μέσα συμφιλίωσης του ζευγαριού αποδείχτηκαν ανώφελα, γι' αυτό και το δικαστήριο προέβη νόμιμα στη διάζευξη της Σόφκας και του Ναούμ.

---

²⁶⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου, Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου περί διαζεύξεως της Σόφκας από του συζύγου της Ναούμ Κώστα, σ. 6-9.

Επί της υποθέσεως Μιχαήλ Κύρστε και Στογιάνκας εκ Πεσοσνίτσας

Η επόμενη υπόθεση αφορά τον Μιχαήλ Κύρστε και την Στογιάνκα από την Πεσόσνιτσα, ο οποίος ζητά την επιστροφή της στο σπίτι μετά από την μετάβαση της ίδιας στη μητέρα της, η οποία όμως αρνείται να επιστρέψει. Την 2^α Φεβρουαρίου 1902 ο Μιχαήλ Κύρστες ορθόδοξος στο δόγμα και γεωργός στο επάγγελμα κατέθεσε αγωγή με αρ. 60, με την οποία ζητούσε την επιστροφή της Στογιάνκας στο σπίτι τους. Η Στογιάνκα μετά από δίμηνη συμβίωση με τον Κύρστε πήγε να μείνει κάποιες μέρες στη μητέρα της, όμως αρνήθηκε να επιστρέψει πίσω στο σπίτι της. Η αγωγή του Κύρστε λήφθηκε υπ' όψιν στη δίκη που έγινε την 11^η Φεβρουαρίου 1902. Στη δίκη παρευρέθηκαν και οι δύο διάδικοι, ο μεν ενάγων υποστήριξε ό,τι αιτήθηκε και στην αγωγή του, την επάνοδο της Στογιάνκας στο σπίτι. Η δε εναγόμενη, αντέκρουσε το επιχείρημα του Μιχαήλ λέγοντας ότι επειδή ο γάμος έγινε χωρίς τη θέλησή της, η ίδια δεν θέλει να επιστρέψει πίσω στο σπίτι και δεν τον θεώρησε ούτε θα τον θεωρήσει ποτέ ως άνδρα της.

Το δικαστήριο ανέβαλε τη δίκη για να λάβει μαρτυρία από τον ιερέα του χωριού και τους Μουχταρατζ(γ)άδες σχετικά με την άρνηση της Στογιάνκας να επιστρέψει στο σύζυγό της. Την επόμενη μέρα προσήλθαν στο δικαστήριο ο πατ. Τράϊτσες και οι Μουχταρατζάδες του χωριού, καταθέτοντας ότι η Στογιάνκα παρασύρθηκε από κακόβουλες συμβουλές συγχωριανών της χωρίς ήθος, γι' αυτό αρνείται ν' ακολουθήσει τον σύζυγό της. Οι ίδιοι συνέστησαν ότι η Στογιάνκα πρέπει να επιστρέψει στον άνδρα της.

Μετά από την ακρόαση του ιερέα του χωριού και των Μουχταρατζ(γ)άδων, το δικαστήριο αποφάσισε παμψηφεί σύμφωνα με το νόμο: Επειδή η Στογιάνκα απ' όσα ειπώθηκαν στη δίκη φάνηκε ότι παρασύρθηκε από συγχωριανούς ανήθικους και δεν είχε προμελετήσει την πράξη της αυτή,

Το δικαστήριο δέχτηκε την αίτηση του Μιχαήλ Κύρστε ως νόμιμη και βάσιμη διατάζοντας τη Στογιάνκα ν' ακολουθήσει τον άνδρα της.

Ακόμα επέβαλε στον ενάγοντα τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης δίκης, ανερχόμενα σε 35 γρόσια²⁶⁶.

Η υπόθεση αυτή όπως και η προαναφερθείσα σχετίζεται με μια σύζυγο που δεν θέλει να επιστρέψει στο συζυγικό της οίκο, επειδή δεν αγάπησε τον σύζυγό της και τον νυμφεύθηκε παρά τη θέλησή της. Ο σύζυγος τη ζήτησε πίσω καταθέτοντας αγωγή προς το δικαστήριο, το οποίο προχώρησε σε διερεύνηση της υπόθεσης. Η παρουσία των μαρτύρων που κλήθηκαν να δώσουν μαρτυρία για την αιτία άρνησης της Στογιάνκας για επιστροφή της, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην τελική απόφαση. Όπως αποδείχτηκε, η Στογιάνκα παρασυρμένη από κακόβουλες συμβουλές συγχωριανών της αποφάσισε να μην επιστρέψει σπίτι, γι' αυτό το δικαστήριο τη διέταξε να επιστρέψει υποχρεωτικά στο σπίτι και το σύζυγό της. Το δικαστήριο βασιζόμενο στο σχετικό νόμο και στην αξιόπιστη μαρτυρία των μαρτύρων, προέβη στην επανασύνδεση του ζευγαριού. Ο νόμος «περί αρνήσεως της γυναικός ν'ακολουθήση τον εαυτής άνδρα», ορίζει πως αν η αγωγή του συζύγου κριθεί νόμιμη από το δικαστήριο, τότε το δικαστήριο υποχρεώνει τη γυναίκα να επιστρέψει στον άνδρα της. Ο νόμος αυτός έχει αναλυθεί στο κεφ. 1.3 «περί απονομής των διαζυγίων» της παρούσας εργασίας.

---

²⁶⁶ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Επί της υποθέσεως Μιχαήλ Κύρστε και Στογιάνκας εκ Πεσοσνίτσης, σ. 13-14.

Απόφασις επί της περί αποκαταστάσεως του συζυγικού βίου δίκης μεταξύ του Αλεξάνδρου Θεοδώρου, ενάγοντος και της Αναστασίας Αλεξάνδρου εναγομένης, αμφοτέρων χριστιανών ορθοδόξων και κατοίκων Φλωρίνης.

Η παρούσα υπόθεση αφορά την εγκατάλειψη συζυγικής εστίας από τη γυναίκα και αναφέρεται σ' ένα ζευγάρι από την Φλώρινα. Ο Αλέξανδρος Θεοδώρου από τη συνοικία Βαρός της Φλώρινας, υποδηματοποιός στο επάγγελμα, χριστιανός και υπήκοος οθωμανός αιτήθηκε με αρ. αγωγής 147 τη 10^η Δεκεμβρίου 1908 προς το δικαστήριο να επιστρέψει η γυναίκα του στο σπίτι τους. Η Αναστασία θυγατέρα του Τάσκου Βογιατζή χριστιανή ορθόδοξη, υπήκοος οθωμανή και κάτοικος της Φλώρινας, έπειτα από ένα χρόνο ειρηνικού έγγαμου βίου με τον Αλέξανδρο, εγκατέλειψε το συζυγικό της σπίτι και μετέβη στους γονείς της στο Μοναστήρι στη συνοικία Μετοκάρ, όπου και διαμένει, αρνούμενη να επιστρέψει πίσω.

Η αγωγή του Αλεξάνδρου παραπέμφθηκε στο αρμόδιο Πνευματικό Δικαστήριο της Φλωρίνης, τον τόπο διαμονής των διαδίκων και κοινοποιήθηκε κατά την συνεδρίαση της 18^{ης} Δεκεμβρίου. Στην εν λόγω συνεδρίαση παρέστη μόνο ο ενάγων αυτοπροσώπως, ενώ η εναγόμενη δεν εμφανίστηκε. Κατά την κοινοποίηση της αγωγής η Αναστασία προέβη σε ένσταση, η οποία σχετιζόταν με την αρμοδιότητα του παρόντος δικαστηρίου λόγω της κατοικίας αυτής και του συζύγου της απορρίπτοντας την αγωγή. Επιπλέον ζητούσε αναβολή της δίκης λόγω του χειμώνα και της ανέχειάς της. Ο ενάγων ισχυριζόμενος δύο φορές αυτά που αιτήθηκε στην αγωγή του, υποστήριξε ότι αρμόδιο τυγχάνει το παρόν Δικαστήριο, γι' αυτό ζήτησε την απόρριψη της ένστασης της συζύγου του, την κήρυξη του δικαστηρίου ως αρμοδίου, την αποδοχή της αγωγής του και την ερήμην διαδικασία της υπόθεσης.

Το δικαστήριο λαμβάνοντας υπ' όψιν του ότι πρώτον η εναγόμενη όφειλε ή αυτοπροσώπως ή μέσω νόμιμου αντιπροσώπου να κάνει τις ενστάσεις της ενώπιον του δικαστηρίου, δεύτερον ότι από την ημέρα κοινοποίησης της κλήσης μέχρι την ημέρα της δίκης, ο χρόνος ήταν ελάχιστος ώστε η εναγόμενη λόγω του χειμώνα δεν μπορούσε να παρουσιαστεί νόμιμα ενώπιον του δικαστηρίου και ν' αποφανθεί περί της αρμοδιότητος της ενστάσεώς της, γι' αυτούς τους λόγους απέρριψε την αγωγή του ενάγοντος και ανέβαλε τη δίκη για την 8^η Ιανουαρίου.

Στη συνεδρίαση αυτή δεν παρέστη η εναγόμενη Αναστασία και ο ενάγων ζήτησε να δικαστεί η υπόθεση ερήμην και να γίνει δεκτή η αγωγή του. Το δικαστήριο λαμβάνοντας υπ' όψιν του τα παρακάτω προέβη στην τελική λήψη της απόφασης για τον Αλέξανδρο και την Αναστασία.

Όταν ο ένας από τους δύο διαδίκους δεν εμφανίζεται, η υπόθεση δικάζεται ερήμην.

Όταν ο εναγόμενος δεν εμφανίζεται θεωρούνται αποδεδειγμένοι οι ισχυρισμοί του ενάγοντος που κατέθεσε στην αγωγή.

Επειδή κατοικία της συζύγου είναι αυτή του άνδρα και όταν η ίδια δεν μένει εκεί λαμβάνεται ως κατοικία του άνδρα. Ο ενάγων έχει κατοικία στη Φλώρινα, επομένως αρμόδιο είναι το παρόν δικαστήριο για την εκδίκαση της υπόθεσης.

Όταν η γυναίκα εγκαταλείπει αναίτια το συζυγικό της οίκο, ...

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουν τον ηττώμενο των διαδίκων και στη περίπτωση αυτή την ερημοδικούσα εναγόμενη.

Γι' αυτούς τους λόγους λοιπόν, δίκασε ερήμην της εναγομένης και αποφάσισε παμψηφεί:

Δέχτηκε την αγωγή του ενάγοντος Αλεξάνδρου ως βάσιμη, νόμιμη και αποδεδειγμένη.

Υποχρέωσε την εναγόμενη Αναστασία ν' ακολουθήσει τον σύζυγό της στη συζυγική τους εστία.

Επέβαλε στην εναγόμενη την καταβολή των 160 γροσίων που προέκυψαν από την παρούσα δίκη και προκαταβλήθηκαν από τον επισπεύδοντα.

Παρείχε τη νόμιμη προθεσμία για χρήση των ένδικων μέσων κατά της απόφασης αυτής από την εναγόμενη²⁶⁷.

---

²⁶⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις επί της περί αποκαταστάσεως του συζυγικού βίου δίκης μεταξύ του Αλεξάνδρου Θεοδώρου, ενάγοντος και της Αναστασίας Αλεξάνδρου εναγομένης, αμφοτέρων χριστιανών ορθοδόξων και κατοίκων Φλωρίνης, σ. 68-70.

Στην υπόθεση αυτή δεν αναφέρεται ο λόγος που εγκατέλειψε η γυναίκα το συζυγικό της σπίτι. Απλά η ίδια μετά την μετάβασή της στο πατρικό της σπίτι, αρνούταν να γυρίσει. Ο σύζυγός της Αλέξανδρος τη ζήτησε πίσω με αγωγή προς το δικαστήριο. Η ίδια υπέβαλε ένσταση κατά της αγωγής, χωρίς όμως η ένστασή της να είναι επίσημη. Το δικαστήριο αιτιολογώντας τη μη νόμιμη υπόβολή της ένστασης από την ίδια, ανέβαλε τη δίκη. Κατά τη δεύτερη συνεδρίαση του δικαστηρίου, η Αναστασία δεν παρευρέθηκε και η τελική απόφαση λήφθηκε ερήμην της από το δικαστήριο. Το δικαστήριο βασιζόμενο στο νόμο περί ερημοδικίας και περί αρνήσεως της γυναίκας να ακολουθήσει τον εαυτής άνδρα άνευ ευλόγου αιτίας, υποχρέωσε την Αναστασία να επιστρέψει πίσω στο σύζυγό της Αλέξανδρο.

Απόφασις

επί της περί διαζεύξεως δίκης μεταξύ του Ιωάννου Πέτρου, ενάγοντος και της Στόϊνας Ιωάννου, θυγατρός Φιλίππου, εναγομένης, αμφοτέρων κατοίκων Πετέρσκου.

Η τελευταία υπόθεση περί εγκαταλείψεως της γυναικός του συζυγικού της οίκου, αφορά ένα ζευγάρι από το χωριό Πέτερσκο. Ο Ιωάννης Πέτρου χριστιανός ορθόδοξος, υπήκοος οθωμανός, ράφτης στο επάγγελμα και κάτοικος του Πετέρσκου, κατέθεσε αγωγή την 30^η Οκτωβρίου 1908 με αρ. πρωτ. 120, στην οποία έγραφε τα παρακάτω: πριν από 11 χρόνια συζεύχθηκε την συγχωριανή του Στόϊνα του γένος Φίλε Δημήτρε, με την οποία έζησε δύο έτη, μετά την παρέλευση των δύο ετών ανεχώρησε για τα ξένα λόγω οικονομικής δυσχέρειας. Το διάστημα αυτό η Στόϊνα εγκατέλειψε το σπίτι χωρίς εύλογη αιτία και χωρίς την άδειά του και μετέβη στους σχισματικούς γονείς της για τεσσεράμισι χρόνια. Όλο αυτό το διάστημα ο Ιωάννης δεν έπαψε να της στέλνει χρήματα και να την προτρέπει να γυρίσει στο πατρικό του σπίτι, αυτή όμως δεν τον υπάκουσε. Όταν ο Ιωάννης επέστρεψε από την Κωνσταντινούπολη την παρέλαβε στο σπίτι, όμως μετά ανεχώρησε για την Αμερική για δύο χρόνια. Η Στόϊνα πάλι γύρισε στους γονείς της όπου ο σύζυγός της συνέχισε να της στέλνει χρήματα για τη θεραπεία της και επιστρέφοντας πριν οκτώ μήνες, ξόδευσε χρήματα σε ιατρούς και προσέτρεξε στα θεία, όμως η κατάστασή της χειροτέρευσε μέχρι σήμερα, γι' αυτό και ζήτησε διάζευξη απ' αυτήν.

Στη συνεδρίαση που έγινε στις 13 Νοεμβρίου ο ενάγων δεν εμφανίστηκε, ανεγνώσθησαν η κλήση της εναγομένης και η πράξη της κλήσης που κοινοποίησε ο εφημέριος του Σοροβιτσόβου π. Αθανάσιος, η οποία έφερε την υπογραφή των δύο μαρτύρων. Ο πατέρας όμως της εναγομένης Φίλιππος ενώπιον των παραπάνω προσώπων, αρνήθηκε να δεχτεί την κλήση, οπότε η συνεδρίαση αναβλήθηκε. Η επόμενη συνεδρίαση διεξήχθη στις 22 Νοεμβρίου στην οποία ο εμφανισθείς ενάγων ζήτησε την αποδοχή της αγωγής του και την κατ' ερήμην απόφαση του δικαστηρίου.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω:

Επειδή ο πατέρας της εναγόμενης αρνήθηκε να δεχτεί την κλήση, ήταν νόμιμη η περί ερημοδικίας κλήση του ενάγοντος.

Όταν ο εναγόμενος δεν εμφανίζεται στη δίκη θεωρούνται αποδεδειγμένα τα πραγματικά γεγονότα της αγωγής λόγω έλλειψης ενστάσεως.

Η επί τριετίαν φρενοβλάβεια είναι νόμιμος λόγος διαζυγίου, επομένως ο ενάγων δεν μπορούσε άλλο να περιμένει την πάσχουσα σύζυγό του, γιατί είχε ανάγκη από συζυγική περίθαλψη και διατήρηση του οίκου του.

Επομένως το δικαστήριο έλαβε τις παρακάτω αποφάσεις:

Δέχτηκε την αγωγή του Ιωάννη ως νόμιμη και βάσιμη.

Κήρυξε διαλελυμένο τον τέως υφιστάμενο γάμο των διαδίκων εξ' υπαιτιότητας μηδενός.

Επέβαλε τα δικαστικά τέλη και έξοδα των πρακτικών και της παρούσης αποφάσεως στην ερημοδικούσα Στόϊνα, που ανέρχονταν σε 170 γρόσια.

Παρείχε τη νόμιμη προθεσμία προς χρήση των ένδικων μέσων κατά της απόφασης αυτής²⁶⁸.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση συναντάται μια γυναίκα που εγκατέλειψε το συζυγικό της οίκο, όχι λόγω προστριβών που είχε με τον άνδρα της, αλλά επειδή εκείνος έφυγε στα ξένα λόγω οικονομικών δυσκολιών και η ίδια μετέβη στους γονείς της. Ο Ιωάννης δύο χρόνια μετά τον γάμο του με τη Στόϊνα έφυγε για το εξωτερικό γιατί αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες. Η Στόϊνα μόλις έφυγε ο σύζυγός της στα ξένα, μετέβη στους γονείς της όπου και παρέμεινε εκεί για τεσσεράμισι χρόνια. Ο Ιωάννης δεν έπαψε να της στέλνει χρήματα για τη συντήρησή της. Όταν επέστρεψε από την Κων/λη, την πήρε πίσω, όμως λίγο καιρό μετά ανεχώρησε για Αμερική. Η Στόϊνα πάλι μετέβη στους γονείς της και το διάστημα αυτό ο Ιωάννης συνέχισε να της στέλνει χρήματα για τις θεραπείες της. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η Στόϊνα έπασχε από

---

²⁶⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις επί της περί διαζεύξεως δίκης μεταξύ του Ιωάννου Πέτρου, ενάγοντος και της Στόϊνας Ιωάννου θυγατρός Φιλίππου, εναγομένης, αμφοτέρων κατοίκων Πετέρσκου, σ. 66-67.

φρενοβλάβεια, το οποίο αναφέρθηκε κατά το τέλος της δίκης όταν το δικαστήριο αποφάσισε τη διάζευξη του ζεύγους. Όταν ο Ιωάννης επέστρεψε από την Αμερική πήγε την Στόϊνα σε διάφορους γιατρούς και προσέτρεξε στα θεία προκειμένου αυτή να θεραπευθεί, μάταια όμως καθώς η κατάστασή της όλο και περισσότερο χειροτέρευε. Εξαιτίας λοιπόν αυτού του προβλήματος, ο Ιωάννης ζήτησε διάζευξη από τη Στόϊνα.

Κατά την πρώτη δίκη ο ενάγων σύζυγος δεν εμφανίστηκε και ο ιερέας του Σοροβιτσόβου κοινοποίησε την κλήση της εναγόμενης, την οποία ο πατέρας της αρνήθηκε να δεχτεί. Η δίκη αναβλήθηκε για τις 22 Νοεμβρίου, όπου παρουσία του ενάγοντος, το δικαστήριο έλαβε την τελική απόφαση. Αποφάσισε να διαζεύξει το ζευγάρι, επειδή πρώτον ο πατέρας της Στόϊνας δε δέχτηκε την κλήση, επομένως η περί ερημοδικίας κλήση του ενάγοντος ήταν νόμμη. Ακόμα, η εναγόμενη δεν εμφανίστηκε στη συνεδρίαση οπότε τα γεγονότα της αγωγής θεωρούνταν δεδομένα, λόγω έλλειψης ενστάσεως. Τέλος η φρενοβλάβεια της Στόϊνας αποτέλεσε σύμφωνα με το νόμο αιτία διαζυγίου²⁶⁹, οπότε ο Ιωάννης δεν μπορούσε να την περιμένει άλλο για να θεραπευθεί, εφόσον είχαν γίνει στο παρελθόν πολλές προσπάθειες για ανάρρωσή της.

Είναι εμφανές από τα παραπάνω ότι η Στόϊνα εγκατέλειπε το σπίτι κάθε φορά που ο Ιωάννης αναχωρούσε για τα ξένα, λόγω του προβλήματος υγείας από το οποίο έπασχε και το οποίο απαιτούσε ιδιαίτερη περίθαλψη και φροντίδα. Οι γονείς της προφανώς της παρείχαν την απαιτούμενη φροντίδα. Ακόμα, η απουσία της Στόϊνας από τις δύο συνεδριάσεις αντανάκλουσε το πρόβλημα υγείας που αντιμετώπιζε. Ο Ιωάννης ως σύζυγος στάθηκε με σεβασμό απέναντι στο πρόβλημα υγείας της γυναίκας του, στέλνοντάς της χρήματα και δείχνοντας ενδιαφέρον για την ανάρρωσή της. Όμως η μη βελτίωση της κατάστασης της υγείας της τον ανάγκασε να ζητήσει διαζύγιο.

---

²⁶⁹ Όπως έχει αναφερθεί εκτενώς στο πρώτο κεφ. της παρούσας εργασίας, σύμφωνα με το νόμο αν η μανία παρουσιαστεί πριν το γάμο ή την ημέρα του γάμου αμέσως μπορεί να διαλυθεί ο γάμος. Αν όμως εμφανιστεί μετά το γάμο, ο άνδρας μπορεί να περιμένει μέχρι τρία χρόνια για την ανάρρωση της συζύγου του, ενώ η γυναίκα έως πέντε χρόνια αντιστοίχα. (Αρμ. Δ' περί μνηστείας 15). Πρ. Ι. Σ. 1 Φεβρουαρίου 1874. Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254.

Το δικαστήριο στηριζόμενο στην ισχύουσα νομοθεσία έδωσε το διαζύγιο, όμως δεν θεώρησε κανέναν από τους δύο υπαίτιους της διάλυσης του γάμου τους. Αυτό συνέβη γιατί η μεν Στόϊνα ακούσια έπασχε από φρενοβλάβεια και δεν μπόρεσε να θεραπευθεί, ο δε Ιωάννης κινήθηκε με βάση το νόμο για τη διάζευξη και είχε κάποιες ανάγκες όπως προαναφέρθηκαν από το δικαστήριο οι οποίες έπρεπε να καλυφθούν και η Στόϊνα δεν μπορούσε ν' ανταπεξέλθει στις ανάγκες αυτές.

**Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων
Χαραλάμπους Δούνα και Θωμαΐς εκ Φλωρίνης.**

Στο αρχείο των διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών συναντούμε ένα διαζύγιο που αφορά μοιχεία της γυναίκας. Ο Χαράλαμπος Δούνας κάτοικος Φλωρίνης, επιστάτης του σχολείου και υπάλληλος κρεοπώλη, ορθόδοξος στο δόγμα και υπήκοος οθωμανός, κατέθεσε αγωγή στο δικαστήριο την 14^η Νοεμβρίου με αρ. πρωτ. 132, στην οποία ανέφερε πως η σύζυγός του Θωμαή πούλησε την τιμή της σε κάποιον οθωμανό γείτονα τον Πειξέπ, όταν αυτός απουσίαζε από το σπίτι. Ο Χαράλαμπος ζήτησε να γίνει δεκτή η αγωγή του και να διαζευχθεί την Θωμαή εξ' υπαιτιότητος αυτής.

Κατά τη συνεδρίαση της 7^{ης} Δεκεμβρίου 1901 παρέστησαν αυτοπροσώπως και οι δύο διάδικοι. Ο ενάγων Χαράλαμπος επανέλαβε όσα είχε εκθέσει στην αγωγή του, ότι δηλαδή επιθυμούσε την παραδοχή της αγωγής του και τη διάζευξη από τη σύζυγό του. Η Θωμαή από την άλλη αντέκρουσε διαμαρτυρόμενη τις κακοπροαίρετες κατηγορίες εναντίον της, χωρίς επιτυχία. Επειδή από τα λεγόμενα της Θωμαής φάνηκε ότι διέπραξε την αμαρτία και από τους γείτονες του Χαράλαμπου διαπιστώθηκε η αλήθεια για τη διάπραξη της μοιχείας, το δικαστήριο αποφάσισε παμψηφεί:

Δέχτηκε την αγωγή του Χαράλαμπου ως νόμιμη και βάσιμη.

Κήρυξε άκυρο τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενο γάμο και αυτούς ξένους, χωρίς να έχουν πλέον γαμική συνάφεια.

Επέβαλε στον Χαράλαμπο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως που ήταν 150 γρόσια²⁷⁰.

---

²⁷⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^ου - Κ^ου Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Χαραλάμπους Δούνα και Θωμαΐς εκ Φλωρίνης. σ. 12.

Η υπόθεση αυτή αποτελεί υπόθεση μοιχείας από την πλευρά της γυναίκας, η οποία εξετάστηκε από το δικαστήριο με βάση το νόμο που ίσχυε «περί παραβάσεως της περί τον γάμο πίστεως της γυναικός». Ο νόμος αναφέρει ρητά ότι η μοιχεία της γυναικός είναι αναμφισβητήτως λόγος διαζυγίου υπέρ του ανδρός²⁷¹. Για να εκδοθεί ένα διαζύγιο λόγω μοιχείας της γυναίκας, πρέπει να δηλωθούν εγγράφως ο χρόνος, ο μήνας, ο τόπος διάπραξης της μοιχείας και το πρόσωπο με το οποίο η γυναίκα εμοίχευσε. Η ημερομηνία και η ώρα δεν είναι απαραίτητα να δηλωθούν²⁷². (Αρμ. Β', 8).

Ο ενάγων Χαράλαμπος δήλωσε εγγράφως στην αγωγή του τον τόπο, τον χρόνο και το πρόσωπο με το οποίο η σύζυγός του εμοίχευσε. Το δικαστήριο από όσα υποστήριξε η Θωμαή έκρινε ότι εμοίχευσε και αυτό το επιβεβαίωσε από τις μαρτυρίες των γειτόνων. Τελικά το ανδρόγυνο διαζεύχθηκε με απόφαση του Πνευματικού δικαστηρίου, όπως όριζε η ισχύουσα νομοθεσία.

---

²⁷¹ Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 279.

²⁷² Παράβασις της περί τον γάμον πίστεως της γυναικός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 280.

Πνευματικόν Δικαστήριο

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Πέτρας Τύπε και Κύρστε Δέλιου εξ Αρμενοχωρίου.

Οι παρακάτω δύο υποθέσεις από τον Κώδικα Διαζυγίων που μελετάται αφορούν διαζύγια που δόθηκαν λόγω της ανικανότητας του άνδρα να επιτελέσει τα συζυγικά του καθήκοντα.

Η Πέτρα Τύπε από το Αρμενοχώρι κατέθεσε αγωγή την 7^η Φεβρουαρίου 1903, στην οποία ζητούσε τη διάζευξη από το σύζυγο της Κύρστε Δέλιο, λόγω ανικανότητος του ίδιου να εκτελέσει τα συζυγικά του καθήκοντα, εξαιτίας της ανηλικιότητός του.

Τη 10^η Φεβρουαρίου έλαβε χώρα η συνεδρίαση του Εκκλησιαστικού δικαστηρίου, στην οποία ο εναγόμενος αρνήθηκε να προσέλθει. Το δικαστήριο δίκασε την υπόθεση ερήμην του εναγομένου, λαμβάνοντας υπ' όψιν την περί ερημοδικίας αίτηση της Πέτρας, η οποία ήταν νόμιμη και δικαστέα η κατ' ερήμην αγωγή της²⁷³. Το δικαστήριο:

Δέχτηκε την αίτηση της Πέτρας ως νόμιμη και βάσιμη.

Κήρυξε διαλελυμένο τον γάμο της Πέτρας και του Κύρστε εξ' υπαιτιότητος του Κύρστε.

Υποχρέωσε τον εναγόμενο να επιστρέψει στην Πέτρα όλα τα ενδύματα και τα κοσμήματά της που βρίσκονταν σπίτι του²⁷⁴.

Όρισε τη νόμιμη προθεσμία για χρήση του ένδικου μέσου της ανακοπής.

Επέβαλε στον εναγόμενο να καταβάλλει τα δικαστικά τέλη και έξοδα και αυτά των διαλυτηρίων εγγράφων που ανέρχονταν σε 450 γρόσια. Επίσης τον υποχρέωσε να καταβάλλει ακόμα 300 γρόσια για τη διατροφή της στην αδερφή της Πέτρας, επειδή αυτή έμενε εκεί από τις 23 Οκτωβρίου του π' έτους²⁷⁵.

---

²⁷³ Η περί ερημοδικίας αίτηση συναντάται στα: **67 αρθ. Π. Δικονομίας και Μ.Σ. 168, 1891.**

²⁷⁴ Περί επιστροφής της προίκας εξ' υπαιτιότητος του ανδρός: **Μ. Σ. 21 (1873), 8, (1874). Ποιναι διαζυγίου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 291.**

²⁷⁵ *Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου.* Πνευματικόν Δικαστήριο,

Στην υπόθεση αυτή η σύζυγος ζήτησε διαζύγιο από τον άνδρα της εξαιτίας της μη εκτέλεσης των συζυγικών καθηκόντων, λόγω του νεαρού της ηλικίας του. Η αιτία αυτή αποτελεί σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους αιτία διαζυγίου, η οποία διατυπώνεται ξεκάθαρα στην 22^η Νεαρά του Ιουστινιανού, στο 6^ο κεφ: «η ανικανότητα του άνδρα που υφίστασται επί τρία έτη απ' την ημέρα σύναψης του γάμου, αποτελεί λόγο διαζυγίου υπέρ της γυναίκας». Στην 117^η Νεαρά όμως στο κεφ. 1β' η οποία ήταν σε ισχύ την περίοδο που μελετούμε, «δεν ορίζεται συγκεκριμένο διάστημα κατά το οποίο πρέπει η γυναίκα να περιμένει για να θεραπευθεί ο σύζυγός της²⁷⁶». Η Πέτρα αναφέρει ξεκάθαρα στην αγωγή της ότι ο Κύρστες λόγω της ανηλικιότητός του δεν μπορεί να εκπληρώσει τα συζυγικά του καθήκοντα, χωρίς ν' αναφέρει χρονικό διάστημα ανικανότητας.

Το Πνευματικό Δικαστήριο της Φλώρινας έκρινε ότι ο συγκεκριμένος γάμος πρέπει να διαλυθεί σύμφωνα με το νόμο, για να μπορέσει η Πέτρα να τεκνοποιήσει και να εκπληρώσει το σκοπό του γάμου, που είναι η δημιουργία οικογένειας σύμφωνα με την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Πέτρας Τύπε και Κύρστε Δέλιου εξ Αρμενοχωρίου, σ. 28.

²⁷⁶ Ανικανότης του ανδρός, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 261-262.

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργίου Κώστα Καρπούζ εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου.

Η επόμενη υπόθεση είναι σχετική με τη διάζευξη ανδρόγυνου λόγω της ανικανότητας του άνδρα να εκτελέσει τα συζυγικά του καθήκοντα, αλλά προβάλλει και την προσβολή της συζυγικής κοίτης από τον πεθερό ως αιτία διάζευξης. Συγκεκριμένα η Κίρστα Κωνσταντίνου Τάσσου από το χωριό Ποπόζανη αιτήθηκε με αγωγή την 27^η Απριλίου 1905 και αρ. πρωτ. 148 τη διάζευξή της από τον Γεώργιο Κωνσταντίνου Καρπούζ από το Αρμενοχώρι εξ' υπαιτιότητας του ίδιου, λόγω ανικανότητας εκπλήρωσης των συζυγικών καθηκόντων και λόγω προσβολής της τιμής της από τον πεθερό της.

Το δικαστήριο μετά από σύσκεψη στις 29 Μαΐου 1905 και λαμβάνοντας υπ' όψιν του το νόμο *περί ανικανότητος του ανδρός και περί προσβολής της τιμής της συζύγου εκ μέρους του πεθερού της*, όπως αυτός αποτυπώνεται στις Πατρ. και Συνοδ. Διατάξεις του 1611 και 1822, αποφάσισε:

Να κηρύξει διαλελυμένο τον γάμο της Κίρστας και του Γεωργίου.

Επέτρεψε στην Κίρστα να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο αν επιθυμεί²⁷⁷.

Υποχρέωσε τον Γεώργιο να επιστρέψει στην Κίρστα τα ενδύματά της²⁷⁸, τα οποία απαριθμούνται στον παρακάτω κατάλογο:

- α) είκοσι και έξι (26) υποκάμισα**
- β) τρία (3) αντεριά αλλατζιά**
- γ) τρία (3) αντεριά ναγιέ**
- δ) δύο (2) φλόκες**
- ε) έν (1) κιουρδία μάλλινα**

---

²⁷⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργίου Κώστα Καρπούζ εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου. σ. 35.

²⁷⁸ Περί επιστροφής της προίκας εξ' υπαιτιότητας του ανδρός: **Μ. Σ. 21 (1873), 8, (1874). Ποιναί διαζυγίου**, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 291.

- στ) έν (1) ζωνάρι μάλλινο
- ζ) έν (1) κοντό μάλλινα
- η) έν (1) ζεύγος κάλτσες μάλλινες
- θ) δύο (2) μεντάνια χωρίς μανίκια
- ι) πέντε (5) νταρτμάδες
- ια) δύο (2) μανίκια γυναιτήσια
- ιβ) δεκαπέντε (15) μανδήλια
- ιγ) τέσσαρες πετσέτες (προσώπια)
- ιδ) τρία ζεύγη τσουράπια
- ιε) δύο ζεύγη κάλτσες (μανίκια)²⁷⁹.

Η υπόθεση αυτή περιλαμβάνει και το διαλυτήριο του γάμου του ζευγαριού, που εκδόθηκε στις 31 Μαΐου 1905 από το Εκκλησιαστικό δικαστήριο. Στο διαλυτήριο αναφέρεται και επίσημα η διάζευξη των συζύγων και τους δίνεται η δυνατότητα αμφότεροι να έλθουν σε δεύτερο γάμο. Το παρόν διαλυτήριο εκδόθηκε για την Κίρστα ως εκκλησιαστική απόδειξη της διάζευξής της και μπορούσε η ίδια να τη χρησιμοποιήσει όπου θα τη χρειαζόταν²⁸⁰.

Σ' αυτή την υπόθεση συναντούμε δύο αιτίες διάζευξης: η πρώτη αφορούσε την ανικανότητα του άνδρα στην εκπλήρωση των συζυγικών καθηκόντων και η δεύτερη την προσβολή της κοίτης και της τιμής της συζύγου από τον πεθερό της. Και οι δύο αιτίες έχρηζαν διαζεύξεως σύμφωνα με τους ισχύουσα νομοθεσία, γι' αυτό το δικαστήριο νόμιμα προέβη στη διάζευξη των συζύγων. Επίσης έδωσε το δικαίωμα και στους δύο συζύγους να προβούν στη νόμιμη τέλεση δεύτερου γάμου.

---

²⁷⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Διαλυτήριο γάμου της Κίρστας Κ/νου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργ. Κώστα Καρπούζ εξ Αρμ/ρίου, σ. 36.

²⁸⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Διαλυτήριο γάμου της Κίρστας Κ/νου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργ. Κώστα Καρπούζ εξ Αρμ/ρίου, σ. 36.

Όπως η ανικανότητα του άνδρα να επιτελέσει τα συζυγικά του καθήκοντα αποτελούσε αιτία διάζευξης, έτσι και η ανικανότητα τεκνοποίησης της γυναίκας, αποτελούσε αιτία διαζεύξεως. Στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών συναντούμε δύο υποθέσεις διάζευξης λόγω ανικανότητας τεκνοποίησης της γυναίκας.

Πνευματικόν Δικαστήριο

περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης.

Η πρώτη υπόθεση αφορά τον Ηλία Δήμου γεωργό από το χωριό Κλέστινα που με αρ. αίτησης 132 του την 8^η Μαΐου 1902, ζήτησε τη διάζευξη από τη σύζυγό του Ελένη λόγω μη τεκνοποίησης της ίδιας. Στη συνεδρίαση που έγινε ο Ηλίας ανέπτυξε προφορικά αυτά που είχε γράψει στην αίτησή του, όμως δεν μπόρεσε ν' αποδείξει την ενοχή της αντιδίκου συζύγου του γιατί η ίδια με κάθε μέσο επεδείκνυε το αντίθετο. Έτσι το δικαστήριο αποφάσισε παμψηφεί ν' απορρίψει την αίτηση του Ηλία ως ανεπαρκή. Επέβαλε στον ενάγοντα να πληρώσει τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως, που ήταν 65 γρόσια. Προσκάλεσε τους συζύγους να ομονοήσουν και να ζήσουν από εδώ και στο εξής με αγάπη.

Ο Ηλίας όμως κατέθεσε και δεύτερη αίτηση με αρ. πρωτ. 137 στο δικαστήριο, την οποία ανέπτυξε προφορικά στη δεύτερη συνεδρίαση που έγινε. Με την αίτηση ζητούσε διάζευξη από τη σύζυγό του επειδή η ίδια δεν τεκνοποίησε και λόγω του ασυμβίβαστου χαρακτήρα της. Η Ελένη αντιθέτως παρουσιάστηκε ως ενάγουσα στο δικαστήριο στις 15 Μαΐου 1902, καταθέτοντας αίτηση (αρ. πρωτ. 135, 14 Μαΐου 1902) προς αυτό, ζητώντας διαζύγιο από τον αντίδικο της Ηλία, λόγω του ασυμβίβαστου του χαρακτήρα του εξ' υπαιτιότητας αυτού. Το δικαστήριο δίκασε την υπόθεση κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων και έλαβε υπ' όψιν του ότι:

Επειδή ψυχράνθηκαν οι σχέσεις των συζύγων, δεν μπορεί να υπάρξει πλέον ειρηνική συμβίωση.

Επειδή συνωδεί ταις εκκλησιαστικαίς διατάξεσι Γρ. Π. Σ. Σ/βρίου 1841, Φεβρ. 4 1846 κατά λόγον προτιμήσεως του μη χείρονος των δύο κακών

διαλύειν το ατελεσφόρητον συνοικέσιον και διασπάει τον ανωφελή γαμικόν δεσμόν²⁸¹.

Γί' αυτούς τους λόγους αποφάσισε παμψηφεί:

Δέχτηκε την αίτηση της Ελένης ως νόμιμη και βάσιμη.

Διέλυσε τον γάμο του Ηλία και της Ελένης εξ' υπαιτιότητος του Ηλία.

Επέβαλε στον Ηλία τα δικαστικά τέλη και τα διαλυτήρια έξοδα που ήταν 600 γρόσια²⁸².

Η υπόθεση αυτή έχει ως λόγο διαζυγίου δύο αιτίες, την ανικανότητα τεκνοποίησης της γυναίκας και το ασυμβίβαστο του χαρακτήρα της. Ο Ηλίας ζήτησε διάζευξη από την Ελένη, επειδή η ίδια δεν μπόρεσε να τεκνοποιήσει. Στην πρώτη δίκη που διεξήχθη η Ελένη αντέκρουσε τα όσα υποστήριξε ο Ηλίας, γί' αυτό το δικαστήριο ακύρωσε την αίτηση του ενάγοντος και τους συμβούλευσε να ομονοήσουν. Ο ίδιος όμως με δεύτερη αίτηση ζήτησε επανειλημμένα διάζευξη από τη σύζυγό του, προβάλλοντας έναν ακόμα λόγο διαζυγίου, το ασυμβίβαστο του χαρακτήρα της. Η Ελένη όμως κατέθεσε αίτηση ως ενάγουσα ζητώντας και η ίδια διαζύγιο λόγω του ασυμβίβαστου του χαρακτήρα του ανδρός της. Τελικά το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του την αίτηση της Ελένης και βασιζόμενο στις ισχύουσες διατάξεις διέλυσε το γάμο του ζευγαριού.

Το δικαστήριο δεν δέχτηκε την πρώτη αίτηση του Ηλία, ίσως γιατί η ανικανότητα τεκνοποίησης της γυναίκας του δεν είχε διαπιστωθεί από μαιευτήρες. Επίσης στην παρούσα υπόθεση δεν αναφέρεται ο λόγος που δεν μπορεί η Ελένη να τεκνοποιήσει (έλλειψη έμμηνου ρύσης, γυναικολογικό πρόβλημα). Για την έλλειψη έμμηνου ρύσης της γυναίκας η Εκκλησία εκδίδει διαζύγιο στο ζευγάρι²⁸³, όπως και για γυναικολογικό πρόβλημα από το οποίο μπορεί να πάσχει η γυναίκα²⁸⁴. **Πρ. Ι. Σ. 9 Δβρίου 1876.**

---

²⁸¹ Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 257.

²⁸² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης, σ. 19.

²⁸³ «Η έλλειψη έμμηνου ρύσεως εστί φυσική ατέλεια, εξαμβλίσκουσα την σποράν του ανδρός». Πρ. Ι. Σ. 30 Σβρίου 1876. Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π. σ. 254.

²⁸⁴ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 255.

Παρά την επιμονή του Ηλία για διάζευξη, η αίτηση της Ελένης που πρόβαλε το ασυμβίβαστο του χαρακτήρα του ως λόγο διαζυγίου έγινε δεκτή από το δικαστήριο.

Όσον αφορά το ασυμβίβαστον του χαρακτήρος των δύο συζύγων η Εκκλησία δεν τη δέχεται ως αιτία διαζυγίου και αυτό το δηλώνει ρητά με τον εξής νόμο: «Ένεκα του ασυμβιβάστου των χαρακτήρων σπανιώτατα χορηγείται η διάζευξις και λίαν ορθώς διότι ο λόγος ούτος δεν αναφέρεται υπό του νόμου²⁸⁵». Αλλά και οι παρακάτω αποφάσεις της Ι. Σ. αναφέρουν το ίδιο: «Το ασυμβίβαστον του χαρακτήρος των συζύγων δεν είναι λόγος εξ' εκείνων οίτινες επιτρέπουσι νομίμως την διάζευξιν²⁸⁶». **Ι. Σ. 20 (1883)**. Επίσης, «Ουδέποτε συγχωρείται διάλυσις γάμου λόγω του ασυμβιβάστου του χαρακτήρος των συζύγων²⁸⁷». **Πρ. Ι. Σ. 17 Δεκεμβρίου 1888**.

Όταν όμως το ζευγάρι δεν μπορεί να ομονοήσει και να ζήσει ειρηνικά και με αγάπη, η Εκκλησία προτιμά από την ενδεχόμενη κακή εξέλιξη της σχέσης του ζεύγους να το διαζεύξει. Σ' αυτήν ακριβώς τη διάταξη στηρίχθηκε το δικαστήριο και αποφάσισε να διαζεύξει τον Ηλία και την Ελένη. (Επειδή συνωδεί ταις εκκλησιαστικαίς διατάξεσι Γρ. Π. Σ. Σ/βρίου 1841, Φεβρ. 4 1846 κατά λόγον προτιμήσεως του μη χείρονος των δύο κακών διαλύειν το ατελεσφόρητον συνοικέσιον και διασπάει τον ανωφελή γαμικόν δεσμόν).

---

²⁸⁵ Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 256.

²⁸⁶ Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 258.

²⁸⁷ Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 259.

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Βάνε Όλε και Σουλτάνας Β. Κύρστε εκ Σόροβιτς.

Η παρακάτω υπόθεση αφορά όπως και η προηγούμενη δύο αιτίες διάζευξης. Η πρώτη είναι η μη τεκνοποίηση της γυναίκας και η δεύτερη η διανυκτέρευσή της σε ξένες οικίες χωρίς την άδεια του συζύγου της.

Ο Βάνες Όλε από το Σόροβιτς κατέθεσε αγωγή την 13^η Νοεμβρίου 1903 με αριθμό 419, αιτούμενος τη διάζευξη από τη σύζυγο και αντίδικό του Σουλτάνα Βάνε Κύρστε, λόγω μη τεκνοποίησης της ίδιας και λόγω διανυκτέρευσής της σε ξένα σπίτια, χωρίς να πάρει άδεια από τον ίδιο. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν προηγηθεί ήδη τρεις δίκες. Παράλληλα το ζευγάρι τέθηκε σε τοπική διάσταση έξι μηνών με την ελπίδα ότι θα συμφιλιωθεί και ο Βάνες κατέβαλε τα έξοδα της διατροφής των έξι μηνών.

Στην τέταρτη δίκη που διεξήχθη, το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του την προηγούμενη δικογραφία και αποφάσισε σύμφωνα με το νόμο. Την ημέρα της δίκης, (12 Ιουνίου 1903) υπήρξε επίσημη δήλωση από το δικαστήριο ότι η Σουλτάνα αρνήθηκε να προσέλθει σ' αυτή. Γι' αυτό το δικαστήριο έλαβε πρωτίστως υπ' όψιν του την περί ερημοδικίας αίτηση του Βάνε ως νόμιμη και βάσιμη σύμφωνα με το νόμο και αποφάσισε παμψηφεί ερήμην της εναγομένης.

Κήρυξε το γάμο του Βάνε και της Σουλτάνας διαλελυμένο εξ' υπαιτιότητας της Σουλτάνας.

Υποχρέωσε τον ενάγοντα στην επιστροφή όλων των ενδυμάτων και των κοσμημάτων της Σουλτάνας.

Όρισε προθεσμία 31 ημερών για χρήση του ένδικου μέσου της ανακοπής.

Επέβαλε στη Σουλτάνα την καταβολή των δικαστικών εξόδων και τελών των 4 συνεδριάσεων και των διαλυτηρίων εγγράφων, που ανέρχονταν σε 432 γρόσια²⁸⁸.

---

²⁸⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Βάνε Όλε και Σουλτάνας Β. Κύρστε εκ Σόροβιτς, σ. 27.

Στην υπόθεση αυτή υπάρχουν δύο αιτίες διάζευξης που επικαλείται ο σύζυγος κατά της συζύγου του. Παρά την εξάμηνη τοπική διάσταση στην οποία τέθηκαν οι σύζυγοι από το Πνευματικό Δικαστήριο, το ζευγάρι δεν μπόρεσε να ομολογήσει. Έτσι διεξήχθη και τέταρτη δίκη, η οποία καθόρισε την τελική απόφαση. Η απουσία της Σουλτάνας ήταν ο λόγος που το δικαστήριο διέζευξε τους συζύγους εξ' υπαιτιότητός της. Επίσης η περί ερημοδικίας αίτηση αν υπάρχει από τον έτερο σύζυγο πάντα λαμβάνεται υπ' όψιν από το δικαστήριο και αποτελεί πλεονέκτημα για τον αιτούντα σύζυγο. Αυτό που κάνει εντύπωση σ' αυτή την υπόθεση είναι το γεγονός ότι το δικαστήριο υποχρέωσε τον Βάνε να επιστρέψει στη Σουλτάνα τα ενδύματα και τα κοσμήματά της, ενώ δεν ήταν υπαίτιος αυτός για τη διάλυση του γάμου, αλλά η Σουλτάνα. Αυτό που ισχύει νομικά είναι ότι όταν ο άνδρας είναι υπαίτιος για τη διάζευξη επιστρέφει στη γυναίκα την προίκα της και την υπόλοιπη περιουσία²⁸⁹. **Μ. Σ. 21 (1873) 8 (1874).**

---

²⁸⁹ Ποινάι διαζυγίου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 291.

**Πνευματικόν Δικαστήριο επί της υποθέσεως των συζύγων
Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασνίτσας.**

Η παρούσα υπόθεση αφορά την αίτηση διαζυγίου που κατέθεσε ένας σύζυγος, λόγω μετάβασης της γυναίκας του σε ξένα σπίτια και λόγω ασέβειας της ίδιας προς τα θεία. Ο Τράϊτσε Τύρψε από την Καμπασνίτσα, γεωργός στο επάγγελμα και ορθόδοξος στο δόγμα, κατέθεσε αγωγή στο δικαστήριο με αρ. πρωτ. 136 την 30^η Νοεμβρίου 1901, με την οποία ζήτησε διάζευξη από τη σύζυγό του Κωνσταντίνα, επειδή όταν ήρθε από ξένο τόπο δεν τη βρήκε στο σπίτι. Επίσης ο Τράϊτσε υποστήριξε ότι η συζυγός του δεν σεβόταν τα θεία, δεν πήγαινε στην εκκλησία και δεν ασπαζόταν το σταυρό. Μ' αυτό τον τρόπο πίστευε πως θ' ανέθρεφε και τα τέκνα τους.

Η αγωγή αυτή παραπέμφθηκε στο αρμόδιο πνευματικό δικαστήριο, το οποίο συνήλθε την 30^η Νοεμβρίου 1901 για ν' αποφασίσει επί της υποθέσεως. Στη δίκη παρέστησαν αυτοπροσώπως και οι δύο διάδικοι. Ο ενάγων Τράϊτσε υποστήριξε προφορικά όσα είχε δηλώσει στην αγωγή του, αιτήθηκε την παραδοχή της εναγομένης και την έκδοση διαζυγίου εξ' υπαιτιότητός της. Η εναγόμενη Κωνσταντίνα αντέκρουσε τα λεγόμενα του συζύγου της, λέγοντας ότι είναι πολύ ευλαβής.

Το δικαστήριο διέκοψε τη διαδικασία και την επανέλαβε την επόμενη μέρα, ώστε να διασταυρώσει αν όντως η Κωνσταντίνα σύχναζε σε ξένα σπίτια και ήταν ασεβής προς τα θεία. Την επόμενη μέρα διαπιστώθηκε από γείτονες ότι η εναγόμενη μετέβαινε σε ξένα σπίτια όταν ο άνδρας της έλειπε σε ξένο τόπο και το ίδιο έκανε και όταν αυτός απουσίαζε από το σπίτι. Επίσης οι ιερείς υποστήριξαν ότι αυτή έδειχνε ασέβεια προς τα θεία.

Το δικαστήριο προσπάθησε με συμβουλές προς τον ενάγοντα να τον πείσει να τη δεχτεί πίσω στο σπίτι. Όμως όπως φάνηκε η συμφιλίωση και η συμβίωσή τους αποδείχτηκε αδύνατη. Γι' αυτό αποφάσισε παμψηφεί τα παρακάτω:

Δέχτηκε την αίτηση του ενάγοντα ως νόμιμη και βάσιμη.

Κήρυξε διαλελυμένο τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενο γάμο και αυτούς ξένους προς αλλήλους.

Όρισε την ορισθείσα προθεσμία για χρήση των ένδικων μέσων.

Επέβαλε στον ενάγοντα τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων εγγράφων που ανέρχονταν σε 400 γρόσια²⁹⁰.

Στην υπόθεση αυτή υπάρχουν δύο αιτίες διάζευξης που επικαλείται ο Τράϊτσες κατά της Κωνσταντίνας. Η πρώτη αιτία αφορά τη μετάβασή της σε ξένα σπίτια. Δεν υπήρχε νόμος που απαγόρευε ρητά τη μετάβαση της γυναίκας σε ξένα σπίτια. Υπήρχε νόμος που απαγόρευε πρώτον τη διανυκτέρευση της σε ξένα σπίτια χωρίς την άδεια και τη συγκατάβαση του συζύγου της²⁹¹ (**Ι. Σ. 3, 1881**) και δεύτερον την διανυκτέρευση της σε κακόφημους οίκους που προσέβαλαν το ήθος της και σε μη συγγενικούς οίκους γενικότερα²⁹² (**Ι. Σ. 193, 1896**). Εδώ δεν αναφέρεται αν η Κωνσταντίνα διανυκτέρευε το βράδυ στα ξένα σπίτια όπου πήγαινε. Ο Τράϊτσες δήλωσε στην αγωγή του μόνο ότι η ίδια απουσίαζε όταν αυτός επέστρεφε από τα ξένα. Προφανώς και η Κωνσταντίνα δεν είχε πάρει άδεια απ' αυτόν για την μετάβασή της στις ξένες οικίες. Επίσης όπως διαπιστώθηκε, συχνά απουσίαζε από το σπίτι όταν αυτός έλειπε. Το Δικαστήριο προφανώς στηρίχτηκε στη συχνή απουσία της από το σπίτι χωρίς τη συγκατάθεση του συζύγου της, για να διαζεύξει το ανδρόγυνο. Ωστόσο προσπάθησε να συμφιλιώσει το ζευγάρι και συμβούλευσε τον Τράϊτσε να τη δεχτεί πίσω, χωρίς όμως θετικό αποτέλεσμα.

Η δεύτερη αιτία διάζευξης είναι η ασέβεια της Κωνσταντίνας προς τα θεία. Στις αιτίες διαζεύξεως ενός ζευγαριού που αναφέρονται στη νομολογία δεν περιλαμβάνεται η συγκεκριμένη αιτία, ωστόσο ο Τράϊτσες την επικαλέστηκε και το δικαστήριο την έλαβε σοβαρά υπ' όψιν του. Ακόμα, μετά από την κατάθεση των ιερέων διαπιστώθηκε ότι αυτή ήταν πράγματι ασεβής με τα θεία και το δικαστήριο σε συνδυασμό με την μετάβασή της σε ξένα σπίτια διέζευξε το ζευγάρι. Ήταν σημαντικό να είναι μια γυναίκα ευσεβής, για ν' αναθρέψει και τα τέκνα της με τον ίδιο τρόπο σύμφωνα με την Εκκλησία. Γι' αυτό το δικαστήριο, το έλαβε υπ' όψιν του στη δίκη που διεξήχθη.

---

²⁹⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασιτίσης, σ. 10-11.

²⁹¹ Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 273-274.

²⁹² Διανυκτέρευσις της γυναικός έξω του συζυγικού οίκου, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 275-276. Μη συγγενικοί οίκοι θεωρούνται όλοι, εκτός από τον οίκο των γονέων και στην ανάγκη τον οίκο των αδελφών.

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Ευγενίας Μάρκου κατοίκου της ενορίας Τσιφλικίου κάτω της πόλεως Φλωρίνης και του Λάζου Αθανασίου της αυτής ενορίας.

Η παρακάτω υπόθεση σχετίζεται με ένα διαζύγιο που δόθηκε σε ζευγάρι, λόγω μανίας του συζύγου. Η Ευγενία το γένος Μάρκου, ορθόδοξη χριστιανή και υπήκοος οθωμανή κατέθεσε αγωγή με αρ. πρωτ 464 την 1^η Οκτωβρίου 1906 στην οποία ανέφερε ότι πριν από τρία χρόνια συζεύχθηκε νόμιμα με τον σύζυγό της Λάζο Αθανασίου κάτοικο της συνοικίας κάτω Τσιφλικίου της πόλεως Φλωρίνης ορθόδοξο χριστιανό, υπήκοο οθωμανό και εργάτη στο επάγγελμα. Όμως ο σύζυγός της ήταν φρενοβλαβής και μετά το γάμο τους την ξυλοκοπούσε καθημερινά, καθιστώντας τη συμβίωσή τους αδύνατη. Η Ευγενία φοβούμενη μήπως ο Λάζος τη σκοτώσει πάνω στη μανία του, αιτήθηκε αρχικά στην αγωγή της ο Μητροπολίτης να την παραπέμψει στο Εκκλ. Δικαστήριο της Ι. Μητρόπολης. Επίσης ζήτησε να γίνει δεκτή η αγωγή της και αφού παρουσιαστεί ο αντίδικος σύζυγός της στη δίκη, να διαλυθεί ο γάμος εξ' υπαιτιότητος αυτού και να καταδικαστεί ο ίδιος στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Στη δίκη που διεξήχθη στις 4 Οκτωβρίου 1906 παρέστησαν και οι δύο διάδικοι. Η μεν ενάγουσα ανέπτυξε προφορικά όσα είχε αιτηθεί στην αγωγή της, ζητώντας την έκδοση του διαζυγίου. Ο εναγόμενος Λάζος αντέκρουσε τα όσα είπε η ενάγουσα, λέγοντας ότι δεν επιθυμεί την έκδοση του διαζυγίου, ότι πράγματι ξυλοκοπούσε τη σύζυγό του, όμως και αυτή τον κακολογούσε. Υποσχέθηκε ότι από εδώ και στο εξής δεν θα την χτυπήσει ξανά και παρακάλεσε το δικαστήριο να υποχρεώσει την Ευγενία να τον ακολουθήσει. Η Ευγενία όμως δήλωσε ότι δεν μπορεί να τον ακολουθήσει και ότι προτιμά να πεθάνει από την πείνα, ζητώντας την άμεση διάλυση του γάμου τους.

Το δικαστήριο αφού έλαβε υπ' όψιν του τη δικογραφία και τα παρακάτω:

Όπως φάνηκε από τις συνομιλίες του με τη σύζυγό του και τις καταθέσεις του, ο Λάζος πράγματι ξυλοκοπούσε τη σύζυγό του.

Επειδή ο Λάζος ήταν φρενοβλαβής, και επειδή μπορεί την ώρα της μανίας του να προκαλέσει στη γυναίκα του κάτι κακό και ανεπανόρθωτο, ο νόμος έδινε το δικαίωμα στη γυναίκα να ζητήσει διάζευξη απ' αυτόν.

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβάρυναν τον ηττώμενο των διαδίκων, αποφάσισε τα εξής:

**Δέχτηκε την αγωγή της Ευγενίας ως νόμιμη και βάσιμη.
Διέλυσε τον υφιστάμενο γάμο του ζευγαριού εξ' υπαιτιότητας του
Λάζου.
Επέβαλε στο Λάζο Αθανασίου τα δικαστικά τέλη και έξοδα της
παρούσης αποφάσεως²⁹³.**

*Στην υπόθεση αυτή έχουμε ως αιτία διάζευξης που επικαλέστηκε η Ευγενία, τη μανία του συζύγου της. Όσον αφορά τη μανία ενός από των δύο συζύγων, συναντούμε δύο ισχύουσες νομοθεσίες, αντίθετες μεταξύ τους. Η μεν νεαρά του Ιουστινιανού δεν αναφέρει τη μανία σε κάποιο κεφάλαιο, ούτε τη δέχεται ως αιτία διάλυσης του γάμου²⁹⁴. Η δε νεαρά του σοφού Λέοντος συγχωρεί τη διάλυση του γάμου λόγω μανίας, ερμηνεύοντας αυτό στους τίτλους ς' των Βασιλικών²⁹⁵, τα οποία έχουν γραφτεί αναλυτικά στο κεφ 1. στην παρ. περί μανίας/παραφροσύνης ως αιτίες διαζυγίου της παρούσας εργασίας. Ακόμα ο Αρμενόπουλος στο Δ' βιβλίο του περί μνηστείας στην παρ. 15 αναφέρει πως όταν κάποιος προσβληθεί από την μανία πριν το γάμο ή κατά την ημέρα του γάμου, ο γάμος μπορεί αμέσως να διαλυθεί. Αν όμως προσβληθεί μετά το γάμο, ο άνδρας μπορεί να υπομείνει την προσβληθείσα γυναίκα μέχρι τον τρίτο χρόνο, ενώ η γυναίκα τον άνδρα της μέχρι τον πέμπτο χρόνο²⁹⁶. **Πρ. Ι. Σ. 1 Φεβρουαρίου 1874.***

Η ενάγουσα Ευγενία από την αρχή του γάμου της με τον Λάζο, ανεχόταν συνεχώς τους ξυλοδαρμούς του. Μετά από τρία χρόνια έγγαμου βίου, κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο για να διαζευχθεί απ' αυτόν, καθώς οι συνεχείς ξυλοδαρμοί του προς αυτή οφείλονταν στη φρενοβλάβειά του. Η Ευγενία επειδή φοβόταν για τη ζωή της ζήτησε διάζευξη από το πνευματικό δικαστήριο. Πράγματι το δικαστήριο διαπιστώνοντας ότι η Ευγενία ξυλοκοπείται από το σύζυγό της, όπως υποστήριξε και ο ίδιος, βασίστηκε στο νόμο και διέζευξε το ανδρόγυνο. Ο Λάζος έπασχε από μανία προφανώς πριν από το γάμο, γι' αυτό αμέσως μετά απ' αυτόν άρχισε να χειροδικεί κατά της συζύγου του. Το δικαστήριο

---

²⁹³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Ευγενίας Μάρκου κατοίκου της ενορίας Τσιφλικίου κάτω της πόλεως Φλωρίνης και του Λάζου Αθανασίου της αυτής ενορίας, σ. 46-47.

²⁹⁴ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 251.

²⁹⁵ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 251-252.

²⁹⁶ Πνευματική ή σωματική πάθησις αυτών, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 254.

δεν έλαβε υπ' όψιν του ότι μετά τα πέντε έτη από την ημέρα του γάμου, μπορεί η γυναίκα να ζητήσει διαζύγιο από το σύζυγό της. Η Ευγενία μετά από τρία έτη γάμου απευθύνθηκε μέσω της αγωγής της στο δικαστήριο. Το ότι κινδύνευε η ζωή της ήταν βασικό στοιχείο για το δικαστήριο για να διαζεύξει το ζευγάρι.

Απόφασις περί ομονοιάσεως των συζύγων Τάσκου Ναούμ Γιοργαντζή εκ Φλωρίνης και της Ζαχαρίας Ιωάννου εκ Μοναστηρίου της συνοικίας Αγγειοπλαστών.

Η παρούσα υπόθεση αφορά τη συμφιλίωση ενός ζευγαριού που προήλθε μετά από τη δίκη και όχι τη διάζευξή του. Ο Τάσκος Ναούμ Γιοργαντζής ορθόδοξος χριστιανός, υπήκοος οθωμανός και κάτοικος Φλωρίνης, κατέθεσε αγωγή την 9^η Απριλίου 1907 στην οποία έγραφε ότι πριν από δύο χρόνια τέλεσε δεύτερο γάμο με τη Ζαχαρία Ιωάννου, επαγγελλόμενη τα οικιακά και καταγόμενη από το Μοναστήρι. Με τη Ζαχαρία απέκτησε ένα παιδί, το οποίο μετά από 10 μήνες απεβίωσε. Μετά τη παρέλευση μικρού διαστήματος από το γεγονός, η Ζαχαρία άρχισε να ξυλοκοπεί και να βασανίζει τα παιδιά του Τάσκου από την πρώτη του σύζυγο και την ηλικιωμένη μητέρα του, παρά τις συμβουλές των συγγενών και των γειτόνων. Επειδή ο συζυγικός βίος του ανδρόγυνου είχε γίνει ανυπόφορος, εξαιτίας της ανάρμοστης συμπεριφοράς της Ζαχαρίας προς τα παιδιά και τη μητέρα του Τάσκου, ο ίδιος ζήτησε με την αγωγή του να παραπεμφθεί η υπόθεση στο δικαστήριο. Επίσης αιτήθηκε να γίνει δεκτή η αγωγή του, να διαλυθεί ο γάμος του με τη Ζαχαρία εξ' υπαιτιότητος της ίδιας και να καταδικαστεί αυτή στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη την 9^η Απριλίου 1907 στην οποία παρέστησαν αυτοπροσώπως αμφοτέρωι οι διάδικοι. Ο ενάγων Τάσκος ανέπτυξε προφορικά όσα υποστήριξε στην αγωγή του. Επίσης πρόσθεσε ότι πριν λίγες μέρες ανακάλυψε ένα γράμμα, στο οποίο οι σχισματικοί αδελφοί της Ζαχαρίας από το Μοναστήρι της έγραφαν να τον αφήσει και να γυρίσει στο Μοναστήρι. Η εναγόμενη Ζαχαρία αντέκρουσε τα παραπάνω λέγοντας ότι η ίδια εκπληρώνει τακτικά και ήσυχα τα συζυγικά της καθήκοντα, χωρίς να φέρνει αντίρρηση. Ακόμα την επιστολή των αδελφών της την έδειξε η ίδια στον Τάσκο. Απευθυνόμενη στο σύζυγό της του είπε πως αν την παραλάβει πίσω, θα σταματήσει να διαταράσσει την οικογενειακή και συζυγική ησυχία μ' αυτά τα μέσα και υποσχέθηκε πως και η ίδια από εδώ και στο εξής θα φέρεται όπως αρμόζει στη γυναίκα, χωρίς να διαταράσσει την οικογενειακή ησυχία.

Το δικαστήριο ακούγοντας τις καταθέσεις των δύο διαδίκων τους συμβούλευσε να συμφιλιωθούν και από εδώ και στο εξής να ζήσουν με αγάπη. Έπεισε και τον Τάσκο να παραλάβει τη Ζαχαρία πίσω στο σπίτι

τους. Το ζευγάρι εξήλθε από τη δικαστική αίθουσα μονιασμένο, δίνοντας υπόσχεση για ειρηνική συμβίωση στο μέλλον²⁹⁷.

Στην εν λόγω υπόθεση ο σύζυγος ζήτησε διάζευξη από τη σύζυγό του, επειδή η ίδια ξυλοκοπούσε τα παιδιά του και τη μητέρα του και γενικότερα διατάρασσε την οικογενειακή ησυχία. Ένα γράμμα από τα αδέρφια της Ζαχαρίας ενίσχυσε την επιθυμία του Τάσκου για διάζευξη. Η Ζαχαρία αντέκρουσε τα λεγόμενα του Τάσκου και υποσχέθηκε πως θα έχει την αρμόζουσα συμπεριφορά στο μέλλον. Το δικαστήριο προέβη στη συμφιλίωση και στην επανασύνδεση του ζεύγους, λαμβάνοντας υπ' όψιν του ίσως ότι οι αιτίες αυτές δεν περιλαμβάνονται στις ισχύουσες νομοθεσίες ως αιτίες διάζευξης ενός ζευγαριού.

---

²⁹⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί ομονοιάσεως των συζύγων Τάσκου Ναούμ Γιοργαντζή εκ Φλωρίνης και της Ζαχαρίας Ιωάννου εκ Μοναστηρίου της συνοικίας Αγγειοπλαστών, σ. 50-51.

Απόφασις περί διαζεύξεως γάμου μεταξύ του Ηλία Ιωάννου και της Βασιλικής το γένος Δημητρίου αμφοτέρων εκ Στατίτσης προσωρινώς διαμενόντων εν Φλωρίνη, χριστιανών ορθοδόξων και υπηκόων οθωμανών.

Η παρούσα υπόθεση αφορά τη διάζευξη ενός ζευγαριού λόγω της μη χρηστής διαγωγής της γυναίκας από την οποία προήλθε διαταραχή της συζυγικής ομόνοιας. Ο Ηλίας Ιωάννου χριστιανός ορθόδοξος, υπήκοος οθωμανός και προερχόμενος από τη Στάτιστα προσωρινά όμως κάτοικος της Φλώρινας κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο την 4^η Μαΐου 1908, στην οποία ανέφερε ότι πριν τρία έτη νυμφεύθηκε με τη σύζυγό του Βασιλική το γένος Δημητρίου, χριστιανή ορθόδοξη και υπήκοος οθωμανή. Όμως λίγες μέρες μετά τη στέψη τους, η Βασιλική λόγω της μη χρηστής διαγωγής της, έγινε η αιτία να διασπαστεί η συζυγική αρμονία. Επίσης με κάθε τρόπο μηχανευόταν πώς θα αποσπάσει χρήματα από τον Ηλία και θα τον διαζευχθεί. Ο Ηλίας εκθέτοντας τα παραπάνω στην αγωγή του, ζήτησε τη διάζευξή του από τη Βασιλική.

Η συνεδρίαση του δικαστηρίου διεξήχθη στις 8 Μαΐου 1908, στην οποία παρέστησαν αυτοπροσώπως αμφοτέροι οι διάδικοι. Ο μεν ενάγων επανέλαβε προφορικά όσα είχε αναφέρει στην αγωγή του, η δε εναγόμενη ζήτησε και αυτή διαζύγιο με τον όρο να της δοθούν τα χρήματα που της ανήκαν από τον αντίδικό της.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του ότι δεν υπήρχε καμία διάθεση για αρμονική συμβίωση μεταξύ των διαδίκων παρά τις συμβουλές που τους έδωσε, γιατί αυτές δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα. Αντίθετα οι δύο τους επίμονα ζητούσαν διαζύγιο, οπότε η συμβίωσή τους καθίστατο αδύνατη. Για να μην επακολουθήσει ο,τιδήποτε χειρότερο, φάνηκε καλό να διαζευχθούν οι σύζυγοι. Επομένως το δικαστήριο:

Δέχτηκε την αίτηση του Ηλία και την προφορική δήλωση της Βασιλικής ως επιβεβλημένη.

Διέλυσε τον γάμο των διαδίκων εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων.

Επέβαλε και στους δύο διαδίκους τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και παρείχε τις νόμιμες προθεσμίες προς χρήση των ένδικων μέσων κατά της παρούσας απόφασης²⁹⁸.

---

²⁹⁸ Κώδης αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως γάμου μεταξύ του Ηλία Ιωάννου και της Βασιλικής το γένος Δημητρίου αμφοτέρων εκ Στατίτσης προσωρινώς διαμενόντων εν Φλωρίνη, χριστιανών ορθοδόξων και υπηκόων οθωμανών, σ. 64-65.

Στην υπόθεση αυτή συναντούμε ένα σύζυγο που ήθελε να διαζευχθεί από τη γυναίκα του, επειδή αυτή δεν είχε χρηστή διαγωγή. Αυτή από την πλευρά της, προσπαθούσε με κάθε τρόπο να του αποσπάσει χρήματα και να τον διαζευχθεί. Επίσης όταν κατέθεσε προφορικά στη δίκη, ζήτησε διάζευξη απ' αυτόν μαζί με την καταβολή των χρημάτων που της ανήκαν. Το δικαστήριο παρά τις παραινήσεις για επανασύνδεση του ζευγαριού, δεν κατάφερε να τους συμφιλιώσει. Γι' αυτό αποφάσισε να τους διαζεύξει, προλαμβάνοντας χειρότερες καταστάσεις μεταξύ του ζεύγους.

Οι αιτίες διάζευξης αυτής της υπόθεσης δεν αναφέρονται στις ισχύουσες νομοθεσίες. Γι' αυτό το δικαστήριο προσπάθησε να συμφιλιώσει και να επανασυνδέσει το ζευγάρι, μάταια όμως αφού και οι δύο σύζυγοι ζητούσαν επίμονα τη διάζευξη. Στη περίπτωση αυτή το δικαστήριο στηρίχτηκε στο νόμο που αναφέρει πως προκειμένου να υπάρξουν απευκταίες και χειρότερες πράξεις μεταξύ του ζευγαριού, το δικαστήριο διαλύει τον ανωφελή γάμο.²⁹⁹ **Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1841, Φεβρουαρίου 1846 και πλείστα άλλα εν Κώδ. διαζυγίων.**

---

²⁹⁹ Ασυμβίβαστον του χαρακτήρος και κοινή συναίνεσις, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 257.

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του Άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλιου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντοκαλίδων.

Η συγκεκριμένη υπόθεση αφορά τη διάζευξη ενός ζευγαριού, εξαιτίας της διαταραχής της οικογενειακής ομόνοιας από τη σύζυγο. Ο Φίλιππος Ναούμ κάτοικος της πόλεως της Φλωρίνης, χριστιανός ορθόδοξος και υπήκοος οθωμανός εξέθεσε στην αγωγή του με αρ. πρωτ. 587 και ημερ. 8 Φεβρουαρίου 1907, ότι πριν από οκτώ χρόνια συζεύχθηκε με τη Μαρία Ναούμ Μέλιου, κάτοικο Φλωρίνης, ορθόδοξη χριστιανή, υπήκοη οθωμανή και τα οικιακά επαγγελλόμενη, με την οποία δεν απέκτησε κανένα τέκνο. Μετά την παρέλευση τριών ετών όμως, η Μαρία άρχισε να διαταράσσει την οικογενειακή και συζυγική ησυχία, εκστομίζοντας ύβρεις και κακολογίες προς το Φίλιππο και τον πατέρα του. Το κλίμα αυτό κατέστησε τη συζυγική τους συμβίωση αδύνατη.

Γί αυτό ο Φίλιππος ζήτησε από το Μητροπολίτη να παραπέμψει την αγωγή του στο Εκκλ. Δικαστήριο της Μητρόπολης, του οποίου είναι πρόεδρος και να οριστεί η ημέρα της δίκης. Επίσης ζήτησε αφού γίνει δεκτή η αγωγή του, να διαλυθεί ο γάμος του με τη Μαρία εξ' υπαιτιότητας της ίδιας και να καταδικαστεί αυτή στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη τη 12^η Φεβρουαρίου 1907 και σ' αυτή παρέστησαν και οι δύο διάδικοι. Ο ενάγων επανέλαβε όσα είχε εκθέσει στην αγωγή του, προσθέτοντας ότι πολλές φορές η Μαρία φεύγει από το σπίτι χωρίς την άδειά του και πηγαίνει σ' άλλα σπίτια, αφήνοντάς τον χωρίς φαγητό το βράδυ. Η εναγόμενη σε σχετική απάντηση του δικαστηρίου σχετικά με τα λεγόμενα του Φιλίππου, αποκρίθηκε πως είναι ψευδείς οι ενστάσεις του συζύγου της και πως η ίδια δεν διαταράσσει την ησυχία του συζύγου της, αλλά ασχολείται με τις οικιακές της εργασίες. Επίσης είπε πως όταν απουσιάζει από το σπίτι, μεταβαίνει στο πατρικό της σπίτι για να επισκεφθεί τους συγγενείς της και πως σε καμία περίπτωση δεν θέλει να διαλυθεί ο γάμος της.

Το δικαστήριο αφού διασκέφθηκε ιδιαιτέρως, συμβούλευσε το Φίλιππο να παραλάβει τη σύζυγό του και να ζήσουν το υπόλοιπο του βίου τους με αγάπη και ομόνοια. Ο Φίλιππος όμως ζητούσε επιμόνως την έκδοση του διαζυγίου, υποστηρίζοντας ότι είναι αδύνατο να συμβιώσει με τη Μαρία επειδή μυρίζει το στόμα της. Το δικαστήριο διέταξε την εξέταση της Μαρίας από τον ιατρό κ. Μενέλαο Βαλάσση, αναβάλλοντάς την περαιτέρω δικαστική διαδικασία για τις 19 Φεβρουαρίου 1907. Την ημέρα αυτή παρέστησαν και οι δύο διάδικοι και ο ιατρός δήλωσε

διαμέσου των μελών του Πνευματικού δικαστηρίου ότι δεν παρατηρείται καμία κακή οσμή στο στόμα της Μαρίας. Το δικαστήριο και πάλι παρότρυνε τον Φίλιππο να μονιάσει με τη Μαρία και να ξεχάσουν όσα προηγήθηκαν, ζώντας αγαπημένοι από εδώ και στο εξής. Ο Φίλιππος επιζητούσε επίμονα τη διάλυση του γάμου και η Μαρία δήλωσε ότι μετά από όσα έγιναν ούτε αυτή δεν θέλει πλέον να συμφιλιωθεί με τον ίδιο.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν τα εξής:

Επειδή ο Φίλιππος υποκίνησε και υποδαύλισε τη διάλυση του γάμου, η συμβίωση του ζευγαριού κατέστη αδύνατη.

Επίσης τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβάρυναν τον ηττώμενο των διαδίκων.

Επόμενως δέχτηκε εν μέρει την αγωγή του Φιλίππου Ναούμ.

Αποφάσισε να διαλύσει τον γάμο του Φιλίππου με τη Μαρία εξ' υπαιτιότητας του ενάγοντος.

Υποχρέωσε τον Φίλιππο στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών³⁰⁰.

Στην παραπάνω υπόθεση, ο σύζυγος ζήτησε διάζευξη από τη γυναίκα του, γιατί αυτή διατάρασε την οικογενειακή ομόνοια και εκφραζόταν με ύβρεις προς τον ίδιο και προς τον πατέρα του. Κατά την πρώτη δίκη που διεξήχθη, ο Φίλιππος πρόσθεσε ότι η Μαρία έφευγε από το σπίτι χωρίς την άδειά του και δεν φρόντιζε για το φαγητό. Η Μαρία με τη σειρά της υποστήριξε πως ασχολούνταν με τις οικιακές εργασίες, χωρίς να διαταράσσει την οικογενειακή ησυχία. Επίσης αυτός ανέφερε πως όταν απουσίαζε από το σπίτι, μετέβαινε στο πατρικό της.

Το δικαστήριο ακούγοντας και τους δύο διαδίκους αποφάσισε ότι το ζευγάρι δεν πρέπει να χωρίσει και συμβούλευσε τον άνδρα να παραλάβει τη Μαρία πίσω στο σπίτι του. Ο Φίλιππος όμως ήταν ανένδοτος και πρόσθεσε έναν ακόμα λόγο για τον οποίο δεν μπορούσε να συμβιώσει με τη γυναίκα του. Είπε πως μύριζε το στόμα της Μαρίας και αυτό έκανε αδύνατη τη συμβίωσή τους. Το δικαστήριο θέλοντας να είναι έγκυρο και αξιόπιστο στην τελική του απόφαση, κάλεσε ιατρό να εξετάσει την Μαρία για να διαπιστώσει αν όντως ίσχυε αυτό που ισχυρίστηκε ο Φίλιππος. Η εξέταση του ιατρού έδειξε ότι δεν υπήρχε καμία δυσοσμία στο στόμα της Μαρίας. Το δικαστήριο και πάλι επέμεινε

---

³⁰⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του Άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλιου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντσαλίδων. σ. 48-49.

στην επανασύνδεση του ζευγαριού, χωρίς όμως τη συμφωνία των διαδίκων συζύγων. Τελικά αποφάσισε τη διάζευξή του.

Αυτό που παρατηρούμε σ' αυτή την υπόθεση είναι ότι ο σύζυγος επικαλέστηκε αιτίες διαζυγίου οι οποίες δεν περιλαμβάνονταν στις περί διαζυγίου αιτίες της Νομολογίας του Θεοτοκά. Κάθε φορά που το δικαστήριο τον παρότρυνε να επανασυνδεθεί με τη Μαρία, αυτός πρόβαλε μια νέα αιτία διάζευξης. Ήταν ολοφάνερο ότι προφανώς δεν ήθελε άλλο τη σύζυγό του, γι' αυτό προσπαθούσε με κάθε τρόπο να τη διαζευχθεί. Το δικαστήριο βλέποντας την επιμονή του Φιλίππου για διάζευξη και μη μπορώντας να στηρίξει καμία αιτία διάζευξης σε σχετικό νόμο, αποφάσισε να διαζεύξει το ανδρόγυνο. Η τελική απόφαση της Μαρίας να διαλυθεί ο γάμος της με τον Φίλιππο, λήφθηκε επίσης σοβαρά υπ' όψιν από το δικαστήριο.

Συνεδρίασις Δημογεροντίας

Στον Κώδικα διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών συναντάται μια υπόθεση διαζυγίου στην οποία συνεδρίασε η Δημογεροντία. Συγκεκριμένα, η Δημογεροντία συνήλθε την 20^η Σεπτεμβρίου για να αποφασίσει περί της απόδοσης της θυγατέρας της Κάτως και των φορεμάτων της. Η Κάτω το γένος Δόστα Στέφω, προερχόμενη από τη Βουσταρράνη και τα οικιακά επαγγελλόμενη, κατέθεσε αγωγή την 29^η Αυγούστου 1901, με την οποία ζητούσε να της δοθεί η κόρη της και τα φορέματά της από τον πρώην άνδρα της το Λάζο Σιάγκα. Λόγω του ότι η μέρα ήταν εργάσιμη και η συνεδρίαση ήταν έκτακτη, δεν σχηματίσθηκε απαρτία των μελών της Δημογεροντίας. Γι' αυτό η δίκη αναβλήθηκε για τις 29 Οκτωβρίου 1901. Η ημέρα διεξαγωγής της δίκης έγινε γνωστή στους διαδίκους από τον ιερέα της Σετίνης, Οικονόμου πατ. Βασίλειο³⁰¹.

---

³⁰¹ *Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Συνεδρίασις Δημογεροντίας. σ. 1-2.*

Οι επόμενες υποθέσεις που ακολουθούν, έχουν ως αιτία διάζευξης την εκδίωξη της συζύγου από το σπίτι από τον σύζυγο. Γι' αυτό και οι ίδιες ζητούν διαζύγιο από τους συζύγους τους. Άλλες πάλι ζητούν να τις παραλάβουν οι σύζυγοι πίσω στο συζυγικό τους οίκο.

Απόφασις του Πνευματικού Δικαστηρίου
επί της υποθέσεως των συζύγων Μαρίας και Μποζίν Στογιάνωφ εξ
Αρμενοχωρίου.

Η Μαρία καταγόμενη από το Κάτω Κότωρι, ασχολούμενη με τα οικιακά και ορθόδοξη στο δόγμα, κατέθεσε αγωγή την 11^η Οκτωβρίου 1902, στην οποία ανέφερε πως πριν από τέσσερις μήνες εκδιώχθηκε αναίτια από το σύζυγό της Μποζίν, ορθόδοξο στο δόγμα και προερχόμενο από το Αρμενοχώρι. Ο Μποζίν μετά την εκδίωξή της καθόλου δεν προνόησε γι' αυτή, γι' αυτό η Μαρία ζήτησε μέσω της αγωγής της να διαζευχθεί από το σύζυγό της, εξ' υπαιτιότητος του ίδιου.

Η αγωγή της Μαρίας παραπέμφθηκε στη συνεδρίαση της 21^{ης} Οκτωβρίου 1902, στην οποία παρέστησαν αυτοπροσώπως αμφοτέρωθεν οι διάδικοι. Η Μαρία επανέλαβε όσα είχε εκθέσει στην αγωγή της, προσθέτοντας ότι σε αίτηση του εναγομένου συζύγου της και μετά από κοινή συναίνεση των δύο, αντάλλαξαν διαζευκτήρια γράμματα, παρουσία των Μουχταρατζ(γ)άδων του χωριού, τα οποία τα παρέδωσαν στη Μητρόπολη. Ο Μποζίν χωρίς να φέρει αντίρρηση στην έκδοση του διαζυγίου, προσπαθούσε ανεπιτυχώς να καταστήσει υπαίτια την αντίδικό του.

Το δικαστήριο μετά από τη συνεδρίαση κατάλαβε από τις καταθέσεις των δύο διαδίκων ότι η συζυγική συμβίωση ήταν πλέον αδύνατη, επειδή παρά τις πολλές παραινέσεις του δικαστηρίου, οι ίδιοι αιτούνταν επίμονα τη διάζευξή τους. Γι' αυτούς τους λόγους λοιπόν το δικαστήριο **δέχτηκε την αίτηση της Μαρίας ως νόμιμη και βάσιμη. Κήρυξε διαλελυμένο τον γάμο της Μαρίας και του Μποζίν εξ' υπαιτιότητος του Μποζίν.**

Επέβαλε στον εναγόμενο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών που ανέρχονταν σε 55 γρόσια³⁰².

---

³⁰² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου επί της υποθέσεως των συζύγων Μαρίας και Μποζίν Στογιάνωφ εξ Αρμενοχωρίου. σ. 9-10.

Η παρούσα υπόθεση αφορά ένα διαζύγιο που δόθηκε από το Πνευματικό Δικαστήριο επειδή ο άνδρας έδιωξε τη γυναίκα του από το σπίτι. Η Μαρία εκδιώχθηκε από το σπίτι της αναίτια από το σύζυγό της. Στη δίκη που διεξήχθη ζήτησε διάζευξη από το δικαστήριο και ο σύζυγός της δεν αντέδρασε στην απόφασή της. Και ο ίδιος ήθελε τη διάζευξη από τη Μαρία και αυτό ήταν εμφανές από την επιμονή με την οποία τη ζητούσαν από το δικαστήριο και δεν έλαβαν υπ' όψιν τους τις παραινήσεις του για επανασύνδεση. Τελικά το δικαστήριο έδωσε διαζύγιο στο ανδρόγυνο, βασιζόμενο όχι σε κάποιο συγκεκριμένο νόμο που προέβλεπε διάζευξη σε περίπτωση εκδίωξης της γυναίκας από το σπίτι, αλλά στην ισχυρή τους γνώμη για να διαζευχθούν.

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί διαζεύξεως των συζύγων Γιωβάν και Γιωβάνκας Μήτσε Λ(ι)άμη εκ Σετίνης.

Η Γιωβάνκα το γένος Μήτσε Λιάμη από τη Σέτινα εκδιώχθηκε από το σύζυγό της Γιωβάν από το σπίτι. Με αγωγή (10 Μαΐου 1902, αρ. πρωτ. 132) που κατέθεσε προς το δικαστήριο, αιτήθηκε να την παραλάβει πίσω ο σύζυγός της. Στη δίκη που διεξήχθη, παρέστη ως νόμιμος αντιπρόσωπος ο αδελφός της ενάγουσας. Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του ότι πρώτον ο Γιωβάν ενυμφεύθηκε τη Γιωβάνκα εν γνώσει του ότι αυτή έπασχε. Δεύτερον επειδή η Γιωβάνκα εγκυμονούσε, χρειαζόταν φροντίδα και περίθαλψη.

Επομένως το δικαστήριο, αφού έλαβε υπ' όψιν του τα παραπάνω **δέχτηκε την αίτηση της Γιωβάνκας ως νόμιμη.**

Υποχρέωσε τον Γιωβάν να την παραλάβει στον οίκο του ή επ' αόριστον ή μέχρι τον τοκετό της και να καταβάλλει μηνιαίως για τη διατροφή και τη συντήρηση της Γιωβάνκας 90 γρόσια.

Επέβαλε στο Γιωβάν την πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών που ήταν 35 γρόσια³⁰³.

Και στην υπόθεση αυτή συναντούμε μια σύζυγο που εκδιώχθηκε από τον σύζυγό της. Όμως με την αγωγή της δε ζήτησε διάζευξη, αλλά την παραλαβή της στο σπίτι από τον άνδρα της. Το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης έλαβε υπ' όψιν του ότι ο σύζυγός της την παντρεύτηκε γνωρίζοντας το πρόβλημα υγείας από το οποίο έπασχε. Επίσης, επειδή η Γιωβάνκα εγκυμονούσε, χρειαζόνταν ιδιαίτερη φροντίδα και περιποίηση. Επομένως κρίθηκε σωστό ο Γιωβάν να παραλάβει τη Γιωβάνκα πίσω στο σπίτι τους, ή να καταβάλλει κάποιο ποσό μέχρι αυτή να γεννήσει για τη διατροφή και τη συντήρησή της³⁰⁴.

---

³⁰³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί διαζεύξεως των συζύγων Γιωβάν και Γιωβάνκας Μήτσε Λ(ι)άμη εκ Σετίνης. σ. 21.

³⁰⁴ Είναι κατοχυρωμένο από τη νομοθεσία ότι ο άνδρας υποχρεούται να χορηγεί στη σύζυγό του όχι μόνο τα έξοδα διατροφής, αλλά και τα έξοδα διατροφής των τέκνων του, καθώς και τα έξοδα του τοκετού. **Μ.Σ. 172,187,194 (1892). Διατροφή, παρ. 1 Διατροφή εν γένει, εις Θεοτοκά ό.π., σ. 328.**

Αρχικά πρέπει να επισημανθεί ότι δεν αναφέρεται από τι έπασχε η Γιωβάνκα. Προφανώς ο Γιωβάν γι' αυτό το λόγο την έδιωξε, ίσως για την ασθένειά της. Το δικαστήριο όμως έφερε ως επιχείρημα ότι ο ίδιος γνώριζε για το πρόβλημα υγείας της γυναίκας του και δεν το έμαθε μετά το γάμο τους. Επίσης η εγκυμοσύνη της Γιωβάνκας ήταν σοβαρός λόγος για να την παραλάβει ο Γιωβάν στο σπίτι, καθώς η ίδια χρειαζόταν μεγαλύτερη φροντίδα.

Στην υπόθεση αυτή παρατηρούμε ότι η γυναίκα αντί να ζητήσει διάζευξη από το σύζυγό της που την έδιωξε από το σπίτι, ζήτησε να την παραλάβει πίσω. Οι πιθανοί λόγοι που ζήτησε να την παραλάβει ήταν: πρώτον επειδή εγκυμονούσε θα έμενε απροστάτευτη, χωρίς σύζυγο και σπίτι. Επίσης δεν θα είχε ποιος να τη συντηρήσει. Ο δεύτερος λόγος ήταν το πρόβλημα υγείας από το οποίο έπασχε και δεν αναφέρεται ξεκάθαρα στην παρούσα υπόθεση. Λόγω του προβλήματος υγείας χρειαζόταν φροντίδα και συντήρηση και ίσως δεν μπορούσαν να τη φροντίσουν κατάλληλα οι γονείς της. Γι' αυτό το δικαστήριο αποφάσισε με γνώμονα την υγεία της γυναίκας και την εγκυμοσύνη της να επανασυνδέσει το ζευγάρι.

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί παραδοχής της Χαριτείνης υπό του συζύγου της Νικολάου Τάσκου αμαξιά.

Η Χαριτείνη εκδιώχθηκε από το σύζυγό της πριν κάποιους μήνες από το σπίτι και με αίτησή της που κατέθεσε την 11^η Ιουνίου 1902 με αρ. πρωτ. 161, ζήτησε την παραλαβή της πίσω στο σπίτι και την καταβολή των εξόδων της διατροφής που κάλυψαν οι γονείς της, όσο καιρό αυτή έμεινε εκεί, από τον Νικόλαο.

Στη συνεδρίαση που διεξήχθη την 5^η Ιουλίου 1902, ο εναγόμενος Νικόλαος αντέκρουσε αυτά που υποστήριξε η ενάγουσα στην αίτησή της. Ο ίδιος είπε πως η Χαριτείνη εγκατέλειπε το σπίτι όταν αυτός απουσίαζε και πως ανά τακτά διαστήματα έστελνε χρήματα για τη διατροφή και τη συντήρησή της. Η ενάγουσα παραδέχτηκε ότι έλαβε χρήματα από το σύζυγό της. Ο Νικόλαος δέχτηκε να την παραλάβει πίσω στην οικία του, με την προϋπόθεση ότι δεν θ' αντιμιλάει στους γονείς του.

Το δικαστήριο λοιπόν **απέρριψε την αγωγή της Χαριτείνης ως αβάσιμη.**

Διέταξε τη Χαριτείνη ν' ακολουθήσει τον άνδρα της.

Επέβαλε στον Νικόλαο τα δικαστικά τέλη που ήταν 35 γρόσια³⁰⁵.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση η σύζυγος εκδιώχθηκε από το συζυγό της και ζήτησε να την παραλάβει ο ίδιος πίσω στην οικία του και να πληρώσει τα έξοδα διατροφής που έκαναν οι γονείς της όσο καιρό αυτή διέμενε σ' αυτούς. Ο Νικόλαος στη δίκη που έγινε, υποστήριξε ότι η ίδια εγκατέλειπε το σπίτι όταν αυτός απουσίαζε και πρόσθεσε ότι της έστελνε χρήματα για τη συντήρησή της. Η Χαριτείνη παραδέχτηκε ότι λάμβανε χρήματα από το Νικόλαο. Ο Νικόλαος τελικά δέχτηκε να την πάρει πίσω στο σπίτι του, με τον όρο η Χαριτείνη να μην αντιμιλάει στους γονείς του.

Οι λόγοι για τους οποίους ο Νικόλαος έδωσε τη Χαριτείνη από το σπίτι ήταν προφανώς πρώτον ότι αυτή απουσίαζε όταν αυτός έλειπε και δεύτερον ότι εκφραζόταν με απρέπεια προς τους γονείς του. Κατά τη διάρκεια της δίκης λύθηκε το ζήτημα της διατροφής που είχε εκθέσει η Χαριτείνη στην αγωγή της και δέχτηκε ο Νικόλαος να την πάρει στην οικία

---

³⁰⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί παραδοχής της Χαριτείνης υπό του συζύγου της Νικολάου Τάσκου αμαξιά. σ. 24.

του, θέτοντας την προαναφερθείσα προϋπόθεση ως όρο επιστροφής. Γι' αυτό λοιπόν το δικαστήριο ακύρωσε την αίτηση της ενάγουσας ως αβάσιμη και τη διέταξε να επιστρέψει στον άνδρα της.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Παντελή Νικολάου σχισματικού εκ του χωρίου Πάτελι.

Η παρούσα υπόθεση όπως και οι τρεις προηγούμενες, αφορά την εκδίωξη της γυναίκας από το σπίτι από τον άνδρα της. Συγκεκριμένα η Φανή το γένος Χαραλάμπους Μυλωθρού, ορθόδοξη χριστιανή, υπήκοο οθωμανή, κάτοικος της πόλεως της Φλωρίνης και τα οικιακά επαγγελλόμενη, κατέθεσε αγωγή την 19^η Φεβρουαρίου 1906 και με αρ. πρωτ. 238, στην οποία εξέθεσε τα εξής: η Φανή πριν από τέσσερα έτη παντρεύτηκε νόμιμα τον σχισματικό Παντελή, καταγόμενο από το χωριό Πάτελι, κάτοικο του Αρμενοχωρίου, υπήκοο οθωμανό και μπακάλη στο επάγγελμα, με τον οποίο απέκτησε ένα αγόρι. Όμως λίγους μήνες μετά τον ερχομό του γιου τους, επήλθαν έριδες και διχόνοιες μεταξύ του ζευγαριού, μη μπορώντας να ζήσουν πλέον με ομόνοια και αγάπη. Συνέπεια των παραπάνω ήταν ο Παντελής να διώξει τη Φανή από το σπίτι, η οποία βρισκόμενη σε απόγνωση κατέφυγε στο πατρικό της σπίτι μαζί με το παιδί της.

Η Φανή όμως δεν ήθελε να διαζευχθεί από τον Παντελή, γιατί δεν μπορούσε να συντηρήσει το τέκνο της, γι' αυτό και διέμενε ακόμα στον οίκο του πατέρα της. Στην αίτησή της ζήτησε όταν γίνει η δίκη, να λάβει την απαιτούμενη διατροφή γι' αυτήν και το παιδί της από το σύζυγό της. Σε περίπτωση όμως που ο σύζυγός της δεν εμφανιστεί στη συνεδρίαση, ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος τους και να καταδικαστεί ο Παντελής στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών της δίκης.

Η συνεδρίαση διεξήχθη την 23^η Φεβρουαρίου 1906 και σ' αυτή παρέστησαν αμφότεροι οι διάδικοι. Η μεν Φανή ανέπτυξε προφορικά αυτά που είχε εκθέσει στην αγωγή της και ζήτησε από το δικαστήριο να υποχρεωθεί ο σύζυγός της να κατοικήσει στην οικία της, ή αλλιώς να διαλυθεί ο γάμος τους. Ακόμα, σε σχετική ερώτηση του προέδρου αυτή απάντησε πως η στέψη τους έγινε από Βούλγαρο ιερέα, έτσι το δικαστήριο συνέστησε στον Παντελή να παραμένει στη Φλώρινα και να κατοικήσει στην οικία της γυναίκας του. Αυτός αρνήθηκε και απαιτούσε επίμονα η Φανή να τον ακολουθήσει εφόσον έχει στεφθεί από βούλγαρο ιερέα και συνεπεία αυτού ήταν υποχρεωμένη να τον ακολουθήσει σύμφωνα με το νόμο, καθώς «η γυνή οφείλει ακολουθείν τω ανδρί και παραμένειν εν τη κατοικία αυτού».

Το δικαστήριο ρώτησε αν έχουν να προσθέσουν οι δυο τους κάτι άλλο και αυτοί ζήτησαν τη διάλυση του γάμου τους. Σύμφωνα με το δικαστήριο η συμβίωσή τους είχε καταστεί πλέον αδύνατη, γι' αυτό και η συνεδρίαση έλαβε τέλος.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω: η συμφιλίωση του ανδρόγυνου ήταν αδύνατη, καθώς αμφότεροι αρνήθηκαν να κατοικήσουν ο ένας στο σπίτι του άλλου.

Το παιδί ως άρρεν άνηκε στον πατέρα του, όμως επειδή ήταν ανήλικο σύμφωνα με το νόμο έπρεπε να παραμείνει με τη μητέρα του και ν' ανατραφεί, μέχρι την ενηλικίωσή του³⁰⁶.

Η απαίτηση του εναγόμενου συζύγου ήταν δίκαιη να διαλυθεί ο γάμος εξ' υπαιτιότητας της συζύγου, καθώς αυτή δε συναίνεσε να τον ακολουθήσει.

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουν τον ηττώμενο των διαδίκων.

Για την υπόθεση του Παντελή και της Φανής το δικαστήριο αποφάσισε τα εξής:

Δέχτηκε την αίτηση της Φανής Μυλωθρού.

Διέλυσε το γάμο του Παντελή Νικολάου και της Φανής εξ' υπαιτιότητας αυτής.

Διέταξε ο ανήλικος υιός τους Στέφανος να μείνει με τη μητέρα του μέχρι την ενηλικίωσή του, και οι απαιτούμενες δαπάνες γι' αυτόν να καλυφθούν από τη Φανή.

Επέβαλε στη Φανή τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως³⁰⁷.

---

³⁰⁶ Σχετικά με την εξουσία που έχει ο πατέρας στα παιδιά του το Μ. Σ. αναφέρει: «Μόνο ο πατήρ κέκτηται την επί των τέκνων εξουσίαν, εξ' ής απορρέει και το δικαίωμα του παρ' εαυτώ εκτρέφειν τα τέκνα, η δε μήτηρ τότε μόνον προτιμάται να έχη τα τέκνα παρ' εαυτή, όταν δια την νηπιώδη αυτών ηλικίαν χρήζωσι της μητρικής περιθάλψεως». **Μ. Σ. 27 (1875)**. Γονέων και τέκνων σχέσεις, παρ. 3 Πατρική εξουσία, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 207.

³⁰⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Παντελή Νικολάου σχισματικού εκ του χωρίου Πάτελι. σ. 39-40.

Στην υπόθεση αυτή οι έριδες και οι διχόνοιες του ζευγαριού, οδήγησαν το σύζυγο να διώξει τη γυναίκα του από το σπίτι, η οποία βρήκε καταφύγιο στο πατρικό της σπίτι, μαζί με το ανήλικο παιδί της. Η ίδια επειδή δεν μπορούσε να συντηρήσει το παιδί, δε ζήτησε διαζύγιο από το σύζυγό της μέσω της αγωγής της, αλλά ζήτησε ο άνδρας της να της καλύψει τα έξοδα διατροφής αυτής και του παιδιού τους, κάτι που προβλεπόταν από το νόμο. Σε περίπτωση που αυτός δεν εμφανιζόταν στη δίκη, ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος τους εξ' υπαιτιότητας του συζύγου.

Κατά τη διάρκεια της δίκης, η ενάγουσα Φανή πρόσθεσε ότι θέλει ο αντιδίκος της Παντελής να υποχρεωθεί από το δικαστήριο να μείνει στην οικία της. Ο ίδιος αρνήθηκε κάτι τέτοιο. Επίσης έγινε γνωστό την ώρα της δίκης ότι το ζευγάρι στεφανώθηκε από Βουλγαρο ιερέα λόγω του ότι ο Παντελής ήταν σχισματικός³⁰⁸. Αυτό ενίσχυσε τη θέση του Παντελή να τον ακολουθήσει η γυναίκα του, σε συνδυασμό με το νόμο ο οποίος όριζε ότι η γυναίκα πρέπει ν' ακολουθεί τον άνδρα στην οικία του. Τελικά μετά από επιμονή των διαδίκων να διαζευχθούν, το δικαστήριο αποφάσισε τη διάζευξή τους, αφού η αρμονική συμβίωση έγινε πλέον αδύνατη.

Η Φανή κατέθεσε αγωγή με την οποία ζητούσε κάλυψη των εξόδων διατροφής και σε έσχατη περίπτωση τη διάζευξή της από τον σύζυγό της. Το δικαστήριο δέχτηκε την αγωγή της, δηλαδή διέζευξε το ζευγάρι, αλλά υπαίτια κατέστησε την ίδια για τη διάζευξη. Αυτό συνέβη γιατί το δικαστήριο βασίστηκε στο νόμο που όριζε ότι η γυναίκα πρέπει ν' ακολουθεί τον άνδρα της στην οικία του και σύμφωνα με το δικαστήριο, αυτή έπρεπε να υπακούσει τον άνδρα της και να τον ακολουθήσει στο σπίτι του. Παρατηρούμε λοιπόν ότι το δικαστήριο προέβη στη διάζευξη του ζεύγους λαμβάνοντας υπ' όψιν τους ισχύοντες νόμους και τη γνώμη των διαδίκων συζύγων που συναίνεσαν στη διάζευξή τους.

---

³⁰⁸ Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ι. Σ. σε πρωτόκολλό της αναφέρει πως «Απαγορεύονται τα μετά βουλγάρων σχισματικών συνοικέσια των ορθοδόξων». Πρ. Ι.Σ. 21 Ιανουαρίου 1880. Ετερόδοξοι, παρ. 1 Γάμοι μεθ' ετεροδόξων ήτοι μικτοί, κεφ. ε' μετά σχισματικών, ό.π., εις Θεοτοκά, σ. 362.

Απόφασις
περί διαζεύξεως των συζύγων Γιαννούλας Τρομάρα εκ Νεγοβανίου και
του Στέφου Τσολάκη εκ Φλωρίνης.

Η παρακάτω υπόθεση αφορά επίσης την εκδίωξη της συζύγου από το σπίτι και τη μη πρόνοια από το σύζυγό της για τη συντήρησή της. Η Γιαννούλα το γένος Χρήστου Τρομάρα από το Νεγόβανι, χριστιανή ορθόδοξη και υπήκοος οθωμανή, κατέθεσε αγωγή την 13^η Ιουνίου 1906 με αρ. πρωτ. 369, στην οποία εξέθεσε τα εξής: πριν από οκτώ μήνες εισήλθε νόμιμα σε δεύτερο γάμο με τον Στέφο Τσολάκη, χριστιανό ορθόδοξο, υπήκοο οθωμανό, εργάτη στο επάγγελμα και κάτοικο της συνοικίας Τσομλεκτσίδων της πόλεως Φλωρίνης. Πριν από δύο μέρες όμως ο σύζυγός της την έδιωξε από την οικία τους, αφήνοντάς την στο δρόμο, δίνοντας της τα λίγα έπιπλα και ρούχα που της ανήκαν και μη προνοώντας για τη διατροφή της.

Η Γιαννούλα ζήτησε από το δικαστήριο να πειστεί να μετανοήσει για τη διαγωγή του ο σύζυγός της και αν δεν συνέβαινε αυτό, να λαμβάνονταν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύονταν τα δικαιώματά της, καθώς η ίδια εγκυμονούσε στον έβδομο μήνα. Ο Μητροπολίτης παρέπεμψε την αγωγή της Γιαννούλας στο Πνευματικό Δικαστήριο και την ημέρα της δίκης η ίδια επεδίωξε μέσω της αγωγής της να την παραλάβει ο σύζυγος στην οικία του ή να καταδικαστεί να καταβάλλει τα έξοδα για τη διατροφή της, τους δύο πρώτους μήνες δύο οθωμανικές λίρες, μία για κάθε μήνα, τους υπόλοιπους μήνες μέχρι την ενηλικίωση του τέκνου που επρόκειτο να γεννηθεί μιάμιση λίρα Τουρκίας το μήνα γι' αυτήν και το κοινό τέκνο τους.

Στη δίκη που διεξήχθη τη 15^η Ιουνίου 1906 παρέστη μόνο η ενάγουσα Γιαννούλα, ο ενάγομενος παρά τη κλήτευσή του να προσέλθει στη δίκη, δεν παρουσιάστηκε. Η ενάγουσα ανέπτυξε προφορικά όσα είχε εκθέσει στην αγωγή της και ζήτησε την κατ' ερήμην έκδοση της απόφασης και την καταδίκη του αντιδίκου της στη πληρωμή των χρημάτων που δικαιούνταν με απόφαση προσωρινής εκτέλεσης. Το δικαστήριο πριν λάβει την τελική απόφαση έλαβε υπ' όψιν τα παρακάτω:

Λόγω του ότι ο εναγόμενος ενημερώθηκε για τη δίκη, αλλά δεν προσήλθε ήταν δικαστέα η κατ' ερήμην αγωγή αυτού σύμφωνα με το νόμο. (εμπορικόν Δικονόμ. Άρθρ. 67) και (Πατριαρχ. Δικον. Άρθρ. 207.203.77).

Η απαίτηση της Γιαννούλας να καταδικαστεί ο αντίδικός της Στέφος στην καταβολή των εξόδων διατροφής πρώτα για την ίδια και μετά για το τέκνο τους μέσω της αποφάσεως της προσωρινής εκτέλεσης, ήταν νόμιμη και προβλεπόμενη από το νόμο. (Πατριαρχ. Δικον. Τίτλος ε, Άρθρ. 514-520) και (Εμπορ. Δικον. Άρθρ. 61).

Επειδή ο εναγόμενος αρνήθηκε να προσέλθει στη δίκη ενώπιον του δικαστηρίου, προς το παρόν ήταν αδύνατη η αρμονική συμβίωση του ζευγαριού και αυτοί έπρεπε να τεθούν σε τοπική διάσταση προς σωφρονισμό του άνδρα. (Πατριαρχ. Δικονόμ. Άρθρ. 514).

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβάρυναν τον απολειπόμενο των διαδίκων.

Το δικαστήριο τελικώς αποφάσισε τα εξής:

Δέχτηκε εν μέρει την αγωγή της Γιαννούλας ως νόμιμη και βάσιμη.

Έθεσε αμφοτέρους τους διαδίκους σε τρίμηνο τοπικό χωρισμό από τραπέζης και κοίτης από την ημέρα της απόφασης.

Καταδίκασε τον Στέφο στην καταβολή της διατροφής για τη Γιαννούλα, για τους δύο πρώτους μήνες οκτώ μετζήτια, τέσσερα μετζήτια το μήνα, για τους υπόλοιπους μήνες εκατόν δέκα γρόσια για τη διατροφή της Γιαννούλας και του παιδιού τους.

Κήρυξε την παρούσα απόφαση προσωρινώς εκτελεστήν και επέβαλε στον Στέφο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και δίκης³⁰⁹.

Η παρούσα υπόθεση αφορούσε μια σύζυγο που την έδιωξε ο σύζυγός της από το σπίτι χωρίς ν' αναφέρονται ποιοι λόγοι τον οδήγησαν σ' αυτή την κίνηση. Η Γιαννούλα μια μέρα ξαφνικά έμεινε έξω από το σπίτι της, εκτεθειμένη και απροστάτευτη. Ο σύζυγός της δεν προνόησε για τη διατροφή και τη φροντίδα της, παρόλο που αυτή εγκυμονούσε. Γι' αυτό με την αίτησή της ζήτησε από το δικαστήριο να την παραλάβει ο σύζυγός της Στέφος πίσω στο σπίτι τους ή διαφορετικά να φροντίσει για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών της ίδιας και του παιδιού τους.

---

³⁰⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Γιαννούλας Τρομάρα εκ Νεγοβανίου και του Στέφου Τσολάκη εκ Φλωρίνης. σ. 41-43.

Ο Στέφος δεν παρέστη στη δίκη που διεξήχθη και έτσι το δικαστήριο έλαβε ερήμην αυτού τις απαραίτητες αποφάσεις. Βασιζόμενο στους νόμους δέχτηκε εν μέρει την αγωγή της Γιαννούλας, καθώς επέβαλε διαφορετικά ποσά για καταβολή της διατροφής της ίδιας και του παιδιού τους απ' αυτά που ζήτησε η Γιαννούλα. Επίσης επειδή η Γιαννούλα εγκυμονούσε δε διέζευξε το ζευγάρι, αλλά τους έθεσε σε τρίμηνο τοπικό χωρισμό από τραπέζης και κοίτης³¹⁰, μήπως βελτιωνόταν η σχέση τους και ο Στέφος την παραλάμβανε στην οικία του. Ο άλλος λόγος που δε τους διέζευξε το δικαστήριο ήταν ότι δεν αναφέρθηκαν συγκεκριμένοι λόγοι από τον απόντα σύζυγο στη δίκη, εξαιτίας των οποίων εκδιώχθηκε η Γιαννούλα από το σπίτι της. Επομένως το Πνευματικό δικαστήριο προσπάθησε με πιο ήπια μέσα, αλλά πάντα στηριζόμενο στη νομοθεσία να επανασυνδέσει το ανδρόγυνο, ώστε αυτό να μην χωρίσει.

---

³¹⁰ Για τον χωρισμό του ανδρόγυνου από τραπέζης και κοίτης έχει γίνει εκτενής λόγος στη σ. 55 της παρούσας εργασίας.

Απόφασις διαζυγίου της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα εκ Νεγοβάνης και του Στέφου Άγγελε Τσολάκη εκ Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών και υπηκόων οθωμανών.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών είναι καταγεγραμμένη και η δεύτερη συνεδρίαση του Πνευματικού δικαστηρίου, που διεξήχθη μετά από αίτηση που υπέβαλε η Γιαννούλα προς αυτό, καθώς ο σύζυγός της δεν κατέβαλε τα χρήματα που είχαν ορισθεί για τη διατροφή αυτής και του παιδιού της.

Η Γιαννούλα κατέθεσε νέα αγωγή την 24^η Σεπτεμβρίου 1906, στην οποία ανέφερε τα εξής: ενώ στη δίκη της 15^{ης} Ιουνίου το Δικαστήριο υποχρέωσε τον Στέφο να καταβάλλει το ορισθέν ποσό για τη διατροφή της Γιαννούλας και του τέκνου τους, αυτός αρνήθηκε να καταβάλλει αυτό, με αποτέλεσμα η Γιαννούλα να μην μπορεί να συντηρήσει τον εαυτό της και να είναι τελείως απροστάτευτη.

Γι' αυτό ζήτησε ξανά από τον Μητροπολίτη να παραπεμφθεί η αγωγή της στο αρμόδιο δικαστήριο, να παραστεί ο σύζυγός της στη δίκη και να την παραλάβει στην οικία του. Αν δεν την παραλάμβανε, ζήτησε να πληρώνει τακτικά τα έξοδα διατροφής της. Αν όμως ο Στέφος δεν παρευρισκόταν στη δίκη, ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος τους εξ' υπαιτιότητας του ίδιου.

Η συνεδρίαση έγινε την 27^η Σεπτεμβρίου 1906 στην οποία παρευρέθηκε μόνο η ενάγουσα. Η Γιαννούλα ζήτησε προφορικά ό,τι είχε δηλώσει και στην αγωγή της. Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω:

Η απουσία του εναγόμενου Στέφου για δεύτερη φορά από τη δίκη, έδειξε ότι αυτός σκόπευε να διαζευχθεί από τη Γιαννούλα.

Ήταν εμφανές πλέον ότι η ειρηνική τους συμβίωση ήταν αδύνατη.

Η απαίτηση της ενάγουσας Γιαννούλας να διαλυθεί ο γάμος της εξ' υπαιτιότητας του Στέφου ήταν δίκαιη, καθώς αυτός δεν ήθελε να την παραλάβει πίσω.

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβάρυναν τον ηττώμενο των διαδίκων.

Για τους παραπάνω λοιπόν λόγους το δικαστήριο:

Δέχτηκε ολόκληρη την αίτηση της Γιαννούλας ως νόμιμη και βάσιμη.

Κήρυξε διαζευγμένη τη Γιαννούλα από το σύζυγό της και της έδωσε την άδεια να τελέσει δεύτερο γάμο.

Κήρυξε την παρούσα απόφαση εκτελεστή και επέβαλε στον Στέφο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων εγγράφων³¹¹.

Παρά τη διεξαγωγή της πρώτης δίκης στα πλαίσια της οποίας επιβλήθηκε στο ζευγάρι τρίμηνος τοπικός χωρισμός και στον άνδρα της Γιαννούλας η καταβολή των εξόδων διατροφής, δεν υπήρξε καρποφόρο αποτέλεσμα όσον αφορά τη σχέση του ζευγαριού. Ο Στέφος δεν κατέβαλε το ορισθέν ποσό για τα έξοδα διατροφής της Γιαννούλας, γι' αυτό η ίδια αναγκάστηκε να υποβάλλει νέα αίτηση προς τη Μητρόπολη, με την οποία ζητούσε να γίνει νέα συνεδρίαση, κατά την οποία έπρεπε ο αντίδικός της να υποχρεωθεί να την παραλάβει στο σπίτι. Σε περίπτωση που αυτό δεν επιτυγχανόταν, ο Στέφος υποχρεωνόταν να καταβάλλει τα έξοδα διατροφής και στην έσχατη περίπτωση αν αρνούνταν αυτό, η Γιαννούλα ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος τους.

Στη δεύτερη συνεδρίαση δεν παρέστη πάλι ο Στέφος όπως και στην πρώτη, οπότε το δικαστήριο δίκασε ερήμην του την υπόθεση. Ήταν εμφανές από την πλευρά του Στέφου ότι δεν ήθελε να παραλάβει τη Γιαννούλα στην οικία του, οπότε και η συμβίωσή τους ήταν πλέον αδύνατη. Το δικαστήριο βασιζόμενο στο νόμο, δέχτηκε την απαίτηση της Γιαννούλας να διαζευχθεί από το σύζυγό της, καθώς αυτός αρνήθηκε επανειλημμένα να την παραλάβει στο σπίτι της. Επίσης της έδωσε την άδεια να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο.

Η τελική απόφαση του δικαστηρίου για το ανδρόγυνο ήταν δίκαιη και βασίστηκε στους ισχύοντες νόμους. Το δικαστήριο πρώτα εξάντλησε τα ηπιότερα μέσα συμφιλίωσης του ζεύγους (τρίμηνη τοπική διάσταση) και αφού αυτά δεν έφεραν το επιθυμητό αποτέλεσμα, πρόεβη στη διάζευξη του ζεύγους. Ακόμα, η παροχή άδειας από το δικαστήριο για τέλεση δεύτερου γάμου στη Γιαννούλα εξηγείται λόγω της κατάστασης στην οποία βρισκόταν η ίδια. Όντας εγκυμονούσα είχε περισσότερη ανάγκη φροντίδας και περιποίησης. Αυτή τη φροντίδα, καθώς και τη συντήρησή της μπορούσε να τα καλύψει ο πιθανός μελλοντικός σύζυγος. Ήταν σημαντικό για την Εκκλησία να μην γεννηθεί το παιδί απροστάτευτο και χωρίς πατέρα.

---

³¹¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις διαζυγίου της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα εκ Νεγοβάνης και του Στέφου Άγγελε Τσολάκη εκ Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών και υπηκόων οθωμανών. σ. 62-63.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Ευφημίας Κ. Λιώτα εκ Καστορίας και του Χρήστου Χ. Νίκου εκ Φλωρίνης.

Η παρούσα υπόθεση αφορά την εκδίωξη της γυναίκας από το σπίτι της. Η Ευφημία Λιώτα από την Καστοριά, χριστιανή ορθόδοξος και υπήκοος οθωμανή κατέθεσε αγωγή την 4^η Δεκεμβρίου 1906 με αρ. πρωτ. 506 προς το δικαστήριο στην οποία εξέθετε τα εξής: τον Ιούνιο του ίδιου έτους παντρεύτηκε με τον Χρήστο Νίκου, χριστιανό ορθόδοξο, υπήκοο οθωμανό, αγγειοπλάστη, κοντά στην ηλικία των 65 ετών και καταγόμενο από την Φλώρινα. Μετά το γάμο τους η Ευφημία έλαβε έγγραφο από τον Χρήστο, το οποίο ανέφερε πως σε περίπτωση θανάτου του ίδιου ή διαζεύξεως εξ' υπαιτιότητος αυτού, η Ευφημία Λιώτα θα δικαιούταν να λάβει από την περιουσία του ή από τον ίδιο το ποσό των (30) τριάντα λιρών Τουρκίας.

Όμως από τη στιγμή που η Ευφημία έγινε σύζυγος του Χρήστου, ο Χρήστος υπακούοντας τον γιο του Λάζαρο προσπαθούσε με ποικίλα και αισχρά μέσα να την αναγκάσει να φύγει από το σπίτι, γιατί ο Λάζαρος ως μοναχογιός ένιωθε αδικημένος από το γάμο του πατέρα του με την Ευφημία. Επίσης της ανακοίνωσε πως δεν τη ήθελε πια και η ίδια να αναζητήσει την τύχη της έξω από το σπίτι του. Η Ευφημία ακόμα, ανέφερε στην αγωγή της ότι παρά τις συμβουλές του Μητροπολίτη, ο Χρήστος συνέχισε ν' ακούει τον γιο του και να επιμένει στην εκδίωξη της ίδιας από το σπίτι. Επιπλέον η δήλωση του άνδρα να φύγει η γυναίκα του από το σπίτι και να ζητήσει άλλον άνδρα, παρείχε το δικαίωμα στη γυναίκα να διαζευχθεί από τον άνδρα της.

Η Ευφημία λοιπόν ζήτησε από τον Μητροπολίτη Μογλενών και Φλωρίνης να παραπέμψει την αγωγή της στο Πνευματικό Δικαστήριο και κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της δίκης, να γινόταν δεκτή η αγωγή της, να διαλυόταν ο γάμος της με τον Χρήστο και ο ίδιος να υποχρεωνόταν να καταβάλλει το προικώ ποσό των 30 λιρών και την πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη στις 8 Δεκεμβρίου 1906 και σ' αυτή παρέστησαν αμφότερα τα διάδικα μέρη αυτοπροσώπως. Η ενάγουσα Ευφημία ανέπτυξε προφορικά όσα ανέφερε στην αγωγή της. Ο εναγόμενος Χρήστος σε σχετική ερώτηση του δικαστηρίου απάντησε πως άκουσε τις συμβουλές αυτού και παρέλαβε την Ευφημία στην οικία του, συμβιώνοντας μαζί της με πλήρη αρμονία και ησυχία, χωρίς να ενοχλεί η ίδια ούτε τον ίδιο, ούτε τον γιο του Λάζαρο. Η ίδια όμως έβρισκε αφορμές

για να δυσαρεστείται ώστε να παραλάβει το συμφωνηθέν 30 λιρο ποσό της προίκας. Το δικαστήριο για τελευταία φορά πρότεινε στους συζύγους να ομονοήσουν και να ζήσουν το υπόλοιπο του βίου τους με αρμονία και αγάπη. Ο εναγόμενος όμως δήλωσε ότι αφού και η αντίδικός του ζήτησε διάζευξη και ο ίδιος πλέον επιθυμεί αυτό.

Το δικαστήριο μετά την ακρόαση των διαδίκων έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω:

Όπως φάνηκε από την τελευταία ομολογία του Χρήστου, λόγω της απρεπούς συμπεριφοράς του προς την Ευφημία, επιζητούσε εμφανώς την απομάκρυνσή της από το σπίτι του.

Λόγω της διάλυσης του γάμου εξ' υπαιτιότητας του ίδιου, οφείλει σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο να δώσει στην Ευφημία το 30 λιρο προικώο ποσό.

Τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουν τον ηττώμενο των διαδίκων.

Έτσι λοιπόν το δικαστήριο αποφάσισε παμψηφεί:

Δέχτηκε την αγωγή της Ευφημίας ως νόμιμη και βάσιμη.

Διέλυσε τον γάμο της Ευφημίας και του Χρήστου εξ' υπαιτιότητας του ανδρός.

Καταδίκασε τον εναγόμενο Χρήστο στην καταβολή των δικαστικών εξόδων και τελών και στην καταβολή του υποσχεθέντος 30 λιρου προικώου ποσού στην Ευφημία, το οποίο μετρήθηκε εκείνη τη μέρα³¹².

Η εν λόγω υπόθεση αφορά την εκδίωξη της συζύγου από το σπίτι, λόγω προστριβών, που οφείλονταν στον υιό του συζύγου της. Η Ευφημία νυμφεύθηκε τον Χρήστο ο οποίος ήταν 65 ετών και μετά τον γάμο τους ο ίδιος δήλωσε εγγράφως ότι η Ευφημία θα δικαιούνταν 30 λίρες Τουρκίας είτε σε περίπτωση θανάτου του, είτε σε περίπτωση διάζευξής τους εξ' υπαιτιότητας του ίδιου. Ο υιός του Λάζαρος ένιωθε αδικημένος από το γάμο του πατέρα του και με διάφορα μέσα προσπαθούσε να τον πείσει να διώξει την Ευφημία από το σπίτι. Η Ευφημία αντιλαμβανόμενη αυτά, θέλησε να διαζευχθεί από τον Χρήστο και να πάρει το ποσό που της άνηκε.

---

³¹² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Ευφημίας Κ. Λιώτα εκ Καστορίας και του Χρήστου Χ." Νίκου εκ Φλωρίνης. σ. 44-45.

Κατά τη διεξαγωγή της δίκης ο Χρήστος υποστήριξε πως εφήρμοσε όσα του πρότεινε το δικαστήριο και παρέλαβε την Ευφημία σπίτι του, αλλά θεώρησε πως η ίδια έβρισκε αφορμές για να δυσαρεστείται με σκοπό να λάβει το υποσχεθέν ποσό. Επίσης δήλωσε πως μετά από όσα προηγήθηκαν και ο ίδιος ήθελε πλέον τη διάζευξη από την Ευφημία.

Το δικαστήριο κρίνοντας από τα λεγόμενα των διαδίκων, αντιλήφθηκε πως ο Χρήστος ήταν υπαίτιος της διάλυσης του γάμου του με την Ευφημία, αφού δεν ήθελε πια να επανασυνδεθεί μαζί της. Γι' αυτό και τον υποχρέωσε να της δώσει το ποσό που της είχε υποσχεθεί, αφού ο γάμος τους διαλύθηκε εξ' υπαιτιότητας του ίδιου και αυτό ήταν γραμμένο στο έγγραφο που είχε λάβει η Ευφημία από τον ίδιο. Η αρνητική εικόνα που είχε ο γιος του Λάζαρος για την Ευφημία, οι διαβολές που τους έβαζε ώστε αυτή ν' αναγκαστεί να φύγει από το σπίτι και η τελική ομολογία του Χρήστου που ήταν αρνητική να την παραλάβει στο σπίτι του, καθόρισαν την τελική απόφαση του δικαστηρίου.

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί διαζεύξεως των συζύγων Κάτως το γένος Ανδρέου Κοριτσέου και Γιωβάν Νάϊδου εκ Καλλινίκης.

Η τελευταία υπόθεση εκδίωξης της γυναίκας από το σπίτι από το σύζυγό της, αφορά ένα ζευγάρι από την Καλλινίκη. Η Κάτω κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο στις 20 Απριλίου 1902, επειδή ο σύζυγός της Γιωβάν την έδιωξε αναίτια από το σπίτι, εγκαταλείποντάς την απροστάτευτη στους δρόμους χωρίς καμία υλική και ηθική βοήθεια. Το δικαστήριο μετά το πέρας της συνεδρίασης της 29^{ης} Απριλίου έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω: πράγματι η Κάτω όπως αποδείχτηκε, όταν εκδιώχθηκε από την οικία του συζύγου της έμεινε απροστάτευτη. Ο εναγόμενος Γιωβάν μετά την απομάκρυνση της Κάτως συζούσε παράνομα με γυναίκες ελευθέρων ηθών. Παρά την τρίμηνη διάσταση στην οποία τέθηκαν οι σύζυγοι, παρακαλούσαν μετά το πέρας αυτής το δικαστήριο να τους διαζεύξει.

Μετά από ώριμη σκέψη το δικαστήριο **δέχτηκε την αίτηση της εναγούσης ως νόμιμη και βάσιμη.**

Διέλυσε τον υφιστάμενο γάμο την Κάτως και του Γιωβάν εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων.

Επέβαλε στους δύο πρώην συζύγους να καταβάλλουν τα δικαστικά έξοδα της παρούσης αποφάσεως και αυτά των διαλυτηρίων εγγράφων που ανέρχονταν σε 400 γρόσια³¹³.

Στην υπόθεση αυτή η Κάτω εκδιώχθηκε αναίτια από την οικία του συζύγου της Γιωβάν και έμεινε απροστάτευτη στο δρόμο χωρίς υλική και ηθική βοήθεια. Γι' αυτό ζήτησε διάζευξη από τον Γιωβάν, ο οποίος όταν έφυγε η Κάτω από το σπίτι συζούσε στην οικία του με γυναίκες ελευθέρων ηθών. Επίσης το δικαστήριο πριν προβεί στη διάζευξή τους, τους έθεσε σε τρίμηνη τοπική διάσταση, η οποία όμως δεν έφερε θετικό αποτέλεσμα. Τα μέλη του δικαστηρίου λαμβάνοντας υπ' όψιν τους τα παραπάνω αποφάσισαν να διαζεύξουν το ζευγάρι εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων. Αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι σε συνεδρίαση

---

³¹³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί διαζεύξεως των συζύγων Κάτως το γένος Ανδρέου Κοριτσέου και Γιωβάν Νάϊδου εκ Καλλινίκης. σ. 22.

της Ι. Σ. διατυπώθηκε πως «Ο νόμος δεν υποχρεοί την γυναίκα ν' ακολουθήση τον σύζυγον αυτής, όταν ούτος υβρίζη τον συζυγικόν οίκον συζών εν αυτώ παρανόμως μετά ξένων γυναικών»³¹⁴. **Ι. Σ. 115 (1892)**. Επομένως η γυναίκα δεν ήταν υποχρεωμένη να ανέχεται τον άνδρα της ο οποίος συζούσε στο σπίτι τους με ανήθικες γυναίκες. Βέβαια σ' αυτή την υπόθεση ο Γιωβάν πρώτα έδιωξε την Κάτω και μετά έφερε στο σπίτι του γυναίκες. Δεν παύει όμως να μην τίμησε το γάμο του, αφού άνευ λόγου έδιωξε τη γυναίκα του. Το ερώτημα που γεννάται σ' αυτή την υπόθεση είναι γιατί το δικαστήριο θεώρησε υπαίτιους και τους δύο για τη διάλυση του γάμου τους.

---

³¹⁴ Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 268.

Οι επόμενες υποθέσεις που ακολουθούν, σχετίζονται με την εγκατάλειψη της γυναίκας από το σύζυγό της για διαφορετικούς λόγους. Οι περισσότερες αφορούν εγκατάλειψη της γυναίκας από τον άνδρα, λόγω μετάβασης του ίδιου στα ξένα.

Πνευματικόν Δικαστήριον
επί της υποθέσεως Λαζάρου Αθανασίου και της συζύγου του Θωμαΐς.

Η πρώτη υπόθεση του Κώδικα διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, αφορά την εγκατάλειψη της γυναίκας στο πατρικό της από το σύζυγό της. Η Θωμαΐς Λαζάρου το γένος Γεωργίου Αλέξου, οθωμανή και τα οικιακά επαγγελλόμενη, κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο την 8^η Οκτωβρίου 1901 με αρ. Πρωτ. 115 στην οποία ανέφερε πως ο σύζυγός της Λάζαρος, υπήκοος οθωμανός και ψωμάς στο επάγγελμα την εγκατέλειψε στο πατρικό της σπίτι, μη θεωρώντας την γυναίκα του.

Στις 12 Οκτωβρίου διεξήχθη δίκη στην οποία η ενάγουσα Θωμαή εκπροσωπήθηκε από τον αδερφό της Νικόλαο, καθώς η ίδια ήταν ασθενής και ο εναγόμενος Λάζαρος παρέστη αυτοπροσώπως. Ο Νικόλαος αιτήθηκε την παραδοχή της αγωγής της αδερφής του και την παραλαβή της ίδιας στο σπίτι από τον Λάζαρο. Ακόμα πρόσθεσε ότι επειδή στο ίδιο σπίτι μένει προσωρινά η αδερφή του Λάζαρου, η Θωμαή είναι αδύνατο να μένει εκεί, καθώς η αδερφή του γίνεται η αιτία να ψυχραίνονται οι σχέσεις της ίδιας με τον σύζυγό της Λάζαρο. Οπότε η ίδια πρότεινε στο συζυγό της μέσω του αντιπροσώπου αδερφού της αν η αδερφή του δεν φύγει από το σπίτι, να νοικιάσει ο Λάζαρος άλλο σπίτι. Επίσης, επειδή ο αντίδικος επιβουλεύεται τη ζωή της, η ενάγουσα ζήτησε ενώπιον μαρτύρων να συζητήσουν πλέον με ομόνοια και αγάπη. Ο εναγόμενος αντέκρουσε όσα ειπώθηκαν στη δίκη λέγοντας ότι ποτέ δεν επιβουλεύτηκε τη ζωή της Θωμαής και ποτέ δεν είπε πως δεν τη θεωρεί σύζυγό του, απλώς την έφερε στον πατέρα της να μείνει για λίγο καιρό. Ακόμα χαριεντιζόμενος τη φοβέριζε για να σωφρονισθεί, καθώς δεν εκτελούσε τακτικά τις οικιακές εργασίες και δεν έδειχνε τον απαιτούμενο σεβασμό στην ηλικιωμένη και τυφλή μητέρα του. Επιπλέον τόνισε πως για πολλούς και διάφορους λόγους δεν μπορεί να νοικιάσει άλλο σπίτι για να κατοικήσουν μόνοι τους.

Το δικαστήριο αφού έλαβε υπ' όψιν του τη δικογραφία και το γεγονός ότι ο Λάζαρος παρόλο που εγκατέλειψε τη σύζυγό του στο πατρικό της σπίτι, κατάλαβε το λάθος του αποφάσισε τα εξής:

Δέχτηκε την αγωγή της Θωμαΐδος ως νόμιμη και βάσιμη.

Υποχρέωσε τον Λάζαρο να απομακρύνει από το σπίτι τον γαμπρό της αδερφής του και την ίδια, να παραλάβει την Θωμαή στο σπίτι ή αλλιώς να νοικιάσει άλλο σπίτι.

Επέβαλε στον εναγόμενο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης απόφασης που ήταν 35 αργυρά γρόσια³¹⁵.

Στην υπόθεση αυτή η Θωμαΐς εγκαταλείφθηκε από το σύζυγό της Λάζαρο στο πατρικό της σπίτι επειδή αυτός δεν τη δεχόταν ως σύζυγό του και μέσω της αγωγής που κατέθεσε στο δικαστήριο, ζήτησε την παραλαβή της στο σπίτι. Η διαφωνία της Θωμαΐς με τον Λάζαρο ήταν ότι αυτή δεν μπορούσε να μένει άλλο στο σπίτι, λόγω της αδερφής του Λάζαρου που έμεινε εκεί προσωρινά και προκαλούσε τριβές στο ανδρόγυνο. Παράλληλα η Θωμαή ενώπιον μαρτύρων ζήτησε από το Λάζαρο να εγγυηθεί ότι όταν αυτή επιστρέψει στο σπίτι, θα ζήσουν με αγάπη και ομόνοια. Ο Λάζαρος αντέκρουσε όσες μαρτυρίες κατατέθηκαν στη διάρκεια της δίκης, υποστηρίζοντας πως ποτέ δεν την αρνήθηκε από γυναίκα του και με πειρακτικό ύφος υποστήριξε πως την άφησε στον πατέρα της γιατί έπρεπε να γίνει πιο τακτική στις οικιακές εργασίες και να σέβεται περισσότερο την ηλικιωμένη μητέρα του. Το δικαστήριο εν τέλει βασιζόμενο στους νόμους, θεώρησε σωστό να επιστρέψει η Θωμαή στο σπίτι με τον Λάζαρο, καθώς αυτός μετάνιωσε για την κίνησή του να στείλει τη Θωμαή στο πατρικό της. Βέβαια έθεσε όρους κατά την επιστροφή της Θωμαΐς. Παρακάτω θα παρουσιαστεί η επόμενη δίκη που διεξήχθη δύο χρόνια αργότερα, επειδή ο Λάζαρος δε δέχτηκε να παραλάβει τη Θωμαή σπίτι, λόγω ανικανότητας αυτής να εκτελέσει τα οικιακά της καθήκοντα.

---

³¹⁵ Κώδης αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως Λαζάρου Αθανασίου και της συζύγου του Θωμαΐς. σ. 5-6.

Απόφασις

διαζεύξεως των συζύγων Λαζάρου και Θωμαΐδος Αθανασίου εκ Φλωρίνης.

Την 5^η Φεβρουαρίου 1903, συνήλθε το Εκκλησιαστικό Δικαστήριο της Ι. Μ. Μογλενών και Φλωρίνης, για να συνεχίσει την εκδίκαση της υπόθεσης των διαδίκων Λαζάρου και Θωμαΐδος, μετά από αίτηση του πληρεξούσιου αδερφού της Νικολάου. Ο Νικόλαος αιτήθηκε την απόδοση των ορισθέντων χρημάτων της διατροφής στην αδερφή του από τον Λάζαρο, καθώς ο αντίδικός της αρνήθηκε να την παραλάβει σπίτι³¹⁶, παρά τις προσπάθειες του δικαστηρίου. Ο Λάζαρος ζήτησε διάζευξη από τη Θωμαή λόγω ανικανότητας αυτής να επιτελέσει τα οικιακά της καθήκοντα.

Το δικαστήριο πριν λάβει την τελική απόφαση έλαβε υπ' όψιν του τα παρακάτω:

Η συμβίωση του ζεύγους έγινε πλέον αδύνατη, αφού εξαντλήθηκαν όλα τα μέσα πειστικότητας εδώ και δύο έτη και αφού προηγήθηκαν έξι συνεδριάσεις.

Η Θωμαή φάνηκε ότι είχε στη συμπεριφορά της κάποια δόση ανοησίας, με αποτέλεσμα να ψυχρανθούν οι σχέσεις των συζύγων και ν' αρνείται ο Λάζαρος να τη δεχτεί για σύζυγό του.

Το τέκνο τους βρισκόταν με το Λάζαρο, όταν το δικαστήριο το απομάκρυνε από την Θωμαή.

Η Θωμαή δικαιούνταν να λάβει 390 γρόσια για τα έξοδα διατροφής της.

Έχοντας ως βάση τα παραπάνω, το δικαστήριο αποφάσισε:

Δέχτηκε την αίτηση του Λαζάρου ως νόμιμη.

Κήρυξε διαλελυμένο το γάμο του Λαζάρου και της Θωμαής εξ' υπαιτιότητας του Λαζάρου.

Διέταξε το τέκνο να το παραλάβει ο πατέρας του.

Όρισε τη νόμιμη προθεσμία για χρήση του ένδικου μέσου της έφεσης.

Επέβαλε στο Λάζαρο την καταβολή των δικαστικών εξόδων που ήταν 240 γρόσια.

---

³¹⁶ Σε περίπτωση που ο άνδρας αρνείται να παραλάβει τη γυναίκα του στο συζυγικό οίκο, είναι υποχρεωμένος να της καλύψει τα έξοδα διατροφής της, στα οποία συμπεριλαμβάνονται η κατοικία, η τροφή, ο ματισμός και το κοινό τέκνο του ζευγαριού, αν υπάρχει. **Ι. Σ. 90 (1889). Διατροφή, παρ. 1, Διατροφή εν γένει, εις Θεοτοκά ό.π., σ. 327-328.**

Υποχρέωσε το Λάζαρο να καταβάλει στη Θωμαή τα 390 ορισθέντα γρόσια της διατροφής³¹⁷.

Παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες του δικαστηρίου να συμφιλιώσει το ζευγάρι, ο Λάζαρος δεν δέχτηκε στο σπίτι του τη Θωμαή, καθώς υποστήριξε πως αυτή δεν ήταν ικανή να εκτελεί επιμελώς τις οικιακές εργασίες του σπιτιού. Έτσι ο αδερφός της Νικόλαος ζήτησε τα χρήματα που ορίστηκαν για τη διατροφή της Θωμαής μέσω αίτησης που κατέθεσε προς το δικαστήριο. Απ' ότι φάνηκε, η ανικανότητα της Θωμαής στην εκτέλεση των οικιακών εργασιών ήταν η πραγματική αιτία διάζευξης του ζευγαριού. Ο Λάζαρος γι' αυτό το λόγο την έστειλε στο πατρικό της σπίτι, ίσως για να συμμορφωθεί και ν' αλλάξει συμπεριφορά. Εξάλλου το ομολόγησε στην πρώτη δίκη καλύπτοντάς το με πειρακτικό ύφος, πως για να την δεχτεί ξανά στο σπίτι, απαιτούσε η ίδια να διορθώσει αυτό το αρνητικό στοιχείο. Επίσης στην απόφαση του Λάζαρου να διαζευχθεί τη Θωμαή, έπαιξε ρόλο η ανοησία από την οποία διακατεχόταν η συμπεριφορά της, όπως τελικώς αποδείχθηκε.

Γι' αυτούς λοιπόν τους λόγους το δικαστήριο αποφάσισε να διαζεύξει τους εν λόγω συζύγους, θεωρώντας ως υπαίτιο τον Λάζαρο. Βασιζόμενο στο νόμο, έδωσε το τέκνο τους υπό την επιμέλεια του Λαζάρου, επειδή ήταν αγόρι και επέβαλε στο Λάζαρο την κάλυψη των εξόδων διατροφής της Θωμαής που ήταν 390 γρόσια, λόγω του ότι αυτός την εγκατέλειψε και σύμφωνα με το νόμο έπρεπε να τη συντηρήσει³¹⁸.

---

³¹⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις διαζεύξεως των συζύγων Λαζάρου και Θωμαΐδος Αθανασίου εκ Φλωρίνης. σ. 17-18.

³¹⁸ Σύμφωνα με το νόμο, αν ο άνδρας είναι υπαίτιος της λύσης του γάμου «υποχρεούται εις διατροφήν της τέως συζύγου του...». **Μ. Σ. 34 (1885)**. Διατροφή, παρ. 1, Διατροφή εν γένει, εις Θεοτοκά ό.π., σ. 326.

Πνευματικόν Δικαστήριον

Η συγκεκριμένη υπόθεση που αφορά την εγκατάλειψη της γυναίκας από τον σύζυγό της, πιστοποιήθηκε από σχετικό γράμμα που έστειλε η εφοροεπιτροπή και η δημογεροντία της Ορθόδοξης κοινότητας Σοροβιτσόβου στο δικαστήριο. Το γράμμα στάλθηκε την 29^η Απριλίου 1902 με αρ. πρωτ. 126 και πιστοποιούσε πως ο Πέτρος Γέλε Χατζίου εγκατέλειψε πριν οκτώ έτη τη σύζυγό του Σοφία Παπαμιχαήλ απροστάτευτη και χωρίς καμία χρηματική βοήθεια. Επειδή η εγκατάλειψη της γυναίκας από τον άνδρα της αποτελούσε αναμφισβήτητη αιτία διαζυγίου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, **το δικαστήριο στη δίκη της 4^{ης} Μαΐου δέχτηκε την αίτηση της Σοφίας ως νόμιμη.**

Ακόμα, αποφάσισε τη διάλυση του γάμου της Σοφίας με τον Πέτρο. Επέβαλε στον Πέτρο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της δίκης που ήταν 65 γρόσια³¹⁹.

Στην υπόθεση αυτή ο σύζυγος εγκατέλειψε την γυναίκα του προ οκταετίας, χωρίς να μεριμνήσει γι' αυτήν από ηθικής και υλικής άποψης. Η Εφοροεπιτροπή και η Δημογεροντία της περιοχής όπου διέμεναν οι διάδικοι, πιστοποίησαν με γράμμα την εγκατάλειψη της Σοφίας από τον σύζυγό της Πέτρο.

Το δικαστήριο βασιζόμενο στην εγκύκλιο της Ι. Σ. της 6^{ης} Ιουνίου 1882 και στις διατάξεις της Εκκλησίας (επί Μανουήλ Β' του πατριαρχεύσαντος περί τα μέσα του 19^{ου} αι.) αποφάσισε τη διάζευξη του ζευγαριού. Η Ι. Σ. ανέφερε ρητά στην εγκύκλιό της πως «αν παρέλθουν πέντε έτη και ο σύζυγος δεν έχει δώσει σημεία ζωής, ούτε έχει δείξει ενδιαφέρον για τη σύζυγό του, η γυναίκα μπορεί να διαζευχθεί απ' αυτόν αν το επιθυμεί³²⁰». Ακόμα έλαβε υπ' όψιν του την Πατρ. Εγκύκλιο του 1661, στην οποία αποφασίστηκε «πως πλέον η γυναίκα μπορούσε να διαζευχθεί από τον άνδρα της μετά την παρέλευση τριών ετών από την εγκατάλειψή της και όχι πέντε, όπως ίσχυε μέχρι πρότινος. Επίσης

---

³¹⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον. σ. 18.

³²⁰ Εγκύκλιος Π. και Σ. 6 Ιουνίου 1882, «περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναίκας υπό του ανδρός επί τριετίαν», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 293-294.

μπορούσε να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο. Αιτία αυτής της τροποποίησης ήταν ο πιθανός ψυχικός κλονισμός της γυναίκας και ανάγκη κάλυψης των υλικών αναγκών της»³²¹. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι στην απόφαση του δικαστηρίου δεν συμπεριλήφθηκε η δυνατότητα τέλεσης δεύτερου γάμου για τη Σοφία, απλά επικυρώθηκε η διάζευξή της από τον Πέτρο.

---

³²¹ Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74. Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269.

Απόφασις
περί διαζεύξεως των συζύγων Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη και
Φιλίππου Χρήστου αμφοτέρων εκ Φλωρίνης ορμωμένων.

Η Αναστασία Μάντσιου Κοζάρη κατέθεσε αγωγή για διάζευξη την 28^η Νοεμβρίου 1905 προς το Εκκλησιαστικό Δικαστήριο της Ι. Μ. Μογλενών και Φλωρίνης, στην οποία εξέθετε πως πριν από έξι έτη ο σύζυγός της Φίλιππος Χρήστου την εγκατέλειψε μόνη και απροστάτευτη με το παιδί τους, χωρίς να προνοήσει για τη συντήρησή της. Επίσης όλα αυτά τα χρόνια ο Φίλιππος δεν έστειλε κάποια επιστολή για να δηλώσει πού βρισκόταν.

Το δικαστήριο έλαβε σοβαρά υπ' όψιν του τα όσα εξέθεσε η Αναστασία στην αγωγή της, βασιζόμενο πρωτίστως στην Πατριαρχική και Συνοδική διάταξη του 1611 επί Πατρ. Κ/πόλεως Νεοφύτου Β' που ανέφερε επί λέξει πως: «...ει τις γυνή έχουσα άνδρα νόμιμον αποδημούντα και ου φροντίζοντα επαναστραφήναι προς αυτήν εντός τριετίας και μόνης και συνοικήσαι μετ' αυτής και αυτή υπό ενδείας στενοχωρουμένη και κινδυνεύουσα ψυχικώς θελήση την απ' αυτού διάζευξιν είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη απ' αυτού, και έχει επ' αδείας εις έτερον απιδείν έννομον γάμον παρ' ουδενός εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύτω³²²» και στην Πατρ. Διάταξη του 1882 επί Πατρ. Ιωακείμ Γ' η οποία ανέφερε πως: « οι σύζυγοι δια της πολυχρονίου απουσίας και αδιαφορίας ωθούσι τας συζύγους εις την ανάγκην του απαιτήσαι παρά της εκκλησιαστικής αρχής την από των τοιούτων διάζευξιν». «Εντελλόμεθα τη αυτής αρχιερωσύνη όπως εν τοιαύτη περιπτώσει λαμβάνη καθηκόντως υπ' όψιν την αίτησην της εναγούσης γυναικός και ενεργή αρμοδίως τα δέοντα....». «Εάν δε μήτε ο ανήρ εμερίμνησεν εν τω διαστήματι της αποδημίας αυτού προσηκόντως περί της συζύγου, και η γυνή προβάλη παράπονα και αιτήσηται την διάζευξιν αρκεί τριετία (κατά την επί Πατριάρχου Νεοφύτου του Β' γενομένην συνοδικήν απόφασιν, εν έτει 1611) προς παραδοχήν της αγωγής αυτής και τακτικήν διαδικασίαν³²³.

---

³²² Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269. Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74.

³²³ Εγκύκλιος Π. και Σ. 6 Ιουνίου 1882, «περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναικός υπό του ανδρός επί τριετίαν», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 293-294.

Δευτερευόντως το δικαστήριο στηρίχθηκε στο νόμο της Πατρ. Νομολογίας του Θεοτοκά στη σελ. 266, που βασιζόταν στις παραπάνω Συνοδ. Διατάξεις και ανέφερε πως: «ει τις γυνή έχουσα άνδρα νόμιμον αποδημούντα και μη φροντίζοντα επαναστραφήναι προς αυτήν εντός τριετίας μόνης και συνοικήσαι μετ' αυτής... είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη παρ' αυτού και έχει επ' αδείας εις έτερον απιδείν γάμον έννομον...³²⁴», και έτσι αποφάσισε τη διάζευξη της Αναστασίας από τον Φίλιππο. Επίσης η κλήση για την παρουσία του Φιλίππου στη δίκη, δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Εκκλ. Αληθείας όπως όριζε ο νόμος, επειδή ήταν άγνωστο το μέρος διαμονής αυτού³²⁵, όμως ο ίδιος δεν αποκρίθηκε σ' αυτή. Γι' αυτό το δικαστήριο προέβη στις εξής ενέργειες βασιζόμενο στο νόμο³²⁶.

Κήρυξε διαλελυμένο το γάμο της Αναστασίας και του Φιλίππου εξ' υπαιτιότητος αυτού.

Εξέδωσε παραστατικό κανονικού διαζυγίου στην Αναστασία.

Έδωσε την άδεια στην Αναστασία να τελέσει νόμιμα δεύτερο γάμο³²⁷.

---

³²⁴ Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266.

³²⁵ Στην Π. και Σ. Εγκύκλιο της 6^{ης} Ιουνίου 1882, αναφέρονται σχετικά με την άγνωστη διαμονή του άνδρα και την κοινοποίηση της δικαστικής κλήσης τα παρακάτω: «Αγνώστου δ' ούσης της διαμονής του ανδρός, δεί κοινοποιείν δια των εφημερίδων την αγωγήν και προσκαλείν τον σύζυγον εις δίκην, τιθεμένης και αύτις ρητώς διμήνου ή τετραμήνου προθεσμίας επί τη δίκη...». Εγκύκλιος Π. και Σ. 6 Ιουνίου 1882, «περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναικός υπό του ανδρός επί τριετίαν», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 294.

³²⁶ Όσον αφορά την παρουσία ή μη του ανδρός στη δίκη, ίσχυαν τα παρακάτω σύμφωνα με την Εγκύκλιο του 1882: «...εάν ούτος παραστή εις την δίκην, προβήσεται πάντως το περί αυτήν πνευματικόν δικαστήριον εις τακτικήν διαδικασίαν και ενεργήσει ότι οι ιεροί νόμοι περί τούτου διακελεύονται, εάν δε αρνηθή παραστήναι, ή δείξη ασύγγνωστον αδιαφορίαν δικάσει ερήμην και κοινοποιήσει νομίμως την απόφασιν, ορίζον συνάμα και δίμηνον ή τρίμηνον επ' ανακοπή ή αναψηλαφήσει ή και εφέσει προθεσμίαν, μεθ' ήν παρελθούσαν ματαίως, δύναται αδιαστάκτως εκδούναι και το διαζύγιον». Εγκύκλιος Π. και Σ. 6 Ιουνίου 1882, «περί διαζυγίου λόγω εγκαταλείψεως της γυναικός υπό του ανδρός επί τριετίαν», εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 294.

³²⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη και Φιλίππου Χρήστου αμφοτέρων εκ Φλωρίνης ορμωμένων. σ. 32-33.

Αυτό που παρατηρείται στην υπόθεση αυτή είναι ότι το δικαστήριο τήρησε κατά γράμμα τους ισχύοντες νόμους και διέζευξε το ζευγάρι. Ακόμα, εξέδωσε και το διαζευκτήριο έγγραφο του ζευγαριού³²⁸, ως αποδεικτικό της διάζευξής τους, το οποίο μπορούσε η Αναστασία να το χρησιμοποιήσει όπου της ζητούνταν.

---

³²⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Διαζύγιον. σ. 33-34.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Νικολάου Διβίτκου σχισματικού εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου.

Η Φανή Χαραλάμπους κάτοικος Φλωρίνης, χριστιανή ορθόδοξη, οθωμανή υπήκοος και τα οικιακά επαγγελλόμενη, κατέθεσε έγγραφη αγωγή προς το δικαστήριο την 4^η Ιανουαρίου 1906 με αρ. πρωτ. 189, στην οποία εξέθετε τα παρακάτω: πριν από επτά περίπου έτη συζευχθηκε νόμιμα τον Νικόλαο Διβίτκο σχισματικό, καταγόμενο από το Αρμενοχώρι, υπήκοο οθωμανό και εργάτη στο επάγγελμα με τον οποίο έζησε για τέσσερα έτη. Από το γάμο τους προήλθε ένα παιδί, το οποίο πριν λίγους μήνες απεβίωσε απροσδόκητα. Μετά την παρέλευση των τεσσάρων ετών, ο Νικόλαος εγκατέλειψε την Φανή και ακολούθησε τους Βούλγαρους λησταντάρτες, διαμένοντας σε άγνωστο μέρος της Βουλγαρίας, μη φροντίζοντας για τη συντήρηση της ίδιας. Η Φανή λοιπόν βασιζόμενη στο νόμο που επέτρεπε στη γυναίκα να ζητήσει διάζευξη για εγκατάλειψή της επί τριετίαν, ζήτησε από το Μητροπολίτη Άνθιμο να παραπέμψει την υπόθεσή της στο Πνευματικό δικαστήριο της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, ώστε κλητευθεί μέσω των εφημερίδων ο Νικόλαος, να παραστεί ενώπιον του δικαστηρίου και να γίνει δεκτή η αγωγή της. Σε περίπτωση που ο Νικόλαος δεν παρευρισκόταν στη δίκη, η Φανή ζήτησε να διαλυθεί ο γάμος τους ερήμην αυτού και ο Νικόλαος να καταδικασθεί στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη στις 2 Φεβρουαρίου 1906 και σ' αυτή παρέστη μόνο η ενάγουσα. Ο εναγόμενος δεν εμφανίστηκε στη δίκη, παρόλο που κλητεύθηκε τρεις φορές μέσω των εφημερίδων «Κων/πολις» και «Αλήθεια Θεσσαλονίκης». Η ενάγουσα ζήτησε διάζευξη από το σύζυγό της προσκομίζοντας και πιστοποιητικό υπογεγραμμένο από τρεις ορθόδοξους χριστιανούς κατοίκους Φλωρίνης, τον Ναούμ Ηλία Σαπουντζή, τον Ιωαν. Ζήση και τον Δημ. Βαλάκα, που πιστοποιούσε ότι πράγματι ο Νικόλαος πριν από τρία έτη ασπάστηκε το σχίσμα και ακολούθησε τους Βούλγαρους λησταντάρτες, διαμένοντας σε άγνωστο τόπο, χωρίς να είναι γνωστό αν ζει.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του πρώτον την κλήτευση στην οποία δεν ανταποκρίθηκε ο Νικόλαος και το πιστοποιητικό των προαναφερθέντων κατοίκων της Φλωρίνης. Δεύτερον έλαβε υπ' όψιν το ότι ο Νικόλαος ασπάστηκε το σχίσμα εγκαταλείποντας τη γυναίκα του

για τρία έτη και ότι ήταν άγνωστο αν αυτός ήταν εν ζωή. Γι' αυτούς τους λόγους αποφάσισε:

Να δεχτεί την αγωγή της Φανής Χαραλάμπους.

Να διαλύσει τον γάμο του Νικολάου και της Φανής εξ' υπαιτιότητος αυτού και να επιβάλλει στο Νικόλαο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως, των διαλυτηρίων εγγράφων και αυτά της κλήτευσης των εφημερίδων³²⁹.

Στην υπόθεση αυτή συναντούμε εγκατάλειψη της γυναίκας από τον άνδρα της, λόγω προσχώρησής του στο βουλγαρικό σχίσμα. Ο Νικόλαος με το που ασπάσθηκε το σχίσμα, εγκατέλειψε τη σύζυγό του απροστάτευτη και κατέφυγε σε άγνωστο μέρος της Βουλγαρίας με τους Βούλγαρους λησταντάρτες, χωρίς να δώσει σημεία ζωής. Εύλογα η Φανή αιτήθηκε διάζευξη από το δικαστήριο, αφού είχε μείνει χωρίς προστασία και φροντίδα και δεν γνώριζε αν ο Νικόλαος ζούσε. Ακόμα για να είναι έγκυρη η αγωγή της προσκόμισε έγγραφο που πιστοποιούσε την προσχώρηση του Νικολάου προ τριετίας στο σχίσμα, τη διαμονή του σε άγνωστο μέρος και τη μη ένδειξη σημείων ζωής.

Το δικαστήριο ορθώς έλαβε υπ' όψιν του τα παραπάνω και αποφάσισε βασιζόμενο στην Πατρ. και Συνοδ. Διάταξη του 1611 και 1882 να διαζεύξει το ζευγάρι. Το μόνο που δεν αναφέρθηκε στην υπόθεση είναι η παραχώρηση άδειας στη Φανή για τέλεση δεύτερου νόμιμου γάμου από το δικαστήριο.

---

³²⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Νικολάου Διβίτκου σχισματικού εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου. σ. 37-38.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου εκ Φλωρίνης ορμωμένων.

Η Θωμαή το γένος Δημητρίου Μυλωθρού, υπήκοος οθωμανή, χριστιανή ορθόδοξη, επαγγελλόμενη τα οικιακά και προερχόμενη από την πόλη της Φλωρίνης, κατέθεσε έγγραφη αγωγή προς το δικαστήριο την 29^η Νοεμβρίου 1907, στην οποία εξέθετε τα εξής: πριν από τέσσερα χρόνια νυμφεύθηκε νόμιμα με τον Χαράλαμπο Ναούμ Τσιμέρκο επίσης κάτοικο Φλωρίνης, ορθόδοξο χριστιανό, υπήκοο οθωμανό και εργάτη στο επάγγελμα, με τον οποίο έζησε αρμονικά για λίγο χρονικό διάστημα. Ξαφνικά όμως κάποια μέρα ο Χαράλαμπος απεδήμησε κρυφά στην Αμερική και εγκατέλειψε τη Θωμαή απροστάτευτη, μένοντας σε άγνωστο μέρος εδώ και τρία χρόνια. Η Θωμαή βρισκόμενη σε απελπισία, γύρισε στο πατρικό της σπίτι, αφού δεν μπορούσε πλέον να συντηρείται στο σπίτι του άνδρα της. Στην αγωγή της λοιπόν ζήτησε να την παραλάβει ο Χαράλαμπος με χαρά στο σπίτι του ή να υποχρεωθεί να καταβάλλει τα έξοδα διατροφής της όσο διάστημα αυτός απουσίαζε στην Αμερική. Τέλος αν αυτός δεν προσερχόταν στη δίκη, η Θωμαή ζήτησε από το δικαστήριο να διαλυθεί ο γάμος τους και να καταδικασθεί ο αντίδικός της, στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών της δίκης.

Η δίκη διεξήχθη στις 29 Νοεμβρίου 1907 και σ' αυτή παρέστη μόνο η ενάγουσα. Ανεγνώσθη επιστολή του εναγόμενου που έστειλε στην αδερφή του, στην οποία έγραφε πως θεωρεί διαζευγμένη τη συζυγό του Θωμαή και πως μετά την επιστροφή του από την Αμερική δεν τη δέχεται πλέον για σύζυγό του, γιατί αυτή άρπαξε τα οικιακά του επίπλα και τα πήγε στο πατρικό της σπίτι μια νύχτα, κατά τη διάρκεια της απουσίας του. Η ενάγουσα από την άλλη ζητούσε τη διάλυση του γάμου, στηριζόμενη στην επιστολή που έστειλε ο Χαράλαμπος στην αδερφή του Ελένη και τα αδέρφια του.

Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του πρώτον ότι η συμβίωση του ζεύγους ήταν πλέον αδύνατη, λόγω του σταλθείσας επιστολής του Χαραλάμπους προς τ' αδέρφια του, στην οποία αρνούνταν για σύζυγό του τη Θωμαή. Δεύτερον η επί τρία έτη εγκατάλειψη της συζύγου χωρίς τη παραμικρή φροντίδα αποτελούσε νόμιμη αιτία διαζυγίου υπέρ της γυναίκας. Τρίτον η απαίτηση του εναγόμενου να διαλυθεί ο γάμος εξ' υπαιτιότητας της Θωμαής, λόγω της αρπαγής των επίπλων του από την ίδια στο σπίτι του πατέρα της, δεν ήταν νόμιμη.

Έτσι αποφάσισε τα παρακάτω:

Δέχτηκε την αγωγή της Θωμαής Μυλωθρού ως βάσιμη. Διέλυσε το γάμο της Θωμαής και του Χαραλάμπους Τσιμέρκου εξ' υπαιτιότητας της Θωμαής και επέβαλε σ' αυτή τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και του διαλυτηρίου εγγράφου³³⁰.

Σ' αυτή την υπόθεση ο σύζυγος εγκατέλειψε κρυφά τη σύζυγό του και απεδήμησε για τα ξένα. Η σύζυγος έμεινε μόνη και απροστάτευτη για τρία έτη και κατέφυγε στο πατρικό της σπίτι, όπου ήταν το μόνο μέρος που μπορούσε να βρει υποστήριξη. Με την αγωγή που κατέθεσε στο δικαστήριο, η Θωμαή ζήτησε να την παραλάβει ο συζυγός της στο σπίτι τους ή να καταβάλλει τα έξοδα διατροφής της όσο καιρό ήταν απών. Τελευταία της επιθυμία ήταν να διαλυθεί ο γάμος τους, αν ο Χαράλαμπος δεν ερχόταν στη δίκη.

Πράγματι ο ίδιος δεν εμφανίστηκε σ' αυτή, όμως ανεγνώσθηκε μια επιστολή του που είχε στείλει στα αδέρφια του που έλεγε πως δεν θεωρεί πλέον τη Θωμαή σύζυγό του, γιατί αυτή μετέφερε τα έπιπλα του σπιτιού του στο πατρικό της σπίτι όταν αυτός έλειπε στα ξένα. Το δικαστήριο αφού ακροάστηκε όσα ειπώθηκαν στη συνεδρίαση αποφάσισε να διαζεύξει το ζευγάρι, καθώς ο Χαράλαμπος, αλλά και η Θωμαή ήταν αποφασισμένοι να διαζευχθούν.

Η τριετής εγκατάλειψη της Θωμαής από τον Χαράλαμπο αποτέλεσε ισχυρό επιχείρημα της Θωμαής για διάζευξή της απ' αυτόν, καθώς συγκαταλεγόταν στις αιτίες διάζευξης σύμφωνα με τους νόμους³³¹, σε αντίθεση με το επιχείρημα του Χαράλαμπου που αφορούσε τη μεταφορά των επίπλων του στο πατρικό της Θωμαής απ' αυτή και το δικαστήριο δεν το έλαβε σοβαρά υπ' όψιν του.

---

³³⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου εκ Φλωρίνης ορμωμένων. σ. 54-55.

³³¹ Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων/πόλεως, Θεοφάνους Ιερουσαλήμ και 22 αρχιερέων μηνί Μαΐω ζριθ' (1611). Γεδεών Καν. Διατάξεις Β', σ. 74. Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 269. Αναφορά στην ίδια απόφαση συναντούμε και στο Πατρ. και Συνοδικό Γράμμα. Γρ. Π. Σ. Ιανουάριος 1793. Εγκατάλειψις της γυναικός υπό του ανδρός και τανάπαλιν, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 266.

Απόφασις
περί διαζεύξεως των συζύγων Στοϊάν Μήτσε εξ' Αρμενοχωρίου και της
Άννης Ηλία κατοίκου της ενορίας Άνω Τσιφλίκη της πόλεως Φλωρίνης
αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών.

Η Άννη το γένος Ηλία, ορθόδοξη χριστιανή, υπήκοος οθωμανή, ασχολούμενη με τα οικιακά και κάτοικος της ενορίας Άνω Τσιφλίκη της πόλης της Φλωρίνης κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο με ημερομηνία 16 Φεβρουαρίου 1908 και αρ. πρωτ. 899 στην οποία κατέθεσε τα εξής: πριν από έξι χρόνια συζεύχθηκε νόμιμα με τον Στοϊάν Μήτσε, ορθόδοξο χριστιανό, υπήκοο οθωμανό και κάτοικο του χωριού Αρμενοχωρίου, ο οποίος την 15^η Οκτωβρίου 1907 έστειλε μια επιστολή στην Άννη που έγραφε πως πλέον τη θεωρούσε διαζευγμένη και ξένη, καθώς και τα δύο τους τέκνα απεβίωσαν, το αγόρι πριν δύο έτη, ενώ το κορίτσι πριν μισό έτος. Γι' αυτό το λόγο την εγκατέλειψε πριν τρία έτη εντελώς απροστάτευτη. Η Άννη μέσω της αγωγής της ζήτησε από τον Μητροπολίτη να γίνει δεκτή η αγωγή της στη δίκη, να διαλυθεί ο γάμος της με τον Στοϊάν και σε περίπτωση που αυτός δεν προσέλθει στη δίκη, να δικαστεί ερήμην αυτού η υπόθεση και ο ίδιος να καταδικασθεί στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη στις 16 Φεβρουαρίου 1908 και σ' αυτή παρέστη αυτοπροσώπως μόνο η ενάγουσα. Ο εναγόμενος έστειλε μια επιστολή που έγραφε πως πλέον θεωρούσε την Άννη διαζευγμένη αφενός λόγω του ανήθικου βίου της και αφετέρου λόγω της άρνησης του πεθερού του να γράψει ως προίκα στο όνομά της οικία του που είχε υποσχεθεί.

Το δικαστήριο αφού έλαβε υπ' όψιν του τη δικογραφία, το γράμμα του Στοϊάν, την επιβεβαίωση του εφημέριου της ενορίας της ενάγουσας σχετικά με τον ανήθικο βίο της Άννης και το ενδεχόμενο της εξόμωσής της, διασκέφθηκε τα εξής με βάση το νόμο:

Ο Στοϊάν δεν θεωρούσε πλέον την Άννη για σύζυγό του μέσω των επιστολών του.

Την εγκατέλειψε εντελώς απροστάτευτη για τρία χρόνια για τους προαναφερθέντες λόγους.

Και η Άννη ήθελε πλέον διάζευξη από τον Στοϊάν, βασιζόμενη στις επιστολές του συζύγου της, ώστε ν' αποφευχθούν χειρότερα γεγονότα.

Επομένως το δικαστήριο αποφασισε τα παρακάτω:

Δέχτηκε την αγωγή της Άννης ως νόμιμη.

Διέζευξε τον Στοϊάν και την Άννη εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων και επέβαλε και στους δύο τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης δίκης και των διαλυτηρίων εγγράφων³³².

Στην υπόθεση αυτή ο σύζυγος εγκατέλειψε τη σύζυγό του λόγω του θανάτου των δύο τέκνων τους, όπως της έγραψε στην πρώτη επιστολή που της έστειλε. Ο Στοϊάν έφυγε από το σπίτι και εγκατέλειψε την Άννη μόνη και χωρίς να φροντίσει για τη συντήρησή της για τρία χρόνια. Έτσι η Άννη μη μπορώντας ν' ανταπεξέλθει στις καθημερινές ανάγκες, κατέθεσε αγωγή προς το δικαστήριο μέσω της οποίας ζητούσε να διαλυθεί ο γάμος της και να καταδικασθεί ο αντίδικος σύζυγός της στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Πράγματι ο Στοϊάν δεν προσήλθε στη δίκη, οπότε το δικαστήριο έλαβε την τελική απόφαση ερήμην αυτού. Όμως ο Στοϊάν έστειλε και δεύτερη επιστολή η οποία έλεγε πως δεν θεωρούσε την Άννη για σύζυγό του, πρώτον γιατί η ίδια είχε ανήθικο βίο και δεύτερον γιατί ο πεθερός του αρνούσαν να γράψει στην Άννη ως προίκα το σπίτι του που της υποσχέθηκε. Στη δεύτερη επιστολή άλλαξε η αιτία εγκατάλειψης της Άννης από τον Στοϊάν. Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του τη δεύτερη επιστολή και τον εφημέριο της ενορίας της Άννης και κατέληξε στην τελική απόφαση. Αξίζει να σημειωθεί πως παρά την επιβεβαίωση για τον ανήθικο βίο της Άννης από τον εφημέριο ιερέα, το δικαστήριο έδωσε μεγαλύτερη σημασία στην επί τρία έτη εγκατάλειψη της Άννης από τον σύζυγό της, γι' αυτό διέζευξε το ζευγάρι.

Το δικαστήριο όπως αναφέρει και στο πρωτότυπο κείμενο αρχικά βασίστηκε στο νόμο κατά τον οποίο ο άνδρας οφείλει να συντηρεί τη σύζυγό του³³³. Έπειτα βασίστηκε στο νόμο που έχει προαναφερθεί σε προηγούμενες υποθέσεις πως αν ο σύζυγος δεν φροντίζει για τη συντήρηση της γυναίκας, αυτή μπορεί να ζητήσει διάζευξη απ' αυτόν. Επίσης έλαβε υπ' όψιν ότι και η Άννη ζητούσε τη διάζευξη επίμονα, μετά

---

³³² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Στοϊάν Μήτσε εξ Αρμενοχωρίου και της Άννης Ηλία κατοίκου της ενορίας Άνω Τσιφλίκη της πόλεως Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών. σ. 56-57.

³³³ «Ο σύζυγος ως φέρων τα βάρη του γάμου, οφείλει να διατρέφει την σύζυγον αυτού». Βασ. 107 παρ. 3 (29.1), Αρμ. παρ. 6 (2.3). Διατροφή, παρ. 2 Ευθύνη του συζύγου προς διατροφήν αυτού, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 328. Και σε άλλο σημείο γίνεται λόγος για τη διατροφή της συζύγου από το σύζυγο: « Συνεστώτος του γάμου ο ανήρ οφείλει ίνα χορηγή τη γυναικί αυτού ανάλογον προς την κοινωνικήν αυτής κατάστασιν διατροφήν». Μ. Σ. 107 (1888). Διατροφή, παρ. 1 Διατροφή εν γένει, εις Θεοτοκά, ό.π., σ. 327.

άκουσε όσα ήταν γραμμένα στις επιστολές του Στοϊάν. Θεώρησε λοιπόν σωστό να διαζεύξει το ζευγάρι, θεωρώντας υπαίτιους αμφοτέρους για τη διάλυση του γάμου τους, τον μεν Στοϊάν για την τριετή εγκατάλειψη της Άννης, τη δε Άννη για τον ανήθικο βίο της.

Απόφασις

περί διαζεύξεως της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου και του αντιδίκου αυτής συζύγου Τράϊτζε Ηλία αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Κλεστίνης.

Η Γεωργία το γένος Στεφάνου Παύλου, χριστιανή ορθόδοξη, υπήκοος οθωμανή, επαγγελλόμενη τα οικιακά και καταγόμενη από το χωριό Κλέστινα, κατέθεσε την 8^η Δεκεμβρίου 1907 αγωγή με αρ. Πρωτ. 845, στην οποία εξέθεσε τα εξής: πριν από οκτώ έτη νυμφεύθηκε τον συγχωριανό της Τράϊτζε Ηλία, ορθόδοξο χριστιανό, υπήκοο οθωμανό και εργάτη στο επάγγελμα. Όμως ξαφνικά μετά την παρέλευση μικρού χρονικού διαστήματος από το γάμο τους, ο Τράϊτζε εγκατέλειψε τη Γεωργία απροστάτευτη και έφυγε σε κάποιο μέρος της Ρουμανίας, χωρίς να φροντίσει για τη συντήρησή της και χωρίς να δώσει σημεία ζωής. Η Γεωργία ζήτησε από τον Μητροπολίτη να παραπέμψει την αγωγή της στο δικαστήριο και να γίνει αυτή δεκτή. Ακόμα, αιτήθηκε να ειδοποιηθεί ο Τράϊτζε μέσω των εφημερίδων, λόγω της άγνωστης διαμονής του ώστε να παρευρεθεί στη δίκη και αν δεν προσέλθει να διαλυθεί ερήμην αυτού ο γάμος τους και να καταδικασθεί στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη στις 10 Δεκεμβρίου 1907 και σ' αυτή παρέστη μόνο η ενάγουσα, η οποία ανέπτυξε προφορικά όσα είχε εκθέσει στην αγωγή της. Επίσης η Γεωργία προσκόμισε ένα πιστοποιητικό υπογεγραμμένο στις 8 Δεκεμβρίου από τον ιερέα του χωριού και από τους προκρίτους της Κλεστίνης που πιστοποιούσε ότι πράγματι ο Τράϊτζε πριν οκτώ έτη ανεχώρησε προς άγνωστο μέρος της Ρουμανίας, μη προνοώντας για τη συντήρηση της Γεωργίας και μη δίνοντας σημεία ζωής. Το δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν του τη δικογραφία, τη μη προσέλευση του Τράϊτζε στη δίκη και το πιστοποιητικό του ιερέα και των ευϋπόληπτων κατοίκων της Κλεστίνης.

Από τη δικογραφία έγινε σαφές ότι ο Τράϊτζε εγκατέλειψε τη Γεωργία πριν από οκτώ έτη και δεν φρόντισε καθόλου γι' αυτή. Το γεγονός αυτό με βάση το νόμο παρείχε το δικαίωμα στη Γεωργία να ζητήσει διάζευξη από τον Τράϊτζε, όπως και το έπραξε, δικαιολογημένα κατά την πεποίθηση του δικαστηρίου. Η μη ένδειξη σημείων ζωής τόσα έτη ενίσχυσε την απόφαση της Γεωργίας για διάζευξη.

Έτσι το δικαστήριο **δέχτηκε την αίτηση της Γεωργίας ως νόμιμη.**

Διέζευξε τον Τράϊτζε Ηλία και τη Γεωργία Στεφ. Παύλου εξ' υπαιτιότητος του Τράϊτζε.

Επέβαλε στον Τράϊτζε τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως³³⁴.

Στη συγκεκριμένη υπόθεση ο σύζυγος εγκατέλειψε τη σύζυγό του μετά από μικρό χρονικό διάστημα του έγγαμου βίου τους χωρίς να φροντίσει για τη διατροφή και τη συντήρησή της. Η πολυετής απουσία του Τράϊτζε από το συζυγικό οίκο σε συνδυασμό με την άγνοια της συζύγου του για το αν αυτός βρίσκεται εν ζωή, οδήγησαν τη Γεωργία να αιτηθεί τη διάλυση του γάμου της, ενώπιον του δικαστηρίου. Ο Τράϊτzes παρά την κλήτευσή του δεν παρέστη στη δίκη, οπότε το δικαστήριο έλαβε ερήμην αυτού την τελική απόφαση. Το πιστοποιητικό στο οποίο είχαν κατατεθεί τα ίδια γεγονότα με εκείνα που κατέθεσε η Γεωργία προφορικά στη διάρκεια της δίκης, λειτούργησε ως ισχυρό τεκμήριο για το δικαστήριο, καθώς ήταν υπογεγραμμένο από τον ιερέα και τους προκρίτους της Κλεστίνης.

Τελικά η απόφαση του δικαστηρίου να διαζεύξει τον Τράϊτζε και τη Γεωργία ήταν δίκαιη και νόμιμη, αφού η εγκύκλιος των ετών 1882 και 1611, έδινε το δικαίωμα στην επί τριετίαν εγκαταληφθείσα γυναίκα να διαζευχθεί από τον άνδρα της.

---

³³⁴ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλετών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου και του αντιδίκου αυτής συζύγου Τράϊτζε Ηλία αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Κλεστίνης. σ. 58-59.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Κόλε Μήτσε σχισματικού και της Μποζιάνης το γένος Νάτσε Μπόσκου ορθοδόξου χριστιανής αμφοτέρων υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Φλωρίνης.

Η Μποζιάννα το γεν. Νάτσε Μπόσκου, ορθόδοξη χριστιανή, υπήκοος οθωμανή, επαγγελλόμενη τα οικιακά και προερχόμενη από τη συνοικία Άνω Τσιφλίκη της πόλεως της Φλωρίνης, κατέθεσε αγωγή την 21^η Ιανουαρίου 1908, στην οποία ανέφερε τα παρακάτω: πριν από τρία έτη συζεύχθηκε νόμιμα τον Κόλε Μήτσε, σχισματικό, από το χωριό Νεβολιάνη, υπήκοο οθωμανό και εργάτη στο επάγγελμα, που διέμενε στη Φλώρινα. Όμως μετά το πέρας λίγων μηνών, ο Κόλες άρχισε να δημιουργεί έριδες και διχόνοιες στο γάμο του με τη Μποζιάννα και λίγο μετά την εγκατέλειψε μαζί με την ηλικιωμένη μητέρα του στο σπίτι τους και απεδήμησε στην Αμερική. Η μητέρα του Κόλε ακούγοντας τις προτροπές του υιού της, εκφραζόταν με αισχρά λόγια και πίεζε την Μποζιάννα με πολλούς τρόπους προκειμένου να την εξαναγκάσει να φύγει από το σπίτι. Όσπου μια μέρα της είπε κατά τα γραφόμενα του υιού της πως αυτός δεν την επιθυμεί πλέον σπίτι του και να πάει να βρει αλλού την τύχη της. Η Μποζιάννα βρισκόμενη σε απελπισία, κατέφυγε στο πατρικό της σπίτι, αφήνοντας πίσω όλα τα προικία ενδύματά της.

Από το δικαστήριο αιτήθηκε να γίνει δεκτή η αγωγή της, να προσέλθει ο Κόλες στη δίκη και σε περίπτωση απουσίας του να διαλυθεί ο γάμος τους ερήμην αυτού και να καταδικασθεί αυτός στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων και τελών.

Η δίκη διεξήχθη στις 26 Ιανουαρίου 1908 και σ' αυτή παρέστη μόνο η ενάγουσα. Ο εναγόμενος όντας σχισματικός, παρά την κλήτευση δεν εμφανίστηκε. Η ενάγουσα ανέπτυξε προφορικά αυτά που είχε εκθέσει στην αγωγή της, ότι δηλαδή ο Κόλες την εγκατέλειψε απροστάτευτη και η πεθερά της την έδιωξε από το σπίτι, καταφεύγοντας η ίδια στον πατέρα της. Ο πατέρας της όμως δε μπορούσε να τη συντηρεί άλλο, λόγω της πενίας και της πολυμελούς οικογένειας που είχε να θρέψει.

Το δικαστήριο βασίστηκε στη δικογραφία, στην απουσία του εναγομένου από τη δίκη και στο ότι το ζευγάρι νυμφεύθηκε από Βούλγαρο ιερέα, για να λάβει την τελική του απόφαση. Ακόμα τα μέλη του δικαστηρίου έλαβαν υπ' όψιν τους πως τη διάλυση του γάμου την υποκινούσε και την επιζητούσε ο Κόλες όπως δήλωσε μέσω της μητέρας του, επομένως η συμβίωση του ζευγαριού ήταν πλέον αδύνατη.

Έτσι λοιπόν ο πρόεδρος και τα μέλη του δικαστηρίου αποφάσισαν:
Να δεχτούν την αγωγή της Μποζιάνας ως νόμιμη και βάσιμη.
Να διαλυθεί ο γάμος της Μποζιάνας και του Κόλε εξ' υπαιτιότητας αυτού.
Να καταβάλλει ο Κόλες τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως³³⁵.

Η υπόθεση αυτή είναι η τελευταία υπόθεση διάζευξης λόγω εγκατάλειψης της γυναίκας από το σύζυγό της που συναντάται στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης. Ο Κόλες εγκατέλειψε την Μποζιάνα και την μητέρα του αποδημώντας για την Αμερική, αφού προηγουμένως δημιούργησε έριδες στη σχέση του με τη Μποζιάνα. Η πεθερά της Μποζιάνας, ακούγοντας τον υιό της, προσπάθησε με κάθε τρόπο να διώξει τη Μποζιάνα από το σπίτι, ώσπου αυτή αναγκάστηκε να καταφύγει στο πατρικό της σπίτι. Όμως η συντήρηση από τον πατέρα της Μποζιάνας ήταν δύσκολη, λόγω της πολυμελούς οικογένειας που αυτός είχε να θρέψει και των οικονομικών δυσχερειών που αντιμετώπιζαν. Γι' αυτό η Μποζιάνα αιτήθηκε διάζευξη μέσω της αγωγής της, η οποία έγινε δεκτή από το δικαστήριο.

Το δικαστήριο λαμβάνοντας υπ' όψιν του όλα τα τεκμήρια και τα γεγονότα διέζευξε το ζευγάρι, στηριζόμενο στις Πατρ. Εγκυκλίους του 1611 και του 1882 που έχουν αναφερθεί αναλυτικά σε παραπάνω υποθέσεις, οι οποίες κατοχύρωναν το δικαίωμα της εγκαταλειφθείσας γυναίκας να ζητήσει διαζύγιο από τον άνδρα της, αν αυτός απουσίαζε επί τριετίαν. Επιπλέον ήταν εμφανές πως και η μάνα και ο υιός δεν ήθελαν την Μποζιάνα στο σπίτι, για λόγους που δεν αναφέρονταν μέσα στην υπόθεση. Αυτοί ήταν που υποκινούσαν σε μεγάλο βαθμό τη διάζευξη.

Αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι πως ο γάμος της Μποζιάνας και του Κόλε, τελέστηκε από Βούλγαρο ιερέα, καθώς ο Κόλες ήταν σχισματικός. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Ι. Σ. απαγορεύονταν τα συνοικέσια μεταξύ ορθοδόξων και βουλγάρων σχισματικών³³⁶. Ωστόσο το εν λόγω ζευγάρι το πάντρεψε Βούλγαρος ιερέας. Επομένως ο γάμος της Μποζιάνας και του Κόλε ήταν άκυρος σύμφωνα με την Εκκλησία,

---

³³⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Κόλε Μήτσε σχισματικού και της Μποζιάνης το γένος Νάτσε Μπόσκου ορθοδόξου χριστιανής αμφοτέρων υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Φλωρίνης, σ. 60-61.

³³⁶ Πρ. Ι.Σ. 21 Ιανουαρίου 1880. Ετερόδοξοι, παρ. 1 Γάμοι μεθ' ετεροδόξων ήτοι μικτοί, κεφ. ε' μετά σχισματικών, ό.π., εις Θεοτοκά, σ. 362.

ακόμα και μετά την τέλεσή του. Η άρνηση του Κόλε να παρευρεθεί στη δίκη, ανέδειξε τις διαφορές που υπήρχαν μεταξύ ορθοδόξων και σχισματικών.

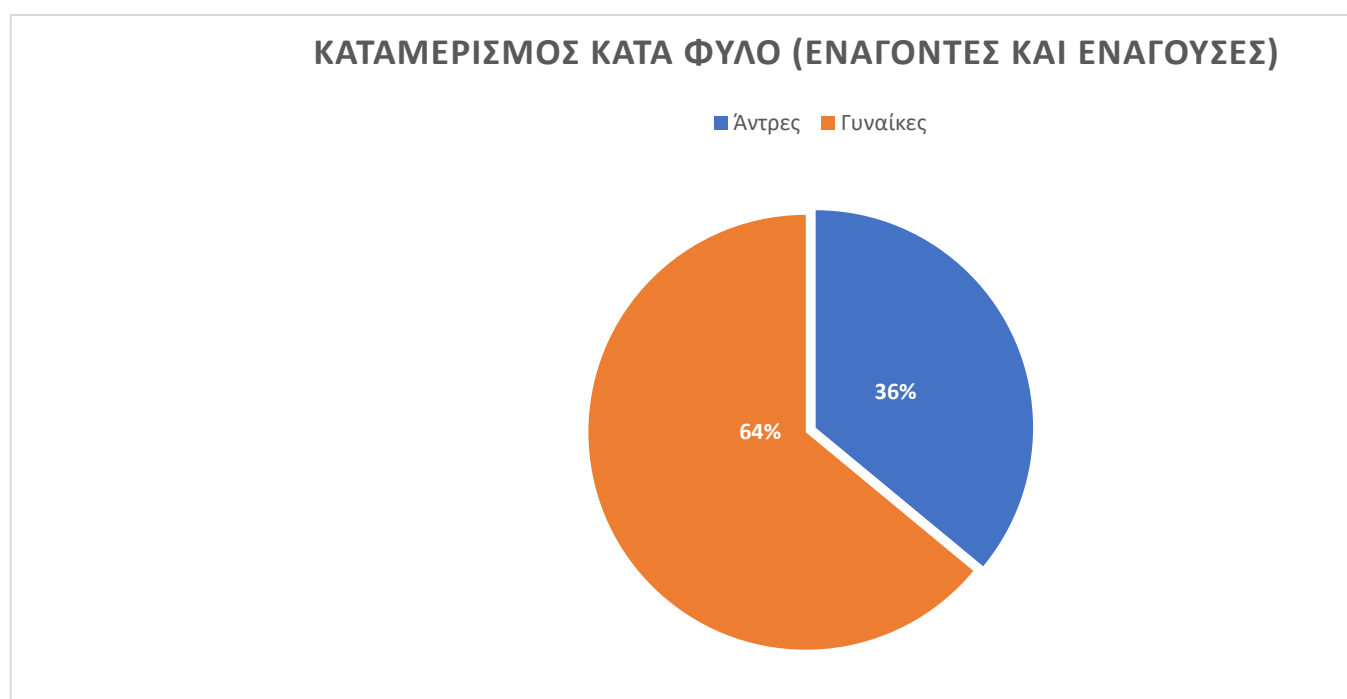
Από τις υποθέσεις που αφορούσαν διάζευξη λόγω εγκατάλειψης της γυναίκας από τον άνδρα της, παρατηρούμε πως το δικαστήριο έδωσε διαζύγιο σ' όλες τις ενάγουσες εγκαταλειφθείσες συζύγους. Ακόμα και στις περιπτώσεις που ο σύζυγος είχε να προσάψει κάποια κατηγορία εναντίον της συζύγου του, το δικαστήριο έκρινε την εγκατάλειψη της γυναίκας σημαντικότερη αιτία για διάζευξη. (Σχετικό παράδειγμα είναι η υπόθεση του Στοϊάν Μήτσε και της Άννης Ηλία, η οποία κατηγορήθηκε για ανήθικο βίο και αυτό επιβεβαιώθηκε από τον ιερέα του χωριού. Το δικαστήριο διέζευξε το ζεύγος εξ' υπαιτιότητας αμφοτέρων, επιρρίπτοντας ευθύνη και στην Άννη, όμως έλαβε σοβαρά υπ' όψιν του την τριετή εγκατάλειψή της από τον Στοϊάν).

4.2 Παρουσίαση-απεικόνιση των δεδομένων μέσω γραφημάτων.

Στην ενότητα αυτή, γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης των δεδομένων του Κώδικα διαζυγίου της Ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών μέσω γραφημάτων. Το πρώτο γράφημα αφορά τον έμφυλο καταμερισμό των αγωγών.

Γράφημα 1: Έμφυλος καταμερισμός αγωγών

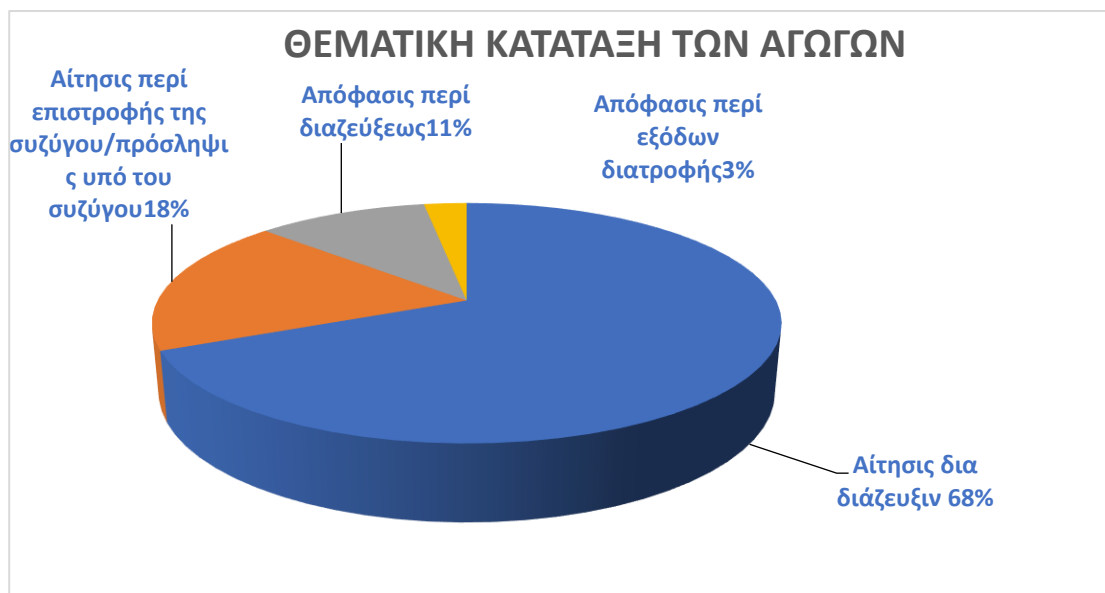
Όπως παρατηρούμε τα διαζύγια που εισηγούνται οι γυναίκες μέσω των αγωγών ή εκδίδονται περαιωμένα μετά από αίτηση των γυναικών, αντιπροσωπεύουν το ποσοστό του 64%. Τα διαζύγια που εισηγούνται οι άνδρες αντιπροσωπεύουν το ποσοστό του 36%. Η συνάφεια των διαζυγίων με τα έμφυλα υποκείμενα, μας επιτρέπει να τα

χαρακτηρίσουμε ως «γυναικεία» και «ανδρικά». Ωστόσο η μικρή υπεροχή των «γυναικείων» διαζυγίων σε σχέση με τα «ανδρικά», την περίοδο αυτή στην κοινότητα της Φλώρινας, δε μας δίνει τη δυνατότητα για χαρακτηρισμό του διαζυγίου ως *γένους θηλυκού*, κάτι που συναρτάται με την πολιτισμική και κοινωνική ταυτότητα των κατοίκων της περιοχής.

Την περίοδο αυτή τα δικαιώματα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι των μελών της ορθόδοξης Κοινότητας, προδιορίζονται από τον Κοινοτικό Κανονισμό. Ακόμα, οι κάτοικοι των γύρω χωριών δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα, κάτι που συναρτάται με το θεσμικό ρόλο της ορθόδοξης Κοινότητας. Όσον αφορά το εθνοτικό πεδίο, παρά την ύπαρξη μερίδας πολιτών που ήταν σχισματικοί, δεν υπήρχε σχισματικός Μητροπολίτης στη Φλώρινα, μόνο ορθόδοξος. Επομένως το έμφυλο πεδίο μέσα σ' αυτές τις άνισες σχέσεις εξουσίας δεν θα μπορούσε ν' αποτελέσει στοιχείο αντικειμενικής ερμηνείας.

Το επόμενο γράφημα αφορά τη θεματική κατηγοριοποίηση των αγωγών του Κώδικα Διαζυγίων της ορθόδοξης Μητρόπολης Μογλενών.

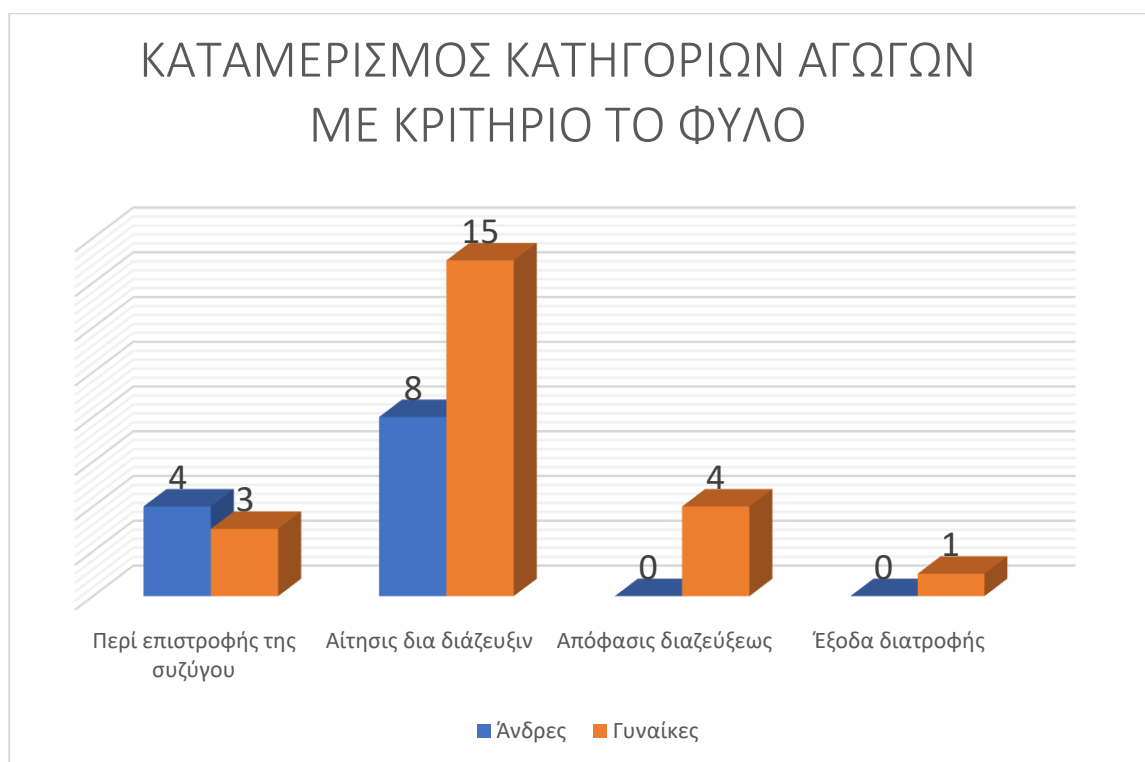
Γράφημα 2: Θεματική κατάταξη των αγωγών

Με βάση το παρόν γράφημα φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι περισσότερες αγωγές ανδρών και γυναικών, στοχεύουν στη ρήξη του γάμου και όχι στην επανασύνδεση του ζευγαριού. Από το σύνολο των 33

αγωγών, το 68% (26 αγωγές) αφορούν αίτηση για διάλυση του γάμου και ακολουθεί το 18% (7 αγωγές) που αφορά αίτηση του άνδρα για επιστροφή της συζύγου ή αίτηση της γυναίκας για πρόσληψη από τον σύζυγο. Το 11% (4 αγωγές) αφορά απόφαση για διάζευξη, ενώ το 3% (1 αγωγή) αφορά κάλυψη των εξόδων διατροφής της γυναίκας από τον άνδρα της. Το γράφημα που ακολουθεί, μας δίνει πιο ξεκάθαρη εικόνα σχετικά με το αν οι γυναίκες και οι άνδρες στόχευαν μέσω των αγωγών τους στη διάλυση του γάμου τους ή στην επανασύνδεση.

Γράφημα 3: Καταμερισμός των κατηγοριών των αγωγών με κριτήριο το φύλο

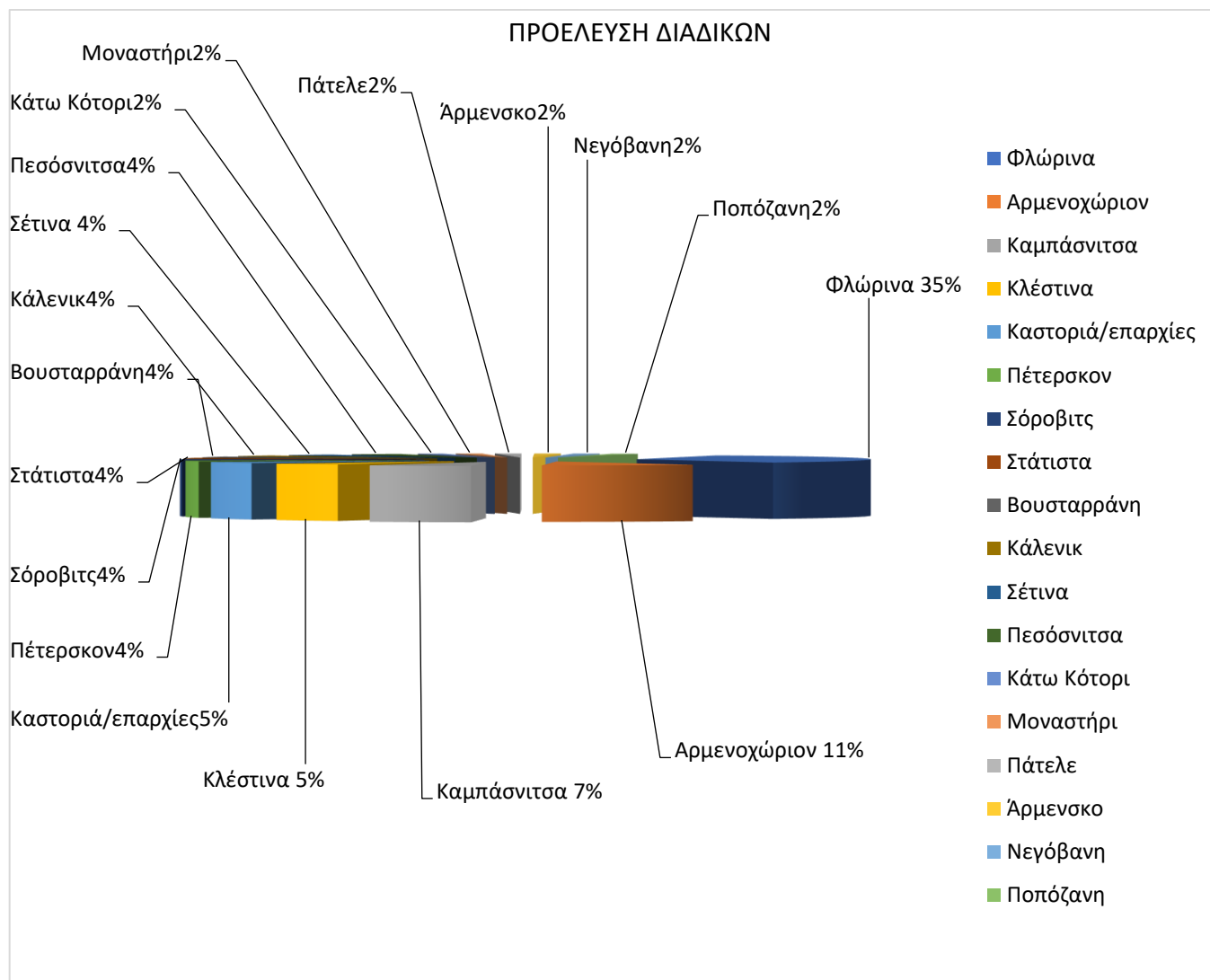
Ξεκινώντας από την κατηγορία «Αίτησις δια διάζευξιν», είναι εμφανές ότι ο αριθμός των γυναικών που αιτήθηκαν διάζευξη είναι λίγο

μεγαλύτερος (15) σε σχέση με αυτό των ανδρών (8). Αυτό μπορεί ν' αποδοθεί στη δεινή και υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας στο συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο και στο γάμο, ως κοινωνική σύμβαση. Η απόπειρα των γυναικών για διάζευξη και η φυγή τους από έναν συμβατικό γάμο, αποτελεί μια προσπάθεια αναδόμησης των κοινωνικών πλαισίων της εποχής και της αναθεώρησης του ρόλου τους ως γυναίκας. Γεγονός είναι ότι λόγω του ότι ο γυναικείος λόγος είναι «περιθωριακός», δεν καταφέρνει να υπερισχύσει του ανδρικού λόγου και να τον αμφισβητήσει.

Όσον αφορά τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης, υπάρχει μια μικρή υπεροχή από την πλευρά των ανδρών (4) σε σχέση με αυτή των γυναικών (3). Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως εξής: ο άνδρας έχει μεγαλύτερο συμφέρον να παραμείνει στο γάμο, έστω και αν αυτός είναι συμβατικός απ' ότι η γυναίκα, αφού μέσω του γάμου αφενός αναδεικνύεται η έμφυλη ανισορροπία που υπάρχει και αφετέρου ο γάμος λειτουργεί ως μέσο επιβολής της ανδρικής ισχύος.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει να μελετήσουμε τον τρόπο προέλευσης των διαδίκων, ώστε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα σχετικά με το αν το διαζύγιο ήταν λόγος των «περιθωριακών» κοινωνικών ομάδων ή των «ελίτ» πολιτών της επαρχίας της Φλώρινας. Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τις περιοχές προέλευσης των διαδίκων.

Γράφημα 4: Προέλευση των διαδίκων

Από το γράφημα είναι εμφανές ότι το 35% των διαδίκων που αιτούνται αγωγή για διάζευξη προέρχεται από την πόλη της Φλώρινας. Το 68% προέρχεται από χωριά της περιοχής και από κοντινές επαρχίες. Από τα χωριά της Φλώρινας πρώτο έρχεται το Αρμενοχώρι με ποσοστό 11%, ενώ ακολουθούν η Καμπάσνιτσα με 7%, η Κλέστινα και η Καστοριά και οι επαρχίες της (Αποσκέπου και Τούρια) με 5%. Επίσης, 7 χωριά και επαρχίες της Φλώρινας, συγκεντρώνουν ποσοστό προέλευσης των διαδίκων που ανέρχεται σε 4% (Πέτερσκον, Σόροβιτς, Στάτισα, Βουσταρράνη, Κάλενικ, Σέτινα, Πεσόσνιτσα).

Γράφημα 5: Καταμερισμός των διαδικών της πόλης κατά μαχαλάδες

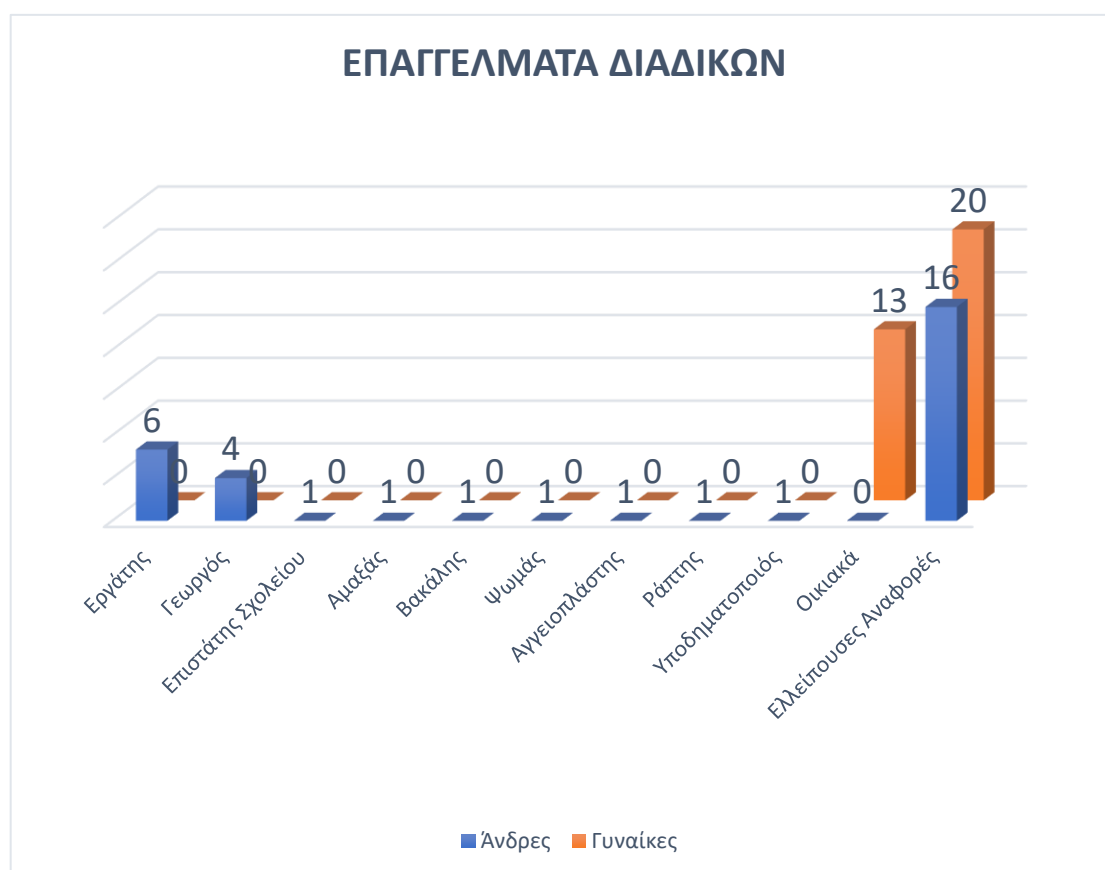

Το παραπάνω γράφημα απεικονίζει το σύνολο των διαδικών που προέρχονται από την πόλη της Φλώρινας. Σε 10 υποθέσεις των οποίων οι διάδικοι προέρχονται από τη Φλώρινα, δεν αναφέρεται η συνοικία προέλευσής τους. Στο υπόλοιπο γράφημα είναι εμφανές πως οι περισσότεροι διάδικοι προέρχονται από το Άνω και Κάτω Τσιφλίκι, συνοικίες της πόλης που θεωρούνται υποβαθμισμένες. Εξάιρεση αποτελεί η συνοικία του Βαροσίου. Επομένως μπορούμε να διαπιστώσουμε πως η πλειοψηφία των διαδικών προέρχεται από υποβαθμισμένες συνοικίες, γεγονός που ενισχύει τη θεώρηση του διαζυγίου ως μέσου επικράτησης των «περιθωριακών» κοινωνικών ομάδων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα «γυναικεία» διαζύγια αφορούσαν γυναίκες που κατοικούσαν σε συνοικίες της Φλώρινας με χαμηλό βιοτικό επίπεδο (Άνω Τσιφλίκι, Αγγειοπλαστών), οι οποίες σύναπταν γάμο με άνδρες που προέρχονταν από την περιφέρεια (Αρμενοχώρι, κλπ). Παρατηρούμε λοιπόν ότι στις περισσότερες από τις περιπτώσεις οι γυναίκες αντιστέκονταν να πραγματοποιήσουν αυτό που επίτασσε η έμφυλη ταυτότητά τους και που καθοριζόταν από τα παραδοσιακά

πολιτισμικά πρότυπα της επαρχίας της Φλώρινας. Εκτός από την προέλευση των διαδίκων, η μελέτη των επαγγελμάτων τους, μας δίνει πιο ξεκάθαρη εικόνα για το αν η κοινωνική μεταβλητή (προέλευση και επάγγελμα), συνδέεται στενά με την προσφυγή στο δικαστήριο για διάζευξη.

Γράφημα 6: Καταμερισμός των επαγγελμάτων των διαδίκων

Παραπάνω διακρίνονται τα επαγγέλματα των διαδίκων. Όσον αφορά τους άνδρες, ενάγοντες και εναγόμενους η πλειοψηφία τους είναι εργάτες (6) και γεωργοί (4). Σε μικρή συχνότητα συναντώνται και κάποια επαγγέλματα που σχετίζονται με το εμπόριο (βακάλης, ψωμάς, υποδηματοποιός) και την παροχή υπηρεσιών (αμαξάς, επιστάτης σχολείου). Σε 16 περιπτώσεις δεν αναφέρεται το επάγγελμα των ανδρών.

Είναι εμφανής η ύπαρξη του χαμηλού βιοτικού επιπέδου των ανδρών, η οποία καθιστά αδύνατη την κάλυψη διατροφών και αποζημιώσεων των γυναικών που διώκονται και εγκαταλείπονται από τους ίδιους. Σ' αυτή την κατεύθυνση, η αποδοχή ορισμένες φορές των συμβιβαστικών προτάσεων από τους άνδρες (επαναπρόσληψη της γυναίκας), προφανώς σχετίζεται με την αδυναμία καταβολής των εξόδων διατροφής και δίκης λόγω του χαμηλού μισθού και κατ' επέκταση του χαμηλού βιοτικού επιπέδου.

Όσον αφορά τις γυναίκες, ενάγουσες και εναγόμενες όλες ασχολούνται με τα οικιακά και δεν μετέχουν στη διαδικασία παραγωγής, όπως επιτάσσει το πολιτισμικό πλαίσιο της πόλης της Φλώρινας τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αλλά και η έμφυλη ταυτότητά τους. Σε 20 περιπτώσεις γυναικών δεν αναφέρεται ρητώς το επάγγελμά τους, όμως είναι ευνόητο, πως και αυτές ασχολούνται με τα οικιακά.

Με βάση αυτό το δεδομένο, μπορούμε να εξηγήσουμε την επιθυμία επαναπρόσληψης των γυναικών από τους συζύγους τους. Ένα μέρος απ' αυτές ζητά την επαναπρόσληψή της λόγω του ότι δεν έχει τη δυνατότητα να συντηρήσει τον εαυτό της, επειδή δεν εργάζεται. Μ' αυτό τον τρόπο, η γυναίκα οδηγείται σε μια σχέση εξάρτησης και υπαγωγής στον άνδρα της. Επίσης όσες γυναίκες αιτούνται διάζευξη, επιδιώκουν την απελευθέρωση από την εξάρτηση του συζύγου τους, στην ουσία όμως περνούν σε άλλη μορφή εξάρτησης, σ' αυτή από το πατρογονικό ή οικογενειακό περίγυρο αν επιστρέψουν στο πατρικό τους, ή σε συζυγική εξάρτηση, για όσες παντρευτούν δεύτερη φορά.

Είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση η θέση της γυναίκας συναρτάται με μια σχέση υπαγωγής, η οποία είναι σχεδόν αδύνατο να μεταβληθεί, αφού καθορίζεται από την έμφυλη ταυτότητά τους, που τη διαμορφώνει το πολιτισμικό πλαίσιο της εποχής και της περιοχής.

Γράφημα 7: Αποφάσεις Δικαστηρίου

Το τελευταίο γράφημα απεικονίζει τις αποφάσεις που λήφθηκαν από το Δικαστήριο μετά το πέρας διεξαγωγής κάθε δίκης. Έτσι παρατηρούμε ότι από το σύνολο των υποθέσεων που παραπέμφθηκαν στο δικαστήριο, το 73% είχε ως έκβαση τη διάζευξη του ζευγαριού. Ακόμα το 21% των υποθέσεων είχε ως απόφαση την επανασύνδεση του ζευγαριού ή την υποχρεωτική επάνοδο της γυναίκας στο σπίτι. Ένα πολύ μικρό ποσοστό είχε ως απόφαση την προσωρινή διάσταση του ζευγαριού και την αναβολή της δίκης (3%). Είναι εμφανές ότι το Πνευματικό Δικαστήριο της Μητρόπολης Μογλενών διέζευξε τα περισσότερα ανδρόγυνα που προσέφυγαν σ' αυτό για την επίλυση των διαφορών τους.

4.3. Ποιοτική ανάλυση του λόγου των διαζυγίων.

Μέσα από τη μελέτη των 33 υποθέσεων διάζευξης του Κώδικα διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, αναδείχθηκε η διαφορά που υπήρχε στη σημασιοδότηση του διαζυγίου για τις γυναίκες και για τους άνδρες. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το διαζύγιο θεωρούνταν ως επιλογή των περιθωριακών κοινωνικών ομάδων. Μάλιστα, αν λάβουμε υπ' όψιν μας τη θέση της γυναίκας στο συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο, καταλαβαίνουμε πως η γυναίκα βρισκόμενη σε περιθωριακή θέση, έπρεπε να συνδιαλέγεται με τα κέντρα εξουσίας που ήταν ο σύζυγος, ο Μητροπολίτης, το Πνευματικό Δικαστήριο. Αντίθετα η σημασιοδότηση του διαζυγίου για τον άνδρα επηρεαζόταν από την κοινωνική του ταυτότητα και από τη σημασία που λάμβανε το ανδρικό φύλο μέσα στο πλαίσιο της εποχής.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τους λόγους για τους οποίους αιτούνταν διαζύγιο οι γυναίκες και αντίστοιχα τους λόγους διαζυγίου που πρόβαλλαν οι άνδρες.

Πίνακας: Ποιοτική ανάλυση των αιτιών διαζυγίου ανδρών και γυναικών (εναγόντων και εναγομένων).

Κατηγορία/υποκατηγορία	κείμενο	αναφορές
1. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του έμφυλου λόγου των γυναικών		
1.1 Οι λόγοι για τα «γυναικεία» διαζύγια		
1.1.1 Η εγκατάλειψη της συζύγου από τον σύζυγο	«...όμως μετά παρέλευσιν τεσσάρων ετών από της συζεύξεως, ο εν λόγω ανήρ αυτής εγκαταλιπών αυτή πάντως απροστάτευτον ηκολούθησε τους βουλγάρους λησταντάρτας και νυν εν αγνώστω τόπω της Βουλγαρίας διαμένων ει γε όντως ευρίσκεται εν τοις ζώσι εισέτι, ουδέ ποσώς φροντίζει περί της συντηρήσεως αυτής στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου³³⁷...» «...απροσδοκήτως όμως και κρύφα από της συζύγου ο αυτός ούτος ανήρ εγκαταλιπών αυτήν πάντη απροστάτευτον ανεχώρησεν εις την Αμερικήν εν αγνώστω τόπω διαμένων προ τριών περίπου ετών ποσώς φροντίζων περί της διατηρήσεως αυτής έκτοτε στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου³³⁸...»	7

³³⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Νικολάου Διβίτκου σχισματικού εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου, σ. 37-38.

³³⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου εκ Φλωρίνης ορμωμένων, σ. 54-55.

	«... όμως απροσδοκίτως μετά παρέλευσιν ολίγου χρονικού διαστήματος από της συζεύξεως εγκαταλιπών αυτήν πάνττει απροστάτευτον απελθών εις άγνωστον τόπον της Ρουμανίας ουδεμίαν ποσώς φροντίδαν λαβών περί της διατηρήσεως αυτής στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου, αδήλου δε άμα τυγχάνοντος ει γε εν τοις ζώσιν ευρίσκεται ³³⁹ ...»	
1.1.2. Η ανικανότητα του άνδρα A. Λόγω ανηλικιότητας B. Σε συνδυασμό με την προσβολή της κοίτης από τον πεθερό	«... περί διαζεύξεως αυτής από του συζύγου της και αντιδίκου της εξ' υπαιτιότητος αυτού ανικάνου όντος ένεκα της ανηλικιότητός του προς εκτέλεσιν των συζυγικών αυτού χρεών³⁴⁰...» «... προς διάζευξιν εκ του Γεωργίου Κωνσταντίνου Καρπούζ εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου ως αποδειχθέντος ανικάνου δια την εκπλήρωσιν των συζυγικών αυτού καθηκόντων του δε πατρός αυτού ως επιτεθέντος και προσβάλλοντος την κοίτην αυτής³⁴¹...»	3
1.1.3. Ο γάμος που έγινε παρά τη θέληση των γυναικών.	«...επειδή άνευ της θελήσεως αυτής εγένετο ο γάμος αυτής μετά του αντιδίκου της δεν δέχεται να ακολουθήση τον άνδρα τον οποίο δεν θεωρεί	2

³³⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου και του αντιδίκου αυτής συζύγου Τράϊτζε Ηλία αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Κλεστίνης, σ. 58-59.

³⁴⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριο, Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Πέτρας Τύπε και Κύρστε Δέλιου εξ Αρμενοχωρίου, σ. 28.

³⁴¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργίου Κώστα Καρπούζ εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου, σ. 35.

	ούτε θα θεωρήση δια σύζυγόν της³⁴²...» «...βία απαγωγή συζεύχθη άκουσα και άνευ της θελήσεώς της αυτόν ουδέποτε ηγάπησεν ούτε θα δεχθή δια σύζυγον μη όντα να την διατρέφη και ανίκανον προς εκτέλεσιν³⁴³...»	
1.1.4. Ξυλοδαρμός λόγω φρενοβλάβειας	«...ο ρηθείς σύζυγός της ων κατά τι φρενοβλαβής εξυλοκόπει αυτήν έκτοτε καθ' εκάστην και κατέστησεν ούτω την μεταξύ αυτών συμβίωσιν αδύνατον και ότι επειδή φοβείται μήπως την φονεύση ποτέ ούτος εν τη μανία του...δηλωσάσης ότι αδυνατεί να ακολουθήση αυτόν και προτιμά τον εκ πείνης θάνατον³⁴⁴...»	1
1.1.5. Το ασυμβίβαστο του χαρακτήρα	«...η εναγομένη Ελένη επαρουσιάσθη ως ενάγουσα αιτούσα δι' αιτήσεως αυτής την από του αντιδίκου Ηλίου διάζευξιν δια το ασυμβίβαστον του χαρακτήρος³⁴⁵...»	1
1.2 Αίτηση πρόσληψης υπό του συζύγου	«...αιτείται την πρόσληψίν της υπό του συζύγου της³⁴⁶...»	2

³⁴² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Επί της υποθέσεως Μιχαήλ Κύρστε και Στογιάνκας εκ Πεσοσνίτσης, σ. 13-14.

³⁴³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου περί διαζεύξεως της Σόφκας από του συζύγου της Ναούμ Κώστα, σ. 6-9.

³⁴⁴ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Ευγενίας Μάρκου κατοίκου της ενορίας Τσιφλικίου κάτω της πόλεως Φλωρίνης και του Λάζου Αθανασίου της αυτής ενορίας, σ. 46-47.

³⁴⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης, σ. 19.

³⁴⁶ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί διαζεύξεως των συζύγων Γιωβάν και Γιωβάνκας Μήτσε Λ(ι)άμη εκ Σετίνης, σ. 21.

	«...υποχρεωθή ο αντίδικός της να την παραλάβη μετ' ευχαριστήσεως εις την οικία του ³⁴⁷ ...»	
1.2.1 Υποσχέσεις για αναθεώρηση στάσης	«...υποσχομένη και αυτή όπως πολιτεύηται του λοιπού ως αρμόζει γυναικί και χωρίς καθόλου να διαταράττη την συζυγικήν ησυχίαν ³⁴⁸ ...»	1
1.2.2 Ανασκευή των κατηγοριών	«...η δε εναγομένη αντέτεινε διΐσχυριζομένη ότι είναι πάνυ ευλαβής ³⁴⁹ »	1
1.3. Αίτηση διατροφής	«...αιτείται όπως καταδικασθή ο αντίδικός της Στέφος Τσολάκης δι' απόφάσεως προσωρινώς εκτελεστής εις την καταβολήν αυτή μηνιαίου ποσού προς διατροφήν αυτής μεν μόνης προς το παρόν και του τεχνησομένου δε υπ' αυτής κοινού νομίμου αυτών τέκνου μετά παρέλευσιν δύο μηνών ³⁵⁰ ...»	1
2. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του έμφυλου λόγου των ανδρών		

³⁴⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου εκ Φλωρίνης ορμωμένων, σ. 54-55.

³⁴⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί ομονοιάσεως των συζύγων Τάσκου Ναούμ Γιοργαντζή εκ Φλωρίνης και της Ζαχαρίας Ιωάννου εκ Μοναστηρίου της συνοικίας Αγγειοπλαστών, σ. 50-51.

³⁴⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασνίτσης, σ. 10-11.

³⁵⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Γιαννούλας Τρομάρα εκ Νεγοβανίου και του Στέφου Τσολάκη εκ Φλωρίνης, σ. 41-43.

2.1. Οι λόγοι για τα «ανδρικά» διαζύγια		
2.1.1. Η μοιχεία	«...η σύζυγός του Θωμαΐς εν τη απουσία αυτού απεμπόλησε την τιμήν της μετά οθωμανού τινός γείτονος Πειξέπ καλουμένου μοιχεύσασα ³⁵¹ ...»	1
2.1.2. Η ασέβεια προς τα θεία/ άρνηση εκκλησιασμού	«...η σύζυγος αυτού Κωνσταντίνα δεν απονέμει την ευλάβεια εις τα θεία και ιερά και ούτε εις εκκλησία υπάγη ούτε τον σταυρόν ασπάζεται. Τοιαύτη δε ούτε αύτη και τα τέκνα εν ευσεβεία θα αναθρέψη ³⁵² ...»	1
2.1.3. Η ανικανότητα στα οικιακά	«...αιτών την από του συζύγου της διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής ανικάνου ούσης προς επιτέλεσιν των οικιακών της καθηκόντων ³⁵³ ...»	2
2.1.4. Η αδυναμία τεκνοποίησης	«...δια τον λόγον ότι αυτή δεν ετεκνοποίησεν ³⁵⁴ ...» «...αιτείται την από της αντιδίκου του Σουλτάνας Βάνε Κύρστε διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής μη τεκνοποιησάσης ³⁵⁵ ...»	2

³⁵¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Χαραλάμπους Δούνα και Θωμαΐς εκ Φλωρίνης, σ. 12.

³⁵² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασιτίσης, σ. 10-11.

³⁵³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις διαζεύξεως των συζύγων Λαζάρου και Θωμαΐδος Αθανασίου εκ Φλωρίνης, σ. 17-18.

³⁵⁴ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης, σ. 19.

³⁵⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Βάνε Όλε και Σούλτανας Β. Κύρστε εκ Σόροβιτς, σ. 27.

2.1.5. Η διατάραξη της οικογενειακής γαλήνης	«...η ρηθείσα σύζυγος ήρχισε να ξυλοκοπή και βασανίζει τα εκ πρώτης συζύγου του δύο τέκνα και την γραίαν μητέρα του³⁵⁶...» «... από τριετίας η ρηθείσα σύζυγός του διαταράττουσα την οικογενειακήν και συζυγικήν ομόνοιαν και ησυχίαν και παντοίας ύβρεις και κακολογίας εκσφενδονίζουσα καθ' εκάστην κατ' εαυτού τε και του πατρός του κατέστησεν πλέον αδύνατον την συζυγικήν αυτών συμβίωσιν³⁵⁷...» «...η σύζυγός του δια της μη χρηστής διαγωγής της εγένετο αιτία διασπάσεως της συζυγικής αρμονίας, παντοία δι' εμηχανεύθη μήπως αποσπάση παρ' αυτού χρήματα και διαζευχθή απ' αυτού³⁵⁸...»	3
2.1.6. Η οσμή του στόματος	«...προσθέσαντος ότι αδύνατον να συζητήσῃ μετ' αυτής επειδή μυρίζει το στόμα της. Το Δικαστήριον διέταξε την εξέτασιν ταύτης παρά του ιατρού κ. Μενελάου Βαλάσση αναβαλόν την περαιτέρω διαδικασίαν δια την 19^η Φεβρουαρίου ημέρα Δευτέρα. Ο δε ιατρός Μενέλαος	1

³⁵⁶ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί ομονοιάσεως των συζύγων Τάσκου Ναούμ Γιοργαντζή εκ Φλωρίνης και της Ζαχαρίας Ιωάννου εκ Μοναστηρίου της συνοικίας Αγγειοπλαστών, σ. 50-51.

³⁵⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του Άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλίου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντοκαλίδων, σ. 48-49.

³⁵⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως γάμου μεταξύ του Ηλία Ιωάννου και της Βασιλικής το γένος Δημητρίου αμφοτέρων εκ Στατίσης προσωρινώς διαμενόντων εν Φλωρίνη, χριστιανών ορθοδόξων και υπηκόων οθωμανών, σ. 64-65.

	εδήλωσε δια του εκ των μελών του Πνευματικού Δικαστηρίου Αιδ. Οικονόμου παπά Δημητρίου ότι ουδεμίαν κακήν οσμήν παρατηρείται εν τω στόματι της εναγομένης ³⁵⁹ ...»	
2.1.7. Η διανυκτέρευση/μετάβαση σε ξένους οίκους	«...η σύζυγος αυτού Κωνσταντίνα ως ελθών εκ της αλλοδαπής δεν εύρεν εν τη οικία του³⁶⁰...» «...ούτος αιτείται την από της αντιδίκου του Σουλτάνας Β. Κύρστε διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής.. και άνευ της αδείας αυτού διανυκτερευούσης εις ξένας οικίας³⁶¹...» «...η αντίδικος σύζυγός του πολλάκις φεύγει από της οικίας άνευ της αδείας του και περιέρχεται διαφόρους οικίας αφίνουσα αυτόν άνευ φαγητού το εσπέρας³⁶²...»	3
2.1.8. Το ασυμβίβαστον του χαρακτήρα	«...αναπτύξαντος και προφορικώς τα εν τη αιτήσει του περί διαζεύξεως από της συζύγου του Ελένης εξ' Αποσκέπου... και δια το	1

³⁵⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του Άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλιου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντσακλίδων, σ. 48-49.

³⁶⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον επί της υποθέσεως των συζύγων Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασνίτσης, σ. 10-11.

³⁶¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Βάνε Όλε και Σούλτανας Β. Κύρστε εκ Σόροβιτς, σ. 27.

³⁶² Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του Άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλιου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντσακλίδων, σ. 48-49.

	ασυμβίβαστον του χαρακτήρα της ³⁶³ ...»	
2.1.9. Η παραφροσύνη	«...ότι μετά ταύτα ανεχώρησεν εις Αμερικήν, όπου διέμεινε δύο έτη, ότι και πάλι αυτή απήλθε εις τον πατρικόν της οίκον, όπου και παρεφρόνησε ³⁶⁴ ...»	1
2.1.10. Η μη ηθική συμπεριφορά	«...ότι θεωρεί διαζευγμένην τη γυναίκα το μεν ένεκα του ανηθίκου αυτής βίου ³⁶⁵ ...»	1
2.2 Αίτηση επιστροφής της συζύγου		
2.2.1. Χωρίς όρους	«...ζητεί δ' όπως αυτή επανέλθει εις τον οίκον του ³⁶⁶ .» «...καθικετεύει την Ιεράν Μητρόπολιν ημών...όπως αυτή επανακάμψασα επιληφθή των συζυγικών αυτής καθηκόντων ³⁶⁷ .» «...και εξαναγκασθή η εναγομένη να ακολουθήση αυτόν ³⁶⁸ ...»	4

³⁶³ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης, σ. 19.

³⁶⁴ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις επί της περί διαζεύξεως δίκης μεταξύ του Ιωάννου Πέτρου, ενάγοντος και της Στόϊνας Ιωάννου θυγατρός Φιλίππου, εναγομένης, αμφοτέρων κατοίκων Πετέρσκου, σ. 66-67.

³⁶⁵ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Στοϊάν Μήτσε εξ Αρμενοχωρίου και της Άννης Ηλία κατοίκου της ενορίας Άνω Τσιφλίκη της πόλεως Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών, σ. 56-57.

³⁶⁶ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου περί διαζεύξεως της Σόφκας από του συζύγου της Ναούμ Κώστα, σ. 6-9.

³⁶⁷ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου, σ. 2-3.

³⁶⁸ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις επί της περί αποκαταστάσεως του συζυγικού βίου δίκης μεταξύ του Αλεξάνδρου Θεοδώρου, ενάγοντος

	«...επανέλθη εις την οικίαν του και αναλάβη τα καθήκοντά της ³⁶⁹ .»	
2.2.2. Με όρους	«...ο Νικόλαος ομολογεί ότι παραδέχεται αυτήν εις την οικίαν του με την υπόσχεσίν της όμως ότι δεν θα αντιλέγει τοις γονεύσιν αυτού ³⁷⁰ .»	1
2.2.3 Με υποσχέσεις μη κακοποίησης	«...ότι ξυλοκοπεί μεν την σύζυγόν του αλλά και αυτή τον κακολογεί. Και υπεσχέθη ότι του λοιπού δεν θα δέρη την σύζυγόν του ³⁷¹ ...»	1

και της Αναστασίας Αλεξάνδρου εναγομένης, αμφοτέρων χριστιανών ορθοδόξων και κατοίκων Φλωρίνης, σ. 68-70.

³⁶⁹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Επί της υποθέσεως Μιχαήλ Κύρστε και Στογιάνκας εκ Πεσοσνίτσης, σ. 13-14.

³⁷⁰ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Πνευματικόν Δικαστήριον περί παραδοχής της Χαριτείνης υπό του συζύγου της Νικολάου Τάσκου αμαξά, σ. 24.

³⁷¹ Κώδηξ αποφάσεων, Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} - Κ^{ου} Ιωαννικίου. Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Ευγενίας Μάρκου κατοίκου της ενορίας Τσιφλικίου κάτω της πόλεως Φλωρίνης και του Λάζου Αθανασίου της αυτής ενορίας, σ. 46-47.

Κεφάλαιο 5

5. Διαπιστώσεις-συμπεράσματα. Επίλογος

Μετά την ολοκλήρωση των κεφαλαίων της παρούσας εργασίας, εξήχθησαν ορισμένες διαπιστώσεις - συμπεράσματα, τα οποία αξίζει να παρατεθούν παρακάτω, ως μια ολοκληρωμένη αποτύπωση της προσωπικής μου κρίσης σε σχέση με την παρούσα προσπάθεια.

- 1. Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Εκκλησίας σκοπός της οικογένειας είναι η αναλλοίωτη διαφύλαξη της σύστασής της. Η έννομη τεκνοποιία συνιστά τη δημιουργία αυτής της δομής και διασφαλίζεται μέσω της ειρηνικής συμβίωσης των συζύγων. Η έκδοση άδειας για τέλεση δεύτερου γάμου από την Εκκλησία στον/στην εγκαταλειφθέντα/φθείσα σύζυγο, στοχεύει σ' αυτή την κατεύθυνση.*
- 2. Βασικός σκοπός της διδασκαλίας της Εκκλησίας αποτελεί η περιφρούρηση της θρησκευτικής ταυτότητας των Ορθοδόξων χριστιανών και η διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους, που στοχεύει στην απόκτηση αυτής της ταυτότητας. Γι' αυτό η ασέβεια προς τα θεία και η σύναψη γάμου με σχισματικό σύζυγο συνιστούν αιτίες διαζυγίου.*
- 3. Η αδυναμία τεκνοποίησης στοχοποιεί αποκλειστικά τη γυναίκα, καθιστώντας την υπαίτια για διάζευξη. Απ' την άλλη, η ανικανότητα τεκνοποίησης του άνδρα, λόγω στείροτητας ή οργανικού προβλήματος συναντάται επίσης ως αιτία διαζυγίου, όμως είναι λίγες οι περιπτώσεις που μια γυναίκα προβάλλει ως αιτία διαζυγίου την ανικανότητα του ανδρός της, όπως φάνηκε στον Κώδικα Διαζυγίων που μελετήθηκε στην παρούσα έρευνα. Η τεκνοποιία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γυναικεία φύση, παρόλο που και ο άνδρας συμμετέχει στη διαδικασία αυτή. Το ζήτημα της τεκνοποίησης ενός ζευγαριού, ειδικότερα την εποχή που έχει καταγραφεί ο Κώδικας Διαζυγίων που μελετήθηκε στην*

παρούσα έρευνα, αποτελεί ζήτημα ταμπού για την κοινωνία της Φλώρινας, το οποίο χρήζει αποσιώπησης. Σε μια εποχή που η ασυμμετρία των έμφυλων ταυτοτήτων είναι εμφανής, καθιστώντας τον άνδρα ως το ισχυρό φύλο και υποστηρίζεται από το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο αυτής, είναι εύλογο να μην υπάρξει επέκταση στο ζήτημα περί ανικανότητας τεκνοποίησης του άνδρα.

4. Δεδομένου ότι το βιοτικό επίπεδο της πλειοψηφίας των διαδίκων ήταν χαμηλό, είναι αναμενόμενο να υπάρχουν κρούσματα κακοποίησης και μη συντήρησης των γυναικών. Η ανέχεια οδηγεί σε δυσκολίες επιβίωσης, συνεννόησης και γενικότερα σε δυστυχία ένα ανδρόγυνο.
5. Η εγκατάλειψη της γυναίκας και η μετανάστευση στο εξωτερικό για λόγους βιοποριστικούς από τον άνδρα, αποτελεί ένδειξη της ανέχειας που υπήρχε την εποχή εκείνη στην περιοχή της Φλώρινας. Το αξιοσημείωτο είναι πως αρκετά συχνά κατά τη μετανάστευσή του ο άνδρας λησμονούσε ότι ήταν παντρεμένος και παραμελούσε τη σύζυγό του, σε σημείο που αυτή δε γνώριζε αν ο ίδιος βρισκόταν εν ζωή. Γι' αυτό το λόγο η σύζυγος ζητούσε διάζευξη απ' αυτόν. Η αδιαφορία του άνδρα για τη συντήρηση της συζύγου του, μάλλον οφειλόταν στο γεγονός ότι ο άνδρας κατά τη μετάβασή του στο εξωτερικό, ενδεχομένως να γνώριζε άλλη γυναίκα.
6. Μέσα από την παρούσα έρευνα, καταδείχθηκε ότι η πλειοψηφία των γυναικών που αιτούνταν διάζευξη από τους συζύγους τους προέρχονταν από χαμηλά κοινωνικά στρώματα, οι οποίες αντιμετώπιζαν προβλήματα συντήρησης, κακοποίησης και εγκατάλειψης από αυτούς. Λαμβάνοντας υπ' όψιν το κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο της περιοχής της Φλώρινας την περίοδο εκείνη, τα κρούσματα αυτά, αποτελούν ένα μικρό αριθμό αναλογικά με τον πληθυσμό της εν λόγω περιοχής. Είναι πιθανό αρκετές γυναίκες ν' αντιμετώπιζαν παρόμοια προβλήματα, οι οποίες όμως δεν είχαν το θάρρος να προσφύγουν στο Πνευματικό Δικαστήριο για διάζευξη. Παρόλα αυτά, οι υποθέσεις που έχουν καταγραφεί στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών αποτελούν ένα δείγμα της δυναμικής που συνιστά η προσπάθεια

της γυναίκας να μεταβάλλει τη δεινή και υποβαθμισμένη θέση της μέσα στο γάμο και να έρθει αντιμέτωπη με τους ισχυρούς φορείς εξουσίας, (γνωρίζοντας ότι ενδεχομένως θα χάσει απ' αυτή την αναμέτρηση).

7. Μετά την Άλωση της Κων/λης, η Εκκλησία συνέχισε να διαθέτει προνόμια. Μάλιστα έγινε παραχώρηση περισσότερων προνομίων από την Υψηλή Πύλη στον Πατριάρχη και στους ορθόδοξους χριστιανούς. Τα προνόμια αφορούσαν εκκλησιαστικές, διοικητικές και δικαστικές αρμοδιότητες. Η Κοινότητα αποτελούνταν από θεσμοθετημένα κοινοτικά όργανα που ασκούσαν εξουσία εντός αυτής και είχαν ως επικεφαλή τον Μητροπολίτη. Ο Θεμελιώδης Κανονισμός και οι διατάξεις των Κοινοτικών Κανονισμών αποτελούσαν τη βάση για τον τρόπο απονομής των αρμοδιοτήτων κάθε κοινοτικού οργάνου. Όσον αφορά τη δικαιοσύνη, αυτή απονέμονταν από τα Εκκλησιαστικά Δικαστήρια τα οποία διακρίνονταν σε Πατριαρχικά, Επισκοπικά και Μητροπολιτικά. Ο Πατριάρχης, ο Επίσκοπος και ο Μητροπολίτης ήταν αντίστοιχα επικεφαλής του κάθε Δικαστηρίου. Οι νόμοι στους οποίους βασίζονταν τα Εκκλησιαστικά Δικαστήρια για την εκδίκαση των υποθέσεων ήταν:

1. Το Ρωμαϊκό και Βυζαντινό δίκαιο, το Ιουστινιάνειο δίκαιο και το δίκαιο που προέρχονταν από το νομοθέτη Αρμενόπουλο και αυτό των Βασιλικών.
2. Οι κανόνες των Αγίων Αποστόλων και αυτοί που διατυπώνονταν κατά τη διάρκεια των Οικουμενικών και τοπικών Συνόδων.
3. Οι όροι, οι τόμοι, τα υπομνήματα, τα σιγίλλια, οι εγκύκλιοι και οι αποδείξεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου.
4. Η Εμπορική Οθωμανική δικονομία, το παράρτημα του εμπορικού νόμου και το περί αναιρέσεως κεφάλαιο της Πολιτικής Δικονομίας.

5. Τα τοπικά έθιμα και οι παραδόσεις που επικρατούσαν τη συγκεκριμένη εποχή.

Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι καθ'όλη τη διάρκεια της υποδούλωσης των ορθόδοξων χριστιανών από τους Οθωμανούς, η Εκκλησία ως φορέας εξουσίας δεν έχασε τη δύναμη και το κύρος της. Ο Σουλτάνος δεν παραγκώνισε τις αρμοδιότητες του Πατριάρχη, αντίθετα τις αύξησε. Η παραχώρηση προνομίων στην Εκκλησία ωφέλησε τόσο τους Οθωμανούς, καθώς διευκόλυνε τον έλεγχο της αχανούς αυτοκρατορίας τους, όσο και τους ορθόδοξους χριστιανούς, καθώς ένιωθαν ότι σε ζητήματα θρησκείας και διακυβέρνησης δεν εμπλέκονταν άμεσα οι Οθωμανοί κατακτητές. Βέβαια όλες οι αποφάσεις εξάγονταν και επικυρώνονταν από την Υψηλή Πύλη, η οποία τις μεταβίβαζε στον Πατριάρχη. Η παραχώρηση προνομίων επίσης συνέβαλε στη διατήρηση της ταυτότητας και της ομοιογένειας σε γενικές γραμμές των ορθόδοξων χριστιανών ως πληθυσμιακή ομάδα.

Όσον αφορά τη δικαιοσύνη, είναι σαφές ότι η Εκκλησία είχε τον πρώτο λόγο. Αυτό φαίνεται από το ότι τα Εκκλησιαστικά Δικαστήρια αποφάσιζαν για τις δικαστικές υποθέσεις παντός είδους που ανέκυπταν σε μια πόλη ή επαρχία. Η προσφυγή των χριστιανών στα Εκκλησιαστικά Δικαστήρια για την επίλυση των διαφορών τους, ενίσχυε το κύρος και την εξουσία της Εκκλησίας.

Αναφορικά με τη νομοθεσία, η προσφυγή των δικαστηρίων σε νόμους του Ιουστιανού, του Ρωμαϊκού Δικαίου αντανακλά ένα παρωχημένο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης, όπου εύλογα οι περισσότεροι νόμοι τάσσονταν υπέρ του άνδρα, λόγω της αντίληψης των εποχών εκείνων ότι ο άνδρας αποτελούσε το κυρίαρχο φύλο. Από την άλλη, η επιρροή της νομοθεσίας από τους Κανόνες των Αγίων Αποστόλων και των αποφάσεων των Οικουμενικών Συνόδων αντανακλά την έντονη παρουσία του θρησκευτικού στοιχείου στον τομέα της δικαιοσύνης. Η παρέμβαση των Οθωμανών σε δικαστικά ζητήματα είναι ανύπαρκτη, κάτι που επιβεβαιώνει την παραχώρηση πολλών προνομίων στην Εκκλησία.

Η δύναμη που συνέχισε να έχει η Εκκλησία επί Οθωμανικής κυριαρχίας, συνέβαλε στη διατήρηση της θρησκευτικής ταυτότητας και της συνοχής των ορθόδοξων χριστιανών.

Ευελπιστούμε ότι μέσα από την εκπόνηση της παρούσας έρευνας, ρίξαμε φως σε πληροφορίες και γεγονότα της ευρύτερης και τοπικής ιστορίας, που μέχρι τώρα δεν είχαν αναδειχθεί. Μ' αυτό τον τρόπο, θεωρούμε πως συνδράμαμε ελάχιστα, ώστε για έναν ιστορικό ερευνητή ν' αποτελέσει η παρούσα έρευνα ένα εύχρηστο εργαλείο παραπομπής και εγκυρότητας στον Κώδικα Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης.

5.2. Προβληματισμός-Ερώτημα

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της έρευνας, θα ήθελα να διατυπώσω έναν προβληματισμό σχετικά με όσα μελέτησα, επεξεργάστηκα και συμπέρανα κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της.

Είναι γνωστό πως στα σχολικά εγχειρίδια της ιστορίας γίνεται λόγος κατά το πλείστον για πρόσωπα επιφανή, προερχόμενα από υψηλά κοινωνικά στρώματα, που διαδραμάτισαν κυρίαρχο ρόλο σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Ωστόσο, αποκρύπτεται η πλευρά της ιστορίας την οποία στιγματίσαν με τη δράση τους άνθρωποι χαμηλού κοινωνικού και μορφωτικού επιπέδου και κατάφεραν να καταρρίψουν την αντίληψη ότι τα μεγάλα γεγονότα συνδέονται με μεγάλους ανθρώπους. Η απόκρυψη αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία του μαθήματος της ιστορίας ως φρονηματιστικού-σωφρονιστικού.

Ο Κώδικας Διαζυγίων της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης αναδεικνύει την πλευρά της τοπικής ιστορίας στην οποία πρωταγωνιστές ήταν άνδρες και γυναίκες προερχόμενοι από χαμηλά κοινωνικά-οικονομικά στρώματα που ο καθένας για τους δικούς του λόγους προσπάθησε να κατακτήσει ό,τι ήταν συνδεδεμένο με την έμφυλη ταυτότητά του.

Μήπως πρέπει οι συγγραφείς των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών του μαθήματος της ιστορίας να προσανατολιστούν στην ανάδειξη και της άλλης πλευράς της, αυτής που καταγράφει και εξαίρει τη δράση των αφανών ανθρώπων της εκάστοτε εποχής;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΠΗΓΕΣ

Κώδηξ Πνευματικού Δικαστηρίου Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης επί της αρχιερατείας της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Μογλενών Κ^{ου} Κ^{ου} Ιωαννικίου (Δημοσιευμένος).

Κώδιξ Πρακτικών των συνεδριάσεων της Ελληνικής Ορθοδόξου Αντιπροσωπείας της πόλεως Φλωρίνης (1907-1913). Εν Φλωρίνη τη 7^η Μαρτίου 1907 επί του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης Κυρίου Ανθίμου εκ Κωνσταντινουπόλεως και του γραμματέως αυτού Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου εκ Βουνάρ-Χισσάρ (Βρύσις) της επαρχίας Σαράντα Εκκλησιών.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

Βερέμης, Α. (1977). *Οι Οθωμανικές Μεταρρυθμίσεις (τανζιμάτ)*. Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΓ', Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών α.ε.

Γιαννουλάτος, Α. (1975). *Ισλάμ. Θρησκευολογική Επισκόπησις. Θέματα Ιστορίας των Θρησκευμάτων*, τεύχος 1, Αθήναι: «Πορευθέντες».

Εορτολόγιο (2004), Φλωρίνης Πρεσπών & Εορδαίας.

Ηλιάδου-Τάχου, Σ. (2001). *Η Εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*, Θεσσαλονίκη: Ηρόδοτος.

Ηλιάδου-Τάχου, Σ. (2017). *Φύλο και κοινωνική ταυτότητα στην Οθωμανική Φλώρινα: Τα διαζύγια του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητροπόλεως Μογλενών (1901-1909)*, υπό έκδοση στον τόμο προς τιμή του καθηγητή Μπουζάκη Σ.

Θεοτοκάς, Μ. (1897). *Νομολογία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ήτοι της Ι. Συνόδου και του ΔΕΜ Συμβουλίου επί του Αστικού, Κανονικού και Δικονομικού Δικαίου από του έτους 1800 μέχρι 1896 μετά σημειώσεων κατ' έγκρισιν της Αγ. και Μεγ. του Χριστού Εκκλησίας*, Κωνσταντινούπολις: Νεολόγος.

Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, (1966). Τόμος 9^{ος}, Αθήναι: Αθ. Μαρτίνοσ.

Κολιόπουλος, Ι. (2000). *Ιστορία της Ελλάδος από το 1800. Το Έθνος, η Πολιτεία και η Κοινωνία των Ελλήνων*. Τεύχος Α', Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Κοντογιώργης, Γ. (1982). *Κοινωνική Δυναμική και πολιτική αυτοδιοίκηση. Οι Ελληνικές κοινότητες της τουρκοκρατίας*, Αθήνα.

Κοππά, Μ. (2002). *Η συγκρότηση των κρατών στα Βαλκάνια (19^{ος} αι). Τρεις και μία περιπέτειες*. Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.

Λάσκαρης, Μ. *Το Ανατολικόν Ζήτημα 1800-1923*. Τόμος Α' (1800-1878). Θεσσαλονίκη: Π. Πουρνάρα.

Μελίσσας, Λ. (2014). *Η Μητρόπολη Μογλενών και Φλωρίνης μέσα από τα αρχεία της Αντιπροσωπείας-Δημογεροντίας (1907-1913)*. Μεταπτυχιακή εργασία που εκπονήθηκε στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Μπέτσας, Γ. (2005). *Θεσμικές και λειτουργικές όψεις της εκπαίδευσης των ελληνορθόδοξων κοινοτήτων της οθωμανικής επικράτειας: από την*

έναρξη των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ έως την επανάσταση των Νεότουρκων. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αφών Κυριακίδη.

Μπέτσας, Γ. (2007). *Η Κοινωνική Διάσταση στην Εκπαίδευση. Ιστορικές Προβολές-Σύγχρονες Αναφορές*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αφών Κυριακίδη.

Παπαστάθης, Χ. (1984). *Οι Κανονισμοί των Ορθοδόξων Ελληνικών Κοινοτήτων του Οθωμανικού Κράτους και της Διασποράς*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Πηλίλης, Ι. (1985). *Τίτλοι, οφφίκια και αξιώματα εν τη Βυζαντινή αυτοκρατορία και τη Χριστιανική Ορθοδόξω Εκκλησία*. Αθήνα: Αστήρ.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Μεταίχμιο.

Gialamas, V., Iliadou-Tachou, S., & Orfanou, A., (2016). Negotiating Boundaries Between Gender and Social Identities in the Principality of Samos: The Case of Divorces (1902-1911). *European Journal of Social Sciences. Education and Research (EJSER)*, 8 (1), pp. 90-103.

Iliadou-Tachou, S., & Orfanou, A., (2015). Negotiating boundaries: Gender and social identities in the Ottoman Christian Communities: The case of divorces (1647-1923). In C. Zamfir et al. (Ed), *New perspectives on contemporary social studies* (pp. 70-76). Rome: EUSER.

Lidell, H. G. and Scott, R. (1889). *Greek-English Lexicon with a Revised Supplement*, Oxford: Clarendon Press.

Pantazopoulos, N. (1966). Community laws and customs of W. Macedonia under Ottoman rule, *Balkan Studies*, 2, 21-22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παρακάτω παρατίθεται ο Κώδικας Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης, όπως αυτός καταγράφηκε από το πρωτότυπο αρχείο.

Κώδηξ αποφάσεων

***Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης επί της
αρχιερατείας της Α. Σεβασμιότητος
του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών
Κ^{ου}- Κ^{ου} Ιωαννικίου.***

Συνεδρίασις εφοροπιτροπής

αριθμ. Πρωτοκ.
Διεκπ.

Σήμερον την 20ην μηνός Σεπτεμβρίου ημέραν Πέμπτην συνελθούσα η των εκπαιδευτηρίων εφοροεπιτροπή Φλωρίνης αποτελούμενη υπό των μελών αυτής κ. Γώλου Λάζου, Αναστασίου Ναούμ και Γρηγορίου Χρίστου, την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, υπό την προεδρείαν του αρχιερατικού επιτρόπου Οικονόμου Χ' πατ. Λαζάρου παρόντος και του γραμματέως Γεωργίου Ι. Λουκά και εισαχθέντων εις συζήτησιν, α) του πόθεν γενήσεται η αγορά των δια την σχολήν μας αναγκαιούντων βιβλίων; β) πόθεν να ζητηθώσιν αι δύο αναγκαιούσαι νηπιαγωγοί; γ) και που θα κατοικήσωσιν αι διδασκάλισσαι του Συλλόγου. Η συνεδρίασις μετά ώριμον σκέψιν και συζήτησιν απεφάσισε: δια μεν τα βιβλία εξέλεξεν επιτροπήν τους κ.κ. Αναστάσιον Ναούμ και Γρηγόριον Χρίστου ην επεφόρτησε την αγοράν και πώλησιν των βιβλίων. Δια δε τας νηπιαγωγούς επαφίεται την φροντίδα τη ιερά Μητροπόλει όπως αυτή γράψη εις την εν Θεσσαλονίκη Ιεράν Μητρόπολιν και αιτήσεται εκείθεν την αποστολήν των νηπιαγωγών με μισθόν ενιαύσιον 15-λιρον με τα οδοιπορικά έξοδα, την καύσιμον ύλην και την κατοικίαν εκ μέρους της κοινότητος. Δια δε την κατοικίαν των διδασκαλισσών του Συλλόγου, αι μεν δύο του Α^{ου} Παρθεναγωγείου θα κατοικώσιν αύται εν τοις ιδιαιτέροις δωματίοις του Παρθεναγωγείου εν τη οικία της Θέπης, η δε του Β^{ου} νηπιαγωγείου εκτός της σχολής της.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη την ιθ' Σεπτεμβρίου 1901(απα').

Ο προεδρεύων
Οικονόμος Χ' πατ. Λάζαρος

Τα μέλη
Γώλος Λάζος
Γρηγόριος Χρίστου
Αναστάσιος Ναούμ

ο Γραμματεός
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ο πρόεδρος

ο Γραμματεός
Γεώργιος Ι. Λουκάς

Αρθ. Πρωτοκ.
Διεκπ. 2.

Συνεδρίασις δημογεροντίας

Σήμερον 20 τρέχοντος μηνός Σεπτεμβρίου ημέρα Πέμπτη προσκληθέντων των μελών της δημογεροντίας όπως δικάσωσιν επί της υπό ημερομηνίαν 29 Αυγούστου αγωγής της εκ Βουσταρράνης Δόστας Στέφω το γένος και τα οικιακά επαγγελομένης κατά του πρώην ανδρός της Λάζω Σιάγκα περί αποδόσεως της θυγατρός της Κάτω και των φορεμάτων της και της απαρτίας μη σχηματισθείσης δια το έκτακτον και ημέρας εργασίμου απεφασίσθη κατ' απόφασιν του προέδρου Αρχιερατικού επιτρόπου Χ' πατ. Λαζάρου η αναβολή της δίκης δια την 29 ελευσομένου Οκτωβρίου μηνός, κοινοποιήθη δε τοις διαδίκοις η απόφασις προφορικής δια του ιερέως Σετίνης Οικονόμου πατ." Βασιλείου δια τα περαιτέρω.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης την κ' Σεπτεμβρίου 1901 (απα').

ο προεδρεύων

ο γραμματεύς

Γεώργιος Ι. Λουκάς

Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Εκκλησιαστικόν της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης υπό την προεδρείαν του αρχιερατικού επιτρόπου κυρίου Οικονόμου Χ" πατ" Λαζάρου και των παρέδρων παρόντων των αιδεσιμοτάτων ιερέων κ.κ. πατ. Κωνσταντίνου και πατ. Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν επί παρουσία και του γραμματέως αυτού Γεωργίου Ι. Λουκά, συνήλθε σήμερον την 28 Σεπτεμβρίου του χιλιοστού εννιακοσιοστού πρώτου έτους ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή εν τη αιθούση των συνεδριάσεων αυτού όπως δικάση και αποφασίση επί της ως ακολούθως υποθέσεως.

Ο Θεόδωρος Μήτρε κάτοικος Αρμένσκου Ορθόδοξος το δόγμα και γεωργός το επάγγελμα, δια της υπό ημερ. 1^η Σεπτεμβρίου έ. έ. και αριθμ. Πρωτοκ. 91 αγωγής αυτού εκτίθησιν ότι από δύο εβδομάδων η σύζυγος του αντίδικος Μήτρα το γένος Καλτσουνόφσκι εκ του χωρίου Τούρια της επαρχίας αγίου Καστορίας τα οικιακά επαγγελομένη, απελθούσα της οικίας του άνευ αδείας αυτού, διατελεί παραμένουσα παρά τω πατρί της εν δε τη αιτήσει του όπως επιστρέψη αύτη, οι γονείς της απήντησαν αρνητικώς. Επειδή δε ως εξωδίκως πληροφορείται δικαιούνται ίνα διασχισματικής αδείας εκδώσωσιν αυτήν ετέρω ανδρί, θερμώς καθικετεύει την Ιεράν Μητρόπολιν ημών όπως Αύτη ενεργήση τα δέοντα προς παρεμπόδισιν όπως αύτη επανακάμψασα επιληφθή των συζυγικών αυτής καθηκόντων.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την σημερινήν Συνεδρίασιν, παρέστη μόνον ο ενάγων, της εναγομένης μη παραστάσης ούτε αυτοπροσώπως ούτε δια νομίμου αντιπροσώπου καίπερ νομίμως κλητευθείσης, ός επαναλαβών όσα εν τη αγωγή του εξήτησεν, εξητήσατο την κατ' ερήμην διαδικασίαν της υποθέσεως και την παραδοχήν της αγωγής του. Δια ταύτα το Δικαστήριον συζητήσαν και διασκεψάμενον έχων υπ' όψιν την δικογραφίαν, επειδή απολειπομένου του εναγομένου αι εν τη αγωγή προτάσεις του ενάγοντος δεκταί εισί, δικάζον ούν ερήμην της εναγομένης, και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπό ημερ. 1 Σεπτεμβρίου και αριθμ. Πρωτοκ. 91 αγωγήν του ενάγοντος.

Υποχρεοί την εναγομένην όπως επιστρέψασα αναλάβη τα καθήκοντά της παρά τω ανδρί της.

Ορίζει προθεσμίαν 31 ημερών προς χρήσιν του ενδίκου μέσου της ανακοπής και

Επιβάλλει τη εναγομένη τα δικαστικά έξοδα και τέλη της αποφάσεως και των πρακτικών προκύψαντα εξ' υπαιτιότητος αυτής προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

ο προεδρεύων
Οικονόμος Χ'' πατ. Λάζαρος

τα μέλη
πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος

ο Γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ο πρόεδρος

ο Γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

αρθ. Πρωτ.

Διεκπ. 4

Συνεδριάσεις εφοροεπιτροπής

Σήμερα την 8ην Οκτωβρίου ημέραν της εβδομάδος Δευτέρα συνελθούσα η επί των ελλην. Εκπαιδευτηρίων Φλωρίνης εφοροεπιτροπή αποτελούμενη υπό των μελών αυτής κ.κ. Γώλου Λάζου, Θεοδώρου Πύρζε, Γρηγορίου Χρίστου, Αναστασίου Ναούμ και Παντούς Ναούμ, την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν υπό την προεδρείαν του Χ' πατ. Λαζάρου επιτρόπου του αγίου Μογλενών Κ^ο Ιωαννικίου παρόντος και του γραμματέως Γεωργίου Ι. Λουκά, εν τη επί τούτω αιθούση των συνεδριάσεων εν τη Ιερά Μητροπόλει όπως αποφασίση επί του ζητήματος των αναγκαιουσών δια την κοινότητα Φλωρίνης δύο νηπιαγωγών δια το Α^ο Νηπιαγωγείον και δια το Β^ο Νηπιαγωγείον της Κάτω Συνοικίας.

Ανεγνώσθη αναφορά των κατοίκων της Κάτω Συνοικίας υπό ημερ. 30 Σεπτεμβρίου αριθμ. 111 δι' ής ούτοι υποδεικνύουσιν ότι επειδή το βουλγαρικόν ήνοιξε και τα τέκνα των μη έχοντα που να πάνε, αναγκάζονται να μεταβαίνουν εκεί, ανάγκη πάσα να διορισθή νηπιαγωγός και ως τοιαύτην προβάλλουσι, την εκ της αυτής συνοικίας ορμωμένην και άλλοτε εις διάφορα μέρη χρηματίσασαν, κ. Βασιλικήν Μιχαήλ: μετά ταύτα ανεγνώσθη και επιστολή απαντητικώς της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης υπό ημερ. 5 Οκτωβρίου δι' ής υποδηλούται ότι δεν δύνανται να παράσχωσιν ημίν τας αιτουμένας δύο νηπιαγωγούς διότι δεν υπάρχωσι τοιαύται και ο καιρός παρήλθε και αύται συνεφωνήθησαν, η ολομέλεια της συνεδριάσεως μετά μακράν συζήτησιν και ώριμον συνδιάσκεψιν επί του ζητήματος τούτου, λαβούσα υπ' όψιν και το προκεχωρακός του καιρού, απεφάσισε τον διορισμόν της προτεινομένης Βασιλικής Μιχαήλ ορίσασα και τον μισθόν αυτής εις 10-12 λίρας ετησίως, αναθέσασα την συμφωνίαν τη Α. Αιδεσιμότητι τω κ. Χ' πατ. Λαζάρω αρχιερατικώ επιτρόπω: Δια δε το άνω Νηπιαγωγείον μη υπαρχούσης νηπιαγωγού απεφάσισε τον διορισμόν της πρώην διευθύντριας κ. Φανής Φιλιππίδου ως διδασκαλίσεως με ετήσιον μισθόν 20-λίρον. Προς συμβίβασιν δε αυτής μετά της διευθυντριας νυν κ. Βικτωρίας δια το ζήτημα της διευθύνσεως αναθέτει η ολομέλεια της

συνεδριάσεως την φροντίδα τω κ. Γώλου Λάζου και Αναστασίω Ναούμ
όπως ούτοι ως συγγενείς συμβιβάσωσι το πράγμα.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

ο Προεδρεύων
αρχιερατικός επίτροπος
Χ'' πατ. Λάζαρος

Τα μέλη
Σακελλαρίος πατ. Κωνσταντίνος
Σακελλίων πατ. Αθανάσιος

ο Γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ο προεδρεύων
(σφραγίδα)

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 12^η Οκτωβρίου

αριθμ. Πρωτοκ.

Διεκπ. 5

Πνευματικόν Δικαστήριον

επί της υποθέσεως Λαζάρου Αθανασίου και της συζύγου του Θωμαΐς.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης συγκείμενον εκ του κ. Χ' πατ. Λαζάρου αρχιερατικού επιτρόπου του αγίου Μογλενών Κ^{ου} Ιωαννικίου, ως προεδρεύοντος και των τακτικών αυτού μελών αιδεσιμοτάτων ιερέων κ. κ. πατ. Κωνσταντίνου και πατ. Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, συνήλθεν εν τη ωρισμένη αιθούση των συνεδριάσεων αυτού εν τη Ιερά Μητροπόλει τη 15^η Οκτωβρίου έ.έ. ημέρα Παρασκευή, παρόντος και του γραμματέως αυτού Γεωργίου Ι. Λουκά όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως:

Η Θωμαΐς Λαζάρου το γένος Γεωργίου Αλέξου οθωμανή και τα οικιακά επαγγελομένη δια της υπό ημερ. 8 Οκτωβρίου έ.έ. και αριθμ. 115 αγωγής αυτής εκτίθησιν ότι ο ανήρ αυτής Λάζαρος εγκαταλιπών αυτήν εις του πατρός της δεν παραδέχεται δια σύζυγον. Της αιτήσεως ταύτης, παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την σημερινήν συνεδρίασιν παρέστησαν η μεν ενάγουσα ασθενούσα δια του αδελφού της Νικολάου τη εγκρίσει του προεδρεύοντος, ο δε εναγόμενος αυτοπροσώπως. Και ο μεν πληρεξούσιος της εναγούσης αναπτύξας και προφορικώς τα εν τη αγωγή του εξητήσατο την παραδοχήν ταύτης και την παραλαβήν της Θωμαΐς υπό του αντιδίκου και συζύγου της εν τω οίκω του. Επειδή όμως η διαμονή αυτής εν τω οίκω τω συζυγικώ είνε αδύνατος καθότι εκεί η αδελφή του αντιδίκου διαμένουσα προσωρινώς εγένετο να γίνεται αιτία του να ψυχραίνωνται οι σύζυγοι, εν άλλη τινί οικία ήν δέον να ενοικιάση επί τούτου ο αντίδικος εάν δεν είνε δυνατή η απομάκρυνσις της αδελφής του εκ του οίκου του. Προς δε επειδή ο αντίδικος ενώπιον μαρτύρων, οίς εν ανάγκη δύναται να φέρη η εναγομένη επιβουλεύθη την ζωήν της, αιτεί εγγύησιν ότι θα συζήσωσιν εν ομονοία και αγάπη. Ο δε εναγόμενος αντέκρουσε τα εν τη αγωγή διΰσχυρισθείς ότι ουδέν τοιούτον είπεν ούτε κάν διενοήθη ώστε να επιβουλευθή την ζωήν της συζύγου του ίνα ούτω βλάβη αυτός εαυτού

αλλ' ούτε ότι δεν παραδέχεται αυτήν δια σύζυγον, έφερε δε απλώς αυτήν εις του πατρός της ίνα παραμείνη εις ολίγον καιρόν, χαριεντιζόμενος δε έλεγεν αυτή φοβερισμούς ίνα σωφρονισθή πως ει μη εκτελείσα τακτικώς τας οικιακάς της εργασίας και μη τιμώσα και σεβομένη δεόντως την γραίαν και τυφλήν μητέρα μου, δια πολλούς δε και διαφόρους λόγους δεν δύναται να ενοικιάση ιδιαίτεραν προς κατοικίαν αυτών οικίαν, και εζητήσατο την απόρριψιν της αγωγής.

Το δικαστήριον τοίνυν λαβόν κατ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή ο εναγόμενος εγκαταλιπών την σύζυγόν του εις του πατρός της ουδόλως εμερίμνησε περί αυτής νυν δε παραδεχόμενος αυτήν ομολογεί το λάθος του.

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων δια ταύτα το δικαστήριον δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμ. 115 και ημερ. 8 Οκτωβρίου έ. έ. αγωγήν της Θωμαΐς ως νόμιμον και βάσιμον.

Υποχρεοί τον Λάζαρον Αθανασίου υπήκοον Οθωμανόν και ψωμάς το επάγγελμα όπως απομακρύνει της οικίας του τον γαμβρόν του επ' αδελφής παρελάβη αυτήν εν τη οικία του ή άλλως ενοικιάση οίκον.

Και επιτίθησι τω εναγομένω τα δικαστικά έξοδα και τέλη της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών ανιόντα εις γρόσια αργυρά τριάντα πέντε (αριθμ. 35).

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης τη ιβ' Οκτωβρίου 1901 (απα').

Ο προεδρεύων
Χ" πατ." Λάζαρος

Τα Μέλη
πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον τη 12 Οκτω" 1901

ο προεδρ.

αρθ. Πρωτ."
Διεκπ." 6

Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου

περί διαζεύξεως της Σόφκας από του συζύγου της Ναούμ Κώστα.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης συγκείμενον εκ του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κυρίου Ιωαννικίου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμ. ιερέων Χ". πατ. Λαζάρου, πατ." Κωνσταντίνου και πατ." Αθανασίου την νόμιμον απετελούντων απαρτίαν συνελθών εν τη επί τούτω αιθούση των συνεδριάσεων εν τη Ιερά Μητροπόλει σήμερον την 19 Ισταμένου έ. έ. παρόντος και του γραμματέως Γεωργίου Ι. Λουκά όπως δικάση και αποφασίση επί των εξής.

Ο Ναούμ Κώστας ορθόδοξος το δόγμα, υπήκοος οθωμανός και εκ Καμπασιτίσης ορμώμενος δια της υπ' αριθμ. πρωτ. 170 και ημερ. 21 Νοεμβρίου έ. έ. αιτήσεώς του εξέδωκεν ότι η σύζυγος αυτού Σόφκα προ δύο ημερών εγκαταλείπουσα την οικίαν του εύρεν αυτήν εν ετέρα ξένη οικία, ζητεί δι' όπως αύτη επανέλθη εις τον οίκον του. Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της 8 Δεκεμβρίου έ. έ. παρέστησαν αμφότεροι αυτοπροσώπως μεθ' ό ήρξατο η διαδικασία κατ' αντιμωλίαν του ενάγοντος εξαιτήσαντος την παραδοχήν της αγωγής του και την επάνοδον της συζύγου του. Ενώ η εναγομένη αντέκρουσε διΐσχυρισθείσα ότι βία απαγωγή συζεύχθη άκουσα και άνευ της θελήσεώς της αυτόν όν ουδέποτε ηγάπησε ούτε θα δεχθή δια σύζυγον, μη όντα άξιον να την διατρέφη και άνίκανον προς εκτέλεσιν των συζυγικών αυτού καθκόντων ως εκ της χλωμής όψεώς του δήλον γίνεται. Ηπειλήσε δε αυτοκτονίαν εν περιπτώσει καθ' ήν και το δικαστήριον ήθελε βιάση αυτήν ν' ακολουθήση τον άνδρα της. Εξητήσατο την απόρριψιν της αγωγής και την διάζευξιν αυτής από του άνδρός της. Το δικαστήριον ωρών την επιμονήν της Σόφκας μετά ώριμον συνδιάσκεψιν απεφάσισε ν' αναβάλη την υπόθεσιν μέχρι της ελευσομένης Παρασκευής 14 Δεκεμβρίου έ. έ. ελπίζουσα συνδιαλλαγήν τίνα έθεσεν αυτούς εις προσωρινήν τυπικήν διάστασιν υποχρεωθέντος του Ναούμ ίνα προκαταβάλη τα της διατροφής της δια τας έξη (6) αυτάς ημέρας ανά δύο γρόσια ημερήσιαν.

Την 14 Δεκεμβρίου έ. έ. ημέραν ορισθείσαν προς διαδικασίαν της παρούσης υποθέσεως επανελήφθη η διαδικασία. Σχετικώς δε προς την υπόθεσιν ανεγνώσθη αναφορά κατοίκων τινών του χωρίου Καμπάσνιτσα δια μονοκονδυλιά υπογεγραμμένην φοβερίζουσα το δικαστήριο εν περιπτώσει διαζεύξεως των δύο ειρημένων συζύγων καθ' ήν το δικαστήριο παμψηφεί απέρριψεν ως υβριστικήν. Παρέστησαν δε κατά την συνεδρίασιν αμφοτέροι οι διάδικοι αυτοπροσώπως του ενάγοντος επιμένοντος εις την παραδοχήν της αγωγής του και την παράδοσιν της συζύγου του ενώ η εναγομένη ικέτευε το δικαστήριο όπως λυπηθείσα αυτήν ευδοκήση να διαζεύξη αυτούς καθότι η περαιτέρω αυτών συμβίωσις κατέστη αδύνατος, τελευταίως του αντιδίκου του καταστάντος ανικάνου όπως διαθρέψη αυτήν ήρξατο ούτος και της κατ' αυτής κακώσεις. Επί τούτων δεν έχει αξιοπίστως μάρτυρες ούς εν ανάγκη δύναται να φέρη. Το δικαστήριο συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον επειδή παρ' όλας τας νουθεσίας και προτροπάς προς την Σόφκαν όπως ακολουθήση τον άνδρα της επείσθη δια το αμετάτρεπτον του χαρακτήρα της και κατ' ουδενεί τρόπον εννόει αύτη να ακολουθήση τον άνδρα της, ανέβαλε την διαδικασίαν δια την 19 Δεκεμβρίου έ. έ. ημέραν Τετάρτην όπως ακροασθή των μαρτύρων της Σόφκας. Υποχρεοί την Σόφκαν να προσαγάγη κατά την ορισθείσαν ημέραν τους μάρτυρας αυτής. Επιβάλλει τω Ναούμ μη προκαταβαλόντα τα της διατροφής των προηγούμενων ημερών, προς ταύτα να προκαταβάλη και δια τας επομένας 5 ημέρας ως και τίθενται αμφοτέροι εις τυπικήν διάστασιν ως και δια διατροφήν προηγούμενων ημερών από 21 Νοεμβρίου έ. έ. ανά δύο (2) γρόσια ημερήσιον ήτοι το όλον 56 γρόσια.

Την 19 Δεκεμβρίου εν πλήρει συνεδρία μετά την ανάγνωσιν των πρακτικών των προηγούμενων συνεδριάσεων και την νόμιμον προδικασίαν παρέστη μόνη η εναγομένη απολειφθέντος του ενάγοντος και εξητήσατο την κατ' ερήμην διαδικασίαν της υποθέσεως και την απόρριψιν της αγωγής του Ναούμ και την διάζευξιν της απ' αυτού.

Το δικαστήριο συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον επειδή η περί ερημοδικίας αίτηση της εναγομένης εστί νόμιμος και βάσιμος καθό όσον ο ενάγων καίπερ νομίμως εκλητεύθη περιφερόμενος σήμερον δε εις την αγοράν και δια του πατ. Αθανασίου ειδοποιήθη δυστροπεί να προσέλθη συνωδεί τω 68 αρθ. της Π. Δικ. και του Μ. Σ. 197 (1892) και της Πρ. 1 Σ. 1 Μαΐου 1876.

Επειδή εκ των προσωρινών τυπικών διαστάσεων εγένετο κατάδηλον ότι αδύνατος αποβαίνει η συμβίωσις αυτών ακούσης και βιασθείσης της εναγομένης ίνα συζευχθή του αντιδίκου.

Επειδή δε τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον υπολειπόμενον των διαδίκων δια τούτο δικάζον ερήμην του ενάγοντος.

Δέχεται αυτεπαγγέλτως την περί διαζεύξεως αίτησιν της εναγομένης θεωρών τον γάμον αυτών διαλελυμένον και αυτούς ξένους προς αλλήλους εξ' υπαιτιότητος Ναούμ. Υποχρεοί τον ενάγοντα εις την απόδοσιν των πραγμάτων της εναγομένης συνωδεί τω *Μ. Σ. 21 1873, 8, 1874.*

Επιτίθησι τω ενάγοντι τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών των προηγουμένων συνεδριάσεων ανιόντα εις γρόσια εκατόν πέντε (105) προς τοις 56 της διατροφής προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Απορρίπτει την υπ' αριθμ. πρωτ. 170 και ημερ. 21 Νοεμβρίου έ. έ. κατά τα ανωτέρω άρθρα, αγωγήν του Ναούμ Κώστα.

Ορίζει προθεσμίαν 120 ημερών προς χρήσιν των ενδίκων μέσων της αναψηλαφήσεως και εφέσεως.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Τη κ' Δεκεμβρίου 1901 (απά').

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
Χ". πατ". Λάζαρος

τα μέλη
πατ". Κωνσταντίνος
πατ". Αθανάσιος

ότι ακριβές αντίγραφον τη 20 Δεκ. 1901.

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

αριθμ. Πρωτ.

Διεκπ. 7

Απόφασις Πνευματικού Δικαστηρίου

επί της υποθέσεως των συζύγων Μαρίας και Μποζίν Στωγιάνωφ εξ Αρμενοχωρίου.

Το εν Φλωρίνη Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Οικονόμου Χ." πατ". Λαζάρου ως προεδρεύοντος και των τακτικών αυτού μελών Σακελλαρίου πατ". Κωνσταντίνου και Σακελλίωνος πατ". Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν συνήλθε την ιε' Οκτωβρίου έ. έ. παρόντος και του γραμματέως Γ. Ι. Λουκά, όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Η Μαρία εκ κάτω Κότωρι ορμωμένη ορθόδοξος το δόγμα και τα οικιακά επαγγελομένη δια της υπό ημερ. 11 Οκτωβρίου έ. έ. αιτήσεως αυτή εκτίθησιν ότι από τεσσάρων μηνών αναιτίως εκδιωχθείσα υπό του συζύγου και αντιδίκου αυτής Μποζίν ορθοδόξου το δόγμα και εν Αρμενοχωρίω διαμένοντος ουδόλως επρονόησεν υπέρ αυτής ζητεί την παραδοχήν της αγωγής: και συνεπώς την απ' αυτού διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτού.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίαν της 21 Οκτωβρίου παρέστησαν αμφοτέροι αυτοπροσώπως και η δίκη ήρξατο κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων. Και η μεν ενάγουσα αναπτύξασα και προφορικώς τα εν τη αιτήσει της και αιτείται την παραδοχήν αυτής και την διάζευξιν από του αντιδίκου εξ' υπαιτιότητος αυτού επιπροσθέτως ότι κατ' αίτησιν του εναγομένου και κοινή συναινέσει αμφοτέρων αντήλλαμεν επί παρουσία των Μουχταρατζ(γ)άδων του χωρίου Αρμενοχωρίου διαζευκτηρία γράμματα άπερ και παρέδωκαν αμφοτέροι τη Ιερά Μητροπόλει. Ο δε ενάγων χωρίς ν' αντιτάξη εις την έκδοσιν του διαζυγίου επειράτο ανεπιτυχώς να καταστήση υπαίτιον την αντίδικόν του.

Το δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή εκ των ανακρίσεων και των καταθέσεων αμφοτέρων έγνω ότι η περαιτέρω μεταξύ αυτών συζυγική συμβίωσις είνε αδύνατος. Επειδή αμφοτέροι απαραβιάστως αιτούνται την διάζευξιν κατόπιν πολλών παραινέσεων περί του εναντίου.

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον.

Δια ταύτα

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμ. 11 Οκτωβρίου αγωγήν της Μαρίας ως νόμιμον και βάσιμον.

Κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ αυτών γάμον εξ' υπαιτιότητος του Μποζίν.

Επιτήθησι τω εναγομένω τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών ανιόντα εις γρόσια πενήκοντα πέντε προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 21 Οκτωβρίου 1902.

Ο προεδρεύων
Οικον. Χ". πατ". Λάζαρος

Τα μέλη
Σακελλ. πατ". Κωνσταντίνος
Σακ. πατ". Αθανάσιος

ότι ακριβές αντίγραφον τη 21 Νοεμβρίου 1902.

ο προεδρεύων

ο Γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

επί της υποθέσεως των συζύγων Τράϊτσε Τύρψε και Κωνσταντίνας εκ Καμπασνίτσας.

Το εν Φλωρίνη Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ της Α.Σ. του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών Κ^{ου} Ιωαννικίου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Οικονόμου Χ". πατ". Λαζάρου Σακελλαρίου πατ". Κωνσταντίνου και Σακελλίωνος πατ". Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν συνήλθε τη 30 Νοεμβρίου 1901 παρόντος και του γραμματέως Γεωργίου Ι. Λουκά όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Τράϊτσε Τύρψε εκ Καμπασνίτσας ορμώμενος ορθόδοξος το δόγμα και γεωργός το επάγγελμα δια της υπό ημερομ. 19 Νοεμβρίου 1901 και αριθμ. πρωτοκ. 136 αιτήσεως αυτού εκτίθησιν ότι η σύζυγος αυτού Κωνσταντίνα ως ελθών εκ της αλλοδαπής δεν εύρεν εν τη οικία του, δεν απονέμει την ευλάβειαν εις τα θεία και ιερά και ούτε εις εκκλησίαν υπάγη ούτε τον σταυρόν ασπάζεται. Τοιαύτη δε ούτε αύτη και τα τέκνα εν ασεβεία θ' αναθρέψη διό αιτήται την απ' αυτής διάζευξιν.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της 30^{ης} παρέστησαν αμφότεροι αυτοπροσώπως και η διαδικασία ήρξατο κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων. Και ο μεν ενάγων ανέπτυξε και προφορικώς τα εν τη δηλώσει του αιτείται την παραδοχήν αυτής και την έκδοσιν του διαζυγίου εξ' υπαιτιότητος της εναγομένης. Η δε εναγομένη αντέτεινε διΐσχυριζόμενη ότι είνε πάνυ ευλαβής. Το Δικαστήριον έγνω να διακόψη την διαδικασίαν και αναβάλη αυτήν δια την επομένην όπως πληροφορηθή εξωδίκως περί της εν λόγω υποθέσεως, αν δηλαδή η εναγομένη διέτριβεν εις τας ξένας οικίας και ήν ασεβής εις τα θεία.

Το Δικαστήριον τούνυν κατά την επομένη ορισθείσαν δικάσιμον διελθών την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον επειδή ως διεπιστώθη δια των γειτόνων η εναγομένη διέτριβεν εις ξένην οικίαν οπότεν ο ανήρ της επανέκαψεν εκ

της αλλοδαπής τουτ' αυτό δε εποίει και άλλοτε εν την απουσία του ανδρός. Επειδή κατά το λέγειν των ιερέων αύτη ημέλει και τα θεία.

Επειδή μεθ' όλας τας συμβουλάς του Δικαστηρίου όπως ο ενάγων δεχθή και παραλάβη αυτήν εφάνη ότι είνε αδύνατος η συμφιλίωσις και συμβίωσις αυτών.

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρρύνουσι τον υπαίτιον.

Δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπό ημερομ. 19 Νοεμβρίου αίτησιν του ενάγοντος διαζεύξεως και αριθμ. πρωτοκ. 136 ως νόμιμον και βάσιμον.

Κηρύττει διαλελυμένον τον τέως μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενον γάμον και αυτούς ξένους απ' αλλήλους και μηδεμίαν σχέσιν ή συνάφειαν έχοντας προς αλλήλους.

Ορίζει την νόμιμον προθεσμίαν όπως ει γε βούλοντες ίνα ασκούντες χρήσιν των ενδίκων μέσων.

Επιβάλλει τω ενάγοντι τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων εγγράφων ανιόντα εις γρόσια τετρακόσια προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης 1901(απά') Νοεμβρ.

ο Πρόεδρος
ο Μογλενών Ιωαννίκιος

Τα μέλη
Οικ. Χ". π" Λάζαρος
Σακελ. π" Κωνσταντίνος
Σακ. π" Αθανάσιος

ότι ακριβές αντίγραφον τη 30 Νοεμβρίου 1901

ο Πρόεδρος

ο Γραμματεός
Γεώργιος Ι. Λουκάς

Αριθμ. Πρωτοκ. 132

Διεκπ.

Πνευματικόν Δικαστήριον

επί της υποθέσεως των συζύγων Χαραλάμπους Δούνα και Θωμαΐς εκ Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης συγκείμενον εκ της Α.Σ. του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών Κ^{ου} Ιωαννικίου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Οικονόμου Χ. πατ. Λαζάρου Σακελλαρίου πατ. Κωνσταντίνου και Σακελλίωνος πατ. Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν παρόντος και του Γραμματέως αυτού Γεωργίου Ι. Λουκά συνήλθε την 7 Δεκεμβρίου 1901 όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Χαράλαμπος Δούνας κάτοικος Φλωρίνης επιστάτης του σχολείου και υπάλληλος κρεοπώλη συνάμα ορθόδοξος το δόγμα και υπήκοος Οθωμανός δια της υπό ημερομ. 14 Νοεμβρίου έ. έ. και αριθμ. Πρωτοκ. 132 εκτίθησιν ότι η σύζυγός του Θωμαΐς εν τη απουσία αυτού απεμπόλησε την τιμήν της μετά οθωμανού τινός γείτονος Πειξέπ καλουμένου μοιχεύσασα ζητεί δε την παραδοχήν της αγωγής του και την από της συζύγου του Θωμαΐδος διάζευξιν αυτού εξ' υπαιτιότητος αυτής.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της σήμερον παρέστησαν αμφότεροι αυτοπροσώπως. Και ο μεν ενάγων επαναλαβών προφορικώς τα εν τη αιτήσει του ητήσατο την παραδοχήν αυτής και την από την αντιδίκου του διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής. Η δε αντίδικος ανεπιτυχώς αντέκρουσε διαμαρτυρομένη δια την επιφρηστομένων κατ' αυτής μομφών.

Το Δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή η εναγομένη εκ των λεγομένων κατεφάνηκε ότι έπραξε την αμαρτίαν και εκ των γειτόνων δε της οικίας του Χαραλάμπους διεπιστώθη πνευματικώ τω τρόπω η αλήθεια.

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμ. πρωτοκ. 132 και ημερομ. 14 Νοεμβρίου έ. έ. ως νόμιμον και βάσιμον.

Κηρύσσει άκυρον τον μεταξύ των διαδίκων τέως υφιστάμενον γάμον και αυτούς ξένους τουντεύθεν προς αλλήλους και μηδεμίαν γαμικήν συνάφειαν έχοντας.

Επιτήθησι τω Χαραλάμπους τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαζευκτηρίων εγγράφων ανιόντα εις γρόσια εκατόν πενήκοντα.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

ο Πρόεδρος

ο Μογλενών Ιωαννίκιος

τα μέλη

Οικονόμος Χ" Λάζαρος

Σακελλαρίος Κωνσταντίνος

Σακελλίων Αθανάσιος

ο Πρόεδρος

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 20 Δεκεμβρίου 1901

ο γραμματεύς

Γ. Ι. Λουκάς

Σημείωμα

Εμετρήθησαν σήμερα την δεκάτην πέμπτην (15) Ιανουαρίου έτους χιλιοστού εννιακοσιοστού δευτέρου υπό του εν Βιτωλίοις γενικού πράκτορος της ασφαλιστικής εταιρείας «η Νέα Υόρκη» εις τον πληρεξούσιον των κληρονόμων του εν Αρμένσκου δολοφονηθέντος Νικολάου Καμπέρ κ. Στέφω Ανδρέα εξ Αρμένσκου λόγω ασφαλίσεων παρά τη ειρημένη Λαιρεία παρ' ήτινι είχεν εγγραφή ο Νικόλαος Καμπέρ το ποσόν των τριών χιλιάδων εκατόν τριάκοντα πέντε αριθμ. 3135 γροσίων και 69% επί παρουσία εμού του γραμματέως της Ιεράς Μητροπόλεως και των νομίμων του Νικολάου κληρονόμων ημών ένδειξιν.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 15 Ιανουαρίου 1902.

ότι ακριβές αντίγραφον αυθημερόν.

ο προεδρεύων

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

Επί της υποθέσεως Μιχαήλ Κύρστε και Στοιγιάνκας εκ Πεσοσνίσης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης συγκείμενον υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Μογλενών Κ^{ου} Ιωαννικίου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Οικον. Χ' Π". Λαζάρου, Σακελλαρίου π". Κωνσταντίνου και Σακελλίωνος πατ". Αθανασίου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν συνήλθε την 11^{ην} Φεβρουαρίου 1902 εν τη αιθούση των συνεδριάσεων εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης επί παρουσία του γραμματέως αυτού Γεωργίου Ι. Λουκά όπως αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο εκ Πεσοσνίσης Μιχαήλ Κύρστες ορθόδοξος το δόγμα και γεωργός το επάγγελμα δια της υπό ημερομ. 2 Φεβρουαρίου 1902 και αριθμ. 60 αιτήσεως αυτού ζητεί όπως η σύζυγός του Στοιγιάνκα ήτις μετά δίμηνον συμβίωσιν μετ' αυτής αποσταλείσα τη μητρί της όπως διέλθη ημέρας τινάς αποποιείται νυν να επιστρέψη παρά αυτώ, επανέλθη εις την οικίαν του και αναλάβη τα καθήκοντά της. Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της 11^{ης} Φεβρουαρίου 1902 παρέστησαν αμφοτέροι οι διάδικοι και ο μεν ενάγων και προφορικώς επαναλαβών τα εν τη αιτήσει του αιτήται την επάνοδον αυτής εις τον οίκον του. Η δε ενάγουσα αντέκρουσε λέγουσα ότι επειδή άνευ της θελήσεως αυτής εγένετο ο γάμος αυτής μετά του αντιδίκου της δεν δέχεται να ακολουθήση τον άνδρα τον οποίον αυτή δεν θεωρεί ούτε θα θεωρήση δια σύζυγόν της, και ότι δεν είναι δια άνδρα εφ' ώ και όπως πληροφορηθή καλώς και λάβη τη δεούσει πληροφορία περί της αιτίας της κλητεύσεως ταύτης δια της προσηγήσεως του εφημερίου ιερέως του χωρίου και των Μουχταρατζ(γ)άδων το δικαστήριον ανέβαλε την διαδικασίαν της υποθέσεως εις επομένην συνεδρίασιν.

Την επομένην ημέραν προσελθόντες ο ιερεύς του χωρίου πατ. Τράϊτσες και οι Μουχταρατζ(γ)άδες κατέθεσαν ότι η ενάγουσα παρασυρθείσα από κακοβούλας συμβουλάς αισχρών συνχωριανών της μετέβαλε διαγωγήν και δεν θέλει να ακολουθήση τον σύζυγόν της συνιστώσι δε ότι πρέπει ν' αναγκασθή όπως αύτη ακολουθήση τον σύζυγόν της.

Δια ταύτα:

Το Δικαστήριον συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον.

Επειδή η διαληφθείσα Στογιάνκα ως εγνώσθη εκ των λεγομένων της και των καταθέσεων του ιερέως και των Μουχταρατζάδων του χωρίου της παραπλανήθη χωρίς και να έχη προμελετημένον το πράγμα προέβη εις τινάν πράξιν ταύτην υπήκουσα νουθεσίας αισχρών τινών.

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμ. 60 και ημερομ. 2 Φεβρουαρίου 1902 αίτησιν του Μιχαήλ Κύρστε ως νόμιμον και βάσιμον.

Διατάσσει την Στογιάνκαν όπως ακολουθήση τον άνδρα της Μιχαήλ.

Επιβάλλει τω ενάγοντι ως δυναμένω τα δικαστικά τέλη και λοιπά έξοδα και της παρούσης αποφάσεως ανιόντα εις γρόσια τριάντα πέντε αριθμ. (35).

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης τη 11^η Φεβρουαρίου 1902.

ο προεδρεύων
Οικον. Χ." Π." Λάζαρος

τα μέλη
Σακελλ. πατ. Κωνσταντίνος
Σακελ. πατ. Αθανάσιος

ο προεδρεύων

ο γραμματεύς

ότι ακριβές αντίγραφον τη 30 Μαρτίου 1902.

ο γραμματεύς

Απόφασις

επί της υποθέσεως Φωτεινής Σταύρου το γένος Γιαννάκη Χ' Τάση και Στεφάνου και Μαρίας Χρίστου ...(:) (περί παραχωρήσεως τη Μαρία της αναλογούσης κληρονομίας του αποθανόντος ανδρός της).

Η Φωτεινή Σταύρου δια της υπό ημερ. 11 Μαρτίου έ. έ. και αριθμ. 86 αιτήσκει αυτής αιτείται όπως η Ιερά Μητρόπολις αναγκάσει την πενθεράν της Μαρίαν και τον γυναικαδελφόν της Στέφανον αποκρύψαντες την ακίνητην περιουσίαν μετά τον θάνατον του αδελφού του να φανερώσωσι αυτήν ίνα εξ' αυτής λάβη το αναλογούν τη Φωτεινή και τους ανηλικούς δύο νέους τη Ασπασία ηλικία 2 ½ ετών και του Χαριλάου 40 ημερών βρέφους προς δε και τριάκοντα (30) λίρας Τουρκίας άς αύτη ως προίκα έφερε κατά την υπανδρείαν της εις τον σύζυγόν της και τας οποίας οι δύο αδελφοί έθεσαν εις την εργασίαν των κατοίκων.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της 11 Μαρτίου 1902. Παρέστησαν ότε τε Στέφανος της ...(:) της μητρός της και η Φωτεινή γυνή και επανέλαβεν εν τη αιτήσκει της ως αντίδικος ητήσατο όπως η παρούσα υπόθεσις προς αποφυγήν σκανδάλων λάβη πέρας εν τη Ιερά Μητροπόλει και η διαδικασία ήρξατο κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων καθ' ήν και της Φωτεινής εκφρασάσης την επιθυμίαν όπως η δίκη διεξαχθή εν τη Ιερά Μητροπόλει επειδή όμως η ώρα είχεν προχωρήσει η υπόθεσις ανεβλήθη δι' άλλην ημέραν καθ' ήν το Δικαστήριον συνεχίζον την διαδικασίαν και δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων ηρώτησε την ενάγουσαν και αντ' αυτής τον αντιπροσωπόντα αυτής πατέρα της Γιαννάκην αν έχη να επιπροσθέση τι καθόσον το Δικαστήριον έκρινε πριν ή αποφασίση τι επί της υποθέσεως αυτών να ποιείτε καταγραφήν των υπαρχόντων εν τω οίκω του αποθανόντος συζύγου Σταύρου ός απήντησεν ότι το τοιούτον θα προσέκρουε εις την αντίστασιν των διαδίκων μη επιτρεπώσιν την καταγραφήν ως εποίησαν και εις τον Ιβραήμ εφέντην Κυβερνητικόν υπάλληλον προς καταγραφήν αποσταλέντες και ότι μεταβαίνοντες να καταγράψωμεν δεν θα εύρωμεν τίποτε καθόσον οι αντίδικοι λαβόντες καιρούς έκρυσαν πάν το έχον αξίαν και συνιστά όπως υποχρωθή ο αντίδικος Στέφανος και η μήτηρ του ίνα εν φόβω Θεού εργασθή και δόση τοις ανηλικίσις αρρένοις ανεψιοίς του την καθαιρήν ανηκούσαν αυτοίς κινητήν ή ακίνητον περιουσίαν.

Εις ταύτα ο Στέφανος και ένα μέρος της μητρός του απήντησεν ότι ευχαρίστως δέχεται ίνα γένηται η καταγραφή αφού πρώτον ο αντίδικός

μου δεχθή και ενναγνώριση το χρέος αυτών εις 50 λιρών ανερχόμενον το οποίον θ' αφαιρεθή εκ της περιουσίας αυτών κληρονομούμενης υπό των δύο αδελφών δύο ετέρων θηλέων αδελφών της μητρός.

Εις τούτο ο πληρεξούσιος ενάγων απήντησεν ότι επειδή ο εναγόμενος δι' υποκρυφών αποφεύγει να συμμορφωθή προς το δίκαιον των ανηλίκων ορφανών και της χήρας παρακαλεί το Δικαστήριον όπως δώση τη θυγατρί του Φωτεινή το ανάλογον της κληρονομιάς του αποθανούντος ανδρός της Σταύρου και τα προικώα χρήματά της ίνα αποσυρθή αφήνοντα τα τέκνα της εις τον αντίδικον Στέφανον. Εις ταύτα ο Στέφανος απήντησεν ότι δέχεται να δώση τη Φωτεινή το όγδοον της περιουσίας του ανδρός της, της καταγραφημένης υπό του Ιβραήμ Εφέντη, τα τέκνα όμως του αδελφού της να παραμείνουν παρά τη μητρί των μέχρι του εβδόμου έτους υποχρεωμένου αυτού όπως πληρώση τη Φωτεινή τα της διατροφής αυτών όπως εγκρίνη το Δικαστήριον αλλ' ουδόλως δέχεται ν' αναγνώριση τας 32 λίρας ως προίκαν φερθείσας υπ' αυτής ως αύτη λέγη, καθόσον ούτε έλαβεν αυτάς ούτε είδεν αυτάς. Ο ενάγων πληρεξούσιος ερωτηθείς και απαντήσας είπεν ότι ει και υπάρχουν μάρτυρες τοις επιδόσεσι των χρημάτων τούτων, δέον να επιβληθή όρκος τοις αντιδίκους περί των χρημάτων τούτων αλλ' ο εναγόμενος αντέκρουσε λέγων ότι μόνον έγγραφον μαρτυρίαν ότι ελήφθησαν τα χρήματα δύναται ν' αναγνώριση ουδέν έτερον αναγνώριζει.

Το Δικαστήριον συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον και αποφασίζον παμψηφεί.

Επειδή ο εναγόμενος αποποιείται να δεχθή όρκον μη υπάρχοντος λόγου επί τούτω.

Επειδή ο ενάγων μη έχων έγγραφον μαρτυρίαν δικαιούται να ζητήση όρκον των αντιδίκων.

Δέχεται την υπ' αριθμόν 81 και ημερ. 11 Μαρτίου 1902 αίτησιν της Φωτεινής ως νόμιμον.

Υποχρεοί τον Στέφανον εις την καταβολήν του αναλόγου μέρους της κληρονομιάς τη χήρα Φωτεινή και εις την διατροφήν των ανηλίκων ορφανών.

Επιβάλλει αυτώ ήτοι τω Στεφάνω τα δικαστικά τέλη και έξοδα δύο συνεδριάσεων ανιόντα εις γρόσια εβδομήντα (70).

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη αυθημερόν.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη ιδ' Μαρτίου 1902.

ο προεδρεύων
Οικ. Χ''. πατ. Λάζαρος

Τα μέλη
πατ''. Κωνσταντίνος

πατ''. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

*ότι ακριβές αντίγραφον
εν Φλωρίνη τη 17^η Μαρτίου 1902.*

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς: Γ. Ι. Λουκάς

αύξ. 13
αρ. Πρωτ. 104

Απόφασις

διαζεύξεως των συζύγων Λαζάρου και Θωμαΐδος Αθανασίου εκ Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών υπό την προεδρείαν του Σεβ. Μητροπολίτου Μογλενών Κ^ου Ιωαννικίου παρόντων των τακτικών αυτού μελών και του γραμματέως του συνελθόν την 5 Φεβρουαρίου έ. έ. εν τη ιερά Μητροπόλει προς εκδίκασιν της υποθέσεως των συζύγων Λαζάρου Αθανασίου αρτοποιού και Θωμαΐδος το γένος Γεωργίου Αλέξου απεφάσισεν ως εξής:

Το Δικαστήριον συνεχίζον την διαδικασίαν της υποθέσεως των ανωτέρω συζύγων κατ' αίτησιν του πληρεξουσίου αδελφού της Θωμαΐδος Νικολάου, ζητούντος την απόδοσιν των προς διατροφήν ορισθέντων χρημάτων δια την αδελφήν του, καθ' ήν ο Λάζαρος αντέτεινεν αιτών την από της συζύγου του διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής ανικάνου ούσης προς επιτέλεσιν των οικιακών της καθηκόντων, αφού επί ματαίω προσεπάθησεν όπως συμφιλίωση αυτούς δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων και αποφασίζον παμψηφεί.

Επειδή η τουντεύθεν αυτών συμβίωσις κατέστη αδύνατος εξαντληθέντων πάντων των μέσων της πειστικότητος, από διετίας και έν έξ (6) συνεδριάσεσι διεξαχθείσης της υποθέσεως. Επειδή η Θωμαΐς ως εκ της συμπεριφοράς αυτής δείκνυται ότι ενέχει δόσιν βλακειάς εξ' ής επήλθεν η μεταξύ των συζύγων ψύχραν και του Λαζάρου παντατρόπως αρνουμένου ίνα δεχθή αυτήν εις το εξής δια σύζυγον.

Επειδή το τέκνον αυτών αφαιρεθών κρατείται υπό του Λαζάρου.

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως ως και των ετέρων πέντε προηγουμένων, και λοιπών εξόδων ως και των διαλυτηρίων εγγράφων ανιόντα εν όλω εις 240 γρ. επιβαρρύνουσι τον ηττώμενον.

Επειδή τα της διατροφής έξοδα ανιόντα εν όλω εις 390 γρόσια δικαιούται να λάβη η Θωμαή παρά του Λαζάρου.

Δέχεται αυταπαγγέλτως την αίτησιν του Λαζάρου περί διαζεύξεως ως νόμιμον.

Κηρύσσει διαλελυμένον τον μεταξύ του Λαζάρου και της Θωμαΐδος τέως υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του Λαζάρου.

Διατάσσει όπως το τέκνον αυτών επειδή ως άρρεν ανήκει κατά νόμον τω πατρί, το παρελάβη ο Λάζαρος.

Ορίζει προθεσμίαν την νόμιμον όπως ποιήσθε χρήσιν το ένδικον μέσον της εφέσεως.

Επιτήθησι τω Λαζάρω τα δικαστικά έξοδα ανιόντα εις γρόσια 240.

Υποχρεοί τον Λάζαρον εις την απόδοσιν των προς διατροφήν της Θωμαΐδος ορισθέντων 390 γροσίων.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει εν Φλωρίνη τη 5^η Φεβρουαρίου 1903.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Ιωαννίκιος

τα μέλη
Οικ. Χ." πατ. Λαζαρος
Σακ. πατ. Κωνσταντίνος
Σακ. πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 14^η Μαρτίου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

Το Δικαστήριον δια ταύτα επί τη βάσει πιστοποιητικού γράμματος ημερομ. 29 Απριλίου 1902 και αριθμ. 126 εκ μέρους της εφοροεπιτροπής και δημογεροντίας της Ορθοδόξου κοινότητος Σοροβιτσόβου πιστοποιούντων ότι ο Πέτρος Γέλε Χατζίου από 8 ετίας αποδημήσας εγκατέλειψε την σύζυγό του Σοφίαν Παπαμιχαήλ απροστάτευτον και άνευ χρηματικώς τινός βοήθειας συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. *Επειδή συνωδεί ταις εκκλησιαστικαίς διατάξεις (Ιουνίου 7 1892 και αριθμ. 2865) η γυνή μείνασα απροστάτευτη παρά του ανδρός από 5 ετίας αποδημήσαντος δικαιούται απροηρηματίστως λαβείν ει γε βούλοιτο το από του ανδρός της διαζύγιον, αποφασίζον παμφηφεί.*

Δέχεται την υπό ημερομ. 4 Μαΐου και αριθμ. 128 αίτησιν της Σοφίας Παπαμιχαήλ διαζεύξεως ως νόμιμον.

Κηρύττει τον μετά του αντιδίκου της Πέτρου τέως υφιστάμενον γάμον διαλελυμένον.

Επιβάλλει τω Πέτρω τα δικαστικά τέλη και έξοδα ανερχόμενα εις γρόσια 65 προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο και αποφασίσθη και εδημοσιεύθη τη 4^η Μαΐου 1902.

ο πρόεδρος
Χ'' πατ. Λάζαρος

τα μέλη

Σακ. πατ. Κωσταντίνος

ο γραμμ.
Γ. Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον Μαΐου 1903

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί αποπείρας προς διάζευξιν των συζύγων Ηλίου Δήμου και Ελένης εκ Κλεστίνης.

Δια ταύτα το Δικαστήριον δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων 'Ηλίου Δήμου και Ελένης επί τη βάσει αιτήσεως του 'Ηλίου Δήμου εκ Κλεστίνης γεωργού υπό ημερομ. 8 Μαΐου έ. έ. περί διαζεύξεως αυτού από της αντιδίκου του Ελένης επειδή ο μεν ενάγων αναπτύξας και προφορικώς τα εν τη αιτήσει του δεν κακώθη ν' αποδείξη την ενοχήν της εναγομένης και αντιδίκου του ήτις δια παντός μέσου επεδείκνυε το εναντίον αποφασίζον παμψηφεί. Απορρίπτει την υπ' αριθμ. 132 και ημερομ. 8 Μαΐου 1902 αίτησιν του Ηλίου ως ανεπαρκή. Προσκαλεί αυτούς να ομονοήσωσι τουντεύθεν και να συζητήσωσιν εν αγάπη. Επιβάλλει τω ενάγοντι τα δικαστικά έξοδα ανιόντα εις γρόσια 65 και ούτω διελύθη η συνεδρίασις.

Δια δευτέρα όμως αιτήσει του Ηλίου Δήμου υπό ημερομ. και αριθμ. 137 συνελθούσα η συνεδρίασις το δεύτερον ηκροάσατο του Ηλίου αναπτύξαντος και προφορικώς τα εν τη αιτήσει του περί διαζεύξεως από της συζύγου του Ελένης εξ' Αποσκέπου (επαρχίας Καστορίας) καταγομένης δια τον λόγον ότι αύτη δεν ετεκνοποίησεν και δια το ασυμβίβαστον του χαρακτήρα της και καθ' ήν η εναγομένη Ελένη επαρουσιάσθη ως ενάγουσα αιτούσα δι' αιτήσεως αυτής υπό ημερομ. 14 Μαΐου και αριθμόν 135 την από του αντιδίκου Ηλίου διάζευξιν δια το ασυμβίβαστον του χαρακτήρος εξ' υπαιτιότητος αυτού δικάζον όθεν κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων και αποφασίζον παμψηφεί.

Επειδή ψυχράνσεως μεταξύ των διαδίκων επελθούσης αδύνατος υπάρχει εις το εξής η τελεσφόρος διάρκεια και ευζωΐα των ειρημένων συζύγων.

Επειδή συνωδεί ταις εκκλησιαστικαίς διατάξεσι Γρ. Π. Σ. Σ/βρίου 1841 Φεβρ. 4 1846 κατά λόγον προτιμήσεως του μη χείρονος των δύο κακών διαλύειν το ατελεσφόρητον συνοικέσιον και διασπάει τον ανωφελή γαμικόν δεσμόν.

Δέχεται την αίτησιν της Ελένης ως νόμιμον και βάσιμον.

Κηρύσσει διαλελυμένον τον μεταξύ αυτών γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός.

Επιβάλλει τω Ηλίω τα δικαστικά τέλη και έξοδα διαλυτήρια ανερχόμενα εις 600 γρόσια.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 15 Μαΐου 1902.

ο πρόεδρος

τα μέλη
Οικ. Χ" πατ. Λάζαρος
Σακ. πατ. Κωνσταντίνος
Σακ. πατ. Αθανάσιος

ότι ακριβές αντίγραφον τη 6 Μαΐου 1903.

ο γραμμ. Γ. Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί αποδόσεως υπό του ανδρός Τανάς ανηκούσης τη γυναικί Κάτω κληρονομικής μερίδος κατακρατούμενης υπό του αδελφού του αποθανούντος ανδρός της.

Επί τη βάσει αναφοράς της Κάτω Τανάς Ιαγουρίδη εκ Μπάτζ δι' ής αύτη αιτείται από του ανδραδέλφου της Σίλ Τόλε το αναλογούν μερίδιον της περιουσίας του αποθανόντος συζύγου της Τανάς κατακρατούμενον υπ' αυτού μετά την νόμιμον προδικασίαν το δικαστήριον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων δικάζον. Επειδή ο εναγόμενος Τόλες αναλαβών ως άμεσα ενδιαφερόμενος της περιουσίας του αδελφού την υπεράσπισιν αυτής δέχεται και αναγνωρίζει την ενάγουσαν Κάτον ως κληρονόμον εν μέρει τω αναλογούντι αυτή καθόσον ο αποθανών εγκαταλείπη υιόν Κώστα και θυγατέρες δύο την Μήτηρο και Δαρίνον. Επειδή η ενάγουσα μη δυναμένη να συζήση εν τη αυτή οικία αναγκάζεται ν' αναχωρήση λαμβάνουσα το μερίδιόν της αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμόν 114 και ημερ. 25 Μαΐου 1902 αίτησιν της Κάτος ως νόμιμον.

Υποχρεοί τον Τόλε όπως παραλαβών την ενάγουσαν εις το χωρίον του και επί παρουσία μαρτύρων και του χωρίου και των Μουχταρατζάδων δώσωσι το αναλογούν μερίδιον εκ της περιουσίας του αποθανόντος ανδρός της αφού απονέμωσι και την νόμιμον μερίδα δια τον υιόν Κώστα και τας δύο θυγατέρας Μήτηρο και Δαρίνον.

Επιβάλλει τη εναγούσι τα δικαστικά τέλη και έξοδα ανερχόμενα εις γρόσια τριάντα πέντε αριθμ. 35.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 5^η Ιουνίου 1902.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Ιωαννίκιος

τα μέλη
Οικ. Χ. πατ. Λάζαρος
ιερεύς Αναστάσιος
πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη η 9^η Μαΐου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς

Γ. Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί διαζεύξεως των συζύγων Γιωβάν και Γιωβάγκας Μήτσε Λ(ι)άμη εκ Σετίνης.

Επί τη βάσει αναφοράς της Γιωβάγκας το γένος Μήτσε Λιάμη εκ Σετίνης δι' ής αύτη εκδιωχθείσα υπό του αντιδίκου και συζύγου της Γιωβάν αιτείται όπως παραλάβη αυτήν ούτος εις τον οίκον του, το δικαστήριον μετά την νόμιμον προδικασίαν δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων, της εναγούσης αντιπροσωπομένης νομίμως υπό του αδελφού της. Επειδή ο εναγόμενος ενυμφεύθη αυτήν εν γνώσει ότι η ενάγουσα Γιωβάγκα έπασχεν. Επειδή η ενάγουσα εγγυμονούσα έχει ανάγκη περιθάψεως και περιποιήσεων.

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρρύνουσι τον ηττώμενον.

Δια ταύτα αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπ' αριθμόν 132 και ημερομ. 10 Μαΐου έ. έ. αίτησιν της Γιωβάγκας ως νόμιμον και βάσιμον.

Υποχρεοί τον εναγόμενον εις το να παραλάβη αυτήν εις τον οίκον του ή επ' άόριστον μέχρι του τοκετού της εναγούσης να καταβάλλη αυτή προς διατροφήν και συντήρησιν μηνιαίως γρόσια εννενήκοντα αριθμ. 90 απέναντι αποδείξεων.

Επιβάλλει τω Γιωβάν τα δικαστικά τέλη και έξοδα ανερχόμενα εις γρόσια τριάκοντα πέντε.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 5^η Ιουνίου 1902.

ο πρόεδρος

τα μέλη

Χ" πατ. Λάζαρος

ιερέυς Αναστάσιος
πατ". Κωνσταντίνος
πατ". Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 13^η Μαΐου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεός
Γ. Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί διαζεύξεως των συζύγων Κάτωσ το γένος Ανδρέου Κοριτσέου και Γιωβάν Νάϊδου εκ Καλλινίκης.

Επί τη βάσει αιτήσεως της Κάτωσ υπό ημερομ. 20 Απριλίου έ. έ. δι' ήσ αύτη ητήσατο την από του αντιδίκου της Γιωβάν διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτού, ός εκδιώξαντος αυτήν αναιτίως της οικίας του εγκατέλειπε απροστάτευτον εις τας τριόδους άνευ μηδεμιάσ ηθικής και ή υλικής βοηθείας το δικαστήριον μετά την νόμιμον προδικασίαν δικάζον κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων. Επειδή η ενάγουσα ως απεδήχθη αληθώς εκδιωχθείσα της οικίας του ανδρός της έμεινεν απροστάτευτος. Επειδή ο εναγόμενος από της απομακρύνσεως της οικίας του της Κάτωσ συζεί παρανόμως μεθ' ετέρας. Επειδή αμφότεροι μετά τρίμηνον απ' αλλήλων διάστασιν συνεννοούσι και παρακαλούσι το δικαστήριον εις το να τους διαζεύξη. Μετά ώριμον σκέψιν αποφασίζον παμψηφεί. Επειδή τα δικαστικά τέλη επιβαρρύνουσι αμφοτέρους ως υπαιτίους.

Δέχεται την υπό ημερομ. 20 Απριλίου έ. έ. αίτησιν της εναγούσης ως νόμιμον και βάσιμον.

Κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ αυτών υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων.

Επιτήθησει δικαστικά έξοδα και τα των διαλυτηρίων εγγράφων ανερχόμενα εις γρόσια τετρακόσια (400) και προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 29^η Απριλίου 1902.

ο πρόεδρος
Χ'' πατ. Λάζαρος

τα μέλη

πατ."Κωνσταντίνος

ο γραμμ.
Γ. Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 13^η Μαΐου 1903

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς: Γ. Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί επιστροφής της προικός και του τραχώματος υπό τον Κώτση Ναούμ της αποθανούσης συζύγου του Ελένης εις τους γονείς αυτής.

Επί τη βάσει αιτήσεως των συζύγων Δανιήλ και Μαρίας Μπέλη υπό ημερομ. 26 Μαΐου δι' ής οι διαλειφθέντες ζητούσιν ίνα συνωδεί τω νόμω "αποθανούσης της συζύγου ατέκνου η προίξ επιστρέφεται τοις δικαιούχοις" ο σύζυγος της αποθανούσης θυγατρός των Ελένης, ο Κώτσης Ναούμ αποδώση αυτούς την προίκα και το εκ 10 λιρών τράχωμα διότι αυτή απέθανεν άτεκνος, το δικαστήριον μετά την νόμιμον προδικασίαν δικάζον κατ' αντιμωλίαν. Επειδή αμφότερα τα μέρη εδέχθησαν ίνα κατά τον νόμον αποφανθή περί της τύχης της προικός και του τραχώματος. Επειδή συνωδεί τω νόμω Γρ. Π. 1721 (Κ. Κρίτου σ. 192) και εκ της Πατριαρχ. Νομολογίας σελ. 393, η περίπτωσις αυτή λύεται δια επιβολής της τριμοιρίας. Επειδή τα δικαστικά επιβαρρύνουσι αμφότερα τα μέρη δια την μεταξύ αυτών συμφωνίαν. Μετά ώριμον συνδιάσκεψιν αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την υπό ημερομ. 26 Απριλίου και αριθμ. 169 αίτησιν των συζύγων Δανιήλ και Μαρίας Μπέλη ως νόμιμον και βάσιμον.

Επιβάλλει τριμοιρίαν επί τε της προικός κατά τον υπό των εναγόντων υποδειχθέντα κατάλογον και τροποποιηθέντος πως υπό του Δικαστηρίου, ως και επί του δεκαλίρου τραχώματος. Και εκ της τριμοιρίας τα δύο μέρη θα λάβη ο σύζυγος της αποθανούσης Ελένης ο Κώτσης υποχρεούμενος να εξοδεύση και δια τα επιμνημόσυνα αυτής.

Επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα ανιόντα εις γρόσια 70 εις αμφότερα τα διαδικαζόμενα μέρη αναλόγως των μερών και της τριμοιρίας ήτοι τα δύο τρίτα να πληρώση ο Κώτσης και το 1/3 οι δύο σύζυγοι και προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 5^η Ιουνίου 1902.

ο πρόεδρος
Χ" πατ. Λάζαρος

τα μέλη

πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 16 Μαΐου 1903.

ο πρόεδρος   ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

ο Κ. Ναούμ κατά την της αδείας του γάμου επλήρωσε εν όλω 30.

Πνευματικόν Δικαστήριον

περί παραδοχής της Χαριτείνης υπό του συζύγου της Νικολάου Τάσκου αμαξά.

Επί τη βάσει αιτήσεως της Χαριτείνης υπό ημερομ. 11 Ιουνίου έ. έ. δι' ής αυτή αιτείται όπως ο αντίδικός της και σύζυγος Νικόλαος εκδιώξας αυτήν προ τινών μηνών, αναγκασθή εις την παραλαβήν αυτής και την καταβολήν την προς διατροφήν των γενομένων υπό των γονέων της εξόδων, εισαχθείσης υπό συζήτησιν κατά την σημερινήν διαδικασίαν μετά την νόμιμον προδικασίαν το δικαστήριον δικάζον κατ' αντιμωλίαν. Επειδή ο εναγόμενος αντέκρουσε τα εν τη αιτήσει της εναγούσης. Υποβληθέντας αιτιάσεις λέγων ότι η ενάγουσα εν τη απουσία του εγκατέλειπε τον οίκον του ότι μόλον τούτο, αυτός τακτά διαλείμματα απέστειλεν αυτή τα προς διατροφήν και συντήρησίν της.

Επειδή η ενάγουσα ομολογεί ότι έλαβε κατά διαλείμματα χρήματα από του συζύγου της αποσταλέντα. Επειδή ο Νικόλαος ομολογεί ότι παραδέχεται αυτήν εις την οικίαν του με την υπόσχεσίν της όμως ότι δεν θα αντιλέγει τοις γονεύσιν αυτού. Επειδή το περί των γενομένων προς διατροφήν εξόδων της Χαριτείνης ζήτημα διαφεύγει την αρμοδιότητα του εν λόγω δικαστηρίου ως φύσεως υλικής κεκλημένον δε ίνα δικάση καθαρώς την πνευματικήν αυτών διαφοράν.

Δια ταύτα αποφασίζον παμψηφεί και κατά νόμον.

Απορρίπτει την υπ' αριθμόν 161 και ημερ. 11 Ιουνίου αίτησιν της εναγούσης ως αβάσιμον.

Διατάσσει την Χαριτείνην ίνα ακολουθήση τον άνδρα της Νικόλαον.

Επιβάλλει τω Νικολάω ως δυναμένω τα δικαστικά τέλη ανιόντα εις γρ. 35.

Εγένετο απεφασίσθη και αυθημερόν εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 5^η Ιουλίου 1902.

ο πρόεδρος
Χ'. πατ. Λάζαρος

τα μέλη

πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 20^η Μαΐου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

(ο Μογλενών Ιωαννίκιος παραδέχεται τα εν τη παρούση αποφάσει αυθημερόν).

Απόφασις υιοθεσίας

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Μικτόν Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών εν απαρτία συνήλθε τη 25^η Μαΐου 1903, παρόντος και του γραμματέως του Γεωργίου Ι. Λουκά όπως αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Η Ελένη Καραντζίδου κάτοικος Σμυρδεσίου κακώς διασωθείσα εκ του κινδύνου κατά της καταστροφής του χωρίου, εξ' ής ουδέν αυτή απέμεινεν ή μόνον τα ορφανά αυτής τέκνα προσελθούσα οικειοθελώς και απαραβιάστως ενώπιον του ως άνω Δικαστηρίου εδήλωσεν ότι επειδή ένεκα του θανάτου του νόμιμου αυτής συζύγου Αντωνίου Καραντζίδου αποβιώσαντος προ 6 ετών αδυνατεί αυτή ίνα περιθάλψη και συντηρήση άμα, ένεκαν ανεχείας τα τρία ορφανά αυτής τέκνα 1 άρρεν και δύο θηλέα απεφάσισεν όπως παραχωρήση ως υιοθεσίαν το έτερον των τέκνον της την Δωροθέαν άγουσαν ηλικίαν 7 ετών προς τον Σεβασμ. Μητροπολίτην Μογλενών Κ^ον Ιωαννίκιον ευχαρίστως δεχθέντα ίνα υιοθετήση αυτό και αναθρέψη ως ίδιον αυτού τέκνον και εξητήσατο ίνα επικυρωθή δεόντως η υιοθεσία αύτη.

Το Δικαστήριον τοίνυν ακροασάμενον των διαβεβαιώσεων αυτής συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον.

Επειδή η μήτηρ του κορασίου Ελένη ομολόγησεν ότι αδυνατεί ίνα περιθάλψη και συντηρήση το ειρημένον κοράσιον αυτής Δωροθέαν οίκοθεν δε απεφάσισεν ίνα παραιτηθή παντός επ' αυτού δικαιώματος παρέχουσιν αυτό εις υιοθεσίαν ετέρω.

Επειδή ο Σεβ. Μητροπολίτης Μογλενών Κ^ος Ιωαννίκιος ομολογεί ότι δέχεται να υιοθετήση και αναθρέψη το κοράσιον δεόντως και παράσχει αυτώ την (επι)τρέπουσαν χριστιανικήν μόρφωσιν και αγωγήν και δι' ιδίων εξόδων άμα και έλθει εις νόμιμον ηλικίαν γάμου ουχί ανωτέραν των 20 ετών μήτε μικροτέραν των 16 ετών αποκαταστήση αυτό.

Επειδή εκ των διαβεβαιώσεων αμφοτέρων επείσθη το δικαστήριον ότι η υιοθεσία αύτη υπάρχει συμφέρουσα εις την Δωροθέαν.

Επειδή τα δικαστικά έξοδα ανήκουσι εις τον υιοθετούντα.

Δια ταύτα δεχόμενον την αίτησιν περί υιοθεσίας της Ελένης υποσχνουμένης ίνα μετά τον θάνατον του θετού πατρός του κορασίου αποδεχθή αυτό και πάλιν ως τέκνον της.

Αποφασίζουν παμφηφεί.

Εγκρίνει την ειρημένην υιοθεσίαν και κηρύττει το κοράσιον Δωροθέαν θετόν τέκνον του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μογλενών Κ^{ου} Ιωαννικίου του Βυζαντινού.

Επιτίθησι τω υιοθετούντι τα τέλη της παρούσης αποφάσεως ανιόντα εις γρόσια είκοσι αριθμ. (20).

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 25 Μαΐου 1903.

ο προεδρεύων
Οικ. Χ" πατ. Λάζαρος

τα μέλη
πατ. Κωνσταντίνος
πατ. Αθανάσιος
Γώλος Λάζος
Στέργιος Χρηστίδης

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

Στέργω και παραδέχομαι οικειοθελώς καθ' ολοκληρίαν τα εν τη παρούση αποφάσει διαλαμβανόμενα.

Ελένη Α. Καραντζίδου

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 2^α Ιουνίου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

αριθμ. Πρωτ. 229.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Βάνε Όλε και Σουλτάνας Β. Κύρστε εκ Σόροβιτς.

Επί τη βάσει αιτήσεως του Βάνε Όλε εκ Σοροβιτσόβου υπό ημερ. 13 Νοεμβρίου έ. έ. και αριθμ. 419, δι' ής ούτος αιτείται την από της αντιδίκου του Σουλτάνας Βάνε Κύρστε διάζευξιν εξ' υπαιτιότητος αυτής μη τεκνοποιησάσης και άνευ της αδείας αυτού διανυκτερευούσης εις ξένας οικίας. Το εν Φλωρίνη Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον προεδρεύοντος του Χ' πατ. Λαζάρου κατ' εντολήν του Μητροπολίτου καλουμένου παρόντων των τακτικών αυτού μελών και του γραμματέως μετά την νόμιμον προδικασίαν, κατόπιν εξ' μηνών τοπικής αυτών διαστάσεως επί τη ελπίδι όπως ομονοήσαντες συμφιλιωθώσιν και καθ' εις ο Βάνες κατέβαλεν αυτή τα προς διατροφήν της έξοδα, το τέταρτον συνεδριάζον ήδη λαβόν δε υπ' όψιν την προηγουμένην δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή καιτοι εδηλώθη επισήμως υπό του Δικαστηρίου τη Σουλτάνα αύτη δυστροπούσα απέσχεν ίνα προσέλθη κατά την 12 Ιουνίου ημέραν ορισθείσαν προς συνεδρίασιν της εν λόγω υποθέσεως.

Επειδή η περί ερημοδικίας αίτησις του Βάνε προσελθόντος αυτοπροσώπως σήμερον έστι νόμιμος και βάσιμος και εν τοιαύτη περιπτώσει δικαστέα εστί η κατ' αυτής αγωγή ερήμην συνωδεί τω 67 αρθ. της πολιτικής δικονομίας και Μ.Σ. 168 (1891).

Επειδή τα δικαστικά έξοδα και τέλη επιβαρύνουσι τον υπολειπόμενων των διαδίκων δια ταύτα δικάζον ερήμην της εναγομένης και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την αίτησιν του Βάνε Όλε ως νόμιμον.

Κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος της Σουλτάνας. Υποχρεοί τον ενάγοντα εις την απόδοσιν της Σουλτάνας πάντων των ανηκόντων αυτή φορεμάτων και λοιπών κοσμημάτων.

Ορίζει προθεσμίαν 31 ημερών προς χρήσιν του ενδίκου μέσου της ανακοπής.

Επιβάλλει τη εναγομένη τα δικαστικά έξοδα και τέλη 4 συνεδριάσεων των πρακτικών και των διαλυτηρίων εγγράφων ανιόντα εις γρόσια 432 προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 13 Ιουνίου 1903.

ο προεδρεύων
Οικονόμος Χ'' πατ. Λάζαρος

τα μέλη
Σακελ. πατ. Κωνσταντίνος
Σακ. πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 19^η Ιουνίου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

Πνευματικόν Δικαστήριον

Απόφασις περί διαζεύξεως των συζύγων Πέτρας Τύπε και Κύρστε Δέλιου εξ Αρμενοχωρίου.

Επί τη βάσει τη αιτήσεως της Πέτρας Τύπε υπό ημερομ. 7 Φεβρουαρίου έ. έ. δι' ής αύτη εκ ταύτη την διαδικασίαν της υποθέσεως αυτής περί διαζεύξεως αυτής από του συζύγου της και αντιδίκου της εξ' υπαιτιότητος αυτού ανικάνου όντος ένεκα της ανηλικιότητός του προς εκτέλεσιν των συζυγικών αυτού χρεών, το εν Φλωρίνη Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον μετά την νόμιμον προδικασίαν δικάζον ερήμην του εναγομένου, το δεύτερον και λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν της προηγουμένης συνεδριάσεως συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή καίτοι εδηλώθη τω εναγομένω ούτος απειποιήθη να προσέλθη κατά την συνεδριάσιν της 10 Φεβρουαρίου. *Επειδή η περί ερημοδικίας αίτησις της Πέτρας αυτοπροσώπως προσελθούσης έστι νόμιμος και εν τοιαύτη περιπτώσει δικαστέα εστίν η κατ' αυτής αγωγής ερήμην (67 αρθ. Π. Δικονομίας και Μ.Σ. 168, 1891).*

Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρρύνουσι τον υπολειπόμενον των διαδίκων.

Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται την αίτησιν της Πέτρας ως νόμιμον και αποδεδειγμένον.

Κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του Κύρστε.

Υποχρεοί τον εναγόμενον εις την απόδοσιν τη Πέτρα πάντων των ενδυμάτων της και λοιπών αυτής κοσμημάτων ευρισκομένων παρ' αυτώ. Ορίζει προθεσμίαν την νόμιμον προς χρήσιν του ενδίκου μέσου της ανακοπής.

Επιβάλλει τω εναγομένω τα δικαστικά έξοδα και τέλη και των διαλυτηρίων εγγράφων ανιόντα εις γρόσια 450 και της διατροφής εις γρόσια 300 διατεθειμένα δια την αδελφήν της Πέτρας όπου αύτη διατρέφεται από της από του αντιδίκου της φυγής την 23 Οκτωβρίου π' έτους προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν τη ιερά Μητροπόλει Φλωρίνης τη 10 Φεβρουαρίου 1903.

ο πρόεδρος
Οικονόμος Χ'' πατ. Λάζαρος

τα μέλη
Σακ. πατ. Κωνσταντίνος
Σακ. πατ. Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Γεώργιος Ι. Λουκάς

ότι ακριβές αντίγραφον εν Φλωρίνη τη 14 Ιουλίου 1903.

ο πρόεδρος

ο γραμματεύς
Γ. Ι. Λουκάς

Απόφασις ακυρώσεως της Διαθήκης του Δανιήλ Κωνστ/νου.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Μ. Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της ιεράς Μητροπόλεως, συγκείμενον εκ της Α. Σεβ. του Μ/πολίτου Μογλενών και Φλωρίνης κ. Ιωαννικίου, προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Δανιήλ Ναούμ, Γεωργίου Μάντου, Θεοδώρου Φιλιππίδου και Αναστασίου Ιωάννου την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, συνήλθε τη 7^η Φεβρ. έ. έ. ημέρα Δευτέρα εν τη ωρισμένη των συνεδριάσεων αιθούσει της Ι. Μ/πόλεως παρόντος και του γραμματέως Αθανασίου Πανταζίδου, όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Δημήτριος Δανιήλ Κωνστ/νου, κάτοικος Φλωρίνης, χριστιανός ορθόδοξος και υπήκοος οθωμανός δια της υπό ημέρ. 31 Δεκεμβρ. 1904 της αγωγής αυτού εξέδωκεν ότι ο προ εξαετίας ενταύθα αποθανών πατήρ αυτού Δανιήλ Κωνσταντίνου δεν συνέταξε Διαθήκην και ότι η εβδόμη Νοεμβρίου 1898 ημερομηνίαν φέρουσα και υπό της συζύγου αυτού Ζαχαρίας παρουσιαζομένη, διαθήκη, δι' ής η κινητή και ακίνητος του μακαρίτου περιουσία, διατίθεται υπέρ αυτής, ως συζύγου, και των θυγατέρων του, αποκλείονται δή οι δύο υιοί του, δεν είναι γνησία διαθήκη του Δανιήλ Κωνσταντίνου, αλλ' ότι συνετάχθη μετά τον θάνατον του μακαρίτου και εν αγνοία του υιού αυτού Δημητρίου, του και ενάγοντος, ως αποδημούντος εις Βλαχίαν και εσχάτως εκείθεν αφικομένου και ότι ως εξ' υπαρπαγής συνταχθείσα και υπό των μαρτύρων υπογραφείσα, μη φέρουσα δε ενότητα τόπου και χρόνου, μηδέ την ιδιόχειρον υπογραφήν του διαθέτου, γινώσκοντος ως γνωστόν να γράφη, εν ταυτώ δε και πολλούς άλλους λόγους προς κατάρριψιν εαυτής και παρατυπίας παρουσιάζουσα, είνε άκυρος.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την συνεδρίασιν της 4^{ης} Ιαν. έ. έ. η μεν εναγομένη Ζαχαρία Δανιήλ καίτοι δια της υπό ημερ. 31 Δεκεμβρ. ως υπ' αρ. πρωτ. 519 κλήσεως εκλητεύθη, δεν ενεφανίσθη, οι δε μάρτυρες Στέργιος Χρηστίδης, Παντούσης Ναούμ και Πέτρος Γούτης ως και εν τη διαθήκη εκτελεστές Νικόλαος Αθανασίου παρουσιασθέντες κατέθεσαν ενόρκως τα εξής:

1) ο μεν Στέργιος Χρηστίδης ότι η διαθήκη συνετάχθη παρόντος αυτού και των τριών μαρτύρων, επί τούτω υπό του εν καλή των φρένων καταστάσει ευρισκομένου τότε Δανιήλ προσκληθέντων.

2) ο δε Παντούσης Ναούμ, ότι κατά την σύνταξιν της διαθήκης δεν παρίστατο και ότι υπέγραψε αυτήν κατά πρότασιν του εκτελεστού, δεν ενθυμείται όμως εάν προ ή μετά τον θάνατον του μακαρίτου υπέγραψεν.

3) ο δε Πέτρος Γούτης ότι επισκεψάμενος απλώς και αυτοβούλως τον ασθενή, εύρεν εκεί τον κ. Χρηστίδην, όστις ηρώτα τη στιγμή εκείνη τον ασθενή περί των διαθέσεων αυτού, αλλ' ότι διαθήκην δεν είδε και ότι τοιαύτην μετά από 5 ημέρας μετά τον θάνατον του Δανιήλ τη παρουσιάσε προς υπογραφή ο εκτελεστής.

4) Τέλος δε ο εκτελεστής Νικόλαος Αθανασίου, ότι προσεκλήθη υπό του κ. Στεργίου Χρηστίδου εις την οικίαν του μακαρίτου, όν ηρώτησαν περί των διαθέσεων αυτού, αλλ' ότι η διαθήκη συνετάχθη μετά τον θάνατον του Δανιήλ.

Μετά την εξέτασιν των μαρτύρων δια το προκεχωρηκός της ώρας, η διαδικασία ανεβλήθη δια την 14^{ην} Ιαν. οπότε μην εμφανισθείσης και αύθις της εναγομένης, ενεκρίθη ίνα γένηται και δευτέρα αναβολή δια την 7^{ην} Φεβρ. οδεύοντος. Αλλά και μετά την ημέραν ταύτην μη προσελθούσης της Ζαχαρίας, ο ενάγων υιός αυτής, αφού και προφορικώς ανέπτυξε τα εν τη αγωγή αυτού, εξητήσατο την κατ' ερήμην διαδικασίαν της υποθέσεως και την παραδοχήν της αγωγής ίνα μη διαιωνίζεται αύτη.

Το δικαστήριον τοίνυν λαβών υπ' όψιν την δικογραφίαν και τας ενόρκους καταθέσεις των μαρτύρων, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον

1) Επειδή η περί ερημοδικίας αίτησις του ενάγοντος ως νόμιμος και βάσιμος, καθόσον η εναγομένη Ζαχαρία κλητευθείσαν νομίμως τρις αλληπαλλήλως δεν παρέστη κατά την σήμεραν τελευταίαν δικάσιμον, εν δε τοιαύτη περιπτώσει δικαστέα τυγχάνει η κατ' αυτή αγωγή ερήμην.

2) Επειδή αι καταθέσεις των μαρτύρων εισίν αντιφατικάί προς αλλήλας και καταδεικνύουσιν ότι η Διαθήκη συνετάχθη εξ' υφαρπαγής, δεν φέρει δε ενότητα τόπου και χρόνου.

3) Επειδή η πρόφασις του εκτελεστού περί της ελλείψεως της ιδιόχειρας υπογραφής του διαθέτου ότι δήθεν ούτος έπασχεν από παραλύσεως της δεξιάς, εξελέγχεται αβάσιμος.

4) Και επειδή η κατάθεσις και αυτού του εκτελεστού βεβαιοί την μετά θάνατον σύνταξιν της διαθήκης, διενεργηθείσα υπό της εναγομένης χάριν του εαυτής και των θυγατέρων αυτής συμφέροντος.

Δια ταύτα δικάζον ερήμην της εναγομένης και αποφασίζον παμψηφεί.

α) Δέχεται την υπό ημερ. 31 Δεκεμβρ. 1904 αγωγήν του Δημητρίου Δανιήλ Κ/νου ως νόμιμον και εκτελεστέαν,

β) Κηρύσσει την υπό ημερ. 7 Νοεμβρ. 1898 και αρ. πρωτ. 6 διαθήκην του Δανιήλ Κωνσταντίνου άκυρον.

γ) Κηρύσσει τα εν αυτή διατεθειμένα υπέρ της συζύγου και των θυγατέρων ως μη νομίμως διατεθειμένα,

δ) Ορίζει εν τέλει προθεσμίαν είκοσι και μιας (21) ημερών προς χρήσιν του ενδίκου μέσου, ανακοπής και επιβάλλει τη εναγομένη τα δικαστικά έξοδα και τέλη της παρούσης αποφάσεως και των πρακτικών ανιόντα εις γρόσια εκατόν πέντε αρ. 105, προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 7^η Φεβρ. 1905.

Εν τη ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Ιωαννίκιος

τα μέλη
Δανιήλ Ναούμ
Θεόδωρος Φιλιππίδης
Αναστάσιος Ιωάννου
Γεώργιος Μάντου

ο γραμματεύς
Αθανάσιος Πανταζίδης

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη και Φιλίππου Χρήστου αμφοτέρων εκ Φλωρίνης ορμωμένων.

Επί τη βάσει της υπό ημερ. 28 παρελθόντ. Νοεμβρ. αναφοράς της Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη, δι' ής αιτείται την από του αντιδίκου της Φιλίππου Χρήστου διάζευξίν της εξ' υπαιτιότητος αυτού εγκαταλείψαντος αυτήν επί εξαετίας άνευ ουδεμιάς υλικής και ηθικής προστασίας και ουδ' επιστολής αξιώσαντος αυτήν, μηδέ τον τόπον της διαμονής αυτού από της αναχωρήσεώς του εντεύθεν έκτοτε δηλώσαντος, το εν Φλωρίνη εκκλ. Δικαστήριον υπό την προεδρείαν του Μητροπολίτου αγίου Μογλενών κ. κ. Ιωαννικίου, παρόντος και των τακτικών αυτού μελών και του γραμματέως ώριμων να συσκεφθεί και υπ' όψει έχων το *περί εγκαταλείψεως της γυναικός υπό του ανδρός άρθρον Π. Νομολ. Θεοτοκά σελ. 266 παράγρ. 1 επί λέξει λέγον «ει τις γυνή έχουσα άνδρα νόμιμον αποδημούντα και μη φροντίζοντα επαναστραφήναι προς αυτήν εντός τριετίας μόνης και συνοικήσαι μετ' αυτής και αυτή υπό ενδείας στενοχωρουμένη και κινδυνεύουσα ψυχικώς θελήση την απ' αυτού διάζευξιν, είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη παρ' αυτού και έχει επ' αδείας εις έτερον απιδείν γάμον έννομον....».*

Επειδή η εγκατάλειψις της εν λόγω Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη υπό του ανδρός της Φιλίππου Χρήστου επί εξαετίαν όλην άνευ ουδεμιάς, ως έφθημην ειπόντες, προνοίας κατά το διάστημα τούτο προς συντήρησιν αυτής και διατροφήν, παρέχει τη ουτωσίν εγκαταλειπομένη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι το από του εγκαταλιπόντος ταύτην ανδρός διαζύγιον, *συνωδεί ταις ειδικαίς περί του θέματος τούτου Π/αρχικαίς και Συνοδικαίς διατάξεσι (Συνοδ. Διάτ. Πατριάρχ. Κ/πόλεως Νεοφύτου Β' έ. 1611 και Ιωακείμ Γ' έ. 1882), και εν αγνώστω διαμένοντος τόπω του Φιλίππου Χρήστου η κλήσις εδημοσιεύθη δια της εκκλ. αληθείας, αυτού μηδ' όλως απαντήσαντος, το Δικαστήριον, λέγων απεφάσισε την έκδοσιν προς αυτήν του (παραστατικού) κανονικού διαζυγίου, κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός και επιτρέπει τη Αναστασία Μάντσιου Κοζάρη απιδείν εις δεύτερον γάμον έννομον παρ' ουδενός εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύτω.*

Εν Φλωρίνη τη (3^η) τρίτη Ιανουαρίου 1905.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Ιωαννίκιος

τα μέλη
Χ" παπά Λάζαρος Οικονόμου
Π" Κωνσταντίνος Σακελλάριος
Π" Αθανάσιος Σακελλίων

ο γραμματεύς
Αθανάσιος Πανταζίδης

ότι ακριβές αντίγραφον

ο γραμματεύς
Αθανάσιος Πανταζίδης

αριθμ. Πρωτ. 86

εστί το εν λόγω διαζύγιον τόδε.

Διαζύγιον

Προκαθειμένης της ημών ταπεινότητος του Εκκλ. Πνευματικού Δικαστηρίου παρέστη η Αναστασία Μάντσιου Κοζάρη, χριστιανή ορθόδοξος και κάτοικος Φλωρίνης κατηγορούσα του συζύγου αυτής επί εγκαταλείψα λέγουσά τι και επιβεβαιούσα ότι από εξαετίας και πλέον εγκατέλιπεν ούτος αυτήν μετά του τέκνου της άνευ ουδεμιάς προνοίας κατά το διάστημα τούτο προς συντήρησιν και διατροφήν αυτής. Και τοίνυν η ταπεινότης ημών επί τη βάση της διαβεβαιώσεως της ειρημένης Αναστασίας στηριζομένη και υπ' όψει έχουσα τας ειδικάς περί διαζυγίου Πατριαρχικάς και Συνοδικάς διατάξεις ρητώς διακελευούσαι «ει τις γυνή έχουσα άνδρα νόμιμον, αποδημούντα και μη φροντίζοντα επαναστραφήναι προς αυτήν εντός τριετίας μόνη, και συνοικήσαι μετ' αυτής και αυτή υπό ενδείας στενοχωρουμένη και κινδυνεύουσα ψυχικώς θελήση την απ' αυτού διάζευξιν, είη διαζευγμένη και κεχωρισμένη παρ' αυτού και έχει επ' αδείας εις έτερον απιδείν γάμον έννομον, παρ' ουδενός εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύττω», αφ' ετέρου δε προνοουμένη μη τι γε δεινότερον συμβή εκ της εις το εφεξής εγκαταλείψεως αυτής υπό του ανδρός αυτής, δια ταύτα διαζευγμένη και λελυμένη κηρύττει την ρηθείσα Αναστασία από του ανδρός της Φιλίππου Χρήστου και δίδωσιν την κανονικήν άδειαν, εί γε βούλεται, εις δεύτερον άνδρα νόμιμον απιδείν. Όθεν ως ένδειξιν απελύθην το παρόν διαζύγιον και εδόθη τη διαληφθείση.

Εν Φλωρίνη τη 12^η Μαρτίου 1905.

ότι ακριβές αντίγραφον

ο γραμματεύς

Αθανάσιος Πανταζίδης

Αριθμ. Πρωτ. 148

Αριθμ. Αυξ. 152

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργίου Κώστα Καρπούζ εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου.

Επί τη βάσει της υπό ημερ/αν 27 Απριλίου έ. έ. αναφοράς της Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου, κατοίκου του χωρίου Ποπόζανη, εξαιτουμένη την από του αντιδίκου της Γεωργίου Κωνσταντίνου Καρπούζ κατοίκου του χωρίου Αρμενοχωρίου διάζευξίν της εξ' υπαιτιότητος του μεν συζύγου της, ως αποδειχθέντος ως ανικάνου περί την εκπλήρωσιν των συζυγικών αυτού καθηκόντων, του δε πατρός αυτού ως επιτεθέντος και προσβαλόντος την κοίτην αυτής, το εν Φλωρίνη Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον υπό την προεδρείαν του αρχιερατικού επιτρόπου αιδεσιμοτάτου Σακελλαρίου πατ. Κωνσταντίνου, παρόντων και των τακτικών αυτού μελών ως και του γραμματέως, ωρίμων να συσκεφθείν και υπ' όψιν λαβόν το περί ανικανότητος του ανδρός σχετικόν του νόμου άρθρον (Π. Νομολ. Θεοτοκά), επειδή η ανικανότης του εν λόγω Γεωργίου Κν. Καρπούζ και η αναίσχυντος επί της τιμής της συζύγου αυτού εκ μέρους του πατρός του προσβολή, παρέχουσι τη γυναικί το δικαίωμα εξαιτήσασθαι την από του συζύγου αυτής διάζευξίν της *συνωδεί της περι του θέματος τούτου Π/αρχικαίς και Συνοδικαίς διατάξεσιν (Συνοδ. Διατ. 1611 και 1822)*, δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν το δικαστήριον κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των εν λόγω διαδίκων υφιστάμενον γάμον και επιτρέπει τη Κίρστα Κ/νου Τάσσου απιδείν εις Β' γάμον έννομον παρ' ουδενοί εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύτω.

Υποχρεοί δε άμα τον σύζυγον ίνα αποδόση αυτή τα ενδύματά της ως εν ιδίω καταλόγω αριθμούντος.

Εν Φλωρίνη τη 29^η Μαΐου 1905.

ο προεδρεύων

ο του αγίου Μογλενών

αρχιερατικός επίτροπος

τα μέλη

>>

>>

ο γραμματεύς: Αθανάσιος Πανταζίδης

Αριθμ. Πρωτ. 149

Αριθμ. Αυξ. 153

Διαλυτήριο γάμου

της Κίρστας Κ/νου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργ. Κώστα Καρπούζ εξ Αρμ/ρίου.

Συνωδεί την υπό ημ/αν 29 Μαΐου 1905 έτους υπ' αύξ. αρ. 152 και πρωτ. 148 αποφάσει του εκκλ. Δικαστηρίου της Ι. Μ/πόλεως Μογλενών και Φλωρίνης, λυθέντος του γάμου της Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου εκ Ποπόζανη και του Γεωργίου Κώστα Καρπούζ εξ Αρμενοχωρίου, υπάρχουσιν ούτοι του λοιπού διαζευγμένοι και ξένοι απ' αλλήλων, μηδεμίαν έχοντες δια βίου γαμικήν συνάφειαν και σχέσιν το παραπάνω και δύναται εκάτερος αυτών, ει γε βούλεται, και εις έτερον γάμον απιδείν νόμιμον. Την πίστωση, δε ταύτην επεδόθη τη ειρημένη Κίρστα Κωνσταντίνου Τάσσου η παρούσα εκκλ. απόδειξις, χρησιμεύουσα αυτή όπου ανήκει.

Εν Φλωρίνη τη 31^η Μαΐου 1905,

ο προεδρεύων
αρχιερατικός επίτροπος

>>

ο γραμματεύς
Αθανάσιος Πανταζίδης

Τα ανωτέρω εν τη αποφάσει αναφερόμενα ενδύματα της Κίρστας Κωνσταντίνου Τάσσου ενδύματα έχουσιν ως εξής:

α) είκοσι και έξ (26) υποκάμισα
αλλατζιά

γ) τρία (3) αντεριά ναγιέ
ε) έν (1) κιουρδία μάλλινα
ζ) έν (1) κοντό μάλλινα
μάλλινες

θ) δύο (2) μεντάνια χωρίς μανίκια

β) τρία (3) αντεριά

δ) δύο (2) φλόκες
στ) έν (1) ζωνάρι μάλλινο
η) έν (1) ζεύγος κάλτσες

ι) πέντε (5) νταρτμάδες

ια) δύο (2) μανίκια γυναιθήσια
ιγ) τέσσαρες πετσέτες (προσώπια)
ιε) δύο ζεύγη κάλτσες (μανίκια)

ιβ) δεκαπέντε (15) μανδήλια
ιδ) τρία ζεύγη τσουράπια

Εν Φλωρίνη τη 31 Μαΐου 1905.

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Νικολάου Διβίτκου σχισματικού εκ του χωρίου Αρμενοχωρίου.

Ανεγνώσθη αίτησις υπ' αριθμ. πρωτοκ. 189 και ημερομηνίαν 4^η Ιανουαρίου 1906 της Φανής Χαραλάμπους, ορθοδόξου χριστιανής υπηκόου οθωμανής κατοίκου της πόλεως Φλωρίνης τα οικιακά επαγγελλομένης, δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι προ επταετίας ως έγγιστα συνεζεύχθη νομίμως τον εξ' Αρμενοχωρίου Νικόλαον Διβίτκον σχισματικόν, υπήκοον οθωμανόν εργάτην το επάγγελμα συζήσασα μετ' αυτού επί τέσσαρα έτη και εκ του μετ' αυτού τούτου γάμου της αποκτήσασα έν τέκνον αποθανόν πρότινων μηνών σχεδόν απροσδοκήτως, όμως μετά παρέλευσιν τεσσάρων ετών από της συζεύξεως ο εν λόγω ανήρ αυτής εγκαταλιπών αυτήν πάντως απροστάτευτον ηκολούθησε τους βουλγάρους λησταντάρτας και νυν εν αγνώστω τόπω της Βουλγαρίας διαμένων ει γε όντως ευρίσκεται εν τοις ζώσιν εισέτι, ουδέ ποσώς φροντίζει περί της διατηρήσεως αυτής στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου, ότι επειδή κατά νόμον όταν ο ανήρ επί τρία έτη συνέχεια δεν φροντίση περί της διατηρήσεως της συζύγου του κέκτηται αύτη το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσείν ανοικείως ενεργούντος ανδρός διάζευξιν. Δια τούτο εξαιτείται παρά της Α. Σ. του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προϊίσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως δια των εφημερίδων, των αγνώστου ούσης της διαμονής του, ο αντίδικος σύζυγός της Ν. Διβίτκος παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον γένηται δεκτή η αγωγή της. Διαλυθή εν περιπτώσει μη προσελεύσεως αυτού, ερήμην ο μετ' αυτού γάμος της και καταδικασθή ο σύζυγός της εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 2^{ας} Φεβρουαρίου έ. έ. παρέστη μόνη η ενάγουσα του εναγομένου μη εμφανισθέντος καίτερ κλητευθέντος τρίς νομίμως δια των εφημερίδων «Κων/πόλεως» και «Αλήθεια Θεσσαλονίκης» υπό ημερομ. 4^{ης} Ιανουαρίου έ. έ., αναπτύξασα δε η

ενάγουσα και προφορικός τα εν τη αγωγή αυτής εξαιτήσατο την έκδοσιν διαζυγίου από του συζύγου αυτής Νικολάου Διβίτκου, προσαγαγούσα άμα και πιστοποιητικόν υπό ημερομ. 4^{ης} Ιανουαρίου 1906 υπογεγραμμένον υπό των κ. κ. Ναούμ Ηλία Σ. Σαπουντζή, Ιωάννη Ζήση και Δημ. Ι. Βαλάκα ορθοδόξων χριστιανών, οθωμανών υπηκόων και κατοίκων Φλωρίνης πιστοποιούντων ότι ο εν λόγω Νικόλαος Διβίτκου εξ Αρμενοχωρίου ασπασθείς προ τριετίας το σχίσμα ηκολούθησε τους λησταντάρτας Βουλγάρους μεταβάς εις άγνωστον διεύθυνσιν και ότι απίθανον αν διατελεί εν τοις ζώσι.

Το Δικαστήριον τοίνυν, α) λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν, την δια των εφημερίδων κλήτευσιν και μη προσέλευσιν του εναγομένου και το πιστοποιητικόν των άνω ευύπολήπτων πολιτών Φλωρίνης, β) συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον, γ) επειδή ο Ν. Διβίτκου ασπασθείς το σχίσμα ηκολούθησε τους Βουλγάρους λησταντάρτας, δ) επειδή επί τρία έτη ουδόλως εφρόντισε περί της συντηρήσεως της συζύγου του, ε) επειδή άγνωστος τυγχάνει και αν ούτος ευρίσκηται εν τη ζωή ή ου.

Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί.

α) Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθ. πρωτοκόλλου 189 και ημερ. 4^{ης} Ιανουαρίου έ. έ. αγωγήν της Φανής Χαραλάμπους,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Ν. Διβίτκου υφιστάμενον γάμον εξ υπαιτιότητος του ανδρός, και επιτίθησι τω Ν. Διβίτκου τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηριών εγγράφων ως και τα της δι' εφημερίδων κλητεύσεως αυτού προκαταβαλλομένα υπο του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 2^α Φεβρουαρίου 1906.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος παπά Δημήτριος
Σακελλ. παπά Κωνσταντίνος
Σακελλίων παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς: Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Φανής Χαραλάμπους εκ Φλωρίνης και του Παντελή Νικολάου σχισματικού εκ του χωρίου Πάτελε.

Σήμερον τη 23^η Φεβρουαρίου 1906 ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 4η π.μ. Τουρκιστί, υπό την προεδρείαν του Σεβασμιοτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου συνήλθον εις τακτικήν συνεδρίαν οι εκ των μελών του εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Αιδεσιμώτατοι κ. κ. Οικονόμος π. Δημήτριος, Σακελλάριος π. Κων/ντίνος και Σακελλίων π. Αθανάσιος ελήφθησαν υπ' όψιν τα εξής.

Ανεγνώσθη αίτησις υπ' αριθμόν πρωτοκ. 238 και ημερομηνίαν 19 Φεβρουαρίου 1906 της Φανής το γένος Χαραλάμπους Μυλωθρού ορθοδόξου χριστιανής, υπηκόου Οθωμανής κατοίκου της πόλεως Φλωρίνης τα οικιακά επαγγελλομένης, δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι προ τετραετίας συνεζεύχθη νομίμως τον εκ του χωρίου Πάτελε Παντελήν σχισματικόν, υπήκοον Οθωμανόν βακάλην το επάγγελμα εν Αρμενοχωρίω διαμένοντα, αποκτήσασα εκ του μεν αυτού τούτου γάμου της άρρεν προ ολίγου, απροσδοκήτως όμως μετά παρέλευσιν μηνών τινών από της γεννήσεως του παιδίου επήλθον διχόνοιαι και έριδες μεταξύ του ανδρογύνου και συνεπεία τούτων επειδή δεν ήτο δυνατόν να συζήσωσιν εν ομονοία και αγάπη απέβαλεν της εστίας του ο άνδρας της την ρηθείσαν Φανήν Χαραλάμπους ήτις εν απελπισία ευρισκομένην κατέφυγεν εις τον οίκον του πατρός της μετά το άρρεν αυτής τέκνον. Η Φανή όμως το γένος Χαραλάμπους Μυλωθρού μη θέλοντα τον χωρισμόν του ανδρός της Παντελή ως μη δυναμένη να διατηρήσει μετά του τέκνου της και διαμένει εισέτι εις τον οίκον του ανδρός (πατρός) της επέδωκεν αίτησιν υπό ημερ. 19 Φεβρ. 1906 και αριθμ. πρωτ. 238 ζυτούσα την διατροφήν αυτής και του τέκνου της, ως και την πρόσκλησιν του αντιδίκου της Παντελή, ίνα παραστή ενώπιον του Πνευματικού Δικαστηρίου κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον γένηται δεκτή η αγωγή της, εν περιπτώσει δε μη προσελεύσεως αυτού διαλυθή ο μετ' αυτού γάμος της και καταδικασθή ο σύζυγός της εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την συνεδρίαν της 23 Φεβρουαρίου 1906 παρέστησαν

αμφότεροι οι αντίδικοι ότε εναγόμενος Παντελής αυτοπροσώπως κλητευθείς νομίμως δια της υπό ημερ. 20 Φεβρ. έ. έ. κλήσεως και η ενάγουσα Φανή Χαραλάμπους αυτοπροσώπως ήτις αναπτύξασα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής, εξητήσατο όπως υποχρεωθή ο αντίδικός της υπό του Δικαστηρίου όπως κατοική εν τη οικία της ή εν εναντία περιπτώσει εκδοθή διαλυτήριον του μεταξύ αυτών γάμου, προσθέσασα άμα εις σχετικήν ερώτησιν του προέδρου ότι η στέψις αυτών εγένετο υπό Βουλγάρου ιερέως τινός καταθείσα και αυτής μεθ' ου το Δικαστήριον συνέστησε τω εναγομένω ανδρί αυτής όπως παραμείνη εν Φλωρίνη κατοικών εν τη οικία της συζύγου του. Τούτου δε αρνουμένου εις τούτο και απαιτούντος επιμόνως όπως τον ακολουθήση η σύζυγός του ως στεφθείσα δια βουλγάρου ιερέως και ούσα συνεπεία τούτου υποχρεωμένη ίνα τον ακολουθήση διακελεύοντος άμα τούτο, *ρητώς και του Νόμου, καθ' όν η γυνή σφείλει ακολουθείν τω ανδρί και παραμένειν εν τη κατοικία αυτού.* Το Δικαστήριον ηρώτησεν αυτούς αν έχωσι τι άλλο να προσθέσωσι τούτων δε αμφοτέρων εξαιτησαμένων την διάλυσιν του γάμου άτε της παραιτέρω συμβιώσεως αυτών αποβάσης αδυνάτου άμα και επισφαλούς εκηρύχθη η συζήτησις πεπεραιωμένη.

Το δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

- 1) επειδή κατείδε το αδύνατον της τε συμφυλιώσεως των διαδίκων αρνουμένων αμφοτέρων να κατοικήσωσιν εις την κατοικίαν του ενός ή της άλλης και της εν τω μέλλοντι ειρηνικής αυτών συμβιώσεως,
- 2) επειδή το τέκνον αυτών ως άρρεν ανήκει μεν εις τον πατέρα του, πρέπει όμως κατά νόμον ως ανήλικον να παραμένει ανατρεφόμενον παρά τη μητρί του μέχρι της ενηλικιώσεώς του,
- 3) επειδή τυγχάνει δικαία η απαίτησις του εναγομένου όπως διαλυθή ο γάμος εξ' υπαιτιότητος της συζύγου του μη συναινούσης να τω ακολουθήση,
- 4) επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί,

- α) Δέχεται την υπ' αριθ. πρωτ. 238 και ημερομ. 19 Φεβρουαρίου 1906 αγωγήν της Φανής Χαραλάμπου,
- β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Παντελή Νικολάου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος της Φανής Χαραλάμπου,
- γ) Διατάσσει όπως ο ανήλικος υιός του Στέφανος παραμείνη ανατρεφόμενος παρά της Φανής Χαραλάμπους μέχρι της ενηλικιώσεώς αυτού καταβαλλομένων υπ' αυτής των απαιτουμένων προς τούτο

δαπανών και επιτίθησι τη Φανή Χαραλάμπους τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εν Φλωρίνη τη 19^η Φεβρουαρίου 1906.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος παπά Δημήτριος

Σακελλάριος π. Κων/νος

Σακελλίων παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς

Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Γιαννούλας Τρομάρα εκ Νεγοβανίου και του Στέφου Τσολάκη εκ Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου π. Δημητρίου, Σακελλαρίου π. Κων/νου και Σακελλίωνος π. Αθανασίου συνήλθε την 15^{ην} Ιουνίου 1906 ημέραν Πέμπτην της εβδομάδος και ώραν 1ην π.μ. Τουρκιστί εις τακτικήν αυτού συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ι. Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού Αριστείδη Θ. Γιαννόπουλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Η Γιαννούλα το γένος Χρήστου Τρομάρα εκ Νεγοβανίου ορθόδοξος χριστιανή και υπήκοος οθωμανή δια της υπ' αριθμ. πρωτοκ. 369 και ημερομην. 13 Ιουνίου 1906 αιτήσεως αυτής εκτίθησιν ότι προ 8 οκτώ ως έγγιστα μηνών συνεζεύχθη εις νόμιμον δεύτερον γάμον μετά του Στέφου Τσολάκη κατοίκου της συνοικίας Τσομλεκτσίδων της πόλεως Φλωρίνης ορθοδόξου χριστιανού, υπηκόου οθωμανού και εργάτου το επάγγελμα του μυστηρίου του γάμου τελεσθέντος υπό του Αιδεσιμωτάτου Οικονόμου παπά Δημητρίου κατά τους τύπους της Ρωμαϊκής Ορθοδόξου Εκκλησίας, συλαβούσα μάλιστα εξ' αυτού και έμβρυον επτά ως έγγιστα μηνών, ότι δυστυχώς προ δύο ημερών ο εν λόγω σύζυγός της απεδίωξεν αυτήν της οικίας του απορρίψας εις τας οδούς και τα ολίγα αυτής έπιπλα και ενδύματά της ουδαμώς λαμβάνων πρόνοιαν περί της διατροφής της, *ότι επειδή κατά νόμον ο ανήρ δεν δικαιούται ν' αποδιώκη την νόμιμον σύζυγόν του της εστίας του και δη όταν αυτή τυγχάνει έγγυος.* Επειδή ο τοιούτος δέον όπως παραινεθή υπό του Σεβ. Δικαστηρίου ίνα μετανοήση δια την διαγωγήν του ταύτην ή εν εναντία περιπτώσει ληφθώσι τα κατάλληλα κατ' αυτού (δια μέσον της Σεβ. Κυβερνήσεως μέτρα) προς φρούρησιν των δικαιωμάτων της (μέτρα) επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι αυτόν ως ένοχον. Δια ταύτα εξαιτείται ευσεβάστως παρά της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου, όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την αγωγήν της ταύτην ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως ταύτης, προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως

παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον ο αντίδικός της ούτος, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή της, υποχρεωθή ο αντίδικός της να την παραλάβη μετ' ευχαριστήσεως εις την οικίαν του, ή εν εναντία περιπτώσει καταδικασθή να καταβάλλη αυτής διατροφήν δια μεν τους πρώτους δύο μήνας δύο λιβρών οθ. προς μίαν κατά μήνας, δια δε τους υπολοίπους μήνας μέχρι της ενηλικιώσεως του τεχνησομένου υπ' αυτής κοινού αυτών τέκνου ανά μίαν και ημίσειαν λίραν Τουρκίας κατά μήνα προς διατροφής αυτής τε και του κοινού αυτών τέκνου, ότι δε και εις την πληρωμήν απάντων των νομίμων δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 15^{ης} Ιουνίου 1906 παρέστη μόνη η ενάγουσα Γιαννούλα Χρ. Τρομάρα αυτοπροσώπως, του εναγομένου Στέφου Τσολάκη απολειφθέντος καίπερ νομίμως κλητευθέντος δια της υπό ημερομηνίαν 13^{ην} Ιουνίου έ. έ. κλήσεως αναπτύξασα δε η ενάγουσα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής, εξητήσατο την κατ' ερήμην έκδοσιν της αποφάσεως και την καταδίκην του αντιδίκου της εις την πληρωμήν των προς διατροφήν υπ' αυτού ζητηθέντων χρημάτων δι' αποφάσεως προσωρινώς εκτελεστής.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) επειδή ως εξάγεται εκ της υπό ημερομηνίαν 13 Ιουνίου έ. έ. κλήσεως ο εναγόμενος εκκλητεύθη νομίμως ουχ ήττον όμως δεν προσήλθε κατά την σήμερον δικάσιμον, εφ' ώ και δικαστέα τυγχάνει η κατ' αυτού αγωγή ερήμην αυτού, (*εμπορικών Δικονόμ. Άρθρ. 67*) (*Πατριαρχ. Δικον. Άρθρ. 207.203.77*).

2) Επειδή η απαίτησις της συζύγου του Γιαννούλας όπως καταδικασθή ο αντίδικός της Στέφος Τσολάκης δι' αποφάσεως προσωρινώς εκτελεστής εις την καταβολήν αυτή μηνιαίου ποσού προς διατροφήν αυτής μεν μόνης προς το παρόν και του τεχνησομένου δε υπ' αυτής κοινού νομίμου αυτών τέκνου μετά παρέλευσιν δύο μηνών τυγχάνει δικαία και νόμιμος και υπό του νόμου περιβλεπομένη (*Πατριαρχ. Δικον. Τίτλος ε, Άρθρ. 514-520*) (*Εμπορ. Δικον. Άρθρ. 61*).

3) Επειδή ως εκ της μη προσελεύσεως του εναγομένου και της αρνητικής αυτού κατά την κλήτευσιν δηλώσεως ότι δεν προσέρχεται ενώπιον του Δικαστηρίου προφανώς καταδείκνυται ότι προς το παρόν αδύνατον τυγχάνει η ειρηνική συμβίωσις αυτών και πρέπει όπως τεθώσιν ούτοι εις τοπικόν χωρισμόν προς σωφρονισμόν του ανδρός (*Πατριαρχ. Δικονόμ. Άρθρ. 514*).

4) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον απολειπόμενον άμα δε και ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δεχεται εν μέρει την υπ' αριθ. πρωτοκολ. 369 και ημερομηνίαν 13 Ιουνίου έ. έ. αγωγήν της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα ως νόμιμον και βάσιμον,

β) Θέτει αμφοτέρους τους διαδίκους εις τρίμηνον τοπικόν χωρισμόν από κοίτης και τραπέζης αρχόμενον από της σήμερον,

γ) Καταδικάζει τον εναγόμενον Στέφον Τσολάκη εις την καταβολήν τη συζύγω του Γιαννούλα δια μεν τους δύο πρώτους μήνας οκτώ μετζητιάν ήτοι προς 4 μετζίτια κατά μήνα προς διατροφήν αυτής αρχομένων από σήμερον δια δε τους υπολοίπους ανά εκατόν δέκα γροσίων κατά μήνα προς διατροφήν αυτής και του τεχθησομένου υπ' αυτής κοινού νομίμου αυτών τέκνου,

δ) Κηρύσσει την παρούσαν απόφασιν προσωρινώς εκτελεστήν και επιβάλλει τω Στέφω Τσολάκη τα δικαστικά έξοδα, τέλη της αγωγής γρόσια χρυσά 10, της αποφάσεως και των πρακτικών γρ. χρ. 200 των χαρτοσίμων.....των μεταφράσεων γρ. χρ. ....ως και τα επακολουθησόμενα προκαταβαλλόμενα άπαντα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 15^η Ιουνίου 1906.

Εν τη Ι. Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π'π Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς

Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Ευφημίας Κ. Λιώτα εκ Καστορίας και του Χρήστου Χ". Νίκου εκ Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιοτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου π. Κων/ντίνου και Σακελλίωνος π". Αθανασίου συνήλθε την 8^{ην} Δεκεμβρίου 1906 ημέραν της εβδομάδος Παρασκευήν και ώραν 4^{ην} π.μ. Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ι. Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού κ. Αριστείδη Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και επί της εξής υποθέσεως.

Η Ευφημία Κ. Λιώτα εκ Καστορίας ορθόδοξος χριστιανή και υπήκοος οθωμανή δια της υπ' αρθ. πρωτ. 506 και ημερομηνίαν 4^{ην} Δεκεμβρίου 1906 αιτήσεως αδεώς εκτίθησιν ότι κατά Ιούνιον έ. έ. συνεζεύχθη νομίμως τον Χρήστον Χ. Νίκου αγγειοπλάστην Έλληνα ορθόδοξον χριστιανόν υπήκοον οθωμανόν και κάτοικον Φλωρίνης ηλικίας 65 ετών ως έγγιστα, λαβούσα παρ' αυτού και έγγραφον δι' ου ούτος δήλον ποιείται ότι εν περιπτώσει θανάτου αυτού ή διαζεύξεως εξ' υπαιτιότητος αυτού δικαιούται η Ευθυμία Κ. Λιώτα λαβείν εκ της περιουσίας αυτού ή παρά του ιδίου το ποσόν (30) τριάκοντα λιρών Τουρκίας ότι δυστυχώς άμα τη αφίξει αυτής ενταύθα ο ρηθείς σύζυγός της υπείκων εκ προτροπής και εισηγήσει του υιού του Λαζάρου, παντοειδή και πολυποίκιλα αισχρά μέσα μετέρχεται πιέζων και παιδεύων αυτήν σκοπών να την εξαναγκάση να φύγη της οικίας του και τούτο χάριν του μονογενούς υιού του θεωρούντος εαυτόν ηδικημένον δια του συναφθέντος μεταξύ ταύτης και του πατρός του γάμου, ως επί μέτρον δε και αναφανδόν εδήλωσεν αυτώ ότι δεν τη θέλει και ότι δέον όπως ζητήση αυτή την τύχη της. Ότι καίπερ πολλάκις συμβουλευθής υπό του Σεβ. Δικαστηρίου ουχ ήττον εξακολουθεί εισέτι την αντικανονικήν και σκολιάν αυτού οδόν και επιμένει εισέτι εις την γνώμην περί αποπομπής μεν εκ της οικίας του χάριν του υιού του Λάζου. Ότι επειδή η τοιαύτη του ανδρός προς την σύζυγον πολιτεία και δη η δήλωσις όπως φύγη και ζητήση άλλον άνδρα παρέχει αναμφιβόλως τη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσίν ανοικείως

ενεργούντος συζύγου αυτών διάζευξιν και την καταβολήν του συνωδεί τω εγγράφω του ιδίου υποσχεθέντος αυτοίς (30) λίρας ποσού προγαμιαίας δωρεάς, δια ταύτα εξαιτείται παρά της Α.Σ. του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου, όπως παραπέμψη την παρούσαν αυτής αγωγήν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προϊστάται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού ο αντίδικος σύζυγός της κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον και γενησομένης δεκτής της αγωγής αυτής διαλυθή ο μεταξύ αυτών υφιστάμενος γάμος εξ' υπαιτιότητος του ανδρός καταδικαζομένου εις την καταβολήν αυτής του εν λόγω προικός (30) λίρου ποσού και την πληρωμήν των νομίμων δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 8^{ης} Δεκεμβρίου 1906 παρέστησαν κλητευθέντα αμφοτέρωτα διάδικα μέρη αυτοπροσώπως και η μεν ενάγουσα Ευθυμία Κ. Λιώτα αναπτύξασα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής εξητήσατο την παραδοχήν αυτής. Ο δε εναγόμενος σύζυγός της Χρήστος Χ. Νίκου απαντών εις σχετικήν του Δικαστηρίου ερώτησιν εδήλωσεν ότι συμφώνως προς τας επανειλημμένας υπό του Σεβ. Δικαστηρίου δοθείσας αυτώ συμβουλάς και προτροπάς παραλαμβάνων ούτος την αντίδικον σύζυγον του εις την οικίαν του συνεβίου μετ' αυτής εν πλήρει αρμονία και ησυχία άνευ της παροχής αυτής της ελαχίστης ενοχλήσεως ούτε παρά του ιδίου ούτε παρά του υιού του Λάζου αλλ' ότι αυτή επιζητούσα το διαζύγιον ευρίσκει αφορμάς δυσαρρεσκείας ίνα παραλάβη την υποσχεθείσαν αυτή 30 λίρου προίκα. Δι' ό το Δικαστήριον προέτεινεν αυτοίς και δια τελευταίαν φοράν όπως ομονοήσωσι και ζήσωσι του λοιπού εν πλήρει συζυγική αγάπη και ησυχία. Του εναγομένου όμως συζύγου δηλώσαντος ότι αφού η αντίδικός του εξήτησεν άπαξ την έκδοσιν διαζυγίου και ο ίδιος που δεν θέλει ταύτην, εκηρύχθη η συζήτησις πεπαιρωμένη.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

- 1) Επειδή δια της τελευταίας ομολογίας του εναγομένου Χρήστου Χ. Νίκου κατεδείχθη προφανώς ότι όντως ούτος δια της ανηκείου προς την σύζυγον του Ευθυμίαν πολιτείας του ουδέν άλλο επιζητεί ή την διάζευξιν και απέλασιν ταύτης εκ της οικίας του,
- 2) Επειδή διαλυομένου του μεταξύ αυτών γάμου εξ' υπαιτιότητος του ανδρός οφείλει ούτος συνωδεί τω δοθέντι τη αντιδίκω τον θώ αυτού εγγράφω να καταβάλη τη αντιδίκω του το προικώον 30λίρου ποσόν,

3) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται την υπό ημερομηνίαν 4^{ην} Δεκεμβρίου 1906 αίτησιν της Ευφημίας Κ. Λιώτα ως νόμιμον και βάσιμον,

β) Διαλύει τον μεταξύ της Ευφημίας Κ. Λιώτα και του Χρήστου Χ. Νίκου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός,

γ) Καταδικάζει τον εναγόμενον Χρήστον Χ. Νίκου εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών και την καταβολήν τη Ευφημία Κ. Λιώτα τριάκοντα λιρών συνωδεί τω εγγράφω υποσχέσει του (άτινα και εμετρήθησαν αυτώ αυθημερόν).

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη. Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εν Φλωρίνη τη 8^η Δεκεμβρίου 1906.

Εν τη Ι. Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π" Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς

Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Ευγενίας Μάρκου κατοίκου της ενορίας Τσιφλικίου κάτω της πόλεως Φλωρίνης και του Λάζου Αθανασίου της αυτής ενορίας.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου π. Δημητρίου, Σακελλαρίου π. Κων/ντίνου και Σακελλίωνος π. Αθανασίου συνήλθε τη 4^η 8/βρίου 1906 ημέραν της εβδομάδος Τρίτην και ώραν 5^η π.μ. Τουρκιστί εις τακτικήν αυτού συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ι. Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Η Ευγενία το γένος Μάρκου κάτοικος Φλωρίνης ορθόδοξος χριστιανή και υπήκοος οθωμανή δια της υπ' αριθ. πρωτ. 464 και ημερομηνίαν 1^η 8/βρίου 1906 αγωγής αυτής εκτίθησιν ότι προ τριετίας συνεζεύχθη νομίμως τον Λάζον Αθανασίου κατοίκου της συνοικίας κάτω Τσιφλικίου της πόλεως Φλωρίνης ορθοδόξου χριστιανού υπηκόου οθωμανού και εργάτου το επάγγελμα, αλλ' ότι δυστυχώς ο ρηθείς σύζυγός της ών κατά τι φρενοβλαβής εξυλοκόπει αυτήν έκτοτε καθ' εκάστην και κατέστησεν ούτω την μεταξύ αυτών συμβίωσιν αδύνατον, και ότι επειδή φοβείται μήπως την φονεύση ποτέ ούτος εν τη μανία του, εξαιτείται παρά της Α. Σεβ. του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή ίνα παραπέμψη την παρούσαν αυτής ενώπιον του Εκκλ. Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως ταύτης του ου πάνυ επαξίως προΐσταται προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού ο ρηθείς αντίδικος σύζυγός της κατά την ορισμένην ημέραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή της διαλυθή ο μεταξύ αυτής και του αντιδίκου της γάμος εξ' υπαιτιότητος του ανδρός και καταδικασθή ούτος εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 4^{ης} 8/βρίου 1906 παρέστησαν κλητευθέντες νομίμως αμφότεροι οι διάδικοι και η μεν ενάγουσα

Ευγενία Μάρκου αναπτύξασα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής εξητήσατο την παραδοχήν αυτής και την έκδοσιν του διαζυγίου. Εις ταύτα αντέτεινε ο εναγόμενος Λάζος Αθανασίου ειπών ότι ούτος δεν επιθυμεί την έκδοσιν του διαζυγίου και ότι ξυλοκοπεί μεν την σύζυγόν του αλλά και αυτή τον κακολογεί. Και υπεσχέθη ότι του λοιπού δεν θα δέρη την σύζυγόν του, και παρεκάλεσε το Σεβ. Δικαστήριον όπως υποχρεώση την σύζυγόν του Ευγενία να τον ακολουθήσει. Ταύτης όμως δηλωσάσης ότι αδυνατεί να ακολουθήση αυτόν και προτιμά τον εκ πείνης θάνατον και εξαιτησαμένης την άμεσον διάλυσιν του γάμου των, εκηρύχθη η συζήτησις πεπεραιωμένη.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) Επειδή ως εκ των καταθέσεων και συνομιλιών του εναγομένου συζύγου κατεδείχθη ότι όντως ξυλοκοπεί ούτος την σύζυγόν του,

2) Επειδή δε τυγχάνει ούτος και κατά τι φρενοβλαβής ενδέχεται να πάθη η γυνή απευκταίον τι εν ώρα μανίας του, τούτο δε παρέχει τη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από τοιούτου ανδρός διάζευξιν,

3) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται την υπ' αριθ. πρωτ. 464 και ημερομηνίαν 1^η 8/βρίου 1906 αίτησιν της Ευγενίας Μάρκου ως νόμιμον και βάσιμον,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτών υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός και

γ) Επιβάλλει τω Λάζω Αθανασίου τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη. Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εν Φλωρίνη την 4^η 8/βρίου 1906.

Εν τη Ι. Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος παπά Δημήτριος

Σακελλάριος Π". Κωνσταντίνος

Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς: Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Φιλίππου Ναούμ κατοίκου του άνω Τσιφλίκη Φλωρίνης και της Μαρίας Ναούμ Μέλίου της πόλεως Φλωρίνης κατοίκου της ενορίας Αρμεντσακλίδων.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως Προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτου Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου παπά Κων/τίνου, και Σακελλίωνος παπά Αθανασίου συνήλθε την 12^{ην} Φεβρουαρίου 1907 ημέραν της εβδομάδος Δευτέραν και 4^{ην} ώραν της ημέρας Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ι. Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού κ. Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Φίλιππος Ναούμ κάτοικος της πόλεως Φλωρίνης Έλλην ορθόδοξος χριστιανός και υπήκοος Οθωμανός δια της υπ' αριθμόν πρωτοκ. 587 και ημερομηνίαν 8^{ην} Φεβρουαρίου 1907 αιτήσεως αυτού εκτίθησιν ότι προ 8/ετίας περίπου συνεζεύχθη νομίμως την Μαρίαν Ναούμ Μέλίου κάτοικον Φλωρίνης ορθόδοξον χριστιανήν και υπήκοος οθωμανή τα οικιακά της επαγγελομένης εξ' ής ουδέν τέκνον απέκτησεν, ότι από 3/ετίας η ρηθείσα σύζυγός του διαταράττουσα την οικογενειακήν και συζυγικήν ομόνοιαν και ησυχίαν και παντοίας ύβρεις και κακολογίας εκσφενδονίζουσα καθ' εκάστην κατ' αυτού τε και του πατρός του κατέστησε πλέον αδύνατον την συζυγικήν αυτών συμβίωσιν, ότι επειδή ταύτα παρέχουσι τω ανδρί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσίν ανοικείως πολιτευομένης συζύγου διάζευξιν εξαιτείται παρά της Α.Σ. όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν αυτού αγωγήν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προϊσταται εκκλ. Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως ταύτης προς τον σκοπόν όπως κλητευθείσα νομίμως παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού η αντίδικος σύζυγός του κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον γένηται δεκτή η παρούσα του, διαλυθή ο μεταξύ αυτών υφιστάμενος γάμος εξ' υπαιτιότητος αυτής καταδικαζομένης εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν παρέστησαν κατά την δικάσιμον της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1907

κλητευθέντες νομίμως αμφότεροι οι διάδικοι. Και ο μεν ενάγων αναπτύξας και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτού εξητήσατο την παραδοχήν αυτής προσθέσας άμα ότι η αντίδικος σύζυγός του πολλάκις φεύγει από της οικίας άνευ της άδειας του και περιέρχεται διαφόρους οικίας αφίνουσα αυτόν άνευ φαγητού το εσπέρας. Η δε εναγομένη Μαρία Ναούμ Μέλίου εις σχετικήν του Δικαστηρίου απάντησιν εδήλωσεν ότι ψευδείς τυγχάνουσιν αι ενστάσεις αύται του ενάγοντος συζύγου της και ότι αύτη ουδέποτε διαταράττει την ησυχίαν εν τη οικία του ανδρός της αλλ' ενασχολείται εις τα οικιακά έργα της και ότι αύτη απουσιάζουσα ενίστε της οικίας του ανδρός της μετέβαινε εις την πατρικήν της οικίαν προς επίσκεψιν των εκεί συγγενών της και ότι κατ' ουδένα τρόπον επιθυμεί την διάλυσιν του γάμου της. Το Δικαστήριον διασκεφθέν κατ' ιδίαν συνεβούλευσε τον ενάγοντα Φίλιππον Ναούμ όπως παραλάβη την σύζυγόν του εις τα ίδια και συζήσωσι του λοιπού εν αγάπη και ομονοία. Τούτου όμως επιμόνως ζητούντος την έκδοσιν του διαζυγίου και προσθέσαντος ότι αδύνατον να συζήση μετ' αυτής επειδή μυρίζει το στόμα της. Το Δικαστήριον διέταξε την εξέτασιν ταύτης παρά του ιατρού κ. Μενελάου Χ''. Βαλάσση αναβαλόν την περαιτέρω διαδικασίαν επί της υποθέσεως εις την 19^η Φεβρουαρίου έ. έ. ημέραν Δευτέραν καθ' ήν παρέστησαν και πάλιν αμφότερα τα διάδικα μέρη, ο δε ιατρός κ. Μενέλαος εδήλωσε δια του εκ των μελών του Πνευματικού Δικαστηρίου Αιδεσιμωτάτου Οικονόμου Παπά Δημητρίου ότι ουδεμίαν κακήν οσμήν παρατηρείται εν τω στόματι της εναγομένης, εφ' ώ και συνεβουλεύθη και πάλιν υπό του Δικαστηρίου ο ενάγων σύζυγος ίνα παραλάβη την εναγομένην σύζυγόν του εις την οικίαν του και παραδόσαντες αμφότεροι εις λήθην τα γενόμενα συζήσωσι του λοιπού εν ομονοία. Του ανδρός όμως επιζητήσαντος και πάλιν την διάλυσιν του γάμου, και της εναγομένης συζύγου δηλωσάσης ακολούθως ότι συνεπεία των άνω εκτεθέντων γεγονότων και αύτη δεν θέλει του λοιπού τον αντίδικον σύζυγόν της, εκηρύχθη η συζήτησις πεπεραιωμένη.

Το Δικαστήριον τοίνυν, λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) Επειδή την διάλυσιν του μεταξύ αυτών γάμου υποδαυλίζει και υποκινεί και επιζητεί ο ανήρ, και συνεπεία τούτου αδύνατος τυγχάνει η συμβίωσις αυτών,

2) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθμόν πρωτοκ. 587 και ημερομηνίαν 8^η Φεβρουαρίου 1907 αίτησιν του Φιλίππου Ναούμ,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτών υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ενάγοντος Φιλίππου Ναούμ,

γ) και επιδικάζει τω Φιλίππω Ναούμ τα δικαστικά τέλη και έξοδα.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη. Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εν Φλωρίνη τη 19^η Φεβρουαρίου 1907.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος παπά Δήμητριος
Σακελλάριος Π' Κωνσταντίνος
Σακελλίων παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς:
Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Αριθ. Πρωτοκ.

Απόφασις

περί ομονοιάσως των συζύγων Τάσκου Ναούμ Γιοργαντζή εκ Φλωρίνης και της Ζαχαρίας Ιωάννου εκ Μοναστηρίου της συνοικίας Αγγειοπλαστών.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου Παπά Κων/τίνου, Σακελλίωνος Παπά Αθανασίου και παπά Κων/τίνου συνήλθε την 9^{ην} Απριλίου 1907 ημέραν της εβδομάδος Δευτέραν και ώραν 5^{ην} της ημέρας Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ιερά Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Τάσκος Ναούμ Γιοργαντζής Έλλην ορθόδοξος χριστιανός και υπήκοος οθωμανός και κάτοικος Φλωρίνης δια της υπ' αριθμ. πρωτοκ. και ημερομηνίαν 9^{ην} Απριλίου 1907 αγωγής αυτού εκτίθησιν ότι προ δύο ετών ενυμφεύθη εις γάμον δεύτερον την εκ Μοναστηρίου Ζαχαρίαν Ιωάννου τα οικιακά επαγγελλομένης εξ' ής απέκτησεν και τέκνον αποθανόν μετά 10 μήνας, δυστυχώς όμως μετά παρέλευσιν μικρού διαστήματος η ρηθείσα σύζυγος ήρχισε να ξυλοκοπή και βασανίζη τα εκ της πρώτης συζύγου του δύο τέκνα και την γραίαν μητέρα του παρά τας συμβουλάς και παραινήσεις των συγγενών και γειτόνων. Ότι επειδή κατέστη πλέον δυσβίωτος ο συζυγικός αυτών βίος δια της ανοικείου ταύτης πολιτείας της γυναικός προς τε τα παιδιά και την μητέρα του, εξαιτείται παρά της Α. Σ. όπως ευαρεστηθή ίνα παραπέμψη την παρούσαν αγωγήν του ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προϊσταται Εκκλ. Δικαστηρίου της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης προς τον σκοπόν όπως κλητευθείσα νομίμως παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού η αντίδικος σύζυγός του Ζαχαρία κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή του διαλυθή ο μεταξύ αυτών υφιστάμενος γάμος εξ' υπαιτιότητος αυτής καταδικαζομένης εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις

συζητήσιν παρέστησαν κλητευθέντες αμφότεροι οι διάδικοι αυτοπροσώπως. Και ο μεν ενάγων αναπτύξας και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτού εξητήσατο την παραδοχήν αυτής προσθείς άμα ότι πρότινων ημερών ανεκάλυψε γράμμα δι' ου οι εν Μοναστηρίου σχισματικοί αδελφοί της εναγομένης συζύγου του συνεβούλευον αυτήν όπως αφήσῃ τούτον και μεταβή εις Μοναστήριον. Εις ταύτα αντέτεινεν η εναγομένη Ζαχαρία Ιωάννου διΐσχυρισθείσα ότι αύτη εκπληροί τακτικώς και ησύχως άπαντα τα συζυγικά αυτής καθήκοντα και ουδέποτε παρέχει την αφορμήν δυσαρρεσκείας, την δε επιστολήν αύτη η ίδια έδειξε τω ανδρί της άμα τη παραλαβή αυτής παρεκάλεσε δε τον σύζυγόν της όπως παύσῃ δια τούτων μέσωσιν διαταράττων την οικογενειακήν και συζυγικήν ησυχίαν υποσχομένη και αύτη όπως πολιτεύηται του λοιπού ως αρμόζει γυναικί και χωρίς καθόλου να διαταράττη την συζυγικήν ησυχίαν.

Διο το Δικαστήριον συνεβούλευσεν αμφοτέρους όπως ομονοήσωσι και συζηήσωσι του λοιπού εν αγάπη κατέπεισε δε και τον σύζυγόν της ενάγοντα Τάσκον Ναούμ όπως παρελάβῃ αυτήν εις τα ίδια, μεθ' ό απήλθον αμφότεροι της Δικαστικής αιθούσης εν πλήρει ομονοία και αγάπη δόντες και τας προσηκούσας υποσχέσεις αμφότεροι περί ειρηνικής εν τω μέλλοντι και ανεπηρεάστου συμβιώσεως αυτών.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις, την 6 ώραν της πρωΐας Τουρκιστί.

Εν Φλωρίνη τη 9^η Απριλίου 1907.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π" Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Αριθ. Πρωτ.

Απόφασις

περί διαλύσεως του αρραβώνος των μνηστών Αλεξίου Γεωργίου Αγγειοπλάστου εκ Φλωρίνης και της Δομνίκης Ιωάννου εκ της ενορίας Τσουκόρη.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως Προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου παπά Κων/τίνου, Σακελλίωνος Παπά Αθανασίου και παπά Κων/τίνου συνήλθε την 7^{ην} Απριλίου 1907 ημέραν της εβδομάδος Πέμπτην και ώραν 8^{ην} της ημέρας Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ιερά Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη αίτησις υπ' αριθ. πρωτ. και ημερομηνίαν 7^{ην} Απριλίου 1907 του Αλεξίου Γεωργίου Αγγειοπλάστου ορθοδόξου χριστιανού, υπηκόου οθωμανού και κατοίκου Φλωρίνης δι' ής ούτος εκτίθησιν ότι προ ενός σχεδόν μηνός ηρραβωνίσθη την εκ της συνοικίας Τσουκόρη της πόλεως Φλωρίνης Δομνίκαν το γένος Βάννε Μυλωνά ηλικίαν 25 ετών ορθόδοξος χριστιανή και υπήκοος οθωμανή πριν η ιδή αυτήν δούς αυτή ως δώρα και μίαν τούπλαν όν μεγαλείτερον φλωρίον και πέντε μικρά φλωριά αξίας άπαντα πέντε λιρών. Ότι επειδή είναι πολύ μικράν αναστήματος και καθόλου αντιθέτου προς το ιδικόν του εξαιτείται βαθυσεβάστως παρά της Α. Σεβασμιότητος, όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την αίτησιν αυτού ενώπιον του Πνευματικού Δικαστηρίου της Ιεράς Μητροπόλεως προς τον σκοπόν όπως κλητευθείσα νομίμως παραστή εμπροθέσμως η αντίδικος μνηστή του ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή του και διαλυθή η μεταξύ αυτών προγενομένη μνηστεία.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 7^{ης} Απριλίου 1907 παρέστησαν αμφοτέρα τα διάδικα μέρη και ο μεν ενάγων αναπτύξας και προφορικώς

τα εν τη αγωγή αυτού και προσθείς ότι η μνηστή είχε τυφλή, εξητήσατο την διάλυσιν της μνηστείας, και την επιστροφή των δοθέντων δώρων του. Εις ταύτα αντέτεινεν η μήτηρ της μνηστής ειπούσα ότι ο ενάγων μνηστήρ της θυγατρός της κάλλιστα εγίνωσκεν εκ μικράς εισέτι ηλικίας την θυγατέραν της Δομνίκαν αριθμούσα ήδη το 13ον έτος της ηλικίας και ουχί το 25 έτος ως διατείνεται ο ενάγων μνηστήρ αυτής, και εξητήσατο όπως παραινεθή προσηκόντως ο ενάγων ίνα παραιτούμενος των τοιούτων αθεμιτών και ψευδών αυτού κατηγοριών συναινέση και παραδεχθή την μνηστήν του και τελεσθώσιν οι γάμοι. Του ενάγοντος όμως παρά τας συμβουλάς και προτροπάς του Δικαστηρίου ζητούντος επιμόνως την διάλυσιν της μνηστείας και εχορηγήθη αυτώ τριήμερος προθεσμία όπως σκεφθή ωρίμως επί του ζητήματος τούτου και των δυσαρέστων συνεπειών αυτού, αναβληθείσης της περαιτέρω διαδικασίας επί της υποθέσεως ταύτης εις την 12^{ην} Απριλίου έ. έ. καθ' ήν παρέστησαν και πάλιν αμφότεροι οι διάδικοι. Αρξαμένως δε της διαδικασίας ο ενάγων μνηστήρ εδήλωσεν ότι αδύνατος είναι να συγκατατεθή και παραδεχθή την εναγομένην ως μνηστή του. Εξητήσατο δε και αύθις την διάλυσιν της μνηστείας και την απόδοσιν των δωρεών μεθ' ό και της μητρός της εναγομένης μνηστής δηλωσάσης ότι δεν τον θέλει αυτόν ως γαμβρόν της και εξαιτησαμένης την απόδοσιν των δοθεισών αυτώ κατά την τέλεσιν της μνηστείας δωρεών εκηρύχθη η συζήτησις πεπεραιωμένη.

Το Δικαστήριον τοίνυν, λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

- 1) επειδή ο ενάγων Αλέξιος αρνείται να παραδεχθή την μνηστήν του και δέον όπως προληφθώσι δυσάρεστα επακόλουθα εν περιπτώσει προσωρινής ειρηνεύσεως αυτού μετ' αυτής,
- 2) επειδή και η εναγομένη μνηστή εδήλωσεν ότι και αύτη κατόπιν των γενομένων δυσαρέστων δεν θέλει πλέον τον μνηστήρα της,
- 3) επειδή κύριος υπαίτιος της διαλύσεως της μνηστείας θεωρείται ο μνηστήρ,
- 4) επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζουν παμψηφεί,

- α) Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθ. πρωτοκ. και ημερομηνίαν 7^{ην} Απριλίου 1907 αγωγήν του Αλεξίου Γεωργίου,
- β) Διαλύει τον μεταξύ αυτού και της Δομνίκας Ιωάννου προγενόμενον αρραβώνα εξ' υπαιτιότητος του ενάγοντος μνηστήρος Αλεξίου Γεωργίου Αγγειοπλάστου,
- γ) Διατάσσει την εκατέρωθεν επιστροφήν των δώρων της μνηστείας

δ) Και επιβάλλει τω ενάγοντι μνηστήρι Αλεξίω Γεωργίω Αγγειοπλάστη τα δικαστικά τέλη και έξοδα.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη. Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εν Φλωρίνη τη 12^η Απριλίου 1907.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος Παπά Δημήτριος

Σακελλάριος Π" Κωνσταντίνος

Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς

Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και Χαράλαμπος Ναούμ Τσιμέρκου εκ Φλωρίνης ορμωμένων.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Π". Δημητρίου, Σακελλαρίου Π". Κων/τίνου, Σακελλίωνος Π. Αθανασίου και Π". Κων/τίνου συνήλθε την 29 Νοεμβρίου 1907 ημέραν της εβδομάδος Πέμπτην και ώραν 8^{ην} μ. μ. Τουρκιστί εις τακτικήν αυτού συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ι. Μητροπόλει όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη αίτησις υπ' αριθμόν πρωτοκ. 845 και ημερομηνίαν 29 Νοεμβρίου 1907 της Θωμαής το γένος Δημητρίου Μυλωθρού ορθοδόξου χριστιανής, υπηκόου οθωμανής κατοίκου της πόλεως Φλωρίνης τα οικιακά επαγγελομένης δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι προ 4/ετίας συνεζεύχθη νομίμως τον εκ Φλωρίνης Χαράλαμπον Ναούμ Τσιμέρκου ορθόδοxon χριστιανόν, υπήκοον οθωμανόν εργάτην το επάγγελμα, συζήσασα μετ' αυτού επί ολίγου χρονικού διαστήματος απροσδοκήτως όμως και κρύφα από της συζεύξεως αυτής ο εν λόγω ανήρ αυτής εγκαταλιπών αυτήν πάντη απροστάτευτον απεδήμησεν εις Αμερικήν εν αγνώστω τόπω διαμένων προ τριών περίπου ετών, ποσώς φροντίζων περί της διατηρήσεως αυτής έκτοτε στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου. Η δυστυχής εν τοιαύτη απελπισία ευρισκομένη, μη έχουσα δε και ετέραν του πατρός υποστήριξιν κατέφυγεν προς αυτόν, ως μη δυναμένη να ζήση εν τω οίκω του συζύγου αυτής, ότι επειδή κατά νόμον όταν ο ανήρ επί τρία έτη κατά συνέχειαν δεν φροντίση περί της διατηρήσεως της συζύγου του κέκτηται αύτη το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσίν ανοικείως ενεργούντος ανδρός διάζευξιν. Δια ταύτα εξαιτείται ευσεβάστως παρά της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν

αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως παραστή ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον ο αντίδικός της ούτος, γένηται δεκτή η αγωγή της υποχρεωθή ο αντίδικός της να την παραλάβη μετ' ευχαριστήσεως εις την οικίαν του, ή καταδικασθή να καταβάλη τα της διατροφής από της αναχωρήσεώς του εις Αμερικήν και εν (εναντία) περιπτώσει μη προσελεύσεως αυτού ή δι' επιτρόπου διαλυθή ο μεταξύ αυτού γάμος της και καταδικασθή ο σύζυγός της εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την συνεδρίαν της 29 Νοεμβρίου 1907 παρέστη μόνη η ενάγουσα του δε εναγομένου μη εμφανισθέντος ειμή δι' επιστολής του σταλείσας εξ' Αμερικής προς την αδελφήν του δι' ής εκτίθησιν ότι θεωρεί την αντίδικον σύζυγόν του Θωμαή Δημητρίου διαζευγμένην και ότι μετά την εξ' Αμερικής επιστροφής του ουδόλως παραδέχεται ως σύζυγόν του πλέον ένεκεν της αρπαγής των οικιακών αυτού επίπλων άτινα εκόμισε εις τον οίκον του πατρός της δια νυκτός εν τη απουσία αυτού, αναπτύξασα δε η ενάγουσα και προφορικώς τα εν τη αγωγή της εξητήσατο την έκδοσιν διαζυγίου από του συζύγου αυτής Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου στηριζομένη εις την επιστολήν την εκ του ανδρός της σταλείσαν προς την αδελφήν του Ελένην και των αδελφών ότι εις το εξής δεν δέχεται αυτήν ως νόμιμον σύζυγον εις την συζυγικήν του εστία.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και το σχετικόν γράμμα εξ' Αμερικής σταλέν, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

- 1) Επειδή ως εξάγεται εκ της υπό ημερομηνίαν 1^η Φεβρουαρίου 1907 επιστολής του αντιδίκου Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου εξ' Αμερικής διευθυνομένης προς τους οικείους αυτού αρνουμένου την παραλαβήν της συζύγου του αδύνατος τυγχάνει η εν τω μέλλοντι συμβίωσις αυτών.
- 2) Επειδή η επί τριετίαν τελεία εγκατάλειψη υπό του ανδρός της γυναικός μη προνοούντως ποσώς περί αυτής ως απεδείχθη ότι εγένετο επί της εναγούσης παρέχει τη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την διάζευξιν.
- 3) Επειδή η απαίτησις του εναγομένου όπως διαλυθή ο γάμος εξ' υπαιτιότητος του συζύγου αυτού ένεκεν της αρπαγής των οικιακών αυτού επίπλων υπό της συζύγου δια νυκτός εκ του οίκου του πατρός της δεν τυγχάνει νόμιμος.

4) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον απολειπόμενον άμα δε και ηττώμενον των διαδίκων,
Δια ταύτα, δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί,
α) Δέχεται την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 845 και ημερομηνίαν 29 Νοεμβρίου 1907 αγωγήν της Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού,
β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος της Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και επιτήθησιν αυτής τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και του διαλυτηρίου εγγράφου.
Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.
Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις περί 10 ώραν μ.μ.
Εν Φλωρίνη τη 29^η Νοεμβρίου 1907.
Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π". Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς: Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Στοϊάν Μήτσε εξ' Αρμενοχωρίου και της Άννης Ηλία κατοίκου της ενορίας Άνω Τσιφλίκη της πόλεως Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου Π". Κων/τίνου, Σακελλίωνος Π". Αθανασίου και Παπά Κων/τίνου συνήλθε την 16^{ην} Φεβρουαρίου 1908 ημέραν της εβδομάδος Σάββατον και ώραν 8^{ην} μ. μ. Τουρκιστί εις τακτικήν αυτού συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιτούση εν τη Ι. Μητροπόλει όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη αίτησις υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 899 και ημερομηνίαν 16^{ην} Φεβρουαρίου 1908 της Άννης το γένος Ηλία ορθοδόξου χριστιανής υπηκόου οθωμανής και κατοίκου της ενορίας άνω Τσιφλίκη της πόλεως Φλωρίνης τα οικιακά επαγγελομένης δι' ής εκτίθησιν αύτη ότι προ εξαετίας συνεζεύχθη νομίμως τον Στοϊάν Μήτσε κάτοικον του χωρίου Αρμενοχωρίου ορθόδοξον χριστιανόν υπήκοον οθωμανόν όστις δι' επιστολής της υπό ημερομηνίαν 15 Οκτωβρίου 1907 δηλοί ότι θεωρεί αυτήν του λοιπού διαζευγμένην και ξένην αφ' ου και αμφοτέρα τα εξ' αυτής αποκτηθέντα τέκνα απεβίωσαν το μεν έν άρρεν προ ετών 2 το δε έτερον το θήλυ προ ημίσεως έτους και ότι εγκατέλειψε προ τριών ετών παντελώς απροστάτευτον και εις την τύχην της, ότι επειδή ο ανήρ της δεν φροντίζει τα περί της διατροφής αυτής και κατά νόμον δικαιούται την διάλυσιν του γάμου να ζητήση από του ουτωσίν ανοικείως ενεργούντος ανδρός, δια τούτο εξαιτείται παρά της Α. Σεβασμιότητας του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή, παραπέμψαι την παρούσαν αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς παραστή νομίμως και εμπροθέσμως κατά την ορισθησομένην σήμεραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή της διαλυθή ο μεταξύ αυτών υφιστάμενος γάμος, και εν περιπτώσει μη νομίμου προσελεύσεως αυτού ερήμην δικασθή η αγωγή αυτής και καταδικασθή ο αντίδικος σύζυγός αυτής εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 16^{ης} Φεβρουαρίου 1908 αναπτύξασα προσηκόντως την εαυτής αγωγής και εξητησαμένη διάλυσιν διαζυγίου παρέστη μόνη η ενάγουσα του εναγομένου μη εμφανισθέντος μόνον δια της άνωθι αναφερομένης επιστολής το ότι θεωρεί διαζευγμένην την γυναίκα το μεν ένεκα του ανηθίκου αδεώς βίου, το δε ένεκα της αρνήσεως του πενθερού του προς μεταγραφήν επ' ονόματι της ως προίκα υποσχεθείσης αυτώ οικίας.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και το σχετικόν γράμμα του αντιδίκου της Στοϊάν Μήτσε, ακούσας δε και την προφορικήν δήλωσιν του εφημερίου της ενορίας της εναγούσης επί μαρτυρούντος το ανήθικον της πολιτείας αυτής και το ενδεχόμενον της εξομώσεώς της, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) επειδή ο Στοϊάν Μήτσε εξ Αρμενοχωρίου δι' επιστολής του προς την αντίδικον σύζυγόν του Άνναν Ηλίαν θεωρεί διαζευγμένην δια λόγους αποχρώντας,

2) επειδή επί τρία έτη σχεδόν ουδόλως εφρόντισε περί της συντηρήσεως της συζύγου του ένεκεν των ειρημένων υπ' αυτού αιτιών,

3) επειδή και η αντίδικος σύζυγος Άννα Ηλία έχουσα επί χείρας την επιστολήν του αντιδίκου συζύγου της Στοϊάν Μήτσε δι' ής θεωρεί αυτήν ξένην και διαζευγμένην απαιτεί την έκδοσιν του διαζυγίου επιβαλλομένην και προς πρόληψιν διαφόρων και απευκταίων υπ' αυτής διαβημάτων,

Δια ταύτα, δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 899 και ημερομηνίαν 16^{ης} Φεβρουαρίου 1908 αγωγήν της Άννης Ηλίας,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του αντιδίκου Στοϊάν Μήτσε υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων και εκτίθησι τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και του διαλυτηρίου αμφοτέρων προκαταβαλλόμενον υπό του επισπεύδοντος.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις περί την 9^{ην} ώραν μ. μ. Τουρκιστί.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 16^η Φεβρουαρίου 1908.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος

ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη

Οικονόμος Παπά Δημήτριος

Σακελλάριος Π" Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου και του αντιδίκου αυτής συζύγου Τράϊτζε Ηλία αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Κλεστίνης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου π'' Κωνσταντίνου, Σακελλίωνος Π'' Αθανασίου και Π'' Κωνσταντίνου συνήλθε εις τακτικήν συνεδρίαν την 10^{ην} Δεκεμβρίου 1907 ημέραν της εβδομάδος Δευτέραν και ώραν της ημέρας 4^η π. μ. Τουρκιστί, εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ιερά Μητροπόλει όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη αίτησις υπό ημερομηνίαν 8^{ην} Δεκεμβρίου 1907 της Γεωργίας το γένος Στεφάνου Παύλου ορθοδόξου χριστιανής, υπηκόου οθωμανής κατοίκου του χωρίου Κλεστίνης τα οικιακά επαγγελομένης δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι προ 8/ετίας ως έγγιστα συνεζεύχθη νομίμως τον εκ Κλεστίνης Τράϊτζε Ηλία ορθόδοξον χριστιανόν, υπήκοον οθωμανόν εργάτην το επάγγελμα, όστις όμως απροσδοκήτως μετά παρέλευσιν ολίγου χρονικού διαστήματος από της συζεύξεως εγκαταλιπών αυτήν πάντει απροστάτευτον απελθών εις άγνωστον τόπον της Ρουμανίας ουδεμίαν ποσώς φροντίδα λαβών περί της διατηρήσεως αυτής στερουμένης και αυτού του επιουσίου άρτου, αδήλου δε άμα τυγχάνοντος ει γε εν τοις ζώσιν ευρίσκεται, ότι επειδή κατά νόμον όταν ο ανήρ επί τρία έτη κατά συνέχειαν δεν φροντίσει περί της διατηρήσεως της συζύγου του κέκτηται αύτη το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσίν ανοικείως ενεργούντος ανδρός διάζευξιν, δια ταύτα εξαιτείται παρά της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως δια των εφημερίδων, ως αγνώστου ούσης της διαμονής του, ο αντίδικος σύζυγός της Τράϊτζε Ηλία παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον γένηται δεκτή η αγωγή της, διαλυθή εν περιπτώσει μη προσελεύσεως αυτού ερήμην ο μετ' αυτού γάμος της και

καταδικασθή ο σύζυγός της εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την δικάσιμον της 10^{ης} Δεκεμβρίου 1907 παρέστη μόνη η ενάγουσα, του εναγομένου μη εμφανισθέντος, αναπτύξασα δε η ενάγουσα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής, εξητήσατο την έκδοσιν διαζυγίου αυτής Τράϊτζε Ηλία, προσαγαγούσα άμα και πιστοποιητικόν υπό ημερομηνίαν 8^{ην} Δεκεμβρίου 1907 υπογεγραμμένον υπό του ιερέως του χωρίου αυτής και των προκρίτων ορθοδόξων χριστιανών υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Κλεστίνης πιστοποιούντων ότι ο εν λόγω Τράϊτζε Ηλία εκ Κλεστίνης μεταβάς προ 8 ετών περίπου εις άγνωστον διεύθυνσιν της Ρουμανίας ουδεμίαν όντως μέχρι τούδε έλαβε πρόνοιαν περί της συζύγου και ότι απίθανον άν διατελεί εν τοις ζώσι, άτε μη παρασών σημεία και ενδείξεις ζωής.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την *δικογραφίαν* (την δια την εφημερίδων κλήτευσιν και μη προσέλευσιν του εναγομένου) και το πιστοποιητικόν του ιερέως και των ευυπολήπτων κατοίκων Κλεστίνης, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) Επειδή ο Τράϊτζε Ηλία επί (8) οκτώ έτη ουδόλως εφρόντισε περί της συντηρήσεως της συζύγου του Γεωργίας Στεφάνου Παύλου,

2) Επειδή άγνωστον τυγχάνει και αν ούτος ευρίσκεται εν τη ζωή ή ου,

3) Επειδή τυγχάνει δικαία η απαίτησις της εναγούσης όπως διαλυθή ο γάμος εξ' υπαιτιότητος του ανδρός ως μη λαβόντος από (8) οκτώ σχεδόν ήδη ετών ουδεμίαν πρόνοιαν περί αυτής,

Δια ταύτα, δικάζον ερήμην και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται την υπ' αριθμόν Πρωτοκόλλου 845 και ημερομηνίαν 8^{ην} Δεκεμβρίου 1907 αίτησιν της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Τράϊτζε Ηλία υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του εναγομένου Τράϊτζε Ηλία, και

γ) Επιβάλλει τω Τράϊτζε Ηλία και ως απολειπομένω τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 10^η Δεκεμβρίου 1907.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π." Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως των συζύγων Κόλε Μήτσε σχισματικού και της Μποζιάνης το γένος Νάτσε Μπόσκου ορθοδόξου χριστιανής αμφοτέρων υπηκόων οθωμανών και κατοίκων Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου Π". Κων/τίνου, Σακελλίωνος Π". Αθανασίου και Παπά Κων/τίνου συνήλθε την 26^{ην} Ιανουαρίου 1908 ημέραν της εβδομάδος Σάββατον και ώραν 8^{ην} της ημέρας μ. μ. Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ιερά Μητροπόλει όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη αίτησις υπό ημερομηνίαν 21^{ην} Ιανουαρίου 1908 της Μποζιάνης το γένος Νάτσε Μπόσκου ορθοδόξου χριστιανής υπηκόου οθωμανής και κατοίκου Φλωρίνης της συνοικίας Άνω Τσιφλίκη τα οικιακά επαγγελομένης, δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι προ 3/ετίας συνεζεύχθη νομίμως τον εκ του χωρίου Νεβολιάνη Κόλεν Μήτσε σχισματικόν υπήκοον οθωμανόν εργάτην το επάγγελμα εν Φλωρίνη ήδη διαμένοντα, απροσδοκήτως όμως μετά παρέλευσιν μηνών τινών αυτός αφ' ενός μεν προεκάλει διχονοίας και έριδας, αφ' ετέρου δε εγκατέλειπεν αυτήν εν τη συζυγική αυτής εστία μετά της γραίας μητρός του και απεδήμησεν εις Αμερικήν. Αλλά και η πενθερά της ως φαίνεται υπήκουσα τη προτροπή και εισηγήσει του υιού του Κόλε, παντοειδή αισχρά λόγια λέγουσα επίεζε πολλαχώς και παιδεύουσα αυτή σκοπούσα να την εξαναγκάση επιτέλους να φύγη της συζυγικής εστίας έως ου και εδήλωσεν αυτή αναφανδόν ότι δεν την θέλει κατά τα γραφόμενα του υιού της και ότι δέον όπως ζητήση αύτη την τύχην της, αύτη δε εν τοιαύτη απελπισία ευρισκομένη κατέφυγεν εις τον οίκον του πατρός της αφίσασα άπαντα τα προικώα ενδύματά της. Ότι επειδή η τοιαύτη του ανδρός πολιτεία προς την σύζυγον και δη η δήλωσις όπως φύγη και ζητήση άλλον άνδρα παρέχει αναμφιβόλως τη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την κανονικήν από του ουτωσίν ανοικείως ενεργούντος συζύγου διάζευξιν, δια τούτο εξαιτείται παρά της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου, όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών, προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως ο αντίδικος

σύζυγός της Κόλες Μήτσε, παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η παρούσα αγωγή της, διαλυθή εν περιπτώσει μη προσελεύσεως αυτού ερήμην ο μετ' αυτού γάμος της και καταδικασθή ο σύζυγός της εις την πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την συνεδρίαν της 26^{ης} Ιανουαρίου 1908, παρέστη μόνη η ενάγουσα του εναγομένου μη εμφανισθέντος όντος σχισματικού καίπερ κλητευθέντος νομίμως, αναπτύξασα δε η ενάγουσα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής, εξητήσατο την έκδοσιν του διαζυγίου από του συζύγου αυτής Κόλε Μήτσε ως εγκαταλίποντος αυτήν πάντι απροστάτευτον εν τω οίκω του πατρός της μηδόλως λαμβάνοντος περί αυτής πρόνοιαν και μετά την υπό της πενθεράν αυτής εκδιώξεως εκ της συζυγικής εστίας, και ότι ο πατήρ της δεν δύναται πλέον να την διατρέφη ένεκεν πενίας και της πολυμελούς αυτού οικογενείας.

Το Δικαστήριον τοίνυν, λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και την νομίμως κλήτευσιν του εναγομένου συζύγου αυτής και μη προσέλευσιν όντος σχισματικού και δια βουλγάρου ιερέως στεφθέντος, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) Επειδή ως εξάγεται εκ της υπό ημερομηνίαν 26^{ης} Ιανουαρίου 1908 κλήσεως ο εναγόμενος εκκλητεύθη νομίμως ουχ ήττον όμως δεν προσήλθε κατά την δικάσιμον ημέραν, εφ' ώ και δικαστέα τυγχάνει η κατ' αυτού αγωγής ερήμην αυτού,

2) Επειδή ως εκ της μη προσελεύσεως του εναγομένου και της αρνητικής αυτού κατά την κλήτευσιν δηλώσεως ότι δεν προσέρχεται ενώπιον του Δικαστηρίου όντος σχισματικού,

3) Επειδή την διάλυσιν του μεταξύ αυτών γάμου υποδαυλίζει και υποκινεί και επιζητεί ο ανήρ ως δηλώσας και δια της μητρός αυτού, τούτο και συνεπεία τούτου αδύνατος τυγχάνει η περαιτέρω συμβίωσις αυτών,

4) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον απολειπόμενον άμα και ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί,

α) Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπό ημερομηνίαν 21^{ης} Ιανουαρίου 1908 αγωγήν της Μποζιάνας το γένος Νάτσε Μπόσκου,

β) Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Κόλε Μήτσε υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός, και

γ) Επιβάλλει τω Κόλε Μήτσε τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις περί 8^{ης} ώραν μ. μ. Τουρκιστί.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.
Εν Φλωρίνη τη 26^η Ιανουαρίου 1908.
Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Πα" Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Οικονόμος Π" Δημήτριος

Απόφασις διαζυγίου

της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα εκ Νεγοβάνης και του Στέφου Άγγελε Τσολάκη εκ Φλωρίνης αμφοτέρων ορθοδόξων χριστιανών και υπηκόων οθωμανών.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Πνευματικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. κ. Ανθίμου ως προέδρου και των τακτικών αυτού μελών Αιδεσιμωτάτων κ. κ. Οικονόμου Παπά Δημητρίου, Σακελλαρίου Παπά Κων/τίνου και Σακελλίωνος Παπά Αθανασίου και (Παπά Κων/τίνου) συνήλθε την 27^{ην} Σεπτεμβρίου 1906 ημέραν της εβδομάδος Τρίτην και ώραν 5^{ην} της ημέρας π.μ. Τουρκιστί εις τακτικήν συνεδρίαν εν τη επί τούτω αιθούση εν τη Ιερά Μητροπόλει παρόντος και του γραμματέως αυτού Αριστείδου Θ. Γιαννοπούλου όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ανεγνώσθη υπό ημερομηνίαν 24^{ην} Σεπτεμβρίου 1906 αίτησις της Γιαννούλας Χρ. Τρομάρα εκ Νεγοβανίου ορθοδόξου χριστιανής υπηκόου οθωμανής τα οικιακά επαγγελομένης, δι' ής αύτη εκτίθησιν ότι κατά την υπό ημερομηνίαν 15^{ην} Ιουνίου 1906 ληφθείσαν απόφασιν περί τριμήνου τοπικού χωρισμού από κοίτης και τραπέζης από του αντιδίκου Στέφου Αγγέλε Τσολάκη κατοίκου Φλωρίνης της συνοικίας των Αγγειοπλαστών και υπηκόου οθωμανού απεφάνθη άμα το Πνευματικόν Δικαστήριον όπως πληρώνει ο αντίδικός της ανά (4) τέσσαρα αργυρά μετζίτια κατά μήνα προς διατροφήν αυτής, άτινα όμως αρνήται να καταβάλη ο ρηθείς σύζυγός της και ως εκ τούτου αδύνατος εστί η διατήρησις της και διατελεί ξένη και όλως απροστάτευτος, δια ταύτα εξαιτείται παρά της Α. Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Αγίου Μογλενών και Φλωρίνης κ. κ. Ανθίμου όπως ευαρεστηθή παραπέμψαι την παρούσαν αυτής αίτησιν ενώπιον του ου πάνυ επαξίως προΐσταται Πνευματικού Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών προς τον σκοπόν όπως κλητευθείς νομίμως ο αντίδικος σύζυγός της Στέφος Αγγέλε Τσολάκης, παραστή εμπροθέσμως ενώπιον αυτού κατά την ορισθησομένην ημέραν και ώραν δικάσιμον, γένηται δεκτή η αγωγή της και προτραπή ο σύζυγός της ίνα παραλάβη αυτήν εις την συζυγικήν εστίαν, ή πληρώνη τα του τοπικού χωρισμού έξοδα τακτικώς, και εν περιπτώσει μη προσελεύσεως αυτού διαλυθή ερήμην ο μετ' αυτού γάμος της και καταδικασθή ο σύζυγός της εις την

πληρωμήν των δικαστικών εξόδων και τελών και των διαλυτηρίων εγγράφων.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την συνεδρίαν της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1906 παρέστη μόνη η ενάγουσα του εναγομένου μη εμφανισθέντος καίπερ κλητευθέντος νομίμως δια της υπό ημερομηνίαν 24^{ης} Σεπτεμβρίου έ. έ. κλήσεώς του, αναπτύξασα δε η ενάγουσα και προφορικώς τα εν τη αγωγή αυτής, εξητήσατο ότι και δια της αιτήσεως αυτής.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και την νομίμως κλήτευσιν του εναγομένου συζύγου αυτής, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

1) Επειδή δια της τελευταίας κλητεύσεως της υπό ημερομηνίαν 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1906 κλήσεως του εναγομένου Στέφου Αγγέλε Τσολάκη κατεδείχθη προφανώς ότι όντος ούτος δια της ανοικείου προς την σύζυγον Γιαννούλα Χρήστου Τρομάρα πολιτείας του ουδέν άλλο προτίθεται και σκοπεύει ή την διάζευξιν αυτής,

2) Επειδή κατάδηλον εγένετο ότι αδύνατος εστίν η συμφιλίωσις του εναγομένου μετά της εναγούσης και η ειρηνική αυτών συμβίωσις,

3) Επειδή τυγχάνει δικαία η απαίτησις της εναγούσης όπως διαλυθή ο μεταξύ αυτών υφιστάμενος γάμος εξ' υπαιτιότητος του ανδρός ως μη παραδεχθέντος ίνα την παραλάβη,

4) Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον απολειπόμενον και ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί, α) Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 369 απόφασιν και ημερομηνίαν 24^{ην} Σεπτεμβρίου έ. έ. αγωγήν της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα ως νόμιμον και βάσιμον,

β) Κηρύσσει διαζευγμένην και λελυμένην την ρηθείσαν Γιαννούλαν Χρ. Τρομάρα από του ανδρός της και δίδωσιν την κανονικήν άδειαν ει γε βούλεται και εις έτερον νόμιμον απιδείν γάμον,

γ) Κηρύσσει την παρούσαν απόφασιν εκτελεστήν και επιβάλλει τω Στέφω Τσολάκη τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Μετά ταύτα διελύθη η συνεδρίασις.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Φλωρίνη τη 27^η Σεπτεμβρίου 1906.

Εν τη Ιερά Μητροπόλει Μογλενών και Φλωρίνης.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Άνθιμος

τα μέλη
Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Πα" Κωνσταντίνος
Σακελλίων Παπά Αθανάσιος

ο γραμματεύς
Αριστείδης Θ. Γιαννόπουλος

Απόφασις

περί διαζεύξεως γάμου μεταξύ του Ηλία Ιωάννου και της Βασιλικής το γένος Δημητρίου αμφοτέρων εκ Στατίστης προσωρινώς διαμενόντων εν Φλωρίνη, χριστιανών ορθοδόξων και υπηκόων οθωμανών.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης συγκείμενον εκ της Αυτού Σεβασμιότητος του Μητροπολίτου Μογλενών Κυρίου Σμαράγδου, προέδρου και των τακτικών παρέδρων αυτού μελών των Αιδεσιμωτάτων Οικονόμου Π' Δημητρίου και Σακελλαρίου Π' Κωνσταντίνου, την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, παρόντος και του χρέη γραμματέως εκπληρούντος Κωνσταντίνου Γ. Χατζηευσταθίου συνήλθεν σήμερον τη όγδοη μηνός Μαΐου του 1908 ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα ογδόη της ημέρας Τουρκιστί, όπως δικάση και αποφασίση εν τη επί τούτω ορισμένη των συνεδριάσεων αυτού αιθούση επί της εξής υποθέσεως:

Ο Ηλίας Ιωάννου, χριστιανός ορθόδοξος και υπήκοος οθωμανός (προερχόμενος) εκ Στατίστης προσωρινώς διαμένων εν Φλωρίνη, δι' αγωγής αυτού υπό χρονολ. 4 Μαΐου έ. έ. κατά της συζύγου του Βασιλικής το γένος Δημητρίου, χριστιανής ορθοδόξου επίσης και υπηκόου οθωμανής, εξέθηκεν ότι προ τριών ετών συνεζεύχθη την αντίδικόν του Βασιλικήν ότι ολίγας ημέρας μετά την στέψιν του η σύζυγός του δια της μη χρηστής διαγωγής της εγένετο αιτία της διασπάσεως της συζυγικής αρμονίας, παντοία δι' εμηχανεύθη μήπως αποσπάση παρ' αυτού χρήματα και διαζευχθή απ' αυτού και εξητήσατο το απ' αυτής διαζύγιον.

Της υποθέσεως ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης προς συζήτησιν κατά την ως άνω δικάσιμον αυτή ενεμφανίσθησαν αυτοπροσώπως αμφοτέροι οι διάδικοι και ο μεν ενάγων αναπτύξας προφορικώς την αγωγήν εξητήσατο ότι και δι' αυτής η δε εναγομένη και αύτη εξητήσατο το διαζύγιον επί τω όρω να δοθώσιν αυτή υπό του αντιδίκου χρήματα.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν συζητήσαν κα διασκεψάμενον κατά τον νόμον, επειδή ουδεμίαν διάθεσις προς συμβίωσιν μεταξύ των διαδίκων υπάρχει και ουδέν αποτέλεσμα έφερον αι προτροπαί του Δικαστηρίου όπως συζήσωσιν εν αρμονία, τουναντίον

δε αμφότεροι επιμόνως εξήτησαν το διαζύγιον και επομένως αδύνατος καθίσταται η μεταξύ των διαδίκων συμβίωσις. Επειδή προς πρόληψιν απευκτέων επιβάλλεται προς το καλόν των διαδίκων η απ' αλλήλων διάζευξις,

Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, Δέχεται την υπό χρονολ. 4 Μαΐου του 1908 του ενάγοντα αγωγήν Ηλίαν Ιωάννου και την προφορικήν της εναγομένης Βασιλικής Δημητρίου ως επιβεβλημένην,

Διαλύει τον μεταξύ των διαδίκων τέως υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος αμφοτέρων,

Επιτίθησιν αμφοτέροις τοις διαδίκοις τα δικαστικά έξοδα και τέλη πρακτικού και αποφάσεως προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος και παρέχει τας νομίμους προθεσμίας προς χρήσιν των ενδίκων κατά της αποφάσεως ταύτης μέσων.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη αυθημερόν.

Εν Φλωρίνη τη 8 Μαΐου 1908.

ο πρόεδρος

ο Μογλενων Σμάραγδος

τα μέλη

Οικονόμος Παπά Δημήτριος
Σακελλάριος Π". Κωνσταντίνος

ο γραμματεύς: Κωνσταντίνος Γ. Χατζηευσταθίου

Απόφασις

επί της περί διαζεύξεως δίκης μεταξύ του Ιωάννου Πέτρου, ενάγοντος, και της Στόϊνας Ιωάννου, θυγατρός Φιλίππου, εναγομένης, αμφοτέρων κατοίκων Πετέρσκου.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μογλενών κ. Σμαράγδου προέδρου, και των τακτικών παρέδρων αυτού μελών, των Αιδεσιμωτάτων Σακελλαρίου Παπά Κωνσταντίνου και Σακελλίωνος Παπά Αθανασίου, εφημερίου Φλωρίνης, την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, συνήλθε παρόντος και του γραμματέως αυτού, Αιδεσιμωτάτου Οικονόμου Παπά Δημητρίου, τη 22 μηνός Νοεμβρίου του 1908 σωτηρίου έτους, ημέρα της εβδομάδος Σάββατον και ώρα 3 της ημέρας Τουρκιστί, επί τη επί τούτω ωρισμένη των συνεδριάσεων αυτού αιθούση όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Ιωάννης Πέτρου, κάτοικος Πετέρσκου, χριστιανός ορθόδοξος, υπήκοος οθωμανός και τον ράπτην επαγγελλόμενος, δι' αγωγής αυτού υπ' αριθ. πρωτ. 120 και χρονολογίαν 30 Οκτωβρίου έ. έ., εξέθετο ότι προ ένδεκα ετών συνεζεύχθη την συγχωρίον του Στόϊναν, το γένος Φίλε Δημήτρε ότι συνέζησε μετ' αυτής δύο έτη, ότι κατόπιν ένεκα οικονομικής στενοχωρίας ανεχώρησε εις τα ξένα, ότι αμέσως η σύζυγός του άνευ ευλόγου αιτίας, και άνευ της αδείας του, εγκατέλειψε τον πατρικόν του οίκον, και μετέβη παρά τοις σχισματικούς γονεύσι της, όπου διέμεινε τέσσαρα και ήμιση έτη, ότι κατά το διάστημα τούτο δεν έπαυσεν αποστέλλεν χρήματα, κι προτρέπων αυτήν να επανέλθη εις τον πατρικόν του οίκον, αύτη όμως δεν υπήκουσεν. Ότε επανελθών εκ Κωνσταντινουπόλεως εδέχθη αυτήν πάλιν, ότι μετά ταύτα ανεχώρησεν εις Αμερικήν, όπου διέμεινε δύο έτη, ότι και πάλι αυτή απήλθεν εις τον πατρικόν της οίκον, όπου και παρεφρόνησε ότι και πάλιν εξακολούθη αποστέλλων αυτή χρήματα προς θεραπείαν της, και ότι επανελθών προ οκτώ μηνών αρκετά και πάλιν εξώδευσεν εις ιατρούς, και εις τα θεία προσέτρεξεν, ατυχώς όμως η κατάστασίς της οσημέραι χειροτερεύει, και εξητήσατο την απ' αυτής διάζευξιν.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, και μετά την νόμιμον κλήτευσιν, εισαχθείσης εις την συνεδρίαν αυτού, της 13 Νοεμβρίου, ημέρας Πέμπτης, ο μεν ενάγων δεν ενεφανίσθη, αναγνωσθείσης δε της υπ' αριθ. πρωτ. 147 και χρονολ. 6 Νοεμβρίου έ. έ. κλήσεως της εναγομένης, και της κάτωθεν αυτής πράξεως του κοινοποιήσαντος την κλήσιν εφημερίου Σοροβιτσόβου π. Αθανασίου, καθ' ήν, φέρουσιν και τας υπογραφάς δύο μαρτύρων, ο πατήρ της εναγομένης Φίλιππος, ενώπιον αυτών ηρνήθη να δεχθή την κλήσιν, ανεβλήθη η υπόθεσις εις άλλην συνεδρίαν και ως τοιαύτη ωρίσθη η 22 Νοεμβρίου ημέρα Σάββατον κατά ταύτην εμφανισθείς ο ενάγων, εξητήσατο την ερήμην διαδικασίαν και την αποδοχήν της αγωγής του.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον, Επειδή, του πατρός της εναγομένης μη αποδεχθέντος την κλήσιν, νομίμως τυγχάνει η περί ερημοδικίας κλήσις του ενάγοντος, Επειδή, όταν ο εναγόμενος δεν εμφανίζεται, θεωρούνται αποδεδειγμένα τα πραγματικά γεγονότα της αγωγής, ένεκεν ελλείψεως ενστάσεως, Επειδή, η επί τριετίαν φρενοβλάβεια είνε νόμιμος λόγος διαζυγίου, δεν είνε δε δυνατόν επιπλέον ο ενάγων να αναμένη την πάσχουσαν σύζυγόν του, έχοντα ανάγκην περιθάλψεως συζυγικής και συγκρατήσεως του οίκου του, Επειδή, τα δικαστικά έξοδα και τέλη επιβαρύνουσι πάντοτε τον ερημοδικούντα εκ των διαδίκων,

Δια ταύτα, δεχόμενον την ερημοδικίαν και δικάζον ερήμην της εναγομένης και αποφασίζον παμψηφεί, Δέχεται την υπ' αριθ. πρωτ. 120 και χρονολ. 30 Οκτωβρίου έ. έ. αγωγήν του ενάγοντος, ως βάσιμον, νόμιμον και αποδεδειγμένον, Κηρύττει διαλελυμένον τον τέως υφιστάμενον γάμον μεταξύ των διαδίκων άνευ υπαιτιότητας μηδενός, Επιτίθησι τα δικαστικά έξοδα και τέλη πρακτικών και της παρούσης αποφάσεως μετά των αντιγράφων αυτής, μετριαζόμενα εις γρόσια 170 εις την ερημοδικούσαν, προκαταβαλλομένα υπό του επισπεύδοντος και Παρέχει τας νομίμους προθεσμίας προς χρήσιν των ενδίκων κατά της αποφάσεως ταύτης μέσων.

Εκρίθη, απεφασίσθη, και εδημοσιεύθη αυθημερόν.

Εν Φλωρίνη τη 22 Νοεμβρίου 1908.

ο πρόεδρος

τα μέλη

ο γραμματεύς: Οικονόμος Π". Δημήτριος

Απόφασις

επί της περί αποκατάστασεως του συζυγικού βίου δίκης μεταξύ του Αλεξάνδρου Θεοδώρου, ενάγοντος και της Αναστασίας Αλεξάνδρου εναγομένης, αμφοτέρων χριστιανών ορθοδόξων και κατοίκων Φλωρίνης.

Το εν Φλωρίνη εδρεύον Εκκλησιαστικόν Δικαστήριον της Ιεράς Μητροπόλεως Μογλενών συγκείμενον εκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μογλενών κ. Σμαράγδου προέδρου και των τακτικών παρέδρων αυτού μελών, των Αιδεσιμωτάτων ιερέων Αθανασίου και Κωνσταντίνου, εφημερίων Φλωρίνης, την νόμιμον αποτελούντων απαρτίαν, συνήλθε, παρόντος και του γραμματέως αυτού αιδεσιμωτάτου Οικονόμου Δημητρίου, τη 8 Ιανουαρίου 1909, ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 6 της ημέρας Τουρκιστί, εν τη επί τούτω ωρισμένη των συνεδριάσεων αυτού αιθούση, όπως δικάση και αποφασίση επί της εξής υποθέσεως.

Ο Αλέξανδρος Θεοδώρου, υποδηματοποιός, κάτοικος Φλωρίνης της συνοικίας Βαρός/Βαρόσι, χριστιανός ορθόδοξος και υπήκοος οθωμανός, δι' αγωγής αυτού κατά της συζύγου αυτού Αναστασίας, θυγατρός Τάσκου Βογιατζή, χριστιανής ορθοδόξου και υπηκόου οθωμανής, κατοίκου Φλωρίνης προσωρινώς δε διαμενούσης εν Μοναστηρίω, συνοικία Μετοκάρ, παρά τω πατρί αυτής υπ' αριθμ. πρωτ. 147 και χρονολ. 10 Δεκεμβρ. 1908, εξέθετο ότι κατά Ιούλιο του 1907 ήλθεν εις γάμον κοινωνίαν μετά της αντιδίκου του, μεθ' ής και συνέζησεν ειρηνικώς μέχρι Νοεμβρίου ιδίου έτους, ότι εγκαταλείψασα αύτη την συζυγικήν της εστίαν μετέβη παρά τοις εν Μοναστηρίω γονεύσι της, παρ' ότι και διαμένει, μη στέργουσα να ακολουθήσει αυτόν και ότι εγκατελημμένη απήτησι τούτο παρ' αυτής. Διΐσχυριζόμενος δε ότι γάμος εστί ανδρός και γυναικός συνάφεια και συγγένεια σημειούσης ζωής αδιαίρετον βίον ανατροφήν περιέχουσα, ότι η γυνή φέρουσα το όνομα του ανδρός και συμμεριζομένη την κοινωνικήν αυτού τάξιν, έχει την αυτήν, οίαι και ο ανήρ κατοικίαι. Ότι η αγωγή του εστί βάσιμος, προσφέρεται δε και απόδειξις αυτών δι' όλων των νομίμων μέσων. Ότι αρμόδιον Δικαστήριον προς εισαγωγήν της αγωγής του είνε το ενταύθα Πνευματικόν Δικαστήριον, άτε της κατοικίας του ούσης εν Φλωρίνη, του δε γάμου τελεσθέντος ενταύθα, εξητήσατο γίνει δεκτή αγωγή του, και

εξαναγκασθή η εναγομένη να ακολουθήσει αυτόν και να καταδικασθή εις τα δικαστικά έξοδα και τέλη.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον κοινοποίησιν αντιγράφου της εναγομένης και κλήτευσιν αυτής εισαχθείσης προς συζήτησιν κατά την συνεδρίαν αυτού τη 18 Δεκεμβρίου έ. έ. παρέστη μόνον ο ενάγων αυτοπροσώπως, η δε εναγομένη δεν ενεφανίσθη. Επί δε της κοινοποιηθείσης κλήσεως έγγραφεν ένστασιν περί της αρμοδιότητος του παρόντος δικαστηρίου λόγω κατοικίας του συζύγου της και αυτής και απορρίψει την αγωγήν του ενάγοντα, και εν εναντία περιπτώσει αίτησιν περί αναβολής της δίκης ένεκεν του χειμώνα και της ανεχειάς της. Ο δε ενάγων διΐσχυρισθείς ότι αρμόδιον τυγχάνει το παρόν Δικαστήριον, ότι της κατοικίας του ούσης εν Φλωρίνη και επαναλαβών τα εν τη αγωγή του εξητήσατο την απόρριψιν της ενστάσεως της συζύγου του, την κήρυξιν αρμοδίου του δικαστηρίου, την ερήμην διαδικασίαν της υποθέσεως και την αποδοχήν της αγωγής του. Το δε δικαστήριον λαβόν υπ' όψιν ότι η εναγομένη ώφειλεν αυτοπροσώπως ή δια νομίμου αντιπροσώπου εμφανιζομένη να κάμη ενώπιον του Δικαστηρίου τας ενστάσεις της, τα έσω και τα έξωθεν διαβιβαζόμενα εις το δικαστήριον δεν λαμβάνονται υπ' όψιν υπ' αυτού, αφ' ετέρου δε ότι από της ημέρας της κοινοποιήσεως της κλήσεως μέχρι της δικασίμου ο παρεμπειών χρόνος ήτο ετάχιστος, ώστε δεν ηδύνατο η εναγομένη ένεκα και του χειμώνας, να παρουσιασθή νομίμως ενώπιον του δικαστηρίου, και υπεγραψάμενη να αποφανθεί επί της περί αναρμοδιότητος ενστάσεως της εναγομένης ανέβαλε την υπόθεσιν, απορρίψαν την περί ερημοδικίας αίτησιν του ενάγοντος, εις την συνεδρίαν αυτού της 8 Ιανουαρ. έ. έ. καθ' ήν και περί νομίμως κλητευθείσα, δεν ενεφανίσθη η εναγομένη. Ο δε ενάγων εξητήσατο να δεχθή την ερημοδικίαν το δικαστήριον, να κηρυχθή αρμόδιον και να αποδεχθή την αγωγήν του, ως και ο ενάγων ανέπτυξεν προφορικώς.

Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

- 1) *Επειδή όταν ο έτερος των διαδίκων δεν εμφανίζεται η υπόθεσις δικάζεται ερήμην. (άρθρο 77).*
- 2) *Επειδή όταν ο εναγόμενος δεν εμφανίζεται, θεωρούνται αποδεδειγμένα, ελλείψεις αμφισβητήσεως, οι εν τη αγωγή ισχυρισμοί του ενάγοντος. (άρθρο 79).*
- 3) *Επειδή κατοικία τινός εστίν ο τόπος ένθα έχει το κύριον και μόνιμον των κοινωνικών αυτού σχέσεων, υποθέσεων και ενεργειών κέντρον. (οθωμ. οικ. θρ. αρ. 13).*

4) Επειδή η σύζυγος κατοικίαν είχε την του συζύγου και εν ελλείψει αυτής την διαμονήν του και δικάζεται παρά του αρμοδίου δι' αυτού δικαστηρίου. (άρθρο 14).

5) Επειδή κατοικία του ενάγοντος ούσης (εν) τη Φλωρίνη ένθα έχει ούτος και το κέντρον των εργασιών του, αρμόδιον προς εκδίκασιν της παρούσης αγωγής τυγχάνει το παρόν δικαστήριον,

6) Επειδή αναιτίως κατά ταύτα, εγκαταλιπούσης της εναγομένης τον συζυγικόν της οίκον δανείζει τα ανήκοντα ....(:) τον άνδρα της εις την κατοικίαν του και όπως αν αυτός καλέση αυτήν προς συμβίωσιν, ως ο νόμος επιβάλλει.

7) Επειδή τα δικαστικά έξοδα και τέλη επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων, και εν τη προκειμένη περιπτώσει την ερημοδικούσα εναγομένην (άρθρο 123).

Δια ταύτα δικάζον ερήμην της εναγομένης και αποφασίζον παμψηφεί, Κηρύττει εαυτό αρμόδιον προς εκδίκασιν της παρούσης αγωγής του Αλεξάνδρου Θεοδώρου κατά της συζύγου του Αναστασίας.

Δέχεται την υπ' αριθμ. πρωτ. 147 και χρονολ. 10 Δεκεμβρ. 1908 αγωγήν του ενάγοντος, ως νόμιμον, βάσιμον και αποδεδειγμένην.

Υποχρεοί την εναγομένην να ακολουθήση τον σύζυγόν της εις την κατοικίαν του και συζυγικήν των εστίαν.

Επιβάλλει τη εναγομένη τα δικαστικά έξοδα και τέλη της δίκης ταύτης μετριαζόμενα εις γρόσια εκατόν εξήκοντα αριθμ. 160, προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος και

Παρέχει τας νομίμους προθεσμίας προς χρήσιν των ενδίκων κατά της αποφάσεως ταύτης μέσων.

Εγένετο απεφασίσθη και εδημοσιεύθη αυθημερόν.

Εν Φλωρίνη τη 8 Ιανουαρ. 1909.

ο πρόεδρος
ο Μογλενών Σμάραγδος

τα μέλη

ο γραμματεύς
Οικονόμος Π."Δημήτριος

Παρακάτω παρατίθεται πίνακας, ο οποίος περιλαμβάνει συγκεντρωτικά τα βασικά σημεία κάθε υπόθεσης που έχουν καταγραφεί από τον Κώδικα Διαζυγίων του Πνευματικού Δικαστηρίου της Μητρόπολης Μογλενών και Φλωρίνης. Ο πίνακας αποτελείται από δέκα στήλες. Από αριστερά προς τα δεξιά συναντάται ο Α/α και ο Αριθμός Πρωτοκόλλου της κάθε αγωγής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτός δεν αναφέρεται. Δίπλα αναγράφεται ο πρόεδρος της συνεδρίασης/δίκης. Έπειτα αναφέρεται το αρμόδιο όργανο που διεξάγει τη συνεδρίαση/δίκη. Ακολουθεί η ημερομηνία κατά την οποία διεξήχθη η έκαστη συνεδρίαση/δίκη. Η διπλανή στήλη περιλαμβάνει το θέμα/περίληψη κάθε αγωγής/συνεδρίασης. Στις επόμενες δύο στήλες έχουν καταγραφεί ο ενάγων/ουσα, καθώς και ο εναγόμενος/η κάθε δίκης. Στην επόμενη στήλη αναφέρεται η απόφαση του Δικαστηρίου που λήφθηκε μετά από το τέλος της συνεδρίασης, ενώ στην τελευταία στήλη έχει γραφεί αυτολεξεί το απόσπασμα της απόφασης του δικαστηρίου για κάθε υπόθεση.

Α/α	ΑΡΙΘ Μ. ΠΡΩΤ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ/ΔΙΚΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΟ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ/ΔΙΚΗΣ	ΘΕΜΑ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΓΩΓΗΣ/ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ	ΕΝΑΓΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΣ/Η	ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ	ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
1.	Δεν αναφ.	Οικονόμος Χ". πατ. Λάζαρος	Εφοροπαιροπή	20/09/1901	Περί σχολικών αναγκών	-	-	Διευθέτηση των ζητημάτων από την ορισθείσα επιτροπή και την Μητρόπολη Μογλενών και Φλωρίνης	« <u>Η συνεδρίασις μετά ώριμον σκέψιν και συζήτησιν απεφάσισε: δια μεν τα βιβλία εξέλεξεν επιτροπήν τους κ. κ. Αναστάσιον Ναούμ και Γρηγόριον Χρίστου ήν επεφόρτησε την αγοράν και πώλησιν των βιβλίων. Δια δε τας νηπιαγωγούς επαφίεται την φροντίδα τη Ιερά Μητροπόλει όπως αύτη γράψη εις την εν Θεσσαλονίκη Ιεράν Μητρόπολιν και αιτήσεται εκείθεν την αποστολήν των νηπιαγωγών με μισθόν ενιαύσιον 15-λιρον με τα οδοιπορικά έξοδα, την καύσιμον ύλη και την</u>

									<u>κατοικίαν εκ</u> <u>μέρους της</u> <u>κοινότητας.</u> <u>Δια δε την</u> <u>κατοικίαν</u> <u>των</u> <u>διδασκαλισσ</u> <u>ών του</u> <u>Συλλόγου, αι</u> <u>μεν δύο του</u> <u>Αου</u> <u>Παρθεναγωγ</u> <u>είου θα</u> <u>κατοικώσιν</u> <u>αύται εν τοις</u> <u>ιδιαιτέροις</u> <u>δωματίοις</u> <u>του</u> <u>Παρθεναγωγ</u> <u>είου εν τη</u> <u>οικία της</u> <u>Θέπης, η δε</u> <u>του Βου</u> <u>νηπιαγωγείο</u> <u>υ εκτός της</u> <u>σχολής της</u> <u>(σελ. 1)».</u>
2.	2	Οικονόμος Χ΄. πατ. Λάζαρος	Δημογερο ντία	20/09/1901	Περί αποδόσεω ς της θυγατρός της Κάτω ς και των φορεμάτω ν της από τον σύζυγό της.	Δόστα Στέφω	Λάζος Σιάγκας	Αναβολή δίκης (λόγω εργασίμου ημέρας)	«...απεφασίσ θη κατ' απόφασιν του προέδρου Αρχιερατικο ύ επιτρόπου Χ΄ πατ. Λαζάρου η <u>αναβολή της</u> <u>δίκης δια την</u> <u>29</u> <u>ελευσομένου</u> <u>Οκτωβρίου</u> <u>μηνός,</u> κοινοποιήθη δε τοις διαδίκους η απόφασις προφορικής δια του ιερέως Σετίνης

									Οικονόμου πατ. Βασιλείου δια τα περαιτέρω (σελ. 2)».
3.	4	Οικονόμος Χ". πατ. Λάζαρος	Εφοροεπιτροπή	8/10/1901	Περί διορισμού 2 νηπιαγωγών στην κοινότητα Φλωρίνης.	-	-	Διευθέτηση του ζητήματος από την ολομέλεια της συνεδρίασης.	« <u>η ολομέλεια της συνεδριάσεως μετά μακράν συζήτησιν και ώριμον συνδιάσκεψιν επί του ζητήματος τούτου, λαβούσα υπ' όψιν και το προκεχωρακός του καιρού, απεφάσισε τον διορισμόν της προτεινομένης Βασιλικής Μιχαήλ ορίσασα και τον μισθόν αυτής εις 10-12 λίρας ετησίως, αναθέσασα τη συμφωνία τη Α. Αιδεσιμότητι τω κ. Χ."</u> πατ. Λαζάρω αρχιερατικώ επιτρόπω: <u>δια δε το άνω Νηπιαγωγείον μη υπάρχούσης νηπιαγωγού απεφάσισε τον διορισμόν</u>

									της πρώην διευθύντριας κ. Φανής Φιλιππίδου ως διδασκαλίσ ης με ετήσιον μισθόν 20- λιρον. Προς συμβίβασιν δε αυτής μετά της διευθυντριάς κ. νυν κ. Βικτωρίας δια το ζήτημα της διευθύνσεως αναθέτει η ολομέλεια της συνεδριάσε ως την φροντίδα τω κ. Γώλου Λάζου και Αναστασίω Ναούμ όπως ούτοι ως συγγενείς συμβιβάσωσ ι το πράγμα (σελ. 4)».
4.	113/ ή 91	Οικονόμος Χ." πατ. Λάζαρος	Πνευμ. Εκκλ. Δικαστ.	28/09/1901	Αιτείται την επιστροφή της συζύγου του στην οικία του, έπειτα από την μετάβασή της, χωρίς την άδειά του στους γονείς της.	Θεόδωρος Μήτρε	Μήτρα Καλπου νόφτσκι	Επιστροφή της Μήτρας στη συζυγική της οικία.	«Δια ταύτα το Δικαστήριο συζητήσαν και διασκεψάμε νον έχων υπ' όψιν την δικογραφίαν επειδή απολειπομέν ου του εναγομένου αι εν τη αγωγή προτάσεις του

									ενάγοντος δεκαί εισί, δικάζον ουν ερήμην της εναγομένης και αποφασίζον παμψηφεί. Δέχεται την υπό ημερ. 1 Σεπτεμβρίου και αριθμ. Πρωτοκ. 91 αγωγήν του ενάγοντος. <u>Υποχρεοί την εναγομένην όπως επιστρέψασα αναλάβη τα καθήκοντά της παρά τω ανδρί της (σελ. 3)».</u>
5.	115	Χ''. πατ. Λάζαρος	Πνευμ. Δικαστ.	15/10/1901	Αιτείται την πρόσληψή της από τον σύζυγό της λόγω εγκατάλειψης αυτής στο πατρικό της σπίτι.	Θωμαΐς Λαζάρου γεν. Γεωργίου Αλέξου	Λάζαρος Αθανασίου	Επάνοδος της Θωμαΐδος στην οικία και απομάκρυνση του γαμπρού και της αδελφής του από το σπίτι.	«Το δικαστήριον τοίνυν λαθόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή ο εναγόμενος εγκαταλιπών την σύζυγόν του εις του πατρός της ουδόλως εμερίμνησε περί αυτής νυν δε παραδεχόμενος αυτής ομολογεί το λάθος του. Επειδή τα δικαστικά

									τέλη και έξοδα επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και ποφασίζον παμψηφεί. Δέχεται την υπ' αριθμ. 11Γ και ημερ. 8 Οκτωβρίου έ. έ. αγωγήν της Θωμαΐς ως νόμιμον και βάσιμον. <u>Υποχρεοί τον Λάζαρον Αθανασίου υπήκοον Οθωμανόν και ψωμάς το επάγγελμα όπως απομακρύνει της οικίας του τον γαμβρόν του επ' αδελφής παρελάβη αυτήν εν τη οικία του ή άλλως ενοικίαση οίκον(σελ 6)».</u>
6.	170	Μητροπολί της Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	19/12/1901	Αιτείται την επάνοδο της συζύγου του στην οικία του, λόγω εγκατάλει	Ναούμ Κώστας	Σόφκα	Διάλυση του γάμου	«Την 19 Δεκεμβρίου εν πλήρει συνεδρία μετά την ανάγνωσιν των πρακτικών των

					ψής της συζυγικής της εστίας.				προηγούμενων συνεδριάσεων και την νόμιμον προδικασίαν παρέστη μόνη η εναγόμενη απολειφθέντος του ενάγοντος και εξητήσατο την κατ' ερήμην διαδικασίαν της υποθέσεως και την απόρριψιν της αγωγής του Ναούμ και την διάζευξίν της απ' αυτού. Το δικαστήριο συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμο επειδή η περί ερημοδικίας αίτηση...ερήμην του ενάγοντος. <u>Δέχεται αυταπαγγέλτως την περί διαζεύξεως αίτησιν της εναγομένης θεωρών τον γάμον αυτών διαλελυμένον και αυτούς ξένους προς αλλήλους εξ' υπαιτιότητος</u>

									<u>Ναούμ. Υποχρεοί τον ενάγοντα εις την απόδοσιν των πραγμάτων της εναγομένης συνωδεί τω Μ. Ε. 21 1873, 8, 1874 (σελ. 8)».</u>
7.	Δεν αναφ.	Οικονόμος Χ". πατ. Λάζαρος	Πνευμ. Δικαστ.	15/10/1902 ή 21/10/1902	Αιτείται τη διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω αναίτιας εκδίωξης της.	Μαρία	Μποζίν Στογιάνωφ	Διάλυση του γάμου	«Το δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον. Επειδή εκ των ανακρίσεων και καταθέσεων αμφοτέρων έγνω ότι η περαιτέρω μεταξύ αυτών συζυγική συμβίωσις είναι αδύνατος. Επειδή αμφοτέροι απαραβιάσως αιτούνται την διάζευξιν κατόπιν πολλών παραιέσεων περί του εναντίου...καί θάσιμον». <u>«Κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ αυτών γάμον</u>

									<u>εξ</u> <u>υπαιτιότητας</u> <u>του Μποζίν</u> <u>(σελ. 10)».</u>

8.	136	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	30/11/1901	Αιτείται την διάζευξη από την σύζυγό του λόγω εγκατάλειψης της συζυγικής εστίας και ασέβειας προς τα θεία.	Τράϊτσες Τύρφε	Κωνσταντίνος	Διάλυση του γάμου	«Το ζευγάρι τοίνυν επομένως οριστική δικαστική διελεύσει δικονομικά τα σχετικά πρακτικά συζητήματα νόμιμα βάσει της «Κηρυχθείσας διατάξεως της 11ης Δεκεμβρίου 1901».
9.	132	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	7/12/1901	Αιτείται την διάζευξη από την σύζυγό του λόγω μοιχείας.	Χαράλαμπος Δούνας	Θωμαΐς	Διάλυση του γάμου	«Το ζευγάρι τοίνυν και διασπασμένη κατά Επεισόδια εναγόμενος λεγομένου κατεπέμψαντο έπραξαν αμαρτωλών γάμων της ομορφιάς Χαράλαμπος διεπέμψαντο πνευματικού τρόπου Δικάστης αντιμαρτυρία αποφασιστικά παμψηφεί Δέχεται αριθμ. 132 ημερομηνίας 14 Νοεμβρίου 1901 ως νομιμότητα».

									βάσι Κηρύ τον μ διαδ υφιο γάμο ξένου του αλλή μηδε συνα έχον 12)»
10	-	-	-	15/01/1902	Σημείωμα περί καταβολής της εν Μοναστηρίω εδρευούσης ασφαλιστικής εταιρείας «Νέα Υόρκη» των ασφαλιστρων τοις κληρονόμοις του εξ Αρμένσκου δολοφονηθέντος Νικολάου Καμπέρ.	-	-	-	
11.	60	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Εκκλ. Δικαστ.	11/2/1902	Αιτείται την επάνοδο της συζύγου του στην οικία του.	Μιχαήλ Κύρστες	Στογιάνκα	Επιστροφή της Στογιάνκας στην οικία του.	«Δια δικασ συζη διασ κατά Επει διαλι Στογι εγνώ λεγο των κ του ι των Μου, του χ παρα χωρί προμ το πρ εις τι

									ταύτ. νουδ αισχρ Δικά αντιμ διαδ αποφ παμμ Δέχε αριθ ημερ Φεβρ 1902 Μιχα νόμι βάσι Διατε Στογι ακολ άνδρ (σελ.
12.	81 ή 86	Οικονόμος Χ." πατ. Λάζαρος	Πνευμ. Δικαστ.	11/3/1902	Αιτείται την αναλογούσαν αυτής κληρονομιά του αποθανόντος ανδρός της από την πεθερά της και τον γυναικαδελφόν της Στέφανο.	Φωτεινή Σταύρου γεν. Γιαννάκη Χ" Τάση	Στέφανος Χρίστου	Καταβολή του ανάλογου μέρους της κληρονομιάς που ανήκει στη Φωτεινή.	«Το ζ συζη διασ κατά αποφ παμμ ο εν απο δεχθ υπά επί τ ο εν έγγρ μαρτ δικα ζητή αντι Δέχε αριθ ημερ 1902 Φωτ νόμι τον Σ την κ του α μέρο κληρ

									<i>χήρα εις τι των ορφαν 16)».</i>
13.	104	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Εκκλ. Δικαστ.	5/2/1903	Ο πληρεξούσιος αδερφός της εναγομένης Νικόλαος, ζητεί την απόδοση των ορισθέντων χρημάτων ως διατροφή για την Θωμά από τον Λάζαρο. Ο Λάζαρος αιτείται την διάζευξη από τη σύζυγό του, λόγω ανικανότητας της να επιτελέσει τα οικιακά καθήκοντα.	Λάζαρος Αθανασίου	Θωμαΐς γεν. Γεωργίου Αλέξου	Διάλυση του γάμου και φροντίδα του αγοριού από τον πατέρα σύμφωνα με το νόμο.	<i>«Επει του συμβ κατέ εξαν πάντ μέσω πειστ από έξ (6, συνε διεξα υποδ Επει ως ει συμπ αυτή ότι ε βλακ επήλ των ψύχρ Λαζά παντ αρνο δεχθ το εξ σύζυ το τέ αφαι κρατ Λαζά νόμ «Κηρ διαλ μετα Λαζά Θωμ υφισ γάμο υπαι Λαζά Διατ το τέ επει ανήκ</i>

									τω π παρε Λάζα 17)».
14.	126	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	4/5/1902	Αιτείται τη διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω μακρόχρονης εγκατάλειψής της, χωρίς την παροχή χρηματικής βοήθειας.	Σοφία Παπαμιχαή λ	Πέτρος Γέλε Χατζίου	Διάλυση του γάμου.	«Επε ταις εκκλη διατα 7 185 2865 μείν απρο παρο από αποδό δικαι απρο λαβε βούλ του α διαζι αποφ παμι Δέχε ημερ και α αίτη Σοφί Παπα διαζε νόμμ τον μ αντι Πέτρ υφισ γάμο διαλα (σελ.
15.	132./ 137./ 135.	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	15/5/1902	Απόρριψη της 1 ^{ης} αίτησης του Ηλίου ως ανεπαρκή από το δικαστήριο	Ηλίας Δήμου	Ελένη Ηλίας Δήμου	Διάλυση του γάμου.	«Επε ψυχρ μετα διαδ επελ αδύν υπάρ

					Στην 2^η αίτησή του ο Ηλίας αιτείται τη διάζευξη από της συζύγου του λόγω του ασυμβίβαστου χαρακτήρα της και της ανικανότητας τεκνοποίησης. Η Ελένη όμως με νέα αίτηση αγωγής ως ενάγουσα, ζητεί την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω του ασυμβίβαστου χαρακτήρα του εξ' υπαιτιότητας αυτού.	Ελένη (στην 3 ^η αίτηση αγωγής)			εξής τελεσ διάρ ευζω ειρημ συζύ συνα εκκλι διατα Σ/βρ Φεβρ κατά προσ μη χε δύο π διαλι ατελ συνα διασ ανω δεσμ την ο Ελένη και θ Κηρύ διαλι μετα γάμο υπαι ανδρ

16.	114	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	5/6/1902	Αιτείται την απόδοση της αναλογούσης κληρονομικής μερίδος του αποθανόντος συζύγου της, στην ίδια και τα παιδιά της.	Κάτω Ιαγουρίδη	Σίλ Τόλες	Απόδοση περιουσίας στην Κάτω και τα τέκνα της του εκλιπόντος συζύγου της.	«Επε ενάγ δυνα συζή οικία ν' αν λαμβ μέρι αποφ παμ Δέχε αριθ ημερ 1902 Κάτω Υποχ όπω την ε το χα επί π μαρτ χωρί Μου δόσω αναλ μερί

										περι από ανδρ απον την ν μερί υιόν τας δ θυγα και Δ 20)».
17.	132	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	5/6/1902	Αιτείται την πρόσληψή της από τον σύζυγό της.	Γιωβάνκα γεν. Μήτσε Λ(ι)άμη	Γιωβάν	Επιστροφή της Γιωβάνκας στην οικία της και συντήρησή της από τον Γιωβάν μέχρι τον τοκετό.	«Δέχ αριθ ημερ έ. έ.α Γιωβ νόμι βάσι τον ε εις τα παρα εις τα επ' α μέχρ της ε κατα προς και ο μηνια ενενι 90 α από 21)»	
18.	Δεν αναφ	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	29/4/1902	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω αναίτιας εκδίωξής της χωρίς υλική και ηθική βοήθεια.	Κάτα γεν. Ανδρέου Κοριτσέου	Γιωβάν Ναΐδου	Διάλυση του γάμου.	«Επει εναγ της απομ της ο Κάτα παρα ετέρ αμφ τρίμι αλλή	

									διάσ συνε παρα δικαι να τα Μετα σκέψ αποφ παμ τα δι επιβ αμφ υπαι Δέχε ημερ Απρι αίτη εναγ νόμι βάσι διαλ μετα υφισ γάμο υπαι αμφ 22)»
19.	169	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ Δικαστ.	5/6/1902	Αιτούνται την επιστροφή της προίκας και του τραχώματος από τον Κώτση Ναούμ της αποθανούσης κόρης τους, λόγω ατεκνίας αυτής.	Δανιήλ και Μαρία Μπέλλη	Κώτσης Ναούμ	Επιβολή τριμοιρίας για την δίκαιη μοιρασιά της προίκας στους διαδίκους	«Με συνδ αποφ παμ Δέχε ημερ Απρι αριθ αίτη συζύ και Ν Μπέ νόμι βάσι Επιβ τριμο της π τον υ εναγ υποδ κατά τροπ πως Δικα

									και ε δεκα τραχ εκ τη τα δυ λάθη της α Ελέν υποχ να εξ δια τ επιμ αυτή
20.	161	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Πνευμ. Δικαστ.	5/7/1902	Αιτείται την πρόσληψή της από τον σύζυγό της, λόγω εκδίωξής της από την οικία. Ακόμα αιτείται την καταβολή των εξόδων που έκαναν οι γονείς της για την διατροφή της.	Χαριτείνη	Νικόλαος Τάσκος	Επιστροφή της Χαριτείνης στην οικία του.	«Επει εναγ αντέ τη αι εναγ Υποθ αιτιά ότι η τη απ εγκα οίκου μόλο αυτό διαλι απέε τα πρ διατρ συντ Επει εναγ ομολ νόμο «Απα υπ' ο και η Ιουνί της ε αβά Διατε Χαρι ακολ άνδρ Νικό 24)»
21.	191	Οικονόμος Χ.'' πατ. Λάζαρος	Μικτό Εκκλ. Δικαστ.	25/5/1903	Απόφαση υιοθεσίας της Δωροθέας Καραντζίδου από	-	-	Έγκριση της υιοθεσίας	«Το λ τοίνυ ακρο των

					τον Μητρ. Μογλενών κ. Ιωαννίκιο.				διαβ. αυτή και διασ. κατά Επει του κ. Ελέν. ότι α. περι. συντ. ειρημ. κορά. Δωρε. αποφ. παμμ. «Εγκ. ειρημ. υιοθ. κηρύ. κορά. Δωρε. τέκνο. Σεβα. Μητρ. Μογ. Ιωαν. Βυζα. 25)».
22.	229	Οικονόμος Χ." πατ. Λάζαρος	Εκκλ. Δικαστ.	13/6/1903	Αιτείται την διάζευξη από την σύζυγό του, λόγω ανικανότητας τεκνοποίησης και διανυκτέρευσης σε ξένα σπίτια χωρίς την άδειά του.	Βάνες Όλε	Σουλτάνα Βάνε Κύρστε	Διάλυση του γάμου και απόδοση στη Σουλτάνα των φορεμάτων και των κοσμημάτων της.	«...δικά της ε. και α. παμμ. Δέχε. αίτησ. Όλε κ. Κηρύ. διαλυ. μετα. διαδ. υφισ. γάμο. υπαι. Σουλ. Υποχ. ενάγ. απόδ. Σουλ. πάντ. ανηκ.

									φορε λοιπα κοσμ 27)»
23.	23	Οικονόμος Χ΄. πατ. Λάζαρος	Εκκλ. Δικαστ.	10/2/1903	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω ανικανότητας αυτού της εκτέλεσης των συζυγικών χρεών, ένεκα της ανηλικιότητός του.	Πέτρα Τύπε	Κύρστες Δέλιος	Διάλυση του γάμου και απόδοση στην Πέτρα των ενδυμάτων και κοσμημάτω ν της.	«Δια δικά του ε και α παμ Δέχε αίτη Πέτρ νόμ απόδ Κηρύ διαλ μετα διαδ υφισ γάμο υπαι Κύρο τον ε εις τη τη Πε των ε της κ αυτή κοσμ ευρι παρ' 28)»
24.	52	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Μικτό Εκκλ. Δικαστ.	7/2/1905	Αιτείται την ακύρωση της διαθήκης του πατέρα του, λόγω μη εγκυρότητας αυτής.	Δημήτριος Δαν. Κωνσταντί νου	Ζαχαρία Κωνσταντ ί- νου	Ακύρωση της διαθήκης.	«Δια δικά της ε και α παμ Δέχε ημερ 1904 Δημη Κ/νο και ε β. Κη υπό Νοεμ αριθ διαθ Δανι Κωνσ άκυρ

									<u>Κηρύ</u> <u>αυτή</u> <u>διατε</u> <u>υπέρ</u> <u>και τ</u> <u>θυγα</u> <u>νομί</u> <u>διατε</u> <u>(σελ.</u>

25.	86	Μητροπολίτης Ιωαννίκιος	Εκκλ. Πνευμ. Δικαστ.	3/1/1905	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω μακρόχρονης εγκατάλειψής της χωρίς υλική και ηθική βοήθεια.	Αναστασία Μάντσιου Κοζάρη	Φίλιππος Χρήστου	Διάλυση του γάμου και δυνατότητα τέλεσης 2 ^{ου} γάμου στην Αναστασία.	«Επειδή η εγκατάλειψις της εν λόγω Αναστασίας Μάντσιου Κοζάρη υπό του ανδρός της Φιλίππου Χρήστου επί εξαετίαν ολην άνευ ουδεμιάς ως έφθημην ειπόντες, προνοίας κατά το διάστημα τούτο προς συντήρησιν αυτής και διατροφήν, παρέχει τη ουτωσίν εγκαταλειπομένη γυναίκα το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι το από του εγκαταλιπόντος ταύτην ανδρός διαζύγιον, συνωδεί.... μηδ' όλως απαντήσαντος, <u>το Δικαστήριον, λέγων</u> <u>απεφάσισε την έκδοσιν προς αυτήν του (παραστατικού) κανονικού διαζυγίου, κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των διαδίκων υφιστάμενον γάμον εξ' υπιατιότητος του ανδρός και επιτρέπει τη Αναστασία Μάντσιου</u>

									<u>Κοζάρη απιδείν εις δεύτερον γάμον έννομον παρ' ουδενού εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμώ αλύτω (σελ. 32-33)».</u>
26.	148	Αρχ. Επίτροπος Σακελλάριος πατ. Κων/νος	Εκκλ. Δικαστ.	29/5/1905	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω ανικανότητας αυτού στην εκπλήρωση των συζυγικών καθηκόντων και λόγω της προσβολής της κοίτης από τον πεθερό της.	Κίρστα Κων/νου Τάσσου	Γεώργιος Κων/νου Καρπούζ	Διάλυση του γάμου, δυνατότητα τέλεσης 2 ^{ου} γάμου στην Κίρστα και επιστροφή των ενδυμάτων της Κίρστας.	«... επειδή η ανικανότης του εν λόγω Γεωργίου Κν. Καρπούζ και η αναίσχυτος επί της τιμής της συζύγου αυτού εκ μέρους του πατρός του προσβολή, παρέχουσι τη γυναικί το δικαίωμα του εξαιτήσασθαι την από του συζύγου αυτής διάζευξίν της συνωδεί ταις της περί του θέματος τούτου Π/αρχικαίς και Συνοδικαίς διατάξεσιν (Συνοδ. Διατ. 1611 και 1822), <u>δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν το δικαστήριον κηρύττει διαλελυμένον τον μεταξύ των εν λόγω διαδίκων υφιστάμενον γάμον και επιτρέπει τη Κίρστα Κ/νου Τάσσου απιδείν εις Β' γάμον</u>

									<u>έννομον παρ' ουδενού εναντιουμένη το σύνολον επ' αδεία και αφορισμού αλύτω. Υποχρεοί δε άμα τον σύζυγον ίνα αποδόση αυτή τα ενδύματά της ως εν ιδίω καταλόγω αριθμούντος (σελ. 35)».</u>
27.	189	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	2/2/1906	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω αναίτιας εγκατάλειψης αυτής και προσκόλλησής του σε Βούλγαρους λησταντάρτες χωρίς να δώσει σημεία ζωής.	Φανή Χαραλάμπος	Νικόλαος Διβίτκου	Διάλυση του γάμου	«Το Δικαστήριον τοίνυν... και αποφασίζον παμψηφεί». α. «Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθ. Πρωτοκόλλου 189 και ημερ. 4 ^{ης} Ιανουαρίου έ. έ. αγωγήν της Φανής Χαραλάμπους, β. Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Ν. Διβίτκου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός, και επιτήθησι τω Ν. Διβίτκου τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων εγγράφων ως και τα της δι' εφημερίδων κλητεύσεως αυτού προκαταβαλλόμενα υπό του

									επισπεύδοντος (σελ. 37-38)».
28.	238	Μητροπολίτης Άνθιμος	Εκκλ. Δικαστ.	23/2/1906	Αιτείται την διατροφή αυτής και του παιδιού της από τον Παντελή, και σε περίπτωση μη παρουσίας του στο δικαστ. την διάζευξή της από αυτόν.	Φανή γεν. Χαραλάμ πους Μυλωθρο ύ	Παντελής Νικολάου	Διάλυση του γάμου και φροντίδα του υιού τους από την Φανή, μέχρι την ενηλικίωσή του, με την καταβολή των απαιτούμενων δαπανών απ' αυτήν.	«Το Δικαστήριο τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,...αποφασίζον παμψηφεί». «α. Δέχεται την υπ' αριθ. Πρωτ. 238 και ημερομ. 19 Φεβρουαρίου 1906 αγωγήν της Φανής Χαραλάμπους β. <u>Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Παντελή Νικολάου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος της Φανής Χαραλάμπους, γ. Διατάσσει όπως ο ανήλικος υιός του Στέφανος παραμένη ανατρεφόμενος παρά της Φανής Χαραλάμπους μέχρι της ενηλικιώσεως αυτού καταβαλλομένων υπ' αυτής των απαιτουμένων προς τούτο δαπανών και επιτίθησι τη Φανή Χαραλάμπους τα δικαστικά τέλη και έξοδα</u>

									της παρούσης αποφάσεως (σελ. 39-40)».
29.	369	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	15/6/1906	Αιτείται την πρόσληψη της από τον σύζυγό της, ειδάλλως αιτείται την καταβολή των εξόδων διατροφής γι' αυτήν και το τέκνο τους που πρόκειται να γεννηθεί.	Γιαννούλα γεν. Χρ Τρομάρα	Στέφος Τσολάκης	Καταβολή των εξόδων διατροφής στην Γιαννούλα και τρίμηνη διάσταση του ζεύγους.	«Το Δικαστήριον τοίνυν λαθόν υπ' όψιν την δικογραφίαν... και ηττώμενον των διαδίκων». «Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθμ. Πρωτοκολ. 369 και ημερομηνίαν 13 Ιουνίου έ. έ. αγωγήν της Γιαννούλας Χρήστου Τρομάρα ως νόμιμον και βάσιμον, β. Θέτει <u>αμφοτέρους τους διαδίκους εις τρίμηνον τοπικόν χωρισμόν από κοίτης και τραπέζης αρχόμενον από της σήμερον, γ. Καταδικάζει τον εναγόμενον Στέφον Τσολάκη εις την καταβολή τη συζύγω του Γιαννούλα δια μεν τους δύο πρώτους μήνας οκτώ μετζήτιαν ήτοι προς 4 μετζίτια κατά μήνα προς διατροφήν αυτής αρχομένων από</u>

σήμερα δια δε
τους
υπολοίπους ανά
εκατόν δέκα
γροσίων κατά
μήνα προς
διατροφήν
αυτής και του
τεχνησομένου
υπ' αυτής
κοινού νομίμου
αυτών τέκνου
(σελ. 42)».

30.	506	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	8/12/1906	Αιτείται την διάζευξή της από τον σύζυγό της, λόγω πίεσης που δέχεται από αυτόν και τον υιό του Λάζο να εγκαταλείψ ει το σπίτι. Ακόμα ζητάει το υποσχεθέν προικώο ποσό που της ανήκει.	Ευφημία Λιώτα	Χρήστος Νίκου	Διάλυση του γάμου και καταβολή του 30 λιφρου προικώου ποσού στην Ευφημία.	<u>«Το Δικαστήριο τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον...τον ηττώμενον των διαδίκων», «Δια ταύτα, δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται την υπό ημερομηνίαν 4^η Δεκεμβρίου 1906 αίτησιν της Ευφημίας Κ. Λιώτα ως νόμιμον και βάσιμον, β. <u>Διαλύει τον μεταξύ της Ευφημίας Κ. Λιώτα και του Χρήστου Χ. Νίκου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός, γ. Καταδικάζει τον εναγόμενον Χρήστον Χ. Νίκου εις την πληρωμήν των δικαστικών</u></u>

									<u>εξόδων και τελών και την καταβολήν τη Ευφημία Κ. Λιώτα τριάκοντα λιρών συνωδεί τω εγγράφω υποσχέσει του (άτινα και εμετρήθησαν αυτώ αυθημερόν) (σελ. 45)».</u>
31.	464	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	4/10/1906	Αιτείται την διάζευξή της από τον σύζυγό της λόγω ξυλοδαρμού, ένεκα της φρενοβλάβειάς του.	Ευγενία γεν. Μάρκου	Λάζος Αθανασίου	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,...τον ηττώμενον των διαδίκων,» «Δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται την υπ' αριθμ. Πρωτ. 464 και ημερομηνίαν 1 8/βρίου 1906 αίτησιν της Ευγενίας Μάρκου ως νόμιμον και βάσιμον, β. <u>Διαλύει τον μεταξύ αυτών υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός και γ. Επιβάλλει τω Λάζω Αθανασίου τα δικαστικά τέλη</u>

									και έξοδα της παρούσης αποφάσεως (σελ. 46-47)».
32.	587	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	12/2/1907	Αιτείται την διάζευξη από την σύζυγό του λόγω διαταραχής της οικογενειακής ομόνοιας και ησυχίας και λόγω κακοσμίας του στόματός της.	Φίλιππος Ναούμ	Μαρία Ναούμ Μέλιου	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον, 1. Επειδή την διάλυσιν του μεταξύ αυτών γάμου υποδαυλίζει και υποκινεί και επιζητεί ο ανήρ, και συνεπεία τούτου αδύνατος τυγχάνει η συμβίωσις αυτών, 2. Επειδή τα δικαστικά τέλη και έξοδα επιβαρρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων, Δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθμόν Πρωτοκ. 587 και ημερομηνίαν 8 ^η Φεβρουαρίου 1907 αίτησιν

									του Φιλίππου Ναούμ , β. <u>Διαλύει τον</u> <u>μεταξύ αυτών</u> <u>υφιστάμενον</u> <u>γάμον εξ'</u> <u>υπαιτιότητας</u> <u>του ενάγοντος</u> <u>Φιλίππου</u> <u>Ναούμ, γ. και</u> <u>επιδικάζει τω</u> <u>Φιλίππω Ναούμ</u> <u>τα δικαστικά</u> <u>τέλη και έξοδα</u> <u>(σελ. 49)».</u>

33.	Δεν αναφ	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	9/4/1907	Αιτείται τη διάζευξη από την σύζυγό του, λόγω ξυλοδαρμού και βασανισμού των παιδιών και της μητέρας του.	Τάσκος Ναούμ Γιοργαντζής	Ζαχαρία Ιωάννου	Επανασύνδεση του ζευγαριού.	« <u>Διο το Δικαστήριο συνεβούλευσεν αμφοτέρους όπως ομονοήσωσι και συζητήσωσι εν αγάπη, κατέπεισε δε και τον σύζυγόν της ενάγοντα Τάσκον Ναούμ όπως παρελάβη αυτήν εις τα ίδια, μεθ' ό απήλθον αμφοτέροι της Δικαστικής αιθούσης εν πλήρει ομονοία και αγάπη δόντες και τας προσηκούσας υποσχέσεις αμφοτέροι περί ειρηνικής εν τω μέλλοντι και ανεπηρέαστου συμβιώσεως αυτών (σελ. 51)</u> ».
34.	Δεν αναφ	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	7/4/1907	Αιτείται τη διάλυση της μνηστείας από την Δομνίκα, λόγω του μικρού της αναστημάτων και λόγω του ότι είναι τυφλή.	Αλέξιος Γεωργίου	Δομνίκα γεν. Βάννε Μυλωνά	Διάλυση του αρραβώνα και αμοιβαία επιστροφή των δώρων της μνηστείας.	« <u>Το Δικαστήριο τοίνυν, λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και τα σχετικά πρακτικά...τον ηττώμενον των διαδίκων</u> », « <u>Δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζουν παμφηφεί, α. Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθμ. Πρωτοκ. και ημερομηνίαν 7^{ην} Απριλίου 1907 αγωγήν του Αλεξίου</u>

									Γεωργίου, β. <u>Διαλύει τον μεταξύ αυτού και της Δομνίκας Ιωάννου προγενόμενον αρραβώνα εξ' υπαιτιότητας του ενάγοντος μνηστήρος Αλεξίου Γεωργίου Αγγελιοπλάστου, γ. Διατάσσει την εκατέρωθεν επιστροφήν των δώρων της μνηστείας (σελ. 53)».</u>
35.	845	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	29/11/1907	Αιτείται την παραλαβή από τον σύζυγό της στην οικία τους. Ακόμα, αιτείται την καταβολή των εξόδων διατροφής κατά το διάστημα απουσίας του Χαράλαμπου στην Αμερική. Τέλος, σε περίπτωση μη προσέλευσής του στη δίκη, αιτείται τη διάλυση του γάμου από αυτόν, λόγω απροσδόκητης εγκατάλειψής της	Θωμαή γεν. Δημητρίου Μυλωθρού	Χαράλαμπος Ναούμ Τσιμέρκου	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και το σχετικόν γράμμα εξ' Αμερικής σταλέν, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,... και ηττώμενον των διαδίκων», «Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 845 και ημερομηνίαν 29 Νοεμβρίου 1907 αγωγήν της Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού, β. <u>Διαλύει τον μεταξύ αυτής</u>

					Θωμαής χωρίς φροντίδα και προστασία.				<u>και του Χαραλάμπους Ναούμ Τσιμέρκου υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητας της Θωμαής Δημητρίου Μυλωθρού και επιτήθησιν αυτής τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και του διαλυτηρίου εγγράφου (σελ. 55)».</u>
36.	899	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	16/2/1908	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της για την εγκατάλειψη ς αυτής, λόγω του θανάτου των δύο παιδιών τους.	Άνη γεν. Ηλία	Στοιάν Μήτσε	Διάλυση του γάμου.	« <u>Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και το σχετικόν γράμμα του αντιδίκου της Στοϊάν Μήτσε,...και απευκταίων υπ' αυτής διαβημάτων,»</u> « <u>Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 899 και ημερομηνίαν 16^{ην} Φεβρουαρίου 1908 αγωγήν της Άνης Ηλία, β. Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Στοϊάν</u>

									<u>Μήτση</u> <u>υφιστάμενον</u> <u>γάμον εξ'</u> <u>υπαιτιότητας</u> <u>αμφοτέρων</u> και εκτίθησι τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και του διαλυτηρίου αμφοτέρων προκαταβαλλόμε νων υπό του επισπεύδοντος (σελ. 56-57)».
37.	845	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	10/12/190 7	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω της απροσδόκητ ης εγκατάλειψή ς της, χωρίς την πρόνοια για φροντίδα και προστασία.	Γεωργία γεν. Στεφάνου Παύλου	Τράιτζε Ηλίας	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριο τοίνυν λαθόν υπ' όψιν την δικογραφίαν (την δια την εφημερίδων κλήτευσιν και μη προσέλευσιν του εναγομένου)... από (8) οκτώ σχεδόν ήδη ετών ουδεμίαν πρόνοιαν περί αυτής», «Δια ταύτα δικάζον ερήμην και αποφασίζουν παμψηφεί, α. Δέχεται την υπ' αριθμόν Πρωτοκόλλου 845 και ημερομηνίαν 8^η Δεκεμβρίου 1907 αίτησιν της Γεωργίας Στεφάνου Παύλου, β. <u>Διαλύει τον</u> <u>μεταξύ αυτής</u> <u>και του Τράιτζε</u> <u>Ηλία</u>

									<u>υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του εναγομένου Τράιτζε Ηλία (σελ. 58-59)».</u>
38.	Δεν αναφ	Μητροπολίτης Άνθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	26/1/1908	Αιτείται την διάζευξη από τον σύζυγό της, λόγω απροσδόκητης εγκατάλειψης της Μποζιάνας και της μητέρας του. Επίσης, λόγω πίεσης από την πεθερά της για εγκατάλειψη της συζυγικής της εστίας και αναζήτηση της τύχης της.	Μποζιάνα γεν. Νάτσε Μπόσκου	Κόλες Μήτσε	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και την νομίμως κλήτευσιν του εναγομένου συζύγου αυτής και μη προσέλευσιν όντος σχισματικού και δια βουλγάρου ιερέως στεφθέντος, συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον... ηττώμενον των διαδίκων», «Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμφηφεί, α. Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπό ημερομηνίαν 21 ^{ην} Ιανουαρίου 1908 αγωγήν της Μποζιάνας το γένος Νάτσε Μπόσκου, β. <u>Διαλύει τον μεταξύ αυτής και του Κόλε Μήτσε υφιστάμενον γάμον εξ' υπαιτιότητος του ανδρός, και γ. Επιβάλλει τω Κόλε Μήτσε τα</u>

									δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως (σελ. 61)».
39.	369	Μητροπολίτης Ανθιμος	Πνευμ. Δικαστ.	27/9/1906	Αιτείται την παραλαβή από τον σύζυγό της στην οικία του, επειδή ο ίδιος δεν καταβάλλει τα έξοδα διατροφής που είχαν ορισθεί στην προηγούμενη αγωγή (15/6/1906) και η ίδια αδυνατεί να συντηρήσει τον εαυτό της. Επίσης αιτείται ο Στέφος να καταβάλλει τα έξοδα του τοπικού χωρισμού και σε περίπτωση μη προσέλευσής του στη δίκη αιτείται την διάζευξη απ' αυτόν.	Γιαννούλα γεν. Χρήστου Τρομάρα	Στέφος Άγγελε Τσολάκης	Διάλυση του γάμου και δυνατότητα τέλεσης 2 ^{ου} γάμου στην Γιαννούλα.	« <i>Το Δικαστήριον τοίνυν λαβόν υπ' όψιν την δικογραφίαν και την νομίμως κλήτευσιν του εναγομένου συζύγου αυτής συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον....και ηττώμενον των διαδίκων», «Δια ταύτα δικάζον ερήμην του εναγομένου και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται καθ' ολοκληρίαν την υπ' αριθμόν Πρωτοκόλλου 369 απόφασιν και ημερομηνίαν 24^{ην} Σεπτεμβρίου έ. έ. αγωγήν της Γιαννούλας Χρ. Τρομάρα ως νόμιμον και βάσιμον, β. <u>Κηρύσσει διαζευγμένην και λελυμένην την ρηθείσαν Γιαννούλαν Χρ. Τρομάρα από του ανδρός της και δίδωσι την κανονικήν άδειαν εί γε βούλεται και εις έτερον νόμιμον</u></i> ».

									<i>απιδείν γάμον, γ. Κηρύσσει την παρούσαν απόφασιν εκτελεστήν και επιβάλλει τω Στέφω Τσολάκη τα δικαστικά τέλη και έξοδα της παρούσης αποφάσεως και των διαλυτηρίων προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος (σελ 62-63)».</i>
40.	Δεν αναφ	Μητροπολίτης Σμάραγδος	Εκκλ. Δικαστ.	8/5/1908	Αιτείται την διάζευξη από την σύζυγό του, λόγω της μη χρηστής διαγωγής της και λόγω απόπειρας απόσπασης χρημάτων από τον Ηλία.	Ηλίας Ιωάννου	Βασιλική γεν. Δημητρίου	Διάλυση του γάμου.	«Το Δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον επειδή ουδεμία διάθεσις προς συμβίωσιν μεταξύ των διαδίκων υπάρχει... η απ' αλλήλων διάζευξις», «Δια ταύτα δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, α. Δέχεται την υπό χρονολ. 4 Μαΐου 1908 του ενάγοντα αγωγήν Ηλία Ιωάννου και την προφορικήν της εναγομένης Βασιλικής Δημητρίου ως επιβεβλημένην, β. Διαλύει τον <u>μεταξύ των διαδίκων τέως υφιστάμενον γάμον εξ'</u>

								<i>υπαιτιότητα αμφοτέρων, γ. Επιτίθησιν αμφοτέροις τοις διαδίκους τα δικαστικά έξοδα και τέλη πρακτικού και αποφάσεως, προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος και παρέχει τας νομίμους προθεσμίας προς χρήσιν των ενδίκων κατά της αποφάσεως ταύτης μέσων (σελ. 64-65)».</i>

Τεχνικοί όροι-Τοπωνύμια-Επεξηγήσεις

Αγάς (Aga)	Και αγασί και αγάς. Αρχηγός, αξιωματούχος, άρχοντας. (Sugar, F. Peter, <i>Η Νοτιοανατολική Ευρώπη κάτω από Οθωμανική κυριαρχία (1354-1804)</i> , Τόμος Β', Μετάφραση: Παυλίνα Χ. Μπαλουξή, Εκδόσεις ΣΜΙΛΗ, Αθήνα 1994, σ. 305).
Αρχιερατικός Επίτροπος	Σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργού Εξωτερικών (1887) καθώς και την υπ' αριθμ. Πρωτ. 638/ Διεκπ. 429/1887 Πατριαρχική Εγκύκλιο, οι επίσκοποι όριζαν έναν κληρικό-επίτροπο, ο οποίος τους αντικαθιστούσε σε περίπτωση ασθενείας ή άλλου κωλύματος στις συνεδριάσεις των οργάνων της κοινότητας αλλά και του Δημοτικού Συμβουλίου. (Παπαστάθη Χ., <i>Οι Κανονισμοί των Ορθοδόξων Ελληνικών Κοινοτήτων του Οθωμανικού Κράτους και της Διασποράς</i> , 1984, σ.117-118).
Βουσταρράνη	Χωριό Βουσταρράνη, σήμερα Μελίτη Φλώρινας.
Καζάς	Η περιοχή στην οποία εκτεινόταν η δικαιοδοσία ενός καδή. Αντίστοιχα λεγόταν και kadilik-καηδλίκι. Ένας καζάς αποτελούνταν από έναν ή περισσότερους ναχιγιέδες.
Κλέστινα	Χωριό Κλέστινα, σήμερα Κλεινές Φλώρινας.
Καμπάσνιτσα	Χωριό Καμπάσνιτσα, σήμερα Πρώτη Φλώρινας.
Κάτω Κότωρι	Χωριό Κάτω Κότωρι, σήμερα Κάτω Υδρούσα Φλώρινας.
Μουχτάρης (Muhtar)	Μουχτάρ. Δικαστικός κλητήρας, επιστάτης μιας αστικής περιφέρειας. (Sugar, F. Peter, ό.π. σ. 373).
Νεβολιάνη	Χωριό Νεβολιάνη, σήμερα Σκοπιά Φλώρινας.
Νεγοβάνη	Χωριό Νεγοβάνη, σήμερα Φλάμπουρο Φλώρινας.
Πάτελε	Χωριό Πάτελε, σήμερα Αγ. Παντελεήμονας Αμυνταίου.
Πεσόσνιτσα	Χωριό Πεσόσνιτσα, σήμερα Αμμοχώρι Φλώρινας.
Πέτερσκον	Χωριό Πέτερσκον, σήμερα Πέτρες Αμυνταίου.
Ποπόζανη	Χωριό Ποπόζανη, σήμερα Παπαγιάννη Φλώρινας.
Σακελλάριος	Εκ του λατινικού «sacellum» που σημαίνει λειψανοθήκη, χρηματοκιβώτιο, μικρός ιερός χώρος που περιείχε βωμό ή και άγαλμα θεού. Πολιτικό και εκκλησιαστικό αξίωμα. Κατά την

	εποχή του Βυζαντίου το αξίωμα του Σακελλαρίου δίδονταν σε πρεσβυτέρους και διακόνους οι οποίοι διακρίνονταν για τη μόρφωση και την ικανότητά τους. Απονέμονταν επίσης και σε άγαμους κληρικούς και μοναχούς. Ο Σακελλάριος συμμετείχε στο επισκοπικό δικαστήριο, υπερασπιζόταν τα δικαιώματα των μοναστηριών, ήλεγχε και παρακολουθούσε τα έσοδα και τα έξοδα των μονών και υπέβαλλε σχετική έκθεση στο Μητροπολίτη. (Ι. Πηλίλη, <i>Τίτλοι, οφφίκια και αξιώματα εν τη Βυζαντινή αυτοκρατορία και τη Χριστιανική Ορθοδόξω Εκκλησία</i>, Αθήνα 1985, εκδ. Αστήρ, σ. 58-61).
Σακελλίων	Πολιτικό και εκκλησιαστικό αξίωμα. Επόπτευε τις εκκλησίες των παροικιών για την τήρηση της λειτουργίας τους σύμφωνα με τους κανόνες και τις εκκλησιαστικές διατάξεις. Επόπτευε ακόμη τους θρησκευτικούς λειτουργούς για την τήρηση των καθηκόντων τους. Είχε επίσης ως αρμοδιότητα τον έλεγχο των Ιερών Μονών και των ευαγών ιδρυμάτων της Μητροπολιτικής Περιφέρειας. Ως εκπρόσωπος του Μητροπολίτου τον αντικαθιστούσε σε ζητήματα διαχείρισης υλικών αγαθών που διανέμονταν στο λαό. Τηρούσε βιβλία των κινήσεων του και έδιδε σχετικό απολογισμό των πεπραγμένων του στον Επίσκοπο. (Ι. Πηλίλη, <i>Τίτλοι, οφφίκια και αξιώματα εν τη Βυζαντινή αυτοκρατορία και τη Χριστιανική Ορθοδόξω Εκκλησία</i>, Αθήνα 1985, εκδ. Αστήρ, σ. 65-67).
Σέτινα	Χωριό Σέτινα, σήμερα Σκοπός Φλώρινας.
Σιγίλλιον	Ο όρος χρησιμοποιείται κυρίως δια να δηλώσει τα πατριαρχικά εκείνα έγγραφα, τα οποία γράφονται επί μεμβράνης, υπογράφονται υπό του πατριάρχου και των μελών της περί αυτόν συνόδου έχουν δε απηρωρημένην μολυβδίνην (ή και κηρίνην) σφραγίδα. Το σιγίλλιον καλείται συνήθως και σιγιλλιώδες γράμμα, προσδιορίζεται δε εκ του περιεχομένου ως επιβεβαιωτικόν, αφοριστικόν κ.ά. Το πατριαρχικόν σιγίλλιον αναφέρεται συνήθως εις την επικύρωσιν των προνομίων των πατριαρχικών και

	σταυροπηγιακών μονών, εις το αναπαλλοτρίωτον της εκκλησιαστικής (ιδία δε μοναστηριακής) περιουσίας, εις ενώσεις ή χωρισμόν Επισκοπών και Μητροπόλεων. Κατά την περίοδον της Τουρκοκρατίας σιγίλλια απελύοντο και δια θέματα ιδιωτικού δικαίου. <i>Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια</i> , Τόμος 11 ^{ος} , Αθήναι 1967, εκδ. Αθ. Μαρτίνοσ, σ. 134.
Σόροβιτς	Κωμόπολη Σόροβιτς, σήμερα Αμύνταιο Φλώρινας.
Συνοικία Άνω και Κάτω Τσιφλίκι	Η συνοικία αποτελούνταν από δύο τμήματα το άνω και το κάτω. Η ονομασία παραπέμπει σε αγροτική περιοχή που ανήκε σε ιδιώτη την περίοδο της Τουρκοκρατίας και όπου δούλευαν υποχρεωτικά οι κολίγοι. Ανατολικά της συνοικίας εκτείνεται ο κάμπος της Φλώρινας, γεγονός που επιβεβαιώνει τον ανωτέρο ισχυρισμό. (Γιάννη Κασκαμανίδη, <i>Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα</i> , Πρακτικά συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002. Ιστορία και Πολιτισμός, Α.Π.Θ. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, σ. 82).
Συνοικία Αρμεντσαλήδων	Ήταν η δυτικότερη συνοικία της πόλης της Φλώρινας με πληθυσμό χριστιανικό προερχόμενο από εποικισμό μετά την επανάσταση του 1878 και προερχόμενο από τα χωριά Άρμενσκο (σήμερα Άλωνα) και Τρίβουνο. Το 1903 εγκαθίστανται στην περιοχή πολλές οικογένειες από τα Άλωνα με την καταστροφή του χωριού τους κατά τη μάχη του Ίλιντεν. Προτίμησαν την περιοχή αυτή για να είναι κοντά στα χωράφια τους καθότι τα Άλωνα βρίσκονται στα δυτικά της Φλώρινας. Στην περιοχή κατοικούσαν και μερικές οικογένειες αθιγγάνων, τον μαχαλά των οποίων διαχώριζε από αυτόν των μουσουλμάνων συστάδα από λεύκες. (Γιάννη Κασκαμανίδη, <i>Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα</i> , Πρακτικά συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002. Ιστορία και Πολιτισμός, Α.Π.Θ. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, σ. 89-90).
Συνοικία Βαρόσι	Το όνομα Βαρόσι δινόταν σε συνοικίες που βρίσκονταν κοντά σε τείχη και μάλιστα υπήρχε ενώπιον αυτών των τειχών τάφρος. Στην

	περίπτωση της Φλώρινας, ενώ φαίνεται ότι δεν υπήρχαν τείχη, ωστόσο υπάρχουν μαρτυρίες ότι στην ανακαλυφθείσα ελληνιστική πόλη στο λόφο του Αγ. Παντελεήμονα η οποία διέθετε οχυρωματικά έργα, συνδέθηκαν αυτά με την ύπαρξη του ποταμού στην πόλη και έτσι δόθηκε η ονομασία Βαρόσι στη συνοικία. Νότια των σπιτιών της συνοικίας, περνούσε ο υδραύλακας που ονομαζόταν Γιάζι. Το αυλάκι αυτό διανοίχθηκε για να προμηθεύσει νερό στον υδρόμυλο που βρισκόταν στην Πλατεία Σχολείων και ανήκε σε μουσουλμάνο στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. (Γιάννη Κασκαμανίδη, <i>Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα</i>, Πρακτικά συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002. Ιστορία και Πολιτισμός, Α.Π.Θ. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, σ. 85-86).
Συνοικία Τσουκαλάδικα ή Αγγειοπλαστών	Εκτεινόταν κατά μήκος της σημερινής οδού Παύλου Μελά. Οι κάτοικοι της συνοικίας ήταν Χριστιανοί και οι περισσότεροι κατασκεύαζαν πήλινα σκεύη για οικιακή χρήση με πηλό που έπαιρναν από την περιοχή Γιάτσοβο, στα ανατολικά της πόλης. Σε αυτήν την επαγγελματική συντεχνία οφείλει η συνοικία το όνομά της. (Γιάννη Κασκαμανίδη, <i>Οθωμανική τοπογραφία της Φλώρινας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα</i>, Πρακτικά συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002. Ιστορία και Πολιτισμός, Α.Π.Θ. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, σ. 83-84).